150

MAJER ISTVÁN

PÜSPÖK ÉS ESZTERGOMI KANONOK

GYÜJTEMÉNYE.

1889

VEGYES NYOMTATVÁNYOK.

Folio (rövét) XCI-dik kötet.

Ünnepélyek. Tartalom: Meghívók.

---

1. IX. Pius Papa halálakor gyászünnepély a nagyszombati gymn. 1878.
1½. XIII. Leo Jubileumakor 1887-i nagygyülési ügyrendje Budapesten.
2. Az esztergomi Basilika felszentelésének ünnepi rendje. 1856.
2½ Ceremoniel für fürstliche Bestattung Ihr. Majestäten des Kaiser Ferdinand I.
3. a. b.) Senior János a bibornoki birelmet átvevi 1874.
3. c.) Ferencz József Ő Felsége Esztergom. Nánán üdvözlésekor 1867.
4. 5. Ihr k. k. Majestäten in Ofen.
6. Senior I. hg. Primás ebédtáblája Ferencz József király érkezte kor 1886. oct. 30.
7. József főherczeg tiszteletére ebéd Majer Istvánnál Esztergomban 1882. sept. 19.
8. József főherczeg tiszteletére fáklyás menet programja Esztergomban 1882.
9. A karácsonest az esztergomi papnöveldében. 1868.
9½ Hoftrauer für weiland Seine Majestät Kaiser Ferdinand. I.
10. Sz. László-társulat nagygyülése Esztergomban 1867.

II.

11. Szlávy József koronaőri cs. kinevezése. Buda 1882.
12. Simor J. Lg. Prímás kinevezése díszelőadás Nagyszombatban 1882.
13. 14. 16. Nagyszombati gymn. Academiája 1868–1869–1872.
15. Hidasy Kornél püspök beiktatásakor academiai Nszombatban 1883.
17. ~~XIII~~ Leo Pápa megválasztatásán " " 1878.
18. Kassai Zászlószentelés 1883.
19. Dalárünnepély Debreczenben 1883.
20. Schmidt Severin Director: Einladung zum Schul-Schlussfeier, Oedenburg 1853.
21. Simor J. Biborrok jubileumi ünnepélyére meghívó az esztergomi gymn. 1886.
22. Nőtanítóképezde ünnepélye.
23. Rudolf-jótékonysági egylet Zászlószentelése. Pest 1883.
24. Majláth Gy. esztergomi főispán mint főrendiházi tagjainak ünnepélye. 1885.
25. Lőcsei kath. gymn. segélyegyletének felhivása. 1883.
26. Esztergomi Gavargőzös életbeléptetése 1885.
27. Nszombati ipartársaság színi előadása 1886.
28. A magy. tud. Akademia 1888. ki 48. ik közgyülésének előirása.
29. Wiener Volksschriften-Vereins General-Versammlung. 1884.
30. Ungvári egyházirodalmi kör diszgyülésére meghivó. 1888.
31. Cselka Nándor prépost budapesti 30 éves működésének ünnepélye 1888.
32. Kisfaludy-szobor ügyében felhivás. Győr 1885.
33. Szabadkai legényegylet érdekében felhivás. 1888.
34. Sz. Istvántársulat XXXV-dik nagygyülésére meghivó. Pest 1888.
35. Kamanházy Ladislaus Equus Vacuensis Orator. Responsum Mariae Ludovicae Reginae Coronatae. Posonii 1808.
35½. Pesti daleggylet Zászlószentelése 1885.
36. Cäcilien-Vereins Fest-Production. Augsburg 1880.
37. Budai kath. legényegylet előadása 1883.
38. Budapesti gyermekbarati felhivás 1884.
39. „Erővel nyerő" a budapesti Leggerben. 1884.
40. Kalocsán a Jézustársasági gymnasiumban ünnepély Trefort Minister Lipótelétére. 1883.
41. Budapesti új operaház megkezdésére meghivó. 1884.
42. „Konyhlötő" segédek Zászlószentelése. Pesten.
43. Budapesti egyetem Rectorának beiktatására meghivó 188½ – 187⅚.
44. Budapesti egyetem megnyitása. Pest 1883.
46. " " Rector beiktatása 188⅘.
47. Egyetem budapestinek ujjáalakitása 104. ik évi fordulója 1884.
48. Érsekujvári vidéki tanitóegylet közgyülése 1884.
49. Országos Nőképzőegylet intézetben körirányás 1884.
50. Hegedüs K. beszéde a technologiai járműzeum megnyitásakor. Pest. 1884.
51. 53. Gr. Esterházy Antonia, Gr. Esterházy Mihálylyal egybekelése 1887.
52. Rudnay Justin, Marie Frein Bagelli. Vermählung. Pozsony 1874.
54. 55. Rosty Flóris egybekelése Gr. Zichy Ilonával. Jász 1885.
56. 56½ Gr. Pozzi Lujza & Koller Mihálylyal eljegyzése. Pest 1887.
56½. Gleichenberg Curort. 1888.
58. Gr. Oberdorff Hugó eljegyzése gr. Migazzi Vilmával. Dés 1887.
59. 60. Gr. Almásy György " gr. Zichy Zenkével. Kéleghaja 1888.
63. 64. Gr. Szentiványi Zoltán " Somorkeöy Ilonával. Pest.
62. Bogisich Ilona és Dr. Hainisz Géza jegyzése. " 1887.
62½. Klein Henriette und Reinitz Jakob-s Trauung.
63. Gáky Vilmos és Schwertner Potentia egybekelése. Posony 1888.
64. 66. Balás Béla eljegyzése Degen Hermynel. Pest 1887.
67. 68. Wenz Ottó " Wiedermann Margittal. Kassa 1888.
69. Kozma Sándor " Fejérs Gizellával. Posony 1886.
70. Szelke Árpád " Thurner Margittal. Dejtár "
71–71½. Kunfalvy Géza " Szécsen Melindával. Pest 1888.
72. 86. Gr. Apponyi Géza " Gr. Széchényi Sarolával. Dés 1876.
73. Meghivó Dr. Mezeyné szegleget kiránduláshoz.
74. B. Rauch Jakab és B. Aichelburg Terézia egybekelése. Zágráb 1882.
75. 76. Majláth György Esztergom megyei főispánja " Gr. Zichy Sarolával 1882.
77. 78. Princessin Eleonore Schwarzenberg mit B. Heinrich v. Lamberg jekeivel. Wien
79. B. Fejérváry Laderska Ilonával egybekelése. 1876.
80. 81. Frein Hedwig von Beust, Fr. Friedrich Waldbott. Vermählung. Baden 187
82. gr. Apponyi Antal Hg. Montenuovo Máriával egybekelése. Dés.
83. 87. 88. Herczeg Esterházy Pál Antal, Hg. Croy Eugeniával " Dülmen 1879.
85. Radvánszky Géza gr. Waldeck Corneliával " 1875
89. 91. Gr. Szapáry Karl mit Gr. Helene Szapary Vermählung. Wien.
90. Gr. Széchényi Magyar és Andrássy Natáliával egybekelése. Pest 1884.

91½.

BIBLIOTHEK STRIGONIENSIS

91/2. Carl Sartori x Maria Häusle, Vermählung 1864.
92. Weisberger Lipót és Guttmann Berta egybekelték Pest 1883.
93. A Műegyetem újjáépítésének megnyitására. Pest 1883.
94. Esztergomi k. városi ipsók mulatságára meghívó Fr. Senior Biborosi részére 1883.
95. Ugyan az Majer István püspök részére.
96. ugyan az erdei mulatságra.
97. 105. Esztergom meggyei tyúkról meghívója Majer István részére 1886.
98. Dilettansok színlapja Esztergomban.
99. Orvostanhallgatók 1883. ki bálja meghívó. Pest.
100. Esztergomi Jótékonyegylet bálra meghívó. 1878.
101. " Karton-bálra " "
102. 106. " városi ipsók tánygyülmére " 1884. 1886.
103. " Vízkárosultak javára " " Fr. Senior Biborosi részére 1883.
104. Ugyan az Majer István püspök részére.
107. Olkövy Lajos és Schalkhaí Hermin jegyzés. Esztergom 1875.
110. Lipovniczky távirdatiszt üdvözli Szabó püspököt. Esztergom 1868.
108. 109. Gr. Széchenyi Rezső Gr. Herberstein Máriával egybekelték. Eggenberg.
111. Gr. Batthyányi Tivadar Gr. Batthyányi Olgával " Pest 1886.
112. 113. Gr. Hugo Kálnoky, gr. Marie Mensdorf Vermählung Wien 1887.
114. Gr. Zichy Paula x B. Brandau Mariannse. Vermählung. Valpo 1876.
115. Gr. Zichy Aladár és Gr. Festetics Albertina eljegyzése. Buda 1875.
116. Gr. Schaffgotsch Herbert x Gr. Gáky Eugenia. Vermählung. Wien 1887.
117. Budapesti egyetem újjáalakításának 98. dik emlétünnepére meghívó. 1878.
118. Majláth György főrendiházi tagjává kinevezésén, Esztergom által üdvözöltetése. 1885.
119. Sárosi gymn. segélyegylete közgyülésére meghívó. 1888.
120. Honvéd-tüzi özvegyek javára bálra meghívó. Pest 1885.
121. Budavár bevétele 200 éves fordulójakor a Tövölde ünnepélye. 1886.
125. Ugyan ez alkalomnal Pest főváros által tartott dísz gyülésre meghívó.
122. Kath. irodalmitársaságot kedvenményező előadásra meghivó 1886.
124. Közmüvelődési egyesület kongressusára meghívó. Pest 1887.
123. Kereszk. - és iparkamara ülésére meghívó. Pest 1884.
126. Gelka N. prépost tudvalevőjának a Bermálai idejéi Pesten 1887.
127. Név- és szállójegyek Scitovszky hg. Primás 25 éves ünnepélyén Esztergomban 1866.

128. Varsetich Antonii oratio quam pro Regio Comissario occasione resignationis Conventus fratribus Misericordiae habuit Szakolcza 1797.
129. Brünek Josephi oratio ad Ill. D. Scitovszky Primatem nomine soc. S. Stephani dum jubilaeum sacerdotale celebraret. Pestini 1859.
130. Breznay et. Oratio de philosophiae, historiae atq literaturae Studiis per Leonem XIII. in Hungaria provectis Romae habita 1887. - Pest.
131. Migazzi Christophori Cardinalis Sermo ad Ex. Batthyany et Eppum Strig. dum Pallium Archiepale imposuit. Tyrnaviae 1776.
132. Vatzlavovits Francisci Sermo ad Ill. Carolum Ambrosium occasione inaugurationis in Supremum Comitem Cottus Strigoniensis 1808.
133. S. Ordinis Praemonstratensis restauratio approbata per Pium IX. 1868.
134. Manger Decanus: Declaratio Spalati ad Pium IX. 1875.
135. A római zarándoklásnak Oroszkán 1887. aug. 22. tartott V-dik vándorgyülésének jegyzőkönyve.
136. Sodalitatis ad Vincula Romana provocatio. 1876.
137. De, Secchi Angelo magni nominis astronomo, novo speculo procurando. Lepidi in Italia. 1882.
138. Morzsányi J. Díszmüvészetek ajánlja XIII Leo jubileumára. Pest.
139. Acquaderni J. Aufruf der kindlichen Liebe zum Heiligen Vater Pius IX. Bologna 1872.
140. Langer Karl Rektor der Wiener Universität. 1875/6.
141. Kath. Legényegylet díszelőadása. Budán.
142. Nagyszombati gymn. ifjak színjátéka. 1887.
143. 144. Prinz Karl Auersperg x Gr. Eleonore Breuner. Vermählung Wien.
145. Teplitzer Festblatt. 1886.
146. Esztergomi ipariskola meghívója tánygyülmére 1888.
147. " dalegylet hangversenyére meghívó 1888.
148. Első bálra meghívó mentőegylet javára. Pest 1888.
149. Esztergomi Olvasókör meghívója zeni- s dal-estélyre.
150. " álarcosbálra meghívó. 1886.

1.

GYÁSZÜNNEPÉLY,

MELYET

SZENTSÉGES ATYÁNK,

IX. PIUS,

RÓMAI PÁPA

BOLDOG EMLÉKÉNEK

FEBRUÁR 7-én TÖRTÉNT MEGDÖBBENTŐ KIMULTA

ALKALMÁBÓL

KEGYELETESEN SZENTEL

A NAGYSZOMBATI ÉRSEKI FŐGYMNÁSIUM

IFJÚSÁGA

1878. Február 19-én délelőtti 11 órakor

INTEZETI VERSENYTERMÜNKBEN.

Jelen műsor egyuttal meghivó- és belépti-jegyül is szolgál.

NAGYSZOMBATBAN,
NYOMATOTT WINTER ZSIGMONDNÁL.

Cecidit corona capitis nostri. Thr. 5, 16.

Pupilli facti sumus absque patre. Ibidem.

Versa est in luctum cithara mea et organum meum in vocem flentium. Job. 30, 31.

Hic vivens lux Urbis erat, nox morte peremtus;
Urbs stetit hoc Papa stante, cadente cadit.
Non flexit, non extulit hunc, non terruit unquam
Dives, fama, potens: munere, laude, minis.
Eloquium linguam, sapientia pectus, honestas
Mores ornabant, exteriora decor.
Mors hominem, requies animum, cisterna cadaver
Solvit dura, fovet grata, profunda tegit.

Philippus de Harveng.

1. IX. Pius halálán.

Férfinégyes. Szövegét Mindszenty Gedeon után átírta dalárdájuk, dallamát szerzé *Zsasskovszky Endre.* — *Előadja a férfikar zenekiséret mellett.*

Könyet, könyet a magyarnak,
Vérkönyet, szent Istenünk!
Ki búját sok századoknak,
Éreztetted már velünk;
István, László s nagy Hunyadnak
Sirtunk már hamvvedrein.
Könyet a hivő magyarnak!
Ujra dúl a gyászos kin.

Egy világra zúg ma bánat;
Az egyház zokog ma föl:
Oh, hogy milljók csillagának
Halni, halni, halni kell!
Meghalt a megvíhatatlan
Hitet féltő fájdalom;
Csak a te búd halhatatlan,
Apát-gyászló elvrokon!

S te, nagy Isten, népek atyja,
Adj Piusnak nyugalmat,
Kit tán ott is a magasba'
Az egyház gondja szaggat;
S add, a mig emléke éled,
Egy jobb korra derülve
Bizton mondjuk: ha te velünk,
Ki állhat ellenünkbe!

2. Emlékbeszédet *tart Morvay Lipót, tanár.*

3. „Libera me Domine.“

Egyházi ének. Férfinégyesre irta Engeszer Mátyás. — *Énekli a gymnasiumi dalárda.*

Libera me, Domine, de morte aeterna in die illa tremenda, quando coeli movendi sunt et terra, dum veneris iudicare seculum per ignem!
Tremens factus sum ego et timeo, dum discussio venerit atque ventura ira.
Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae; dies magna et amara valde!
Requiem aeternam dona ei, Domine, et lux perpetua luceat ei!

4. Szaval

Tárkányi-ból Lubinszky Ödön, növendékpap.

5. Gyászfohász.

Garay Alajos szövege nyomán férfikarra irta Engeszer Mátyás. — *Zenekisérete Krausz Jánosé.*

Bánatos kebellel álljuk
E ravatalt mi körül,
Könyező szemünkben a bú
S fájdalomnak gyöngye ül.
Az egyház főpásztorát,
A hivő nép jó atyát
Veszte, veszte
Nagy pápánkban el.

Csügged a sok bátor bajnok,
A hű áldozár-sereg;
Mert vezére, a dicső fő
Mozdulatlan s jéghideg —
És velök mi csüggedünk,
Ily atyánk lesz-e nekünk?
Szörnyű, szörnyű,
Szörnyű veszteség!

Ám de mégis szent hittünk int,
Hogy nyugodjunk meg azon,
A mit Isten végez — mert az
Végtelen szent s bölcs nagyon!
Jó atyánknak érdemét,
Hogy jutalmazza az ég,
Hívta, hívta,
Hívta őtet el.

A dicsőség fényhonában
Örvend már főpásztorunk;
S mig mi érte itt kesergünk,
Oly nyomasztó bánatunk:
Ő áldását esdi ránk
Az egeknek, hogy hazánk
Egykor, egykor
Egykor ez legyen

Az igazgatóság.

A

XIII. LEO PÁPA

Ő SZENTSÉGÉNEK

ÖTVEN ÉVES ÁLDOZÁRI JUBILEUMA

ALKALMÁBÓL,

A BUDAPEST-FŐVÁROSI LIPÓTUTCZAI UJ VÁROSHÁZ DISZTERMÉBEN

1887. november hó 20-kán, d. e. 11 órakor

TARTANDÓ NAGYGYÜLÉS

ÜGYRENDJE:

I. **Csendes szentmise** az egyetemi templomban **10 órakor.** —

II. **Elnöki jelentés** a „Pápai jubileum központi végrehajtó-bizottságának" müködéséről. —

III. A Főmagasságú és Főtisztelendő biboros Herczegprimás ő eminentiája által szerkesztett **hódolati felirat** felolvasása.

IV. A hódolati felirat **aláirása.**

A pápai jubileum központi végrehajtó-bizottságának elnöksége.

„Hunyadi Mátyás" int.

150

2 1/2

CEREMONIEL

für die

Einholung, Exponirung und Bestattung

der irdischen Ueberreste weiland

Seiner Majestät des Kaisers Ferdinand I.

Exentrirung und Aufbahrung. Nachdem die übliche Exentrirung des allerhöchsten Leichnames im Beisein der Leibärzte vorgenommen worden ist, wird derselbe einbalsamirt, angekleidet, auf einen mit schwarzem Tuche bedeckten Tisch gelegt (das Haupt auf einen schwarzsammtenen, goldbesetzten Polster), brennende Kerzen werden herum- und das Crucifix zu den Füssen gestellt. Der Silberbecher mit dem Herzen kommt zu den Füssen links, der Kupferkessel mit den Eingeweiden daselbst rechts zu stehen; beides mit schwarzem Taffet bedeckt. Priester beten abwechselnd Tag und Nacht bei der Leiche — ebenso auch die Kammerleute.

Uebertragung. Zur bestimmten Stunde erfolgt die Uebertragung der allerhöchsten Leiche in das zur Exposition bestimmte Lokale.

Der Leichnam wird schon vorher in den offenen Sarg gelegt.

Sobald die Geistlichkeit in dem Sterbe-Appartement eingetroffen ist, wird die Einsegnung der sterblichen Ueberreste vorgenommen, und setzt sich sodann der Zug in das vorerwähnte Expositions-Lokale in folgender Ordnung in Bewegung:

Der Hoffourier in Trauer,

Die Geistlichkeit,

Der Kammerfourier in Trauer,

Zwei Hausoffiziere des kaiserlichen Hofstaates in Trauer, mit dem Kessel, worin die Eingeweide sich befinden,

Ein Kammerdiener mit dem Herzen in einem Silberbecher,

Der Sarg, von Hausoffizieren und Leiblakaien getragen. Zu jeder Seite des Sarges gehen Edelknaben mit brennenden Wachsfackeln. Die Arcieren- und die ungarischen Leibgarden leisten die innere, die Trabanten-Leibgarden und Leibgardereiter die äussere Begleitung.

Unmittelbar hinter dem Sarge folgen der Kammervorsteher weiland Seiner Majestät, die beiden von Wien entsendeten k. k. Kämmerer, dann die Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät.

In dem gedachten Lokale angelangt, wird die allerhöchste Leiche zum zweitenmale eingesegnet, dann auf das Schaubett gehoben und aufgebahrt.

Das Schaubett ist in der Mitte errichtet, vier Stufen hoch, unter einem schwebenden Baldachin von schwarzem Sammt; ringsherum eine grosse Anzahl brennender Wachskerzen auf hohen Silberleuchtern.

Neben dem Sarge liegen auf sechs schwarzsammtenen, mit Goldborden besetzten Kissen die kaiserliche und die Königskrone (nebst Scepter und Reichsapfel), der Erzherzogshut, die Insignien des Toison-Ordens und der übrigen Orden, wie auch Säbel, Stock, Hut und Handschuhe.

Der Becher mit dem Herzen wird auf die erste Stufe (von oben herab) rechts — der Kessel mit den Eingeweiden aber links und in die Mitte ein grosses silbernes Crucifix zwischen zwei Silberleuchtern mit brennenden Kerzen, dann ein Silberkessel mit dem Weihwasser gesetzt.

An den vier Ecken des Schaubettes halten zwei Arcierenleibgarden zu Häupten und zwei ungarische Leibgarden zu Füssen des Sarges mit dem Flor en echarpe und mit gezogenem Säbel die Wache. Vier Trabanten-Leibgarden und vier Leibgardereiter sind von aussen als Ehrenposten aufgestellt. Kammerleute und Leiblakaien halten Betstunden.

Zwei k. k. Kämmerer halten während der ganzen Expositionsdauer in der zur rechten Seite vorbereiteten Kniebank und zwei Geistliche in der gegenüber befindlichen Kniebank — der übrige männliche Hofstaat und die Damen in den Oratorien die Betstunden.

Während der Exposition werden in den Vormittagsstunden von Früh bis 12 Uhr Mittags ununterbrochen heilige Messen gelesen.

Ueberbringung nach Wien.

Eine Stunde vor der Ueberbringung wird der Einlass beendigt. Der Sarg wird geschlossen und der Kammervorsteher weiland Seiner Majestät übernimmt die Sargschlüssel, um dieselben nach der Ankunft in Wien dem k. k. Ersten Obersthofmeister einzuhändigen.

Wenn Alles zur Abreise bereitet ist, versammelt sich der gesammte Hofstaat in dem Expositionslokale und findet nun die Einsegnung Statt, wonach sich der Zug zu dem bereit stehenden Leichenwagen hinabbegibt. Die Ordnung des Zuges ist hiebei dieselbe, wie bei der Uebertragung.

Sobald der Sarg auf den Wagen gehoben und befestiget ist, setzt sich der Zug in folgender Ordnung in Bewegung:

Eine Escadron Cavallerie,

Ein Einspanier zu Pferde,

Ein zweispänniger Hofwagen mit dem Kammerfourier,

Ein k. k. Hoffourier in Trauer,

Ein zweispänniger Hofwagen, worin die zwei als Commissäre entsendeten k. k. Kämmerer sitzen,

Ein zweispänniger Hofwagen mit den zwei Adjutanten weiland Seiner Majestät,

BIBLIOTECA E.M. STRIGON

Ein zweispänniger Hofwagen mit dem Kammervorsteher weiland Seiner Majestät,

Die Livreedienerschaft und die Hausoffiziere des kaiserlichen Hofstaates paarweise,

Ein zweispänniger Leibwagen, worin der Becher mit dem Herzen und der Kessel mit den Eingeweiden auf dem Sitze obenan festgemacht sind. Untenan sitzen die beiden Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät,

Der sechsspännige Leichenwagen mit dem Sarge — sechs Edelknaben in Trauer, zu beiden Seiten, mit Windlichtern,

Die Arcieren-, die ungarischen und Trabanten-Leibgarden, dann die Leibgardereiter leisten die Begleitung,

Eine Escadron Cavallerie macht den Schluss.

In den Strassen und Gassen, welche der Zug passirt, ist Militär spalierweise aufgestellt.

Im Prager Bahnhofe, wo eine Ehrencompagnie mit Fahne aufgestellt ist und wo alle Hofwürdenträger, Militär- und Civil-Autoritäten versammelt sind, wird der Sarg durch Hausoffiziere und Leiblakaien vom Leichenwagen herab und in den zur Ueberführung nach Wien bestimmten Waggon hinaufgehoben und auf die vorgerichtete Estrade gestellt; ebendahin werden auch die Gefässe mit dem Herzen und den Eingeweiden gebracht.

Nach der nun erfolgenden nochmaligen Einsegnung besteigt das zur Begleitung nach Wien bestimmte Hofgefolge die bereitstehenden Waggons und der Zug setzt sich, unter der von der aufgestellten Compagnie (mit gedämpftem Spiele) geleiteten Ehrenbezeugung, nach Wien in Bewegung.

Sowohl am Tage der Exposition, wie auch während der Zeit vom Abgange des Zuges vom Hradschin bis zur Abfahrt des Trauer-Eisenbahnzuges aus dem Bahnhofe werden sämmtliche Kirchthurmglocken in Prag geläutet.

Ankunft in Wien.

Vor der für die Ankunft der allerhöchsten Leiche festgesetzten Stunde versammeln sich der k. k. Erste Obersthofmeister, der Ober-Ceremonienmeister, der Hof- und Burgpfarrer mit zwei Hofcaplänen, die zur Begleitung bestimmten Garden und das übrige erforderliche Hofgefolge am Nordbahnhofe und erwarten die allerhöchste Leiche.

Nach erfolgter Ankunft des Zuges wird der Sarg vom Waggon herabgehoben, wobei Alles auf dem Perron versammelt ist.

Sobald die Gefässe mit dem Herzen und den Eingeweiden vom Waggon herabgebracht sind, begibt sich Alles in das zur Einsegnung bestimmte Lokale und zwar in folgender Ordnung:

Voran die Geistlichkeit,

Ein Kammerfourier,

Zwei Kammerdiener mit dem Kessel,

Ein Kammerdiener mit dem Herzbecher,

Der Sarg von Kammerdienern und Leiblakaien getragen. An jeder Seite gehen drei Edelknaben mit Wachswindlichtern; sechs Arcieren- und

sechs ungarische Leibgarden, sechs Trabantenleibgarden und sechs Leibgardereiter mit ihren Chargen leisten zu beiden Seiten die Nebenbegleitung.

Unmittelbar hinter dem Sarge folgen:

Der k. k. Erste Obersthofmeister,

Der Kammervorsteher weiland Seiner Majestät,

Die leidtragenden Dienstkämmerer und Adjutanten,

Der Ober-Ceremonienmeister und die beiden von Prag mitgekommenen k. k. Kämmerer.

Der Sarg wird auf das vorgerichtete Trauergerüste gestellt, die Gefässe mit dem Herzen und den Eingeweiden werden zu Füssen desselben niedergesetzt. Die Garden nehmen zu beiden Seiten des Sarges ihre Aufstellung, der Hofstaat begibt sich in die rechts und links vorgerichteten Betstühle und nunmehr segnet der Hof- und Burgpfarrer die allerhöchste Leiche ein.

Nach beendigter Einsegnung erhebt sich Alles, der Sarg und die Gefässe mit dem Herzen und den Eingeweiden werden in die betreffenden Wagen gehoben und befestigt, wonach sich der Zug in folgender Ordnung vom Bahnhofe in die Hofburg in Bewegung setzt:

Zwei Reitknechte mit Laternen,

Eine Escadron Cavallerie,

Ein Hofeinspanier zu Pferde,

Ein zweispänniger Hofwagen mit dem Kammerfourier,

Zwei zweispännige Hofwagen mit den Kammerdienern,

Ein Hofeinspanier zu Pferde,

Ein Hoffourier zu Pferde,

Zwei Reitknechte mit Laternen,

Ein sechsspänniger viersitziger Wagen mit den k. k. Kämmerern und den zwei Adjutanten weiland Seiner Majestät,

Zwei Reitknechte mit Laternen,

Ein sechsspänniger Hofwagen mit dem k. k. Ersten Obersthofmeister und dem Kammervorsteher weiland Seiner Majestät,

Zwei Reitknechte mit Laternen,

Ein sechsspänniger Leibwagen, worin obenan der Becher mit dem Herzen und der Kessel mit den Eingeweiden befestigt sind, — untenan aber die zwei Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät sitzen,

Zwei Reitknechte mit Laternen,

Der sechsspännige Leichenwagen mit dem Sarge,

An jeder Seite gehen 6 Trabantenleibgarden und 6 Leibgardereiter zu Fuss und die zur Aufsicht über den Wagen bestimmten Individuen der Hofsattlerei,

Sechs Arcierenleibgarden,

Sechs ungarische Leibgarden, mit je einem Secondwachtmeister folgen zu Pferde, — vier Reitknechte mit Laternen reiten von aussen zu beiden Seiten des Wagens und zwei Reitknechte mit Laternen folgen hinter den Leibgarden,

BIBLIOTHECA E.M. SPECIMEN

Eine Escadron Cavallerie bildet den Schluss.

Zu beiden Seiten des Zuges bildet Infanterie ein ambulantes Spalier. Der Zug nimmt den Weg vom Nordbahnhofe durch die Praterstrasse und Asperngasse, über die Aspernbrücke, dann über die Ringstrasse durch das Burgthor in die Hofburg.

Die Wachen, welche der Zug passirt, treten in's Gewehr und leisten mit gedämpftem Spiel die reglementmässige Ehrenbezeugung.

Die Geistlichkeit, der Ober-Ceremonienmeister und die sonst nicht im Zuge eingetheilten Personen des Hofgefolges fahren auf einem kürzeren Wege in die Hofburg, um vor der Ankunft des Zuges dort anzukommen.

Bei dem Eintreffen des Zuges im Schweizerhofe steigt Alles aus den Wagen und begibt sich in das Vestibul der Botschafterstiege, wo auch bereits der Hof- und Burgpfarrer mit seiner Assistenz die allerhöchste Leiche erwartet.

Der Becher mit dem Herzen und der Kessel mit den Eingeweiden werden durch Kammerdiener, — der Sarg durch Kammerdiener und Leiblakaien aus dem Wagen gehoben und über den Perron der Botschafterstiege in das gedachte Vestibule hinaufgetragen und dort niedergestellt.

Nach kurzem Empfang bewegt sich der Zug in folgender Ordnung in die Kirche:

Ein Hoffourier,

Ein Kapellengehilfe mit dem Pfarrkreuze,

Die Hofsänger,

Der Hof- und Burgpfarrer mit seiner Assistenz,

Ein Kammerfourier,

Ein Kammerdiener den Herzbecher,

Zwei Kammerdiener den Kessel mit den Eingeweiden tragend,

Der Sarg von Kammerdienern und Leiblakaien getragen,

Sechs Edelknaben mit brennenden Wachsfackeln gehen zu beiden Seiten,

Sechs Arcierenleibgarden und

Sechs ungarische Leibgarden mit je einem Second-Wachtmeister leisten die innere und

Sechs Trabantenleibgarden und sechs Leibgardereiter die äussere Nebenbegleitung.

Hinter dem Sarge folgen der k. k. Erste Obersthofmeister, der leidtragende Kammervorsteher, der Ober-Ceremonienmeister, die Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät und die beiden k. k. Kämmerer;

Schliesslich folgt das von Prag mitgekommene Personale des dortigen kais. Hofstaates.

In der Kirche wird der Sarg auf das Schaubett gehoben, der Becher mit dem Herzen und der Kessel mit den Eingeweiden zu Füssen desselben gestellt.

Der k. k. Erste Obersthofmeister, der Kammervorsteher weiland Seiner Majestät und die übrigen vorgenannten Personen nehmen in den Kirchen-

bänken Platz, der Hof- und Burgpfarrer mit seiner Assistenz stellt sich auf der linken Seite des Schaubettes und die Hofsänger gegenüber auf.

Nun wird die allerhöchste Leiche nochmals eingesegnet.

Hierauf entfernt sich Alles und wird die Kirche geschlossen.

Exposition. Tags darauf um 8 Uhr früh beginnt nach abermaliger Einsegnung der Einlass des Publicums in die Hofburgpfarrkirche zu der im geschlossenen Sarge exponirten allerhöchsten Leiche.

Die Kirche ist schwarz ausspaliert, die Betstühle sind schwarz überzogen, die Oratorien schwarz behängt, die Altäre mit schwarzen Kreuztüchern (woran das kaiserliche Wappen) versehen. Das reich beleuchtete Trauergerüst ist mit schwarzem Tuche und die Stelle, wo der Sarg steht, mit Goldstoff bedeckt, oberhalb ist ein schwebender schwarzer Baldachin aufgezogen.

Die Aufbahrung ist dieselbe wie in Prag.

Während der Exposition sind die Ehrenposten am Katafalk von den k. und k. Leibgarden besetzt.

Zwei k. k. Kämmerer halten in der zur rechten Seite, ober dem Staffel vorbereiteten Kniebank abwechselnd — dann ein Hofcaplan mit zwei Ordensgeistlichen abwechselnd in der gegenüber vorbereiteten Kniebank — der männliche Hofstaat und die Damen in den Oratorien die Betstunden.

Die Exposition dauert am Montag den 5. Juli von 8 Uhr Früh bis 4 Uhr Nachmittags und am Dienstag den 6. Juli von 8 bis 12 Uhr Mittags.

Während der Exposition werden an den drei Altären ununterbrochen heilige Messen gelesen, um 10 Uhr Vormittags wird von der Hofcapelle das Miserere abgesungen. Von 9 bis 10 Uhr und von 12 bis 1 Uhr werden in und vor der Stadt alle Kirchthurmglocken geläutet.

Das Publicum wird nur bei dem Thore am Josefsplatze herein und über die Botschafterstiege zum Schweizerhof auf den Burgplatz hinaus gelassen.

Am Dienstag den 6. Juli um 12 Uhr Mittags wird die Exposition geschlossen.

Uebertragung des Herzens und der Eingeweide. Um 2 Uhr Nachmittags werden der Becher mit dem Herzen und der Kessel mit den Eingeweiden (beides mit schwarzem Taffet verhüllt) durch k. k. Kammerdiener vom Schaubette herabgehoben und vom Hof- und Burgpfarrer eingesegnet.

Nach der Einsegnung wird das Herz auf folgende Art in die Augustinerkirche, nach der Lorettokapelle getragen:

Ein Hoffourier in Trauer, der Hofkapellenjunge mit dem Kreuze und der Kapellendiener mit dem Rauchfasse und Weihwedel, der Hofburgpfarrer und zwei Hofkapläne mit brennenden Kerzen;

Ein Kammerfourier in Trauer,

Ein k. k. Kammerdiener, welcher die verhüllte Vase mit dem Herzen trägt. Zwei k. k. Edelknaben auf jeder Seite;

Zwei Arcierenleibgarden,

Zwei Ungarische Leibgarden,

Vier Trabantenleibgarden und

Vier Leibgardereiter leisten die Nebenbegleitung.

Der Kammervorsteher, die Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät folgen.

Am eisernen Gitter im Augustinergange empfängt der Pfarrer von St. Augustin mit seiner Assistenz die Ankommenden.

Hier wiederholt der Hof- und Burgpfarrer die Einsegnung und begibt sich dann mit dem Kreuze und den Hofkaplänen zurück.

An deren Stelle tritt die Pfarrgeistlichkeit von St. Augustin ein, wonach der Zug seinen Weg in die Lorettokapelle nimmt, wo das Herz auf den Altar gestellt, nochmals eingesegnet, und dann in der Herzgruft rückwärts des Altars beigesetzt wird.

Nach vollbrachter Beisetzung des Herzens begibt sich das ganze Hofgefolge zurück nach der Hofburgpfarrkirche.

Nach dessen Ankunft wird der verhüllte Kessel mit den Eingeweiden von zwei k. k Kammerdienern erhoben und unter Vortritt der Hofburgpfarr-Geistlichkeit und unter der nämlichen Begleitung und unter Bedeckung der Leibgarden, wie bei der Uebertragung des Herzens, zwischen dem von den Trabantenleibgarden und den Leibgardereitern gezogenen Spalier bis zu dem an den Perron der Botschafterstiege vorgefahrenen, sechsspännigen viersitzigen Leibwagen getragen.

Im Vestibule der Botschafterstiege nimmt der Hof- und Burgpfarrer die letzte Einsegnung vor.

Nach der Einsegnung öffnet ein Leiblakai den Wagenschlag, die k. k. Kammerdiener setzen obenan den Kessel mit den Eingeweiden, welcher mit schwarzem Taffet verhüllt ist, während gegenüber, untenan der Kammervorsteher und der ältere Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät Platz nehmen.

Nun setzt sich der Zug über den Kohlmarkt, Graben und Stockimeisenplatz zu der Seitenthür der St. Stephans-Metropolitankirche, der erzbischöflichen Chur gegenüber, in folgender Ordnung in Bewegung:

Ein Detachement Cavallerie als Avantgarde,

Ein Hofeinspanier zu Pferde,

Ein zweispänniger Hofwagen mit dem Kammerfourier,

Ein zweispänniger Hofwagen mit zwei Kammerdienern,

Ein sechsspänniger Hofwagen, worin die zwei Adjutanten und der jüngere Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät sitzen,

Der sechsspännige viersitzige Leibwagen, in welchem sich der Kessel mit den Eingeweiden obenan, der Kammervorsteher und der ältere Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät untenan befinden.

An jedem Wagenschlage geht ein k. k. Leiblakai,

Sechs Trabantenleibgarden und sechs Leibgardereiter begleiten den Wagen zur Seite,

Ein Detachement Cavallerie als Arrièregarde.

Beim Vorüberfahren an der Hauptwache leistet dieselbe die Ehrenbezeugung,

Vier k. k. Edelknaben, zwei Arcieren- und zwei ungarische Leibgarden, welche schon früher dort eingetroffen sind, erwarten an der oberwähnten Seitenthür bei St. Stephan die Ankunft des Zuges.

Sobald der Leibwagen dort ankommt, wird der Schlag desselben geöffnet und der Kessel von den Kammerdienern herausgehoben, dann unter Vortretung des Hoffouriers und des Kammerfouriers, in Begleitung der Leibgarden und unter Nebenbegleitung der Edelknaben, von dem Kammervorsteher, dem Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät gefolgt, in die Kirche hineingetragen.

Innerhalb der Kirche geschieht der Empfang von dem im Pontificalornate gekleideten Weihbischofe mit dem Domcapitel, dem Hofceremoniarius und übrigen Clerus.

Der Kessel wird über ein auf dem Marmorpflaster, unweit der Thüre aufgebreitetes schwarzes Tuch gestellt, von dem Weihbischofe eingesegnet und auf folgende Art in die Gruft getragen:

Der Hoffourier,
Die Churgeistlichkeit mit dem Kreuze,
Das Domcapitel,
Der Hofceremoniarius,
Der Weihbischof im Vespermantel mit Infel und Stab,
Der Kammerfourier,

Die zwei Kammerdiener, den mit schwarzem Taffet verhüllten Kessel mit den Eingeweiden tragend, zur Seite gehen vier Edelknaben mit brennenden Wachsfackeln.

Die Begleitung bilden zwei Arcieren- und zwei ungarische Leibgarden, von aussen aber die Trabantenleibgarden und Leibgardereiter.

Der Kammervorsteher, die Dienstkämmerer und die Adjutanten weiland Seiner Majestät folgen.

Zwei Leiblakaien bilden den Schluss.

Mit Ausnahme der Leibgarden und der Leiblakaien begibt sich Alles in die Gruft. Dort wird der Kessel an den vorbereiteten Ort gestellt und von dem Weihbischofe wieder eingesegnet, wonach der Kessel mit den Eingeweiden beigesetzt wird.

Nunmehr entfernt sich Alles aus der Gruft und die Hofbegleitung begibt sich wieder (aber nicht im Zuge) nach der Hofburg zurück.

Leichenbegängniss.

Nachdem auf schriftliche Erinnerung des k. k. Ersten Obersthofmeisters durch das Ministerium des Innern und das Reichskriegsministerium etc. alle zur öffentlichen Ordnung und Sicherheit bei diesem Trauerakte erforderlichen Anstalten getroffen, wegen des Vorauszuges, welcher von der Augustinerkirche aus zu gehen hat, das gewöhnliche Circulare erlassen und der Prälat von Klosterneuburg als Oberst-Erbland-Hofkaplan in Oesterreich unter der Enns mittelst eines Schreibens des k. k. Ersten Obersthofmeisters angegangen worden sind, die übrigen Prälaten dieses Erzherzogthums zur Leichenbeisetzung und Abhaltung der Vigil und Exequien einzuladen, wird auch der Cardinal-Fürst-Erzbischof, wegen der vorzunehmenden Einsegnung, und das

BIBLIOTHECA STRIGONIENSIS E.M.

Präsidium beider Häuser des Reichsrathes, sowie der niederösterreichische Landesmarschall und der Bürgermeister von Wien wegen Erscheinens zum Leichenbegängnisse in der Kapuzinerkirche eingeladen.

Sämmtlichen geheimen Räthen, Kämmerern und dem äusseren Hofstaate wird angesagt, sich spätestens um **halb 5** Uhr Nachmittags in der Kapuzinerkirche einzufinden.

Die Ordnung der Zu- und Abfahrt wird mittels einer eigenen Hofansage bekannt gemacht.

Die k. k. geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen erscheinen in der vorgeschriebenen tiefsten Trauer, Diejenigen, welche Ordensritter sind, mit der Colane, — die Damen mit dem Schleier vor dem Angesichte.

Die Kirche der Kapuziner ist schwarz ausspaliert, mit dem kaiserlichen Wappen behangen, die Altäre beleuchtet und in der üblichen Weise zugerichtet.

Die allerhöchsten und höchsten Herrschaften begeben sich incognito in zweispännigen Wagen nach der Kapuzinerkirche und verweilen daselbst bis zur Ankunft der Leiche im Refectorium.

Eine halbe Stunde vor dem Beginne des Leichenzuges stellt sich der schwarze mit acht Rappen bespannte Hofleichenwagen in den Schweizerhof an den Perron der Botschafterstiege und diesem zur Seite zwei andere sechsspännige viersitzige nicht drapirte Hofwagen — die anderen drei zweispännigen Wagen aber auf dem Burgplatze auf. Bei allen diesen Wagen sind die Kutscher, Vorreiter und Mitteljungen in der Trauerlivree gekleidet.

Der Schweizerhof wird geschlossen, alle Zugänge und Gassen werden mit Militär spalierweise besetzt. Auf dem Lobkowitzplatze und dem Neuen Markte ist Militär in Massen aufgestellt.

Die Abtheilung der Arcieren- und der ungarischen Leibgarde, welche zur Begleitung zu Pferde auszurücken hat, stellt sich auf dem Burgplatze so auf, dass sie an entsprechender Stelle leicht in den Zug einschwenken kann.

Die zur Deckung des Zuges bestimmte Compagnie Infanterie und
2 Escadron Cavallerie stellt sich ebenfalls auf dem Burgplatze auf.

Um **halb 5** Uhr begibt sich die erste Abtheilung des Trauerzuges aus der Augustinerkirche und geht über den Lobkowitzplatz durch die Klostergasse, ohne sich aufzuhalten, an der Kapuzinerkirche vorüber in folgender Ordnung:

Eine Abtheilung Cavallerie,
Die sämmtlichen Spitalleute,
Alle Ordensgeistlichen der Stadt und Vorstädte paarweise mit brennenden Wachskerzen,
Die sämmtlichen Stadt- und Vorstadt-Pfarren,
Der Bürgermeister mit dem Gemeinderathe und dem Magistrate,
Der Landesmarschall mit dem Landesausschusse mit brennenden Wachsfackeln,
Die Räthe der Hof- und Länderstellen ohne Beobachtung eines Ranges,

Die Hofstaats-Personen der vier Hofstäbe und zwar Alles in Trauer-Kleidung.

Nur der Bürgermeister und der Landesmarschall und jene Mitglieder des Landesausschusses, welche in irgend einer Eigenschaft zum Hofstaate gehören, treten aus dem Zuge aus und begeben sich in die Kapuzinerkirche, allwo sie sich auf die für sie vorgerichteten Plätze verfügen.

Etwas vor der zur Leichenbeisetzung bestimmten Stunde begibt sich der k. k. Erste Obersthofmeister von seiner Behausung in eigener Equipage zu den Kapuzinern und verfügt sich daselbst in die Schatzkammer, um die Ankunft der allerhöchsten Leiche zu erwarten. Wenn der Leichenwagen in der Klostergasse anlangt, erstattet der Kammerfourier dem k. k. Ober-Ceremonienmeister hievon die Anzeige und dieser macht Seiner Majestät dem Kaiser hievon die Meldung und tritt nun den allerhöchsten und höchsten Herrschaften auf dem Wege vom Refectorium, durch die Sakristei und das Presbyterium bis zu Allerhöchst- und Höchstihren auf der Evangeliumseite vorgerichteten Plätzen vor.

Während der vorbeschriebene Vorauszug in Gang kommt, begeben sich der Hof- und Burgpfarrer und zwei Hofkapläne in die Hofburg-Pfarrkirche, um die Einsegnung vorzunehmen.

Hierauf erheben die Kammerdiener unter Beihilfe der Leiblakaien den Sarg und tragen ihn über den Perron der Botschafterstiege zu dem bereitstehenden Leichenwagen in folgender Ordnung:

Zwei Hoffouriere,

Ein Kapellengehilfe mit dem Kreuze, dann der Kapellendiener mit dem Rauchfasse und dem Weihwedel,

Zwei Hofkapläne,

Der Hof- und Burgpfarrer,

Ein Kammerfourier,

Der Sarg auf die erwähnte Art getragen, zwischen den mit Wachsfackeln leuchtenden 12 Edelknaben und den die Begleitung bildenden Leibgarden,

Der Kammervorsteher, die Dienstkämmerer und die Adjutanten weiland Seiner Majestät und die beiden k. k. Kämmerer fürstlichen Standes, sämmtlich mit Fackeln.

Zu Ende der doppelten Stiege wird der Sarg in den Leichenwagen gehoben, auf die darin befindlichen Pölster gestellt, mit dem Bahrtuche (von schwarzem Sammt mit einem goldstoffenen Kreuze) überdeckt und von dem Hof- und Burgpfarrer zum letztenmal eingesegnet.

Hierauf geht der Zug unter dem Geläute der Kirchthurmglocken in und vor der Stadt aus dem Schweizerhofe über den Burg-, Michaels-, Josefs- und Lobkowitzplatz auf den Neuen Markt zur Hauptpforte der Kapuziner in folgender Ordnung:

Ein Zug Cavallerie,

Ein Hofeinspanier zu Pferde,

Ein zweispänniger Wagen mit dem Kammerfourier,

Zwei zweispännige Wagen mit den Kammerdienern,

Eine Escadron Cavallerie,

Ein Hofeinspanier zu Pferde,

Zwei Hoffouriere zu Pferde,

Ein sechsspänniger viersitziger Hofwagen, worin die zwei k. k. Kämmerer fürstlichen Standes fahren,

Ein sechsspänniger viersitziger Hofwagen, worin die zwei Adjutanten und die zwei Dienstkämmerer weiland Seiner Majestät sind,

Ein sechsspänniger zweisitziger Hofwagen mit dem Kammervorsteher.

An den Schlägen dieser drei Wägen gehen k. k. Leiblakaien.

Die k. k. Leiblakaien paarweise,

Der Leichenwagen mit dem Sarge. An jedem Wagenschlage gehen zwei Leiblakaien, zu jeder Seite sechs Edelknaben mit Wachsfackeln, sechs Arcieren- und sechs ungarische Leibgarden, zwölf Trabanten-Leibgarden und zwölf Leibgardereiter mit den entsprechenden Chargen leisten zu beiden Seiten die Nebenbegleitung.

Eine Abtheilung der Arcieren- und der ungarischen Leibgarde zu Pferde folgt hinter dem Wagen,

Eine Compagnie Infanterie,

Eine Escadron Cavallerie.

Bei dem Herannahen des Hofzuges geht der in der Sakristei verweilende Cardinal Fürst-Erzbischof mit dem Clerus zur Hauptpforte zum Empfang der allerhöchsten Leiche.

Alle in der Kirche sich befindenden geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen etc. bleiben auf ihren Plätzen stehen.

An der Kirchenthüre wird der Sarg von den Kammerdienern unter Beihilfe der Leiblakaien aus dem Leichenwagen gehoben und in folgender Ordnung in die Mitte der Kirche auf den alldort aufgerichteten, mit schwarzem Sammt und Goldstoffe bedeckten Katafalk getragen.

Die Hoffouriere,

Der Clerus,

Das Domkapitel,

Die assistirenden Bischöfe und Prälaten in Vespermänteln mit aufgesetzten Infeln,

Der Cardinal Fürst-Erzbischof mit dem Hofceremoniarius und den assistirenden Hofkaplänen.

Der Kammerfourier,

Der Sarg, auf obenerwähnte Art getragen. Dicht nebenan zu jeder Seite die sechs Edelknaben mit Wachsfackeln, ferner sechs Arcieren- und sechs ungarische Leibgarden als Nebenbegleitung.

Der Kammervorsteher, die Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät endlich die beiden k. k. Kämmerer fürstlichen Standes, welche Alle sich auf die für sie bestimmten Plätze begeben.

Die Arcieren-Leibgarden fassen zu Häupten, und die ungarischen Leibgarden zu Füssen der Trauerbühne Posto, insoferne es der Raum gestattet —

die Trabanten-Leibgarden und Leibgardereiter aber bilden ein Spalier gegen den Eingang der Gruft.

Sobald der Sarg auf dem Katafalk sich befindet, nimmt der Cardinal Fürst-Erzbischof die Einsegnung vor und die Hofsänger stimmen das Libera an.

Wegen Beschränktheit des Raumes kann nur die auf dem Neuen Markte vor der Hauptpforte aufgestellte Generalität in die Kirche eingelassen werden. Die Stabs- und Oberoffiziere aber, welche nicht k. k. geheime Räthe oder Kämmerer sind, bleiben vor der Kirche,

Diejenigen von ihnen, welche k. k. geheime Räthe oder Kämmerer sind, müssten sich aber jedenfalls schon früher auf ihre Plätze in die Kirche begeben.

Nach dem Libera erheben die P. P. Kapuziner unter Beihilfe der Leiblakaien den Sarg, um ihn nach der Gruft zu tragen.

Den Zug dahin eröffnet der Kapuziner-Convent, nach diesem geht der Clerus, welchem der Cardinal Fürst-Erzbischof mit seiner Assistenz folgt, dann kommt unter Vortretung des Kammerfouriers der Sarg, nebenher zu jeder Seite gehen drei Kapuziner mit brennenden Wachsfackeln.

Unmittelbar nach dem Sarge folgen der k. k. Erste Obersthofmeister mit dem Stabe, und der Kammervorsteher; dann die Dienstkämmerer und Adjutanten weiland Seiner Majestät, der Hofrath und Kanzleidirector des Obersthofmeisteramtes und der Hofceremoniel-Protokollführer.

Sobald der Sarg aus der Kirche getragen ist, erheben sich die allerhöchsten und höchsten Herrschaften, entfernen sich wieder durch die Sakristei aus der Kirche, während der Hofstaat, die Damen und die übrigen Versammelten noch in der Kirche verweilen.

In der Gruft wird der Sarg auf das Schaubett gestellt und vom Cardinal Fürst-Erzbischof nochmals eingesegnet.

Der k. k. Erste Obersthofmeister übergibt nunmehr einen Schlüssel zum Sarg dem Quardian der P. P. Kapuziner und empfiehlt die allerhöchste Leiche seiner Obhut.

Nachdem diess geschehen ist, verfügt sich der Cardinal Fürst-Erzbischof mit dem Clerus, dann der k. k. Erste Obersthofmeister mit dem Kammervorsteher weiland Seiner Majestät u. s. w. aus der Gruft in die Kirche hinauf.

Der Cardinal Fürst-Erzbischof zieht sich in die Sakristei zurück, während der k. k. Erste Obersthofmeister sich unmittelbar nach Hause begibt.

Der k. k. Hofstaat, die Damen u. s w. haben inzwischen bereits die Kirche verlassen.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Udvari értesités.

Hétfőn, 1874. évi január hó 12-én d. e. 11 órakor nyilvános templomi menet tartatik.

A szent miseáldozat után Ő csász. és apostoli királyi Felsége, a bibornoki méltóságra emelt Simor János, Magyarország herczeg-primása és esztergami érseknek a budai várkápolnában a bibornoki baretet ünnepélyesen feltenni méltóztatand.

A belső titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok a várpalota nagy termében gyülekeznek, a kápolnába való kiséretet képezik, ugyanott az ünnepélyen az imaszékekben jelen vannak s Ő Felségét legmagasabb lakosztályába ismét visszakisérik.

A résztvevők díszruhában s illetőleg a nagykeresztek rendszalagjaival jelennek meg.

A fennálló udvari gyász ez alkalommal letétetik.

A kocsibejárás a felső várnégyszögnél leend.

Hof-Ansage.

Montag, den 12. Jänner 1874, ist öffentlicher Kirchengang, um 11 Uhr Vormittag.

Seine k. und k. Apostolische Majestät geruhen nach dem Hochamte dem zur Cardinals-Würde gelangten Fürst-Primas des Königreiches Ungarn und Erzbischofe zu Gran, **Johann Simor,** in der Schloßkapelle zu Ofen das Cardinal-Baret feierlich aufzusetzen.

Der männliche Hofstaat versammelt sich im großen Saale, leistet die Begleitung in die Kirche hinab, wohnt daselbst der Feierlichkeit in den Bethstühlen bei, und begleitet Seine Majestät wieder in das allerhöchste Appartement zurück.

Die Adjustirung ist in Gala, mit den Bändern der Ordensgroßkreuze über dem Rocke.

Die bestehende Hoftrauer wird abgelegt.

Die Zufahrt ist beim **oberen** Quarré.

Projectirte Zeiteintheilung.

Für den A. f. Aufenthalt Ihr k. k. Apost. Majestät, in Ofen.

Zahl	Wochentag	Ort.	Anmerkung.	
5.	Samstag	Ankünfte zwischen 4 und 5 Uhr Nachmittags, Empfang nach dem bereits bekannten Programm; bis 7 Uhr dürfte Ihr Majestät in den Appartements sein; 9–11 Uhr Besichtigung der Befestigung in Ofen und Pesth.		Die in Pesth-Ofen wohnenden Stabsoffiziere und Beamten, dürften nach Maßgabe der während des hierortigen weilenden A. f. Aufenthaltes, erscheinenden Zeit, in Augenschein genommen werden, u. z.: Militär Kasernen, Spitäler, Befestigungen um Pesth, Werfte, Schiffswerfte, Montirungs-Commission } in Alt-Ofen. Museum, Blinden-Institut } Pesth. Waisenhaus in Pesth. — Civil Spital, &c. —
6.	Sonntag	Vormittags Empfang aller Behörden und Corporationen. Nachmittags oder gegen Abend Besichtigung des Stadtwäldchens, oder vielleicht zum Wettrennen, dann ins Ungar. Theater.		
7.	Montag	Früh Ausspannung und Production der Garnison von Ofen-Pesth vor Ihr Majst. am Rákos; auf der Rückfahrt Kurze Besuche im Lager, Lazareth, Waisenhaus, Militär Kasernen, Abends ins Ofner-Theater; dann großer Zapfenstreich mit sämmtlichen Mil. Musiken.		
8.	Dienstag	Allergnädigste Ertheilung allgemeiner Audienzen. Abends großer Ball beim Mil. u. Civil Gouverneur.		
9.	Mittwoch	Früh, Besuch des Artillerie-Lagers in Kerepeszter und Production der dort concentrirten Batterien; Abends Besuch der Pester Arena.		
10.	Donnerstag	Früh Feuertaufe-Prozession gegen Abend Excursion in die nächste Umgebung Ofens, oder Besuch des Stadtwäldchens		

Ordnung

für den am 9. May l. J. Allerhöchsten Ihr. Majestät dem Kaiser und Allerhöchst Ihro Majestät der Kaiserin von der Krönungsfeyer, den Personalstädten Ihro Stadt vorzüglichen Funktionen.

I

Sämmtliche Herren Spalierherren und Stadtabordnungsglieder am 9. May zwischen 5 und 7 Uhr Abends den großen Rathhaussaal zu versammeln, wo die Anordnung der Züge, die Aufstellung der Funktionen und die Aufstellung jedesfalls einen Spielraum erfordern wird, so wird, um diesen in Ordnung zu Stande möglich sey, diese gebeten obige Stunde der Versammlung zuverlässig und pünktlich einzuhalten.

II

Jeder der Herren Spalierherren erhält beim Eintritte auf den ihm zur Aufstellung der Ordnung abgesteckten Rathhausplatz den für ihn aufgestellten städtischen Dienern seine Anweisung Karte auf sein Lokal vor.

III

Sämmtliche Herren Spalierherren erscheinen im schwarzen Staat und vorschriftmäßiger Halsbinde und vorschriftsmäßigen Handschuhen oder Vorsteckern, dann Degen, mit vorschriftmäßiger Halsbinde und schwarzen Flor.

IV.

Auf dem Rathhause begiebt sich jeder der Herren Spalierherren in sein Lokal, welches ihm auf seiner Anweisung Karte Nummer anzeigt, und dort seine Karte zu besehen, und wird ersucht in diesem Lokale sich anzuziehen bis der Zug sich in Bewegung setzt.

Mittlerweile treffen am Rathhausplatze die Spalierherren und Herr Bürgermeister, und ordnen sich in den Zug

an betreffenden Beleuchtungsmast.

V

Der Zug bewegt sich Vier Sektoren in einem Kreise, durch die Hauptdurchgangsstraße durch den Bahnhof, über diese nach dem Domplatz zum Lattenbaum, sofort über die neue Festungs-Auffahrt auf den Platz der 60. Burg.
Die Reihenfolge des Zuges ist folgende:
Eine 60. Militär Musik Bande,
Der Burgherr der Kgl. Haus Männergesang Verein,
Die Herren Magistrat und Gemeinderäthe beider Residenzen den Abordnungen Vorstände,
Das Premium der 60. prov: Herr Handel und Gewerbe Kammer, die Honoratioren, die übrigen Premien, dann die Innungen in ihrer Reihenfolge, wie sie in den einzelnen Prozessionen Theil nehmen.
Den Schluß bildet wieder eine 60. Militär-Musik-Bande.

VI

Auf dem Festplatz der 60. Burg stellt sich der Aufstellung Reihenweise auf, so daß der Länge der Straßen Richtung bildet.
Die Herren Theilnehmer werden ersucht sich beim Eintritte in den Burgplatz möglichst schnell in gerader Linie zu formiren.
Der Aufstellung selbst beizuwohnen, eigens einladet, dürfte eine Schlicht Freundliche Theilnahme gewähren.

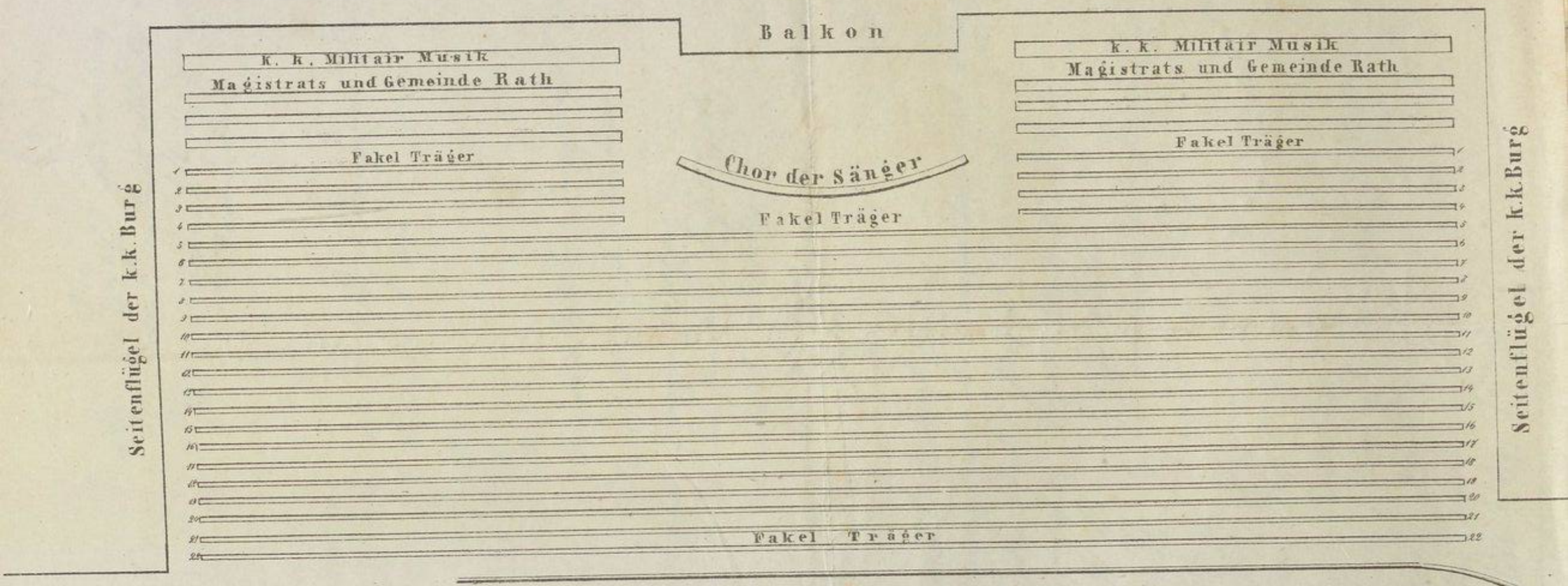
VII

Auf dem Burgplatze wird die Volkshymne angestimmt, und worauf sofort von dem Männergesang-Verein Hymnen gesungen.

VIII

Der Abmarsch auf dem Burgplatze geschieht in derselben Reihenfolge wie der Eintritt.

K. K. BURG

Situations Plan
DES K. K. BURG PLATZES
in Ofen

+.

617 7.

Ő cs. kir. Felsége József Főherceg
tiszteletére Ő Eminentiája által rendezett díszebéd vendégei
1882. szept. 19. (Majer István püspök
tereníében)

Ő Felsége
Ő Eminentiája
B. Nyáry tábornok ő Exja, Ő Felségének főudvarmestere
Grüff lovassági tábornok ő Exja
Pechter alezredes
Lázár kapitány
Dorner százados
+ Gróf Zorgách püspök, káptalani nagyprépost (beteg volt. Nem jelent meg.
Kruplanicz Kálmán alispán, kir. tanácsos
Andrássy János megyei főjegyző"
Barkal Rezső" kir. tanácsos, tanfelügyelő"
Ditrich cs. kir. Lebybeli alezredes
Schwimmer cs. kir. őrnagy
+ Zibrik honvéd ezredes
+ Palkovich honvéd őrnagy
+ ~~Bullaugh főhadnagy~~ Steiner
~~Prelatus-kanonokok~~, Ő Eminentiájának ~~udvarkaplánja~~ kisExja
Sujánszky Antal, prépost-kanonok
Matthyasovszky Vilmos központi polgábiró
Papp János polgármester
Revitzky Győző" járáskirályjárás polgábirája
+ Szajbély Henrik cs. püspök (beteg volt. Nem jelent meg.
Majer István cs. püspök, k. érseki Helynök.
Silva Ignácz kir. járásbiró
Dobay altábornagy kerületi alparancsnok ő Exja
Hemeberg tábornok, lovassági felügyelő.
Kuttasy honvéd ezredes.
Belőny honvéd százados
Majláth György főispán

8.

József főherczeg ő cs. és kir. Fensége tiszteletére

Esztergom sz. kir. város közönsége részéről f. hó 18-án rendezendő fáklyás menet programmja. 1882-ben.

1. Este 8 órakor a város kivilágítása.
2. Gyülekezés este 8 órakor a városházán.
3. A fáklyás menet indul 3/4 9 órakor, nagyobbszerű a körülményekhez képest.
4. A menet élén a kapitány halad két díszben öltözött rendőrrel és egy kaszló vivővel.
5. Ez után jön a katonai zenekar, mely az után indulókat játszik.
6. Ismét két kaszló vivő.
7. 150 fáklyavivő polgár két sorban.
8. A kereskedelmi társulat, a tűzoltó egylet és az ipartos egyletek tagjai a mennyiben fáklyát nem visznek.
9. A menethez csatlakozó városi tisztikar, a közönség kivalóbb tagjai a fáklyás sorok közt haladnak.
10. A menet a Széchényi téren, hídfőnél, főútvonalon áthalad a vízhez fel, s Ő Fensége szállása előtt a kert kerítés mellett a fáklyavivők egy sorban állást foglalnak.
11. A megállapodás után a katonai zenekar egy darabot játszik, utánna a dalárda énekel, ezen ismét egy darabot a katonai zenekar ad elő.
12. Üdvözlő szónoklat.
13. A dalárda énekel, zenekar játszik.
14. A menet, a zenekar hangjai mellett megindul, és halad az átellenni házsorok házuk előtti útján le a városon vissza és a katonai zenekar a városi utczáin keresztül tartózkodás játszik és ennek megtételével a városházához jön.

A

SZENT KARÁCSON EST

ÜNNEPELVE

AZ ESZTERGOMI SZ. ISTVÁN KIRÁLYRÓL NEVEZETT ÓSRÉGI

PAPNÖVELDÉBEN.

1868. DECZEMBER 24-ÉN.

ELŐRAJZ.

1. **Larghetto** Lindából, négy vonóhangszerre alkalmazta Blumenthal.
2. „**Hymnus XI.** *ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ* **Octavo Kalendas Januarias.**“ Cecinit Aurelius Prudentius Clemens. Szavalja Tagányi Alajos.
3. **Esti dal.** Négyes ének. Dallamát szerzé Abt.
4. **Summa Dei sapientia in modo humanum genus Messiae praeparandi manifestata Christianis grato animo est recolenda.** Beszéd Hetyey Samutól.
5. „**Quem vidistis pastores?**“ Négyes ének Bella Jánostól.
6. „**Karácsoni koszorú.**“ Költemény Tárkányi Bélától. Szavalja Cserha János.
7. „**Tibi mi care Jesule.**“ Négyes ének Neumanntól.
8. „**Az isteni kisded szenvedései s a pásztorok imádása.**“ Négy vonóhangszerre irta Bella János.
9. „**Allegro scherzando**“ Lindából.

Kezdete 5 órakor.

Nyomatott Horák Egyednél Esztergomban.

9½

Allerhöchst genehmigte

Grundsätzliche Bestimmungen

über die Hoftrauer u. s. w. für weiland

Seine Majestät Kaiser Ferdinand I.

Dauer und Abstufungen der Hoftrauer.

Die Hoftrauer wird nach der **I.** Classe (Haupt-, Hof- und Landestrauer) mit folgenden Modificationen auf die Dauer von 16 Wochen angeordnet, u. z.:

die ersten acht Wochen die tiefste,
die folgenden vier Wochen die tiefe,
die letzten vier Wochen die mindere Trauer.

Tracht.

I. Tiefste Trauer.

Generale etc.

Die ersten 8 Wochen tragen die k. k. Generale, Stabs- und Ober-Officiere, sowohl in als ausser Dienst, den Flor am linken Arm, das Porte épée am Säbel mit Flor umhüllt.

Die Generale auch die goldene Feldbinde (Leibgürtel) mit Flor überzogen.

Geheime Räthe etc.

Die k. k. geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen erscheinen in schwarzer Kleidung von umgekehrtem, aufgeriebenem (rauhem) Tuche, die Aufschläge ohne Knöpfe, mit schwarz überzogenem Degen, Flor auf dem Hute und mit schwarzen Handschuhen.

Allerhöchste und höchste Frauen etc.

Die Allerhöchsten und höchsten Frauen, wie auch die Damen erscheinen in schwarzem Wollstoffe mit schwarzem Kopfputze oder in Hüten von schwarzem Crêpe mit schwarzem Schmucke, schwarzen Handschuhen und schwarzem Fächer.

II. Tiefe Trauer.

Generale etc.

Die folgenden 4 Wochen, wie auch in den letzten 4 Wochen tragen die k. k. Generale, Stabs- und Ober-Officiere aber nur den Flor am linken Arme, sowohl in als ausser Dienst.

Geheime Räthe.

Die k. k. geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen erscheinen in schwarzer Kleidung von glattem Tuche mit angelaufenem Degen und mit weissen Handschuhen, ohne Flor am Hut.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON

Allerhöchste und höchste Frauen etc.

Die allerhöchsten und höchsten Frauen, dann die Damen erscheinen in dieser Periode in schwarzem Seidenzeuge mit schwarzem Kopfputze, schwarzem Schmucke, mit schwarzen Handschuhen und schwarzem Fächer.

III. Mindere (Halb-) Trauer
Generale 'etc.
Geheime Räthe etc.

Die k. k. Generale, Stabs- und Ober-Officiere wie in der II. Periode mit dem Flor am linken Arme in und ausser Dienst.

Die geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen erscheinen in schwarzer Kleidung mit gefärbtem (vergoldetem) Degen ohne Flor am Hut.

Die kleine Uniform wird auch in dieser Periode nicht getragen.

Allerhöchste und höchste Frauen etc.

Während der minderen oder Halbtrauer erscheinen die allerhöchsten und höchsten Frauen, dann die Damen in schwarzem Seidenzeuge mit Kopfputz und Garnituren von weissen Spitzen und mit echtem Schmucke oder in grauen und weissen Kleidern mit schwarzen Spitzen und mit schwarzem Schmucke oder mit Perlen.

Hoflivreen und Equipagen.

Die Hoflivree wird durchgehends schwarz gekleidet.

Die Leibwägen und Pferdegeschirre werden nur während der ersten acht Wochen schwarz überzogen, respective schwarz drapirt geführt, dagegen die schwarze Livree die vollständigen sechzehn Wochen getragen.

Nach Ablauf der tiefsten Trauer, das ist nach den ersten acht Wochen, werden die Flöre von den Hüten entfernt.

Drapirung der Gemächer, Oratorien und Betstühle.

Die Gemächer werden nicht drapirt, wohl aber die Oratorien und Betstühle während der ersten Trauerperiode schwarz behängt, beziehungsweise überzogen.

Botschafter und Gesandte.

Die k. und k. Botschafter im Auslande führen durch acht Wochen drapirte Wägen und geben, gleich den Minister-Residenten und Legations-Secretären, ihrer Livree durch die ganzen 16 Wochen Trauer.

Der k. k. Hofstaat gibt seiner Privatdienerschaft keine Trauer.

Die k. k. geheimen Räthe, Kämmerer und Truchsessen geben keine schwarze Livree, was nur allein dem zurückgebliebenen Obersthofmeister und Kammervorsteher zukommt.

Civil-Beamte.

Sämmtliche Hof-, Staats,- Landes- und städtische Beamte tragen während der ersten Periode an den Uniformen den Flor am Arme den Degen und die Hutschleife mit Flor überzogen uud am Hute einen vorspringenden Flor.

In den beiden folgenden Perioden aber nur den Flor am Arme.

In der ersten Trauerperiode werden **schwarze,** in den beiden anderen aber **weisse** Handschuhe zur Uniform getragen.

Trauerkleider oder Klagegelder für die Hofbeamten und Hof-Hausofficiere.

Die Hofbeamtên und auch die Hausofficiere haben — falls sie die Trauer nicht in natura bekämen — und insoferne sie zur persönlichen Dienstleistung berufen sind, nach dem Beispiele des letzten Falles (1873) Klagegelder zu erhalten.

Dasselbe wird dem Personale in Prag in gleicher Weise verabreicht.

Theater-Sperre.

Das Hofburg- und das Hofoperntheater haben vom Tage der Ankunft der allerhöchsten Leiche in Wien bis nach den Vigilien geschlossen zu bleiben.

Auf die Privattheater erstreckt sich die Schliessung nicht, da es von dem Takte der Directoren erwartet werden darf, dass sie am Tage des Ablebens, des Leichenbegängnisses und der Vigilien die Theater geschlossen halten.

Siegel.

Während der ganzen Trauerzeit wird bei ämtlichen Expeditionen schwarz gesiegelt.

Leichenfeierlichkeiten in Prag und Ueberbringung nach Wien.

Die allerhöchste Leiche in Prag wird in der Schlosscapelle öffentlich exponirt, mit grösserer Feierlichkeit zum Bahnhofe überführt und nach Wien überbracht.

Zwei k. k. Kämmerer (fürstlichen Standes) so wie

Detachements der vier Leibgarden und der erforderliche Kammer- und Saaldienst werden zur Beiwohnung bei den Feierlichkeiten nach Prag beordert werden.

Ankunft der allerh. Leiche in Wien.

Die Ankunft der allerhöchsten Leiche erfolgt am Sonntag den 4. Juli um 10 Uhr Abends am Nordbahnhofe und wird von dort in die Hofburg überführt, wobei die k. k. Arcieren- und königlich-ungarische Leibgarde, sowie die k. k. Leibgardereiter zu Pferde, die k. k. Trabanten-Leibgarde aber zu Fuss die Begleitung zu leisten haben.

Exponirung in Wien.

Diese wird durch 2 Tage bei geschlossenem Sarge stattfinden.

Leichenbegängniss.

Nach Beisetzung des Herzens und der Eingeweide wird um 5 Uhr das Leichenbegängniss mit dem altherkömmlichen Gepränge zu den P. P. Kapuzinern vor sich gehen.

Geschlossene Abtheilungen der Leibgarden und der Hofburgwache werden im Zuge eingereiht, welcher über den Burg-, Michaeler- und Josefs-Platz den Weg zu nehmen hat.

Der schwarz drapirte Leichenwagen wird mit 8 Rappen bespannt.

Exequien.

Die am Tage nach dem Begräbnisse beginnenden Exequien werden an 4 aufeinanderfolgenden Tagen bei einem hohen, reichbeleuchteten Trauergerüste in der Hofburg-Pfarrkirche mit 1 Vigil, mit 3 Seelenämtern und einem Lobamte abgehalten.

Vor den 2 ersten Seelenämtern werden Leichenpredigten abgehalten.

10.

Sz. László-társulat

1867-ki september 23—25-kén

Esztergomban

tartandó

nagy-gyülésének napi-rendje.

Hétfön sept. 23-kán:

Reggeli 10 órától 1-ig s délutáni 3-tól 6-ig a rendezőségnél beiratás és a jegyek és napirendnek átvétele.

Esti 6 órakor ismerkedtető összejövetel a papnövelde nagy teremében.

Kedden sept. 24-kén:

Reggeli 8 órakor ünnepi sz. mise egyházi szónoklattal, a várbeli basilikában sz. László-társulat élő tagjaiért. Ezen ájtatosság alatt sz. **István** és **László** királyok ereklyéi sz. kereszt oltáránál köztiszteletül kitétetnek.

9½ órakor közülés a papnövelde diszteremében.

1 órakor ebéd.

Délután 4 órától 5-ig a székesegyházi becsesb régiségek és kincsek a t. vendégek számára a basilikában kitétetnek; majd a város szentegyházai, tanintézetei és a székesegyházi könyvtár megtekinthetők.

Esti 6 órakor szavalati dal-estély az érsekségi virágházban; a mikor a nagy közönség kedveért a dunaparti sétány kivilágittatik.

Szerdán sept. 25-kén:

8 órakor gyászmise a várbeli basilika kivilágitandó katakumbájában sz. László-társulat megholt tagjaiért.

Ezután zárülés a papnövelde diszteremében, mely főpásztori áldással befejeztetik. Elvégre következik a bucsú-tisztelgés Ő Herczegségénél, a püspök-elnök és többi igen tisztelt pártfogók és tag uraknál.

Esztergom, 1867. nyom. Horák Egyednél.

SZERTARTÁSI REND

A

MAGYAR KIRÁLYI KORONAŐR

(Szlávy József!)

ÜNNEPÉLYES ESKÜTÉTELÉNEK

ALKALMÁRA.

1882. ki Nov. 30. kán Budán a királyi várlakban.

Ezen eskü letételére meghatározott napon a kitűzött óra előtt a magyar országgyülés mindkét házának tagjai a királyi palota nagy termében gyülekeznek, míg az Ő császári és apostoli királyi Felségének kiséretére hivatott cs. kir. udvari főhivatalnokok, a testőrkapitányok, a magyar királyi ministerek, a bibornok herczegprimás, az ország zászlósai és az apostoli keresztet vivő püspök a kihallgatási teremben (a felső várnégyszög oldalán) gyülnek egybe.

Mihelyt a rendezkedés megtörtént, ezt a cs. kir. első főudvarmester Ő Felségének bejelenti, mire Ő Felsége belső termeiből a következő kisérettel a nagy terembe vonul:

egy cs. k. kamarai irnok,

a magyar királyi főajtónállómester helyettese,

a többi országzászlósok (párosával),

a bibornok herczeg-primás,

a magyar királyi ministerek,

a cs. k. első főudvarmester a pálczával,

a magyar királyi főlovászmester, mint a cs. kir. udvari főmarschall helyettese felfelé tartott meztelen karddal, s ennek jobbján

az apostoli keresztet vivő püspök.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Ő Felségének oldalán és háta mögött a kiséretet a következők képezik: a cs. k. főkamarás, a magyar királyi testőrség kapitánya, a cs. k. darabant-testőrség századosa, a cs. k. lovastestőr század-kapitánya és Ő Felségének főhadsegéde.

A terembe érve, Ő császári és apostoli királyi Felsége a trónra lép, leül s fövegét felteszi, kisérete pedig a trónnál az idemellékelt helyrajzban megjelölt helyeket foglalja el.

Erre az ujonnan kinevezett koronaőr a magyar királyi ministerelnöknek a végzendő ünnepélyes cselekvényre vonatkozó néhány bevezető szava után, az Ő Felsége személye körüli magyar minister által felolvasott esküt Ő császári és apostoli királyi Felségének kezeihez leteszi.

Ennek utána Ő Felsége belső termeibe visszavonul.

A visszavonulás a fennebbi sorrendben történik.

CEREMONIEL

für die

feierliche Beeidung

eines

königlich ungarischen Kronhüters.

An dem für diese Beeidung bestimmten Tage versammeln sich vor der hiefür festgesetzten Stunde die Mitglieder der beiden Häuser des ungarischen Reichstages im grossen Saale des königlichen Schlosses, während die zur Begleitung Seiner kaiserlichen und königlich Apostolischen Majestät berufenen k. k. Obersten Hofämter, die Garde-Capitäne, die königlich ungarischen Minister, der Cardinal-Fürstprimas, die Reichsbarone und der Bischof mit dem apostolischen Kreuze im Audienzsaale (auf der Seite des oberen Schloss-Quarré) sich einfinden.

Sobald Alles geordnet ist, wird es Seiner Majestät durch den k. k. Ersten Obersthofmeister gemeldet und geruhen nun Allerhöchstdieselben Sich aus den inneren Gemächern mit folgendem Cortège in den grossen Saal zu begeben:

Ein k. k. Kammerfourier,
der königlich ungarische Oberstthürhüter-Stellvertreter,
die übrigen Reichsbarone (paarweise),
der Cardinal-Fürstprimas,
die königlich ungarischen Minister,
der k. k. Erste Obersthofmeister mit dem Stabe,
der königlich ungarische Oberststallmeister, als Stellvertreter des k. k. Obersthofmarschalls, mit dem aufrechtgehaltenen entblössten Staatsschwerte, und ihm zur Rechten
der Bischof mit dem apostolischen Kreuze.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

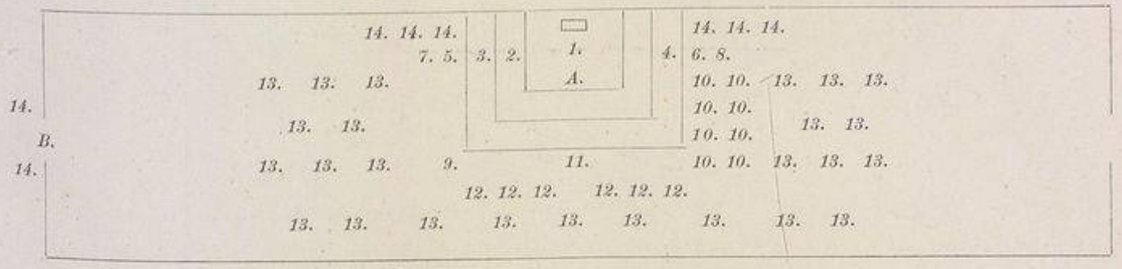
Zur Seite und rückwärts Seiner Majestät bilden: der k. k. Oberst-Kämmerer, der königlich ungarische Leibgarde-Capitän, der Hauptmann der k. k. Trabanten-Leibgarde, der Capitän der k. k. Leibgardereiter-Escadron und der General-Adjutant Seiner Majestät die Begleitung.

Im Saale angelangt, besteigen Seine kaiserliche und königlich Apostolische Majestät den Thron, lassen Sich nieder und bedecken Sich. — Allerhöchstderen Begleitung nimmt die auf dem beigefügten Schema bezeichneten Stellungen am Throne ein.

Hierauf legt der neuernannte Kronhüter, unter Vorlesung des Eides durch den königlich ungarischen Minister am Allerhöchsten Hoflager, nachdem vorher der königlich ungarische Minister-Präsident diese Function mit einigen Worten eingeleitet hat, den Eid in die Hände Seiner kaiserlichen und königlich Apostolischen Majestät ab.

Allerhöchstdieselben kehren nun in der nämlichen Ordnung, wie beim Kommen, in die inneren Gemächer zurück.

Schema.

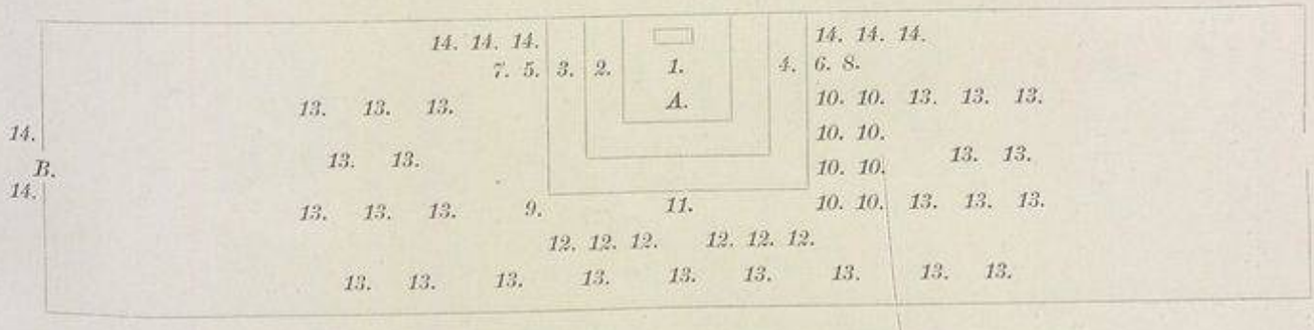
Erklärung.

A. Der Thron.

B. Der Eingang in den Saal.

1. Seine kaiserliche und königlich Apostolische Majestät.
2. Der königlich ungarische Oberststallmeister.
3. Der k. k. Erste Obersthofmeister.
4. Der k. k. Oberstkämmerer.
5. Der königlich ungarische Leibgarde-Capitän.
6. Der Hauptmann der k. k. Trabanten-Leibgarde.
7. Der Capitän der k. k. Leibgarde-Reiter-Escadron.
8. Der General-Adjutant Seiner Majestät.
9. Der Bischof mit dem apostolischen Kreuze.
10. Die königlich ungarischen Minister.
11. Der Cardinal-Fürstprimas.
12. Die Reichsbarone.
13. Die Mitglieder der beiden Häuser des ungarischen Reichstages.
14. Königlich ungarische Leibgarden.

Helyrajz.

Magyarázat.

A. A trón.

B. Bemenet a terembe.

---

1. Ő császári és apostoli királyi Felsége. Ferencz József.
2. A magyar királyi fölovászmester.
3. A cs. kir. első főudvarmester.
4. A cs. kir. főkamarás.
5. A magyar királyi testőrség kapitánya.
6. A cs. kir. darabant-testőrség századosa.
7. A cs. kir. lovastestőr-század kapitánya.
8. Ő Felsége főhadsegéde.
9. Az apostoli keresztet vivő püspök. Majer István a. t. egri püspök
10. A magyar kir. ministerek.
11. A bibornok herczegprimás. Simor János Bibornok
12. Az országzászlósok.
13. A magyar országgyülés mindkét házának tagjai.
14. Magyar kir. testőrök.

12.

DÍSZELŐADÁS,

MELYLYEL

FŐMAGASSÁGU BIBORNOK-, HERCZEG-PRIMÁS-,

SIMOR JÁNOS-,

URUNK- ÉS ATYÁNKNAK

LEGMÉLYEBB FIUI HÓDOLATA JELÉÜL

MAGAS LÁTOGATÁSA

ALKALMÁVAL

KEDVESKEDNI TŐREKEDETT

A

KIR.-ÉRSEKI FINÖVELDE S ÉRSEKI FŐGYMNASIUM

IFJUSÁGA

NAGYSZOMBATBAN

1882. October _____

NAGYSZOMBAT,

WINTER ZSIGMOND BETÜIVEL.

1882.

„A PÖR.“

Vigjáték 2 felvonásban, fordítva *Karpf Lajos*-tól. — Rendezi Dr. *Komlóssy Ferencz.*

SZEREPLŐK:

Kova, földbirtokos	*Andrássy Ernő*, VIII. o.	Knopp, börtönör	*Zalka Ödön*, VIII. o.
Tapló, földbirtokos	*Balkay Béla*, VIII. o.	Rendbiztos	*Széchényi E. gr.*, VIII.
Dr. Aczél, ügyvéd	*Ordódy Ferencz*, VIII. o.	Éjjeli ör	*Baross László*, VIII.

Történik a jelenkorban. Az első felvonás nagyobb város utczáján, a második börtönben.

Súgó: *Csete János*, VIII. oszt.

A felvonások és változások közé szőtt ének- és zenedarabok:

1. Fiúi Üdvözlet.

Férfinégyes *Seyler Károly*-tól. Énekli a *magánkar.*

Megjött, kiért szivünk dobog,
Kegyes Urunk. Bibornokunk;
Szivből, szájból zeng: üdvözlégy
Legjobb Atyánk s Főpásztorunk.

Élj soká bútlan, nagy vendég,
Ifju néped javára;
Áldást szórjon s boldogságot
Az ég dicső pályádra!
Élj soká, élj!

2. Vonó-négyes

Egyveleg a **„Paraszt és költő“** czimü dalmüből *Souppe* után. Játszszák: *Asztalos Gyula, Jaeger Béla, Gazsó István, Krchnyák János, Lutz Alfonz, Rudolf Ignácz* és *Stefanek József.*

3. Ünnepi Cantate.

Utóhangok főmagasságu **Simor János,** *Bibornok és Ersek Atyánk 25 éves püspöki Jubilaeumára*

irva **Vadász György**-től.

Zenéjét szerzé *Seyler Károly.* Zengi a *férfikar* zenekisérettel. A harmonium-részt kezeli *Rudolf Ignácz.*

Mi fénylik, mi száll az égbe
Sionnak szent ormiról,
A vén Iszter sziklás partján
Mit jelent a füstgomoly? *Moderato*

Az ös Sion, mint Sinai
Fényárban úszik töle,
S a négy folyamnak partjain
Mindenki kap belőle.

A füstoszlop, áldozatnak
Egekbe szálló lángja;
Sámuel*) az oltár előtt
Adónait imádja. *Recitativo*

*) Ő kente fel népének királyát.

Mélyen meghajtja ősz fejét,
S köny ragyog a szemében;
Huszonöt év óta varraszt
Pásztorbottal kezében.

Jött a farkas, de a nyáját
Őrizetlen nem lelé;
Jött a sátán, de hiába
Közelit' a nyáj felé.

Vérét is kész volt ontani
Derüben és boruban;
Ki gyüjti össze érdemét
Örökzöld koszorúba? . . .

Óh Isten! a ki alkotád
A pásztort és a nyájat,
Hallgasd meg lelkünk óhaját,
Hallgasd meg hő imánkat:

Hintsd szent malasztod árjait
Főpásztorunk fejére!
Te légy a harczban fegyvere,
Te légy majd égi bére!

S mit esdő ajka annyiszor
Védő kegyedbe zára:
Hints áldást a sanyargatott
Szegény magyar hazára!

Vedd tőlünk, Atyánk, kegyesen,
Mit Néked bemutatunk:
E zengő dalba nyújtjuk át
Fiúi hódolatunk.

Éljen soká a bíboros!
A lelkek éber őre!
Tartsd, Isten, Őt meg boldogan
Sok számú esztendőre!

4. A hajó legénysége.

Franczia-Négyes. Adja a *zenekar.*

Tenore és Basso Solo — Ima Harmonium kisérettel — Karének — Maestoso

5. Világhymnus.

A szentséges római pápa tiszteletére irta *Wiesemann Miklós*, fordítva *Gyurits Antaltól.* Zenéjét szerzé *Feley Antal.* Előadja *a vegyeskar* zenekisérettel.

Hol szent Péter sirba téve,
És Romának dobog szive,
Ezrek ajkán, ezer nyelven
Hő ima zeng édesdeden:
Tartsd meg, Isten, Szent atyánkat
Krisztusnak helytartóját!

Aranyfödél, márványfalak,
A vatikán viszhangzanak,
S a hét halom tág körében
Megharsanva körül röppen:
Tartsd meg, Isten sat.

Uj erőre kap e szózat
Bejárva a szent sirokat;
Zugva vonul hegyen sikon,
Áttör zajló hullámokon:
Tartsd meg, Isten sat.

A forró dél, rideg éjszak
Ez imában egyesül csak;
S kivált honunk édes nyelvén
Zeng igazán, zeng őszintén:
Tartsd meg, Isten sat.

Mint villanynyal egy percz alatt
Messze szárnyal a gondolat;
Szintugy röpül ajkról ajkra,
Várak-, puszták- és falvakra:
Tartsd meg, Isten sat.

Eljut szentek fénykörébe
S leszáll onnét sziveinkbe,
Mint a fölszállt páranedvek
Szomjas földre visszaesnek:
Tartsd meg, Isten sat.

6. Magyar Induló.

Irta *Schobel Miksa.* Játszsza a *zenekar.*

A dalárda- és zenekari Tagok:

Alszeghy Pál, *én.*
Aschenbrenner József, *én.*
Asztalos Gyula, *én. és zen.*
Bachraty Ferencz, *én.*
Bachraty János, *én.*
Balázsy József, *én.*
Bartosik István, *én.*
Baxa Ágoston, *én.*
Bednárik Rezső, *én.*
Berecz Károly, *én. és zen.*
Berzák Ernő, *én.*
Bezák Antal, *én.*
Bilek Rezső, *én.*
Boltizár Miklós, *én.*
Braun Géza, *én. és zen.*
Császár Géza, *én. és zen.*
Csehák Ferencz, *én.*
Czocher Gyula, *én.*
Damschitz Mihály, *én.*
Divinecz János, *én. és zen.*
Dohnal Rezső, *én.*
Ebner József, *én.*
Elias Gusztáv, *én. és zen.*
Eliás Izidor, *én.*
B. Eötvös László, *én.*
Erdélyi Gyula, *én.*
Ernszt Sándor, *én.*
Fiáth Imre, *én.*
Figura Antal, *zen.*
Fischer Ferencz, *zen.*
Frideczky Barna, *zen.*
Galgóczy Sándor, *én.*
Gazsó István, *zen.*
Gersich László, *én. és zen.*
Goócs Kálmán, *én.*
Gürtner Lajos, *én.*
Halada József, *én.*
Hermann György, *én.*
Heszterényi Károly, *én. és zen.*
Hofflbauer Lajos, *én.*
Holbay Kálmán, *én.*
Hopfer Gusztáv, *én.*
Horácsek János, *én.*
Huecskó József, *én.*
Huszár Gyula, *én.*
Huszár János, *én és zen.*
Huszicska Károly, *én.*
Illés Mihály, *én.*
Imrek György, *én.*
Ivanovics Sándor, *zen.*
Izsóf Ferencz, *én.*
Jaeger Béla, *én. és zen.*
Jaeger Géza, *én.*
Janda Arthur, *én.*
Janovics Károly, *én.*
Jarabek István, *én.*
Jantausz Pál, *én.*
Jehle Sándor, *én.*
Kakas László, *én.*
Kanka Péter, *én.*
Kaszap Kálmán, *én.*
Kerék Illés, *zen.*
Kerék Sándor, *én. és zen.*
Kiss Jenő, *én.*
Klapka Ernő, *én és zen.*
Klombauer István, *én. és zen.*
Knobb István, *én.*
Konopcsik Károly, *én.*
Kopcsányi László, *én.*
Koszky József, *én.*
Kovács Béla, *én.*
Kozelka Jenő, *én.*
Krajcsovics Ferencz, *én.*
Krajcsovics Gyula, *én.*
Krchnyák János, *én. és zen.*
Kubiss Ágoston, *én és zen.*
Kvassay Károly, *én.*
Laczkovics Ferencz, *én.*
Levold Mihály, *én.*
Lokaicsek Fülöp, *én.*
Losonszky Ferencz, *én.*
Loveczky Ernő, *én.*
Lövenstein Antal, *én.*
Lukács József, *én.*
Lutz Alfons, *én. és zen.*
Maczanek Bertalan, *én.*
Maczenauer Aladár, *én.*
Maczenauer Ottó, *én és zen.*
Majeszky Pál, *én.*
Marecsek István, *én.*
Marek József, *én. és zen.*
Martini Miklós, *én.*
Mátis Károly, *én és zen.*
Mazsáry József, *én.*
Meszner József, *én.*
Miklosovics János, *én.*
Miokovics Mátyás; *én.*
Motkó Miklós, *én.*
Müllebner József, *zen.*
Müller Imre, *én és zen.*
Náder Rezső, *én.*
Nagy Béla, *én.*
Németh János, *én.*
Némethi Pál, *én.*
Novák Ferencz, *én.*
Gr. Nyáry Károly, *zen.*
Ochaba Ágoston, *én.*
Olgyay Árpád, *én.*
Oravecz Győző, *én.*
Ordódy Ferencz, *zen.*
Osztermayer Rezső, *én.*
Ottinger Antal, *én.*
Pakoszta Ferencz, *én.*
Papperth Vilmos, *én.*
Peczkó Perencz, *én.*
Petrás Ferencz, *én.*
Petrás István, *én.*
Pfügel Károly, *én.*
Plechló János, *én.*
Polákovics János, *én.*
Pörzsök Vilmos, *én.*
Prohászka Mátyás, *én. és zen.*
Puszter Ede, *én.*
Rákóczy József, *én.*
Raufstein Ferencz, *én.*
Reif Károly, *én.*
Remenár Béla, *én.*
Robinson Géza, *én*
Róder István, *én.*
Róder Lajos, *én.*
Rovenszky István, *én.*
Rudolf Ignácz, *zen.*
Sax Vincze, *én.*
Schmidt Lajos, *én.*
Seemann János, *én.*
Sidó Dezső, *én. és zen.*
Skoda Hugó, *én. és zen.*
Skoluda Rezső, *én.*
Skrabanek Ede, *én.*
Stefanek József, *én. és zen.*
Stefunkó Lipót, *én.*
Stübló Ágoston, *én.*
Stöger Sándor, *én.*
Strobl Géza, *én. és zen.*
Stumpf Lajos, *én.*
Szánky Zsigmond, *én.*
Szecsey József, *én.*
Szentgyörgyi László, *én*
Szerémy Lajos, *én.*
Szilárd Gyula, *zen.*
Szlovák István, *én.*
Sztasek János, *én.*
Sztraka József, *én. és zen.*
Szvatkó János, *én.*
Takács Győző, *én.*
Tartoll János, *én.*
Thódorovics György, *én.*
Thodorovics Panta, *én.*
Thurner József, *én.*
Timár József *én.*
Toldy Béla, *én.*
Toldy Zsigmond, *én. és zen.*
Tóth Emil, *én. és zen.*
Treszkony József, *én.*
Turkovics Nándor, *én.*
Udvarnoky László, *én.*
Uhlár Béla, *én.*
Uhlik István, *én.*
Uhrovics Venczel, *én.*
Urbán Gyula, *én. és zen.*
Ürge Antal, *én.*
Vacz János, *én.*
Vadász Árpád, *én.*
Vajmár Miklós, *én.*
Valluer Antal, *én.*
Vinkler Gyula, *én.*
Vranovich Béla, *én.*
Vurkay János, *én.*
Wallovics Frigyes, *én.*
Wilhelm Emil, *én.*
Wirschik István, *én.*
Wirschik János, *zen.*
Wotzasik István, *zen.*
Zachar Jeromos, *én.*
Zelliger Ágoston, *én. és zen.*
Zöld János, *én.*

Az igazgatóság.

13.

A nagyszombati érseki főgymnasium

DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK

XI. ACADEMIÁJA

az 1868-ik évi Junius 24 és 28-án délután pontban 6 órakor.

A gymnasiumi ifjuság jelen academiájára mindkét napon zenedéje költségeinek födözéseül bemeneti dijt tüz ki; és pedig ülőhelyért **1** frt, állóhelyért **50** krt.

Jelszó.

Dalolni ha kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Amen.

„A TEREMTÉS HÉT KORSZAKA,"

ORATORIUM.

Szövegét magyarítá Guzmics Izidor; zenéje Haydn Józseftől. Előadja Vegyes karunk zenekisérettel. A magándarabokat Filacz Lajos, Gerabek Lukács, Laffers József, Marnavy János, Marschall Ferencz, Mecsér József, Neszméry Gáspár, Sármir János, Szloboda Károl, és Szontágh Húgó éneklik: az énekbeszédeket Adámy Rezső kiséri harmoniumon.

I. Rész.

(A csillagrendszer, az ásvány- és növényvilág.)

Nyitánya a Chaost ábrázolja.

1. **Raphael Énekbeszéde az első Karral.** (Raphael) Kezdetben teremté Isten az eget és földet; alaktalan volt a föld és üres, s a mélység szinén sötétség ül vala. (Kar) S az Isten szelleme lengett a vizek fölszinén. S az Úr szólt: „Derüljön fény!" És derült fény.

2. **Uriel Énekbeszéde.** S látá az Úr a fényt, hogy jó vala, és elválasztá azt a sötéttől.

3. **Uriel Dala a második Karral.** (Uriel) Eltünték, im, a szent sugár elöl rémárnyai a fekete éjnek: meglön az első nap. Tün a zavar és foglalja rend helyét. Mervedten hull pokolnak tábora alá az örvény mélyére, az örök éjbe. (Kar) Kétség és düh, rémülés kisérik zuhantát: és most egy uj világ az Úr szavára kél.

4. **Raphael Énekbeszéde.** S az Isten alkota mennyezetet a vizek közepén és elválasztá a vizeket, a mennyezet alattiakat a fölöttiektől. És úgy leve. — Most dühösen zúg ott a förgeteg; mint polyva szél előtt röpültek a fölhök, s a légen át villámtüzek hulltak: rettenetes lön a mennydörgete. S szavára fölhökből leszállt enyhítve itt a lágy eső; pusztítva ott mindent a jég; s a gyenge hópelyhecskék.

5. **Gábriel Dala a harmadik Karral.** Bámulva nézi e csodát az églakó vidám sereg, s harsány szavát emelve zengi az Úr dicsét, a második napét.

6. **Raphael Énekbeszéde.** És szól az Úr: „Gyüljenek a vizek a mennyezet alatt egy helyre együvé, s terüljön ki a száraz agyag!" És úgy leve. S Isten nevezi a szárazt földnek és a gyült vizeket hivja tengernek. S látá az Úr, hogy mind jó vala.

7. **Raphael Dala.** Fönncsattogó hullámok közt indul azonnal a tenger. Föltünnek halmok és sziklák: a hegynek orma fölszökik. A messze nyilt sikot folyam itt-ott keringve futja által. — Lágyan zokogva ömlik völgy csöndje közt a tiszta séd.

8. **Gabriel Énekbeszéde**. És mondá az Úr: „Teremjen a föld füveket, mellyek magot adnak és gyümölcsfákat, mellyeknek magvaik önmagukban a földön gyümölcsözzenek nemök szerint!“ És úgy leve.

9. **Gabriel Dala.** Vidám zöldjét itt a virág megnyitja szem gyönyörére, s nézlő kedvét derítgeti virányi nyájas ék; ott illatos balzsam virit, itt sebre ir fakad. Lombot feszit gyümölcs arany térbe; hüs árnyra ott füzödik a berek; födöz fönn bérczeket sürü erdö.

10. **Uriel Énekbeszéde.** S a mennyei táborsereg zengi a harmadnapot dicsöitve az Urat.

11. **Negyedik Kar**. Pengessetek húrt, zengjen a koboz; dicséneket harsogjatok föl a mindenható Úr Istenhez; mert tőle föld van és ég; az ő munkája ez a dicsö mü.

12. **Uriel Énekbeszéde.** S szól az Úr: „Legyenek fénytestek a mennyzeten, a nappalt különözni az éjtől és megvilágitni a földet; legyenek ezek jelek az időben: a napokban és esztendökben. S teremté a csillagokat. — Teljes fényben kél most a nap sugárait hintve, mint büszke hös égvén megfutni pályáját; nyomulva lassudán a lágy fényü hold éj sötétén fönnragyog: a mennyezet tágas körét ezüstben uszó csillagok lepik, és az Isten fiai hirdetik a negyednapot dicsö énekkel, imigyen zengvén hatalmát.

13. **Ötödik Kar** Az Úr dicsöségét beszélik a mennyek s hatalma müveit jelenti mennyezet. Nap adja napnak át, az éj éjnek: mit tön az Úr, miket müvelt keze. Világ világot rátanit; minden fül ezt hallja, ezt zengi minden nyelv.

II. Rész.

(Az állatvilág.)

1. **Gabriel Énekbeszéde.** S az Úr szól: „Hozzanak föl a vizek csúszó-mászó állatokat, mellyekben élet legyen, és madarakat, mellyek fönn röpdezzenek a föld szinén a mennyezet tágas, nyilt öblében.

2. **Gábriel Dala.** Erös szárnyán emelkedik föl a büszke sas leget hasitva sebes röptében napnak ellene; reggelt köszönt pacsirta vig dala; szerelmeket nyög a lágy gerlicze pár. Minden bokor zeng és berek édes dalú fülemülével; még nem feszíti bú mellét, bájénekében torka még panaszra meg nem nyilt.

3. **Raphael Énekbeszéde.** S az Úr teremte czethalat és minden magában, élö s mozogó állatot, és megáldá az Úr mondván: „Már nöjetek s bövüljetek ti lég lakói zenegve minden ágon; bövüljetek tenger lakói s Istentekben vigadjatok!“ És az angyalok halhatatlan hárfájokon zengik az ötödnapnak csodáit.

4. **Gabriel, Raphael és Uriel Hármasa a hatodik Karral.** (Gabriel) Nyájas komolyságban új zölddel diszelgnek hullámos halmok itt; sziklás erekből folykristályfolyam gyanánt a hüsitő patakviz. — (Uriel) Lebeg vidám körben lejtözve a légben az eleven madárkar, sokféle szinü toll lejtés között ragyog tükrözve a napfényben. — (Raphael) A vizen át csillog a hal s körösleg pezsg szüntelen a tengernép; alant a viz mélyén hömpölyög Leviathan s föl-fölszökik hullámain. — (Hármas) Nagy Isten oh müved mi sok! ki fogja föl számát? (Kar) Mily nagy az Úr müveiben, örök, végnélkül örök dicsösége!?

5. **Raphael Énekbeszéde.** És szól az Úr: „Teremjen a föld élö teremtményeket nemök szerint, barmot és csuszó férgeket és földi állatokat az ő fájuk szerint!“ Azonnal a föld keble nyilt Isten szavára szülni sok apró, nagy állatot, minden nemü- s fajúakat. Ordítva szörnyen áll az oroszlán itt; onnan lövel a nyilsebes tigris föl; gyors szarvas ott fejét emelgeti; sörényröpítvé ugrik ott s nyerít a büszke, teljes vérü ló. Csordákra osztva zöld füvön legel kényelemmel a gulya; a halmokat sürün födi a gyapjas és szelíd juhnyáj. Porszem gyanánt terül el a tömérdek sok bogár nagy serge; itt számtalan féreg a föld szinén csúsz és mász.

6. **Raphael Dala.** Most már az ég teljes fényében uszik, ékével a föld is kecseskedik; a könnyü lég eltelve szárnyassal, vizek dagadnak ezernyi hallal, földet sok állat terhe nyom: ám még végezve minden nincs; egy olly teremtmény kelle még, melly nézze Isten müveit s hálával áldja szent kegyét.

7. **Uriel Énekbeszéde.** És Isten teremte embert az ő képére; Isten hasonlatára teremté ötet: férfit s nöt teremte benne; az élet szellemét lehelte az ő arczára, és lön az ember élö lélekké.

8. **Uriel Dala.** Méltó magas alkatával áll egekre nézve itt az ép s egészséges tagu ember; itt a férfi, e földön egy király. A gömbölyeg magas homlok mély bölcseséget hirdetö, s a szemből átsugárzik a szellem, az alkotó lehellete. Keblére rásimul a neki s belőle alkotott vidám, szelid és tiszta nö; szerelmet ad s boldog gyönyört; tavaszkecsü képén az ártatlan, nyájas mosoly.

9. **Raphael Énekbeszéde.** És Isten láta mindent, amit csinált vala, hogy igen jó: és a mennyei kar ünneplé a hatodik nap estéjét dicsö énekkel.

10. **Hetedik Kar.** Im készen áll a roppant mü; az Alkotó látván örül: örömre keljünk hát mi is, legyen dalunk az Úr dicse! (Hármas) Hozzád, Urunk, mind föltekint, minden, töled kér eledelt; te megnyitod kezed, és minden eltelik. Ha tőlük arczád elfordul, minden remeg, fásul, elhal; elfojtod a lehelt, és porba hullanak: s ha szellemed rájok lehel, majd minden új életre kel; a föld megifjodik erőben és kecsben (Kar) Im készen áll a roppant mü; legyen dalunk az Úr dicse! Dicsérje minden nagy nevét, mert nagy csak ö, csak ö hatalmas! Alleluja!

III. Rész.

(A Paradicsom.)

1. **Uriel Énekbeszéde.** Édes dalok közt kél az ifjú szép hajnal rózsás fölhök közöl; az ég kebléből ömlik tiszta harmónia földnek ölébe. A boldogított pár karöltve, nézd, mint jár! Hö hála sugárzik szemökből érzelegve; majd tiszta hangokban áldják az Alkotót: szavunkkal hát mi is a kart emelgessük.

2. **Ádám és Éva Párdala a nyolczadik Karral.** (Párdal) Kegyeddel, Urunk Istenünk, az ég és föld tele; ez a csodálatos világ kezed dicsö müve. (Kisérö kar) Szent és dicsö az Úr kegye, dicsö hatalma és örök. (Ádám) Te legdicsöbb fény, a napot mi szépen hirdeted; miként deríted azt te, oh világ arany szeme!? (Kar) Zengjétek új pályátokon az Úr hatalmát és nevét! (Éva) S te éj vidámitója, hold s ezüstös tiszta csillagok, együtt dicsérjétek nevét föl-fölgyuladozva énekre! (Ádám) S kik uj alakban szüntelen változtok, elemek, göz és ködök, kiket fölhoz s szétszór a szél egyre (Párdal a Karral) dicsérve Istent zengjétek! Az ő hatalma nagy és neve. (Éva) öt csergedezve, csermelyek, dicsérjétek; ti fák, föt néki hajtsatok, füvek jól illatozzatok! (Ádám) Ti, kik magasra szökeltek s alant akik csúsztok; ti fönn a légben öblözök és ti a viz mélyében (Párdal a Karral) öt állatok dicsérjétek; öt, öt dicsérje minden, mi él! (Párdal) Völgyek, sötét berkek, hegyek, ti hálánk tanui, zendüljetek későn korán dicsénekünk után! (Kar) Üdvözlégy, alkotó Isten! Igédre támadt e világ; ég téged és a föld imád: mi is dicsérünk tégedet, téged dicsérünk örökön örökké.

3. **Adám Énekbeszéde.** Fö tartozásunk megtevök: Istennek hálát mutatánk. Most már kövess engem, te pályatársam! Téged vezetlek én, és keblünk új s új örömben olvadoz föld, ég csodáira; igy ismered meg majd, minö boldogságot rendelt az Úr nekünk: dicsérni mindig öt szivvel és lélekkel. Kövess, vezéred én leszek!

4. **Éva Énekbeszéde**. Oh te, kiért lettem, pajzsom te s mindenem, akarj! S nekem törvény. Az Úr hagyá ezt igy, s tenéked engednem öröm, becs, üdvösség.

5. **Ádam és Éva Párdala.** (Ádám) kedves hivem, te melletted itt élvvel telnek édennapjaim; minden pillanat egy gyönyör, mellyet semmi gond nem epeszt. (Éva) Édes férjem, te melletted itt örömben ömledez szivem. Áldozva néked életem dijam legyen szerelmed. (Ádám) A harmatos reggel, oh mint deritget ez! (Éva) A hüvös alkonyat, oh mint ujitgat az! (Ádám) Mint enyhítget kerek gyümölcs leve! (Éva) Mi édes a virág bájillata! (Együtt) De nélküled mi ez nékem: a gyöngyharmat, az alkonyat, édes gyümölcs, a bájvirág? veled derül föl minden öröm, még egyszer ollyan édes veled; veled valóban üdv az élet: mért is neked legyen az szentelve; tied legyen hát életem!

6. **Uriel Énekbeszéde.** Oh boldog egy pár, oh és örökre az, ha csalfa gerj nem érdekel többet kivánni, mint vagyon, és tudni többet, mint elég!

7. **Zárkar**. Halát rebegjen minden ajk e nagy világ szép térein; dicsö az Úr, dicsénekek vigan fölváltva zengjenek! Örök dicsö és szent az Úr neve, mondja ajak, zengje nyelv! Amen.

A dalárda- s zenekari Tagok:

Abeles József, *ének.*
Adámy Rezsö, *ének. és zen.*
Bába Győző, *zen.*
Bachraty István, *ének.*
Balázsovics Gyula, *ének.*
Balugh Pál, *ének.*
Bartonek Géza, *ének.*
Bellis Ferencz, *zen.*
Bellony Kálmán, *ének.*
Bellony Zsiga, *ének.*
Bicsovszky Károl, *ének. és zen.*
Bielik János, *ének.*
Borbély Sándor, *ének.*
Borovánszky Gyula, *ének.*
Bucsay Ferencz, *ének.*
Chmeljk Imre, *ének.*
Csapkovics Mihál, *ének.*
Császár Otto, *ének.*
Cselkó Ignácz, *ének.*
Cselko István, *ének.*
Cziegler Gyula, *ének és zen.*
Denk Ferencz, *ének.*
Denk Győző, *ének.*
Dobsa Mihál, *ének.*
Filacz Lajos, *ének.*
Filipovics József, *ének.*
Fischer Ágoston, *ének. és zen.*
Floriancz Géza, *zen.*
Folli Imre, *zen.*
Frank István, *ének. és zen.*
Fray Vilmos, *ének.*
Fülöp Ödön, *zen.*
Gerabek Lukács, *ének. és zen.*
Hajek Vincze, *zen.*
Hajnisch József, *ének. és zen.*
Hangos István, *ének.*
Hoblik Dezső, *zen.*
Horváth József, *ének.*
Horváth Lajos (öreg.) *ének.*
Horváth Lajos (ifj.) *ének.*
Jamniczky Sándor, *zen.*
Jánoska István, *zen.*
Jessenszky Andor, *zen.*
Jessenszky Béla, *zen.*
Kakas Kálmán, *ének.*
Kálmán Antal, *zen.*
Karenovics Gyula, *ének. és zen.*
Kiszely Lehel, *zen.*
Kolozsváry Gyula, *zen.*
Kovális János. *ének.*
Kubina József, *ének.*
Kulier József, *ének.*
Kutrucz Rezsö, *ének.*
Kvassay Sándor, *ének.*
Laffersz Ignácz, *ének.*
Laffersz József, *ének.*
Lindermann Antal, *ének.*
Magyary Ágoston, *ének és zen.*
Marcsics Ferencz, *ének és zen.*
Marczell Béla, *ének.*
Marczell Lajos, *ének.*
Marnavy János, *ének. és zen.*
Marschall Ferencz, *ének. és zen*
Maszarovics József, *ének.*
Mecsér József, *ének és zen.*
Minarovics István, *ének.*
Modrányi János, *zen.*
Moller Ede, *ének.*
Morvay Gyula, *ének.*
Nedeczky Lajos, *ének.*
Neszméry Gáspár, *ének.*
Nozdroviczky Miklós, *ének, és zen.*
Ochaba János, *ének.*
Olgyay Lajos, *ének.*
Ondrejkovics József, *ének.*
Orell Károl, *ének.*
Paulászek János, *ének.*
Pekarovics Gyula, *ének.*
Peller József, *ének.*
Péter János, *ének és zen.*
Péter József, *ének.*
Pongrácz Frigyes, gróf, *ének.*
Pöltzel Dezső, *ének és zen.*
Prileszky Antal, *ének.*
Pullmann János, *zen.*
Raschl Antal, *zen.*
Rédl Rezsö, *ének.*
Renda Vilmos, *ének.*
Rezsucha János, *ének.*
Risnyovszky Géza, *ének.*

Rottler Béla, *zen.*
Ruvald Kálmán, *ének. és zen.*
Sármir János, *ének.*
Schik Emil, *ének.*
Schlachta János, *zen.*
Schmidt Hugó, *ének. és zen.*
Schulcz Gyula, *zen.*
Schulcz Rezső, *ének.*
Schwachhoffer Ödön, *zen.*
Schwendt Imre, *ének.*
Seffcsik Gáspár, *ének.*
Simoncsics József, *ének.*
Skorzsebán János, *ének.*
Strausz Ernö, *ének.*
Szkokanek István, *ének.*
Szloboda Károl, *ének.*
Szontagh Gyula, *ének.*
Szontagh Hugó, *ének.*
Tormásy János, *ének.*
Ujházy Barnabás, *ének és zen.*
Vadovics Antal, *ének.*
Vajmár Iván, *ének és zen.*
Vaczulik Ambrus, *ének.*
Veisz Antal, *ének.*
Veisz Zsiga, *zen.*
Vertheimer Boldizsár, *ének.*
Vieszner Ottó *ének.*
Viezer Kálmán, *ének. és zen.*
Vinter Mór, *ének.*
Zapomiel Hugó, *ének.*
Zerdahelyi Kálmán, *zen.*
Zsambokréty Miklós, *ének.*
Zsigárdy Aladár, *ének.*
Zsigárdy Arpád, *ének. és zen.*

Az igazgatóság nevében.

Graeffel János.

Nyomatott Winter Zsigmondnál Nagyszombatban.

8 14

A nagyszombati érseki főgymnasium

DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK

XIII. ACADEMIÁJA

az 1869-ik évi Junius 30-án, vagy, ha esnék, Julius 3-án délután pontban 6 órakor.

A gymnasiumi ifjuság jelen Academiáján zenedéje fölsegélésére belépti dijat tüz ki: ülőhely **1** ft. állóhely **50** kr.

BEVEZETÉS.

Cherubini **‚ÖRZSÉBET'** czimü **Nyitánya** *Előadja a zenekar.*

JELSZONK:

Dalolni he kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Amen.

1. ‚A Müvészekhez.'

Férfinégyes fuvószerkisérettel. Mendelsohn tól. Énekli az összes férfikar.

Az ember méltósága kebletekbe téve,
Óvjátok azt! Ott sülyed az,
Föl onnan szál az égbe.
A szent müvészet büszava
Bölcs eszköze az Istenségnek,
Hogy jöjön el a mindenségnek
Dicső, dicső öszhangzata
Korától az igaz üzetve
Szegüljön át müvészetünkhez,
S a múzsakar meg fogja védni öt.
Varázsa bájos érzetével
Elragadón áradva szélylyel
Olvadjon egybe majd a dallal,
S boszulja meg győzelmi hanggal
A gyáva kort, az üldözőt!
Szabad szülők szabad szülötti,
Bátran előre küzdjetek
A szépnek fénycsucsára törni;
Csak ez legyen előttetek!
Karöltve járván a különség
Ezer elágazó utján
Jertek majd egyesülni a szép
S magasztos egység tronusán!

2. Magánfuvola.

Éji Dal Fahrbach József 44-ik müve. Előadja Zsigárdy Arpád, zongorán kiséri Adámy Rezső.

3. ‚O Maria, Virgo pia!'

Férfinégyes Kücken Ferencztől. Énekli a magánkar.

O Maria Virgo pia,
Mater admirabilis,
Per Te Deus, iudex meus,
Mihi sit placabilis!
O si quondam videam
Per Te Jesu gloriam
Maria, Maria!

4. ‚A sas a keresztfán.'

Mindszenty Gedeontól. Szavalja Gribács Mihál.

5. ‚Isten, kit a bölcs lángesze.'

Berzsenyi fohásza. Vegyes hatos dallamát irta Eliás Márton. Előadja a vegyeskar zenekisérettel.

Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

A legmagasb menny és aether uránai
Mellyek körötted rendre keringenek,
A láthatatlan férgek a te
Bölcs kezeid remekelt csodái.

Te hoztad e nagy minden ezer nemét
A semmiségből; a te szemöldököd
Ronthat s teremthet száz világot,
S a nagy idők folyamit kiméri.

Téged dicsőit a zenith és a nadir,
A szélvészek bús harcza, az égi láng
Villáma, harmatcsepp s virágszál
Hirdeti nagy kezed alkotásit.

Buzgón leomlom színed előtt, dicső!
Majdán, ha lelkem záraiból kikel
S hozzád közelb járulhat, akkor,
A mi után eped, ott eléri.

Addig letörlöm könyeimet, s megyek
Rendeltetésem pályafutásain
A jobb s nemesb lelkeknek utján,
Merre erőm s inaim vihetnek.

Bizton tekintem mély sirom éjelét,
Zordon, de oh, nem, nem lehet az gonosz;
Mert a te munkád: ott is elszórt
Csontjaimat kezeid takarják.

KÖZJÁTÉK.

‚EGYVELEG‘ a **Hugonották-ból** Meyerbertől. *Előadja a zenekar.*

1. ‚Alföldi Emlék.‘

Férfinégyes Kapp Sándortól. Zengi az összes kar.

Legyen áldott a szép alföld,
Legyen boldog az ő népe!
Ő nevelt engem magyarnak:
Él is szivemben a képe.

A magyarnak kánaánja,
Messze terjed az a róna,
És olly nyiltan áll, mintha csak
A világ nyilt szive volna.

* * *

Nincsen messze csak egy lépés sat.

2. Magánzongora.

Magyar Ábránd Liszt Ferencztől 10. szám alatt. Játszsza Szedlárik Robert.

3. „Leng a szellő.“

Férfinégyes Lachner Vinczétől. Énekli a magánkar.

Leng a szellő, száll a sajka
Méla hold világinál.
Néma a madárka ajka;
Csak az estharang imáz.

Nyugszik evezőm, s a partról,
Mig az est fuvalminál
Illetődve hallgatódzom,
Zárda-ének hangzik át:

* * *

Sempiternus fons amoris,
Consolatrix tristium,
Pia mater Salvatoris,
Ave Virgo virginum!

* * *

Bájos ének, égi zengzet!
Szüm repes uj élviben,
S csónakom bár messze evez,
Egyre nő a szent ihlet.

Elkisér a dal fülemben;
Gondolám a révben ül: — —
Nincsen nyugtom, áttekintek,
S égbe halk imám repül.

4. ‚A hazáról.‘

Petőfy Sándortól. Szavalja Szontagh Hugo.

5. ‚Déli báb.‘

Férfinégyes Kapp Sándortól. Adja az összes kar.

Messze, messze róna tájnak délibábja,
Ott kel mindig falutoknak a lápjába.
Oh ha tudnád, bajtárs, hogy az fele lelkem,
Mellyet egykor vágyaimmal ott feledtem.

* * *

Tóba néztem mélyen, fenekére sat.

KÖZJÁTÉK.

‚GYERMEK-SYMPHONIA‘ (franczia-négyes alakban) Durst Matyástól.

Játszszák: Chmelik Imre, Karenovits Gyula, Lafferss József, Paska Ágoston, Schulcz Robert, Sztraka János, Utsnay Károl.

1. ‚A szabadba.‘

Férfinégyes Storchtól. Énekli az összeskar zenekisérettel.

A szabadba röpüljünk ki,
A tavasz mosolyogva hí!
Vig dal zeng ott a berkekben,
S olly bájlón cseng, olly édesen.
Oh társak, ez ének
A dalra hevit fel,
S jaj, aki ellene
Állani merészel!
Hát el a búval
Szóljon a vig dal
Magyar zamattal!

Szép hazánkat, jó anyánkat,
Először köszöntse dalunk;
Oh ragyogjon dics-sugárban
Homlokod, hon, ez óhajunk.
Szent szabadság, égi béke
Áldja, boldogítsa néped,
Melly fényedben
Dicsőüljön!
La la la la la la la la!

2. Magánhegedű.

Beriot Károly 5-ik nagy versenye, 55. müve.

Értelmezi Adámy Rezső, zongorán kiséri Szedlárik Róbert.

3. ‚Énekóra‘.

Dalbohózat, mellyben a pajkos dalárok karmesterökkel, ki a remekzene mellett küzd, addig ingerkednek, mig az végre ott hagyja őket. Nehogy azonban a tréfa félreértessék, és a vig dalárok ugy tünjenek föl, mintha ők csakugyan és kizárolagosan a fulcsiklandó olasz dalokat és tánczdarabokat kedvelnék; a következő záradékban óvakodnak:

Végezzük énekünk,
Vendégek, búcsuzunk.
Higyjétek el nekünk,
Nagyot hazudtunk.

Nem így érez karunk:
Vigság, ez jelszavunk.
Minden csak tréfa volt
Isten áldjon!
Felicita.
Oh jé, Adieu!

4. ‚Jancsi Bácsi.‘

Tóth Kálmántól. Szavalja Schík Emil.

5. A Dalárok Bucsuzója.

Föl társak, indulóra
Szól a dob, a dob szava.
Zengjük bucsunk dalát,
Mondjuk: Isten hozzád!
Mi élv baráti körben töltni ifju napjaink.
Hol társi kéz segitni kész s oszlatja gondjaink
Isten hozzád, ifju világ,
Ha válni kell, feledni nem.
Isten veled, Isten veled!

Föl társak, indulóra sat.
Tengervizek, egetverő hegyek válaszszanak
Szünk ifju benyomásival egymáshoz hü marad.
Isten hozzád sat.

Föl társak, indulóra sat.
Szorítsuk hát baráti jobbunk tán utolszor ma,
S e kézadás egygyé forrott keblünknek záloga!
Isten hozzád! sat.

ZÁRADÈK.

‚JÁKOB FIAI‘ czimü dalmüvünk **Nyitánya**, irva és 6 kezü zongorára alkalmazva Kapp Sándortól. Kilencz zongorán, ötvennégy kézzel zenekisérettel együttesen játszszák:

Adámy Rezső, Baluch Pál, Bartonyek Géza, Bellis Ferencz, Denk Gusztáv, Felszegi Henrik, Heley János, Jeszenszky Béla, Marschall Ferencz, Moller Ede, Parlagy Béla, Péter János, Péter József, Pollák Manó, Raschl Antal, Rédeky Géza, Schulcz Gyula, Schulcz Róbert, Shlachta János, Sipeky Sándor, Szedlárik Róbert, Sziklay Géza, Szontágh Gyula, Szontágh Hugó, Utsnay Károl, Vajmár Iván, és Vallovics Emil; Póttagok: Hainisch József, Ordódy József, és Paska Ágoston.

Az igazgatóság nevében

Graeffel János.

Nyomatott Winter Zsigmondnál Nagyszombatban.

Si Graeffel venerit, aliquam summam ei illi consignabo pro bono academiae.

15.

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ

HIDASY KORNÉL

SZOMBATHELY-MEGYEI PÜSPÖK URNAK,

EGYKORI ÉRDEMDÚS IGAZGATÓNKNAK,

SZOMBATHELYEN 1883. MÁJUS 3-ÁN TÖRTÉNT

PÜSPÖKI FÖLSZENTELTETÉSE ÉS ÜNNEPÉLYES BEIKTATÁSA

ALKALMÁBÓL.

A nagyszombati érseki főgymnasium

DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK

XXIV. ACADEMIÁJA

az 1883. május 8-án délután pontban 5 órakor.

ÜNNEPI SZÓZAT.

Irta *Ernyei Lajos*, tanár. Szavalja *Andrássy Ernő*.

Ős Sabaria fényes templomába
Ünneplőt öltve ezer nép megyen,
S a chorus maga is oly hangon beszél
Mint a mennydörgés a Sinai hegyen.
Kit ünnepel az ős római gyarmat?
Uj caesar hozott bele fényt, hatalmat?

Róma — az ős, a „domina gentium“
A történelem lapjain hever,
Fegyver-hatalmi óriás folyója
Most kiszáradt, fü alá bujt meder;
Ó túrta sírját, s ki magának sírt ás
— Ha köny se' hull rá —, nincs ott feltámadás.

És hát ha nem a „sasok“ csattogása
Verte fel Szombathely nyugalmát,
Mert nem a zsarnok caesar legiója
Megy keresztül győzittasan ma át:
Kit illet a nép örömrivalgása,
A melynek ott csak ritkán akad mása?

A labarummal hóditó uj Róma
Vonul most be a hit gyarmatába,
Püspököt küldve vad praetorok helyett
Szent Mártonunk százados honába:
A chorus az ő dicsétől áradoz
Fönnen zengvén „Im' a magnus Sacerdos“.

Kit a méltóság Hóreb magasára
A király kegye s Róma helyheze,
Apostolutód- s maga mellé társul
Szentelt az első magyar pap keze:
Általunk is — **Te** Sionunk uj őre
Köszöntve — menj az uj pályán előre!

Fejedre tették a püspök-süveget,
Vállaidra szent evangéljomot,
Gyürüt is kaptál Krisztus jegyesétől,
Kezed ügyében drága pásztor-bot:
A világ mindezt é kes ségnek mondja,
De teherről szól, ki azt méltón hordja.

Te számot vetél Isteneddel s veled,
S a hiú fény el nem vakithatott,
Mert hogy a püspök egy ujkori Mózes,
Nem tudja sok úgy, mint azt Te tudod:
Az igért-földre kell vezetni néped,
Ha a határát magad át se léped.

Bontsd hát a zászlót, még mielőtt indulsz,
De nemzeti, hármas szinü legyen,
E nélkül az a hü magyar — úgy tudom —
Még a Kánaánba sem szivesen megyen:
Magyar földről csak magyart vár a
Égi Jeruzsálem angyal-védte vára. —

Útad a vöröstengeren vísz által,
Az élet ezer bú-baja nem az?
Nem csak az Urról peregtek vérceppek,
Azt izzad minden elvsziláród, igaz.
Ne félj! a cseppek rubintokká lesznek
Halántékidra örök fényü disznek.

Hitlen Pháraók gyalázatos hada:
Rossz erkölcs, közöny, rossz kor szelleme,
Mind Terád zúdul majd a sivatagban
S táborodnak kell szállni ellene:
Ám ha törve, de győz ki csatát nem unt;
Hisz Nektek mondták, hogy „non praevalebunt". —

És, ha Sinai hegyéhez értetek
S törvényt ülsz majd papod, néped fölött:
Az ég galambja súgjon ítéletet
Malasztjával, mely beléd költözött.
Az igazsághoz édes társul szépen
Az atyai szív nagy jósága lépjen;

Óh mert ki gyarló, mily könnyen vétkezik,
Habár bukása nem bálványozás,
Mert nem vágyódik rögtön meghalni az,
Ki tudtán kivül egy kis gödröt ás;
Absolon, Dávid, mind erről beszélnek;
Szavukat a bölcs nem ereszti szélnek.

Te jól ismered az emberi szívet,
E kis világot nagy világ ölén,
Nem egy anyagból gyúrta mind az Isten,
Szirén hang előtt hajlik könyedén;
Sámsonnak is csak egy Dalila kellett,
Hogy elaludjék egy oly erős termet.

Te jól ismered az emberi szívet,
Krisztustól vannak hozzá kulcsaid;
Mielőtt a két kötáblát eltörnéd,
Hallgasd kérését, hallgasd vágyait.
Hány szép remény s még erösb akarat
Elitéltetve gázolt tarlót arat. — — —

De már a Nébót ott látom kékleni,
A mint felölti ködből szött mezét,
Lépj hát föléje, te uj püspök-vezér,
S hordd tekinteted kegygyel szerte-szét:
A mit nem tudunk, nem látunk, Te azt lásd,
Jövendölj egyet, — aztán add az áldást.

Jövendölj Péter szirtjének szép jövőt,
Jó hazánknak egy uj ezred évet;
Nyujts biztos reményt ihletett ajakkal,
Hogy a téveteg korral nem téved.
Ha **Te** mondod azt, mind megnyugszunk bele;
Uj reményt fogan mindenki kebele. —

Végre áldásod várjuk térden állva;
Ez az első főpásztori áldás
Oly erőssé tesz hit- és szeretetben
Mint erős volt az egykori Átlás.
Sokkal könnyebb lesz a munka utánna,
Által karoljuk akár mennyi várna.

BEVEZETÉS.

A „LAMMERMOORI LUCIA" Nyitánya *Donizetti*-tól. Előadja *a zenekar.*

JELSZÓNK:

Dalolni ha kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Ámen.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGONIENSIS

I. Szakasz.

1. „Dalra barátim!"

Férfinégyes zenekisérettel. Adja *a férfikar.*

Dalra barátim; igen dalra barátim!
Dalra, kit ég dallal álda;
Költönk mondta szavával:
„Dal az élet véghatára,
Egy nagy mély érzelmü dal."
Zengjen tehát a dal barátim!

Bölcső mellett, bölcső mellett
Zengi altató dalát
A szülő, ki hü gondok közt
Gyermekét karolja át.

A csecsemő ifjúvá lesz;
Majdan férfikorra hág,
Testi lelki kellemet vesz;
Éden az egész világ.
Dalra tehát; dalra fel; dalra barátim!

2. Magánhegedű.

Adagio de la Sonate Pathétique. Játsza *Stefánek József.* Zongorán kiséri *Rudolf Ignácz.*

3. Magánzongora.

A **„bécsi kalandok"** czimü dalművecske átirata. *Milöcker K.*-tól. Értelmezik *Jaeger Béla* és *Rudolf Ignácz*

4. Vonó-négyes.

Egyveleg a **„Nevelő intézet"** czimü dalművecskéből *Offenbach* után. Kedveskednek: *Asztalos Gyula, Jaeger Béla, Gazsó István, Krchnyák János, Lutz Alfonz, Prohászka Mátyás, Rudolf Ignácz* és *Stefánek József.*

5. „Szózat."

Vörösmarty Mihály-tól; dallama *Egressy Béni*-től. *Krausz János* által karunkhoz alkalmazott zenekiséret mellett zengi *a vegyes kar*

Hazádnak rendületlenül
Légy hive, ó magyar!
Bölcsöd az s majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.
A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned halnod kell.

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáink vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt,
Itt küzdtenek honért a hös
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszú harcz alatt.
És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Megfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
„Egy ezred évi szenvedés
Kér éltet vagy halált!"
Az nem lehet, hogy annyi sziv
Hiába onta vért
S keservben annyi hü kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt
Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százezrek ajakán.

Vagy jöni fog, ha jöni kell,
A nagyszerü halál,
Hol a temetkezés fölött,
Egy ország vérben áll.
S a sírt, hol nemzet sülyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemébe gyászkönyv ül.

Légy hive rendületlenül
Hazádnak, óh magyar!
Ez éltetöd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.
A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell!

KÖZJÁTÉK.

Egyveleg a **„TRAPEZUNTI HERCZEGNŐ"** czimü dalművecskéből. Játszsza *a zenekar.*

II. Szakasz.

1. „Étlap".

Kedélyes dalfuttatás. Énekli *a férfikar.*

2. Magánczimbalom.

Kezeli *Tejfalusy Béla.*

3. Szaval.

Balkay Béla.

4. Magánzongora.

„Polacca Brillante". Játszsza *Rudolf Ignácz.*

5. ‚Ujoncz-Emlékdal'.

Tréfás férfinégyes *Kücken*-től. Magyarítá *dalárdánk.* Előadja *a férfikar.*

Katonának ha felcsaptál,
Honn ne hagyd puskád agyát;
Töltelékül löport használj,
S ne csuszát golyó gyanánt!
Megjegyezd, oh gyermekem;
Ne feledd ez énekem!
Fuss lovam, hopp,
Csak úgy galopp!
Megtanuld, te kis ujoncz,
S gyakorold emlékdalom!
Fuss lovam, hopp,
Csak úgy galopp!

Pipaszurkálód nem lándzsa,
Penniczillusod se kard;
Hogy az ellent löhesd, vághasd,
Kardot ölts oldaladra!
Megjegyezd sat.

A csacsin nem érsz előbbre:
Teli ménre kerekedj,
S piczi sarkantyús czipődben
A huszárral versenghetsz.
Megjegyezd sat.

Nagy bajusz s nagyobb vitézség
Lelkesítse kebeled,
A csatában embert érvén
És nem békát, egeret!
Megjegyezd sat.

ZÁRADÉK.

ÖRÖMINDULÓ. A fönnjelzett fölszenteltetés és beiktatás ünnepélyére szerzé *Krausz János.* Adja *a zenekar.*

A dalárda- és zenekari Tagok:

Alszeghy Pál, *én.*
Aschenbrenner József, *én.*
Asztalos Gyula, *én. és zen.*
Bachraty Ferencz, *én*
Bachraty János, *én.*
Balázsy József, *én.*
Bartosik István, *én.*
Baxa Ágoston, *én.*
Bednárik Rezső, *én.*
Berecz Károly, *én. és zen.*
Berzák Ernő, *én.*
Bezák Antal, *én.*
Bilek Rezső, *én.*
Boltizár Miklós, *én.*
Braun Géza, *én. és zen.*
Császár Géza, *én. és zen.*
Csehák Ferencz, *én.*
Czocher Gyula, *én.*
Damschitz Mihály, *én.*
Divinecz János, *én. és zen.*
Dohnal Rezső, *én.*
Ebner József, *én.*
Eliás Gusztáv, *én. és zen.*
Eliás Izidor, *én.*
B. Eötvös László, *én.*
Erdélyi Gyula, *én.*
Ernszt Sándor, *én.*
Fiáth Imre, *én.*
Figura Antal, *zen.*
Fischer Ferencz, *zen.*
Frideczky Barna, *zen.*
Galgóczy Sándor, *én.*
Gazsó István, *zen.*
Gersich László, *én. és zen.*
Goócs Kálmán, *én.*
Gürtner Lajos, *én.*
Halada József, *én.*
Hermann György, *én.*
Heszterényi Károly, *én. és zen.*
Hoffbauer Lajos, *én.*
Holbay Kálmán, *én.*
Hopfer Gusztáv, *én.*
Horácsek János, *én.*
Hucskó József, *én.*
Huszár Gyula, *én.*
Huszár János, *én és zen.*
Huszicska Károly, *én.*
Illés Mihály, *én.*
Imrek György, *én.*
Ivanovics Sándor, *zen.*
Izsóf Ferencz, *én.*
Jaeger Béla, *én. és zen.*
Jaeger Géza, *én.*
Janda Arthur, *én.*
Janovics Károly, *én.*
Jarabek István, *én.*
Jantausz Pál, *én.*
Jehle Sándor, *én.*
Kakas László, *én.*
Kanka Péter, *én.*
Kaszap Kálmán, *én.*
Kerék Illés, *zen.*
Kerék Sándor, *én. és zen.*
Kiss Jenő, *én.*
Klapka Ernő, *én és zen.*
Klombauer István, *én. és zen.*
Konopcsik Károly, *én.*
Kopcsányi László, *én.*
Koszky József, *én.*
Kovács Béla, *én.*
Kozelka Jenő, *én.*
Krajcsovics Ferencz, *én.*
Krajcsovics Gyula, *én.*
Krchnyák János, *én. és zen.*
Kubiss Ágoston, *én és zen.*
Kvassay Károly, *én.*
Lévold Mihály, *én.*
Lokaicsek Fülöp, *én.*
Losonszky Ferencz, *én.*
Loveczky Ernő, *én.*
Lövenstein Antal, *én.*
Lukács József, *én.*
Lutz Alfons, *én. és zen.*
Maczanek Bertalan, *én.*
Maczenauer Aladár, *én.*
Maczenauer Ottó, *én és zen.*
Majeszky Pál, *én.*
Marecsek István, *én.*
Marek József, *én. és zen.*
Martini Miklós, *én.*
Mátis Károly, *én és zen.*
Mazsáry József, *én.*
Meszner József, *én.*
Miklosovics János, *én.*
Miokovics Mátyás, *én.*
Motkó Miklós, *én.*
Müllebner József, *zen.*
Müller Imre, *én és zen.*
Náder Rezső, *én.*
Nagy Béla, *én.*
Németh János, *én.*
Némethi Pál, *én.*
Novák Ferencz, *én.*
Gr. Nyáry Károly, *zen.*
Ochaba Ágoston, *én.*
Olgyay Árpád, *én.*
Oravecz Győző, *én.*
Ordódy Ferencz, *zen.*
Osztermayer Rezső, *én.*
Ottinger Antal, *én.*
Pakoszta Ferencz, *én.*
Papperth Vilmos, *én.*
Peczkó Perencz, *én.*
Petrás Ferencz, *én.*
Petrás István, *én.*
Pflügel Károly, *én.*
Plechló János, *én.*
Polákovics János, *én.*
Pörzsök Vilmos, *én.*
Prohászka Mátyás, *én. és zen.*
Pusztor Ede, *én.*
Rákóczy József, *én.*
Raufstein Ferencz, *én.*
Reif Károly, *én.*
Remenár Béla, *én.*
Robinson Géza, *én.*
Róder István, *én.*
Róder Lajos, *én.*
Rovenszky István, *én.*
Rudolf Ignácz, *zen.*
Sax Vincze, *én.*
Schmidt Lajos, *én.*
Seemann János, *én.*
Sidó Dezső, *én. és zen.*
Skoda Hugó, *én. és zen.*
Skolnda Rezső, *én.*
Sándorfi Ede, *én.*
Stefanek József, *én. és zen.*
Stefunkó Lipót, *én.*
Stibló Ágoston, *én.*
Stöger Sándor, *én.*
Strobl Géza, *én. és zen.*
Stumpf Lajos, *én.*
Szánky Zsigmond, *én.*
Szecsey József, *én.*
Szentgyörgyi László, *én.*
Szerémy Lajos, *én.*
Szilárd Gyula, *zen.*
Szlovák István, *én.*
Sztasek János, *én.*
Sztraka József, *én. és zen.*
Szvatkó János, *én.*
Takács Győző, *én.*
Tartoll János, *én.*
Thodorovics György, *én.*
Thodorovics Panta, *én.*
Thurner József, *én.*
Timár József *én.*
Toldy Béla, *én.*
Toldy Zsigmond, *én. és zen.*
Tóth Emil, *én. és zen.*
Treszkony József, *én.*
Turkovics Nándor, *én.*
Udvarnoky László, *én.*
Uhlár Béla, *én.*
Uhlik István, *én.*
Uhrovics Venczel, *én.*
Urbán Gyula, *én. és zen.*
Ürge Antal, *én.*
Vacz János, *én.*
Vadász Árpád, *én.*
Vajmár Miklós, *én.*
Vallner Antal, *én.*
Vranovich Béla, *én.*
Vurkay János, *én.*
Wallovics Frigyes, *én.*
Wilhelm Emil, *én.*
Wirschik István, *én.*
Wirschik János, *zen.*
Wotzasik István, *zen.*
Zachar Jeromos, *én.*
Zelliger Ágoston, *én. és zen.*
Zöld János, *én.*

Az igazgatóság.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Nyomatott Winter Zsigmondnál Nagyszombatban.

16

A nagyszombati érseki főgymnasium

DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK

XV. ACADEMIÁJA

az 1872. Junius 30-án, délután pontban 6 órakor.

BEVEZETÉS.

‚ZAMPA' Nyitánya Herold után zenekarunkra alkalmazva Kapp Sándortól. *Előadja a zenekar.*

JELSZÓNK:

Dalolni ha kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Amen.

I. Szakasz.

1. ‚Dalözön'.

Férfinégyes, *zenekísérettel.*

Rajta, hajrá!
Kezdd erélylyel összeadni,
Ha teheted azt;
Kezdd a sok dalt összeadni,
Melly hevít, gyulaszt!

Adjad össze, hány kalász van
A nagy mezőn;
Adjad össze, hány a fürt fönn
A hegytetőn;

Flóra gyermekit a völgyben
Számodból ki ne hagyd:
Több a dalnak összege, mit
Szánk hallat s szivre hat.

Vidám a dalár,
A mig dalolva jár,
És vón' messze bár,
Nem lesz kelte sivár.
Tra, la, la, la, la!

2. Magánfuvola.

‚Esti-Dal' Schubert-tól.

Előadja Jursza Ferencz, zongorán kiséri Moller Ede.

3. ‚Apotheosis'.

Bajzától. *Szavalja Zsigárdy Aladár.*

4. Magánzongora.

Ábránd Wágner Richárd **‚Repülő Hollandi'-jából**, zongorára irva Behrtől.

Játszsza Gladits Pál.

5. „Im, nagy Isten, térden esdünk".

Koronazási ének Bogorisból.

Magándal búgókisérettel.

Im, nagy Isten, térden esdünk,
Hozzád repes szivsohajunk:
Ótalmadba vedd föl, kérünk,
És szenteld meg nagy királyunk.
Áraszd reá kegyeidet,
Tartsd meg ötet hü népednek,
Áldd meg Isten a királyt.

Karének zenekisérettel.

Tartsd meg Isten a királyt,
És véle szép hazánk!
Kit nekünk kegyes atyánknak
S fejdelmül adál hazánknak,
Tartsd s fényt áraszsz rá,
Tartsd meg a királyt!

Védd meg Isten a királyt,
És véle szép hazánk!
Ha küzd bel- vagy külellenséggel,
S férfikarunk lankad erejében,
Védd, oh védd s dicsőitsd a királyt!
Áldd meg Isten a királyt,
És véle szép hazánk!

Induló zenekisérettel.

Nagy s ujra fényes lesz e haza
Ótalmad alatt, édes jó Anya,
Tündér-bájló Szüz Mária,
Légy ujra e hon védő csillaga!

Megdölt a cselszövő s a rút pogány viszály,
Győzött a hit, az ég s vele a nagy király.
Megdölt a cselszövő s a rút pogány viszály;
Éljen soká a hon, éljen a nagy király!

Megdölt a cselszövő, nem árthat már,
Megdölt a cselszövő, nincs már viszály:
Megdölt a cselszövő s a rút pogány viszály;
Éljen soká a hon, éljen a nagy király!

KÖZJÁTÉK.

‚A lengyel Hymnus‘, zenekarunkra alkalmazá Kapp Sándor. *Előadja a zenekar.*

II. Szakasz.

1. ‚Szélvész‘.

Férfinégyes. Szövegét magyaritá dalárdánk, *zenéjét szerzé Dürrner*

Ha a hullám eget ér,
S újra mélyre száll hajónk:
Nincs menekvés, nincs remény
Az orkán torkából!
Mégis van, kit a vihar,
Mégis van, kit az ural.
Jézus segélj, Jézus segélj!
Fejünk fölött a nagy veszély!

Ha a hold és csillagút
Elborul fejünk fölött,
Törve kormány- s árboczunk:
Hol keressünk üdvöt?
Hol keressz, ha nem annál
A világ világánál.
Jézus segélj, Jézus segélj;
Oszlasd setétünk s derits fényt!

Ha a szélvész kidühödt,
S csillapul bősz elemünk:
Énekünkkel áldjuk öt,
Ki megörzé lelkünk.
Áldjuk öt szivvel, nyelvvel,
Áldjuk öt minden perczben.
Jézus segélj, Jézus segélj,
Kitől a bősz tenger is fél!

2. Magánhegedü.

‚**Alagya**‘ Ernst Ferencztől. Játszsza Luchsz Sándor, zongorán kiséri Moller Ede.

3. ‚Májusi éj‘.

Férfinégyes Abt Ferencztől.

Kies ligetben és hegyormon
Nyugodni száll a késő éj,
Némák a zengzetteljes bérczek,
S a szivzajlása megszünék.
Oh csendes éj, oh bájos éj,
Kitől jő rád ez égi kéj?

Mint a távol bús estharangcsa
Benső imára fölhivó,
Dong a bogár illatdús völgyben
Virágos ágyon nyugovó.
Oh csendes éj! sat.

S fönn az azúr ég biztos utján
Ezüst csilagsereg terül,
Mint vándorok a messze földön,
Titkos kart birva védelmül.
Oh csendes éj! sat.

4. Magánharmonium.

Egyveleg ‚**Normából**‘, harmonium- és zongorára irta Lickl György.

Előadja Moller Ede, zongorán kiséri Gladits Pál.

5. „Isten, kit a bölcs lángesze“.

Berzsenyitől Vegyes hatos Eliás Mártontól. *Zenekiséret mellett énekli az összes kar.*

Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt:
Léted világit, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

A legmagasb menny s Aether Uránai,
Mellyek körülted rendre keringenek,
A láthatatlan férgek a te
Bölcs kezeid remekelt csodái.

Te hoztad e nagy minden ezer nemét
A semmiségből; a te szemöldököd
Ronthat s teremthet száz világot,
S a nagy idők folyamit kiméri.

Téged dicsöit a zenith és nadir,
A szélvészek bús harcza, az égi láng
Villáma, harmatcsepp s virágszál
Hirdeti nagy kezed alkotásit.

Buzgón leomlom színed előtt, dicső!
Majdán, ha lelkem záraiból kikel,
S hozzád közelb járulhat, akkor
A mi után eped, ott eléri.

Addig letörlöm könyeimet, s megyek
Rendeltetésem pályafutásain,
A jobb s nemesb lelkeknek utján,
Merre erőm s inaim vihetnek.

Bizton tekintem mély sirom éjelét,
Zordon, de oh, nem, nem lehet az gonosz;
Mert a te munkád: ott is elszórt
Csontjaimat kezeid takarják.

KÖZJÁTÉK.

Egyveleg ‚TROVATORE‘-ból Verdi után összeállitva s zenekarunkra alkalmazva Kapp Sándortól. *Előadja a zenekar.*

III. Szakasz.

1. ‚Bor-galopp‘.

Férfinégyes Kuntzetól.

Csaplár, fogadós, fris bort!
Hah, mily öröm, pohár ha cseng,
Kedvünk dereng, szivünk ömleng.
Az öröm szivedet elfogja,
Ha bor, szinbor pohárban int;
Bánatod elmarad, elszalad,
Ha kupád serleggel koczint.
Teli hát a pohárt!
Ha szivedet bor gyulasztja,
Legyen vidám ajkad dala!
Mi a kő, nincs liqueur!

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Csaplár, fogadós, fris bort!
Bármi széles kedvre térjünk,
Vagy bú fogja el tanyánk,
Egyet nem szabad felednünk,
S ez az egy: szép hazánk.
Magyar hazánk éljen!
Édes, kedves egyszerelmem,
Bölcsöm, sirom, mindenem,
Rád köszöntve minden perczben
Emelem tölt serlegem!

2. ‚A fülemüle‘.

Arany Jánostól, *szavalja Balkay István.*

3. ‚Deákosdi négyes‘.

Tréfás kettős férfikar franczia-négyes alakban Herbek Jánostól. *Szövegét az 1864. slesvig-holsteini hadjárat alatt magyaritá dalárdánk*

a) Télen.

A-i: ia, ia,
Hangzik sok iskolán;
De nem minálunk ám.
Pipát, tánczot deák szeret,
S az ész, remény talp-, füstbe megy;
Vadász is sok tanoncz,
S lőnek elég bakot.
Tour de maine;
Fürgébben!
Chaine des dames;
Ne tátsd szád!
Maine de tour;
Cours toujours!
Chaine des dames;
Ügyelj rám!

b) Nyáron.

Indulj, egész csapat;
Maradjon hegy, halom
Ha vigan foly a dal,
Nem öl majd unalom.
Tavaszkorány, te bájidő,
Hol vagy, oh mondd, hol késhetel?
Mindenhol ott van, üditő;
Csak Nagyszombatban nem lelem.

c) Szomj.

Korcsmánk tág pinczejében
Hüsel viztelve ser,
Schwechatról, mások innen,
Mondják, ott künn terem.
Mindenki izének
Nem felelhetni meg,
„De gustis non dispis“,
Rég megmondta már
A magyar irás.
Tokaj-, neszmély-, somlyai bor
Útközben elpárolyog,
S mi ránk a szép palaczkokból
Szuchai nedv mosolyog.

d) Munka.

Tavasz, pipa, bor, ser híján
Kedvünk ne legyen soh fogytán,
Ez a nehéz probléma, lám!
Ki akar eminentiát?
Tanulj, ne perlekedj, se ne politizálj;
Hol István meg Lizi néne is jobbra áll,
Tüzről pattanj, tudod, hogy a ki mer, az nyer,
S erőtesd, ha önkényt nem jő a várt siker.

e) Társalgás.

Ki heszélne magyarul,
Tán hunnul, meg avarul?
A divattal haladunk,
S brekegünk igyen huhu:
Placsek, Tracsek, Kropacsek
S a még kedvesb bikacsek!

f) Kárpótló dal.

Jobb és bal oldalt
Zengd tisztán a dalt!
Erősben, gyorsabban,
Indulatosabban!
Dal és öröm vezérünk,
Mig czélunkkoz elérünk.
Igy utaz vidám körünk,
Dalolva járunk-kelünk
Hegyeken meg völgyeken
S visszhangzó berkekben.

4. ‚Quodlibet‘.

Schönfeld után lanton, *játszsza Polácsek Ernő.*

5. ‚Májusi indulónk‘.

Férfinégyes Beckertől *Énekli a dalárda.*

Indulj, egész csapat;
Maradjon hegy, halom!
Ha vigan foly a dal,
Nem öl majd unalom.
Jobb és bal oldalt,
Zengd tisztán a dalt;
Erősben, gyorsabban,
S indulatosabban!
Dal és öröm vezérünk,
Mig czélunkhoz elérünk;
Igy utaz vidám körünk,
Dalolva járunk-kelünk.
Hegyeken meg völgyeken
S visszhangzó berkekben.
Trum, trum, trum, trum!

Fönnszökell a fürge nap,
Példajára hivogat;
Menjünk hát, szaporán,
Vigan hamarán!
Nem soká helyen leszünk,
Ha kevéssé sietünk.
Rajta, lám,
Ott a táj,
Melyre törekszünk!
Nosza csak
Hamarabb,
Ujolag hamarabb,
Itt áll a békelak!
Kedv s öröm deríti lelkünk,
Kéj-gyönyör minden érzelmünk.
La, la, la, la, la, la!

ZÁRADÉK.

Bevonulási Induló a ‚**TIZ LEÁNY**‘ czímű dalmüvecskéből Offenbachtól. *Játszsza a zenekar.*

A dalárda- s zenekari Tagok:

Altdorfer István, *én.*
Altdorfer Lipót, *én.*
Aschner István, *zen.*
Baán Lajos, *én.*
Bachraty Antal, *én.*
Bachraty István, *én*
Bakay Dezső, *én.*
Balkay István, *én.*
B. Barkóczy Béla, *én.*
Békefy Elek, *én.*
Beniczky Lajos, *én.*
Bilcsik Károl, *én.*
Bittó Sándor, *én.*
Borovánszky Antal, *én.*
Borovánszky Gyula, *én.*
Bucsányi Ede, *én.*
Chmelik Imre, *én. és zen.*
Csáky Béla, *én.*
Csáky Vilmos, *én.*
Csapkovits Mihál, *én.*
Czihó János, *én.*
Feichtinger Győző, *zen.*
Filippovics József, *én.*
Förster Ferencz, *zen.*
Füzék Lajos, *én.*
Füzék Sándor, *én*
Freiszberger József, *én.*
Frivold Antal, *én.*
Gladits Pál, *én. és zen.*
Gily Alajos, *én.*
Gödölley Kálmán, *én.*
Hajdu Kálmán, *én.*
Hornák Ignácz, *én.*
Horváth József, *zen.*
Jelinek Vincze, *én. és zen*
Jursza Ferencz, *én. es zen.*
Kálmán Antal, *én. és zen.*
Kálmán Gusztáv, *én.*
Kálmán László, *én.*
Kardos István, *én.*
Kaszap Géza, *én. és zen.*
Kelemen Akós, *zen.*
Kiss Vilmos, *én.*
Kiszlingstein László, *én.*
Korbonics György, *én.*
Kovács István, *én.*
König Géza, *én.*
Kosznács Ferencz, *én.*
Kubinyi Bertalan, *én. és zen.*
Kubinyi Lórand, *zen.*
Laffersz Ede, *én. és zen.*
Lehotay Károly, *én.*
Luchsz Sándor, *zen.*
Machovics Gyula, *én.*
Mandits Ede, *én. és zen.*
Marcsics János, *én.*
Maszarovics József, *én.*
Mihalik János, *én.*
Mihalovics Pál, *én.*
Miklovits István, *én.*
Moller Ede, *én. és zen.*
Nasinszky József, *én.*
Nemlaha József, *én.*
Neumann József, *én.*
Nikolényi József, *én.*
Oravecz Béla, *én.*
Paska Ágost, *én. és zen.*
Perlaky József, *én.*
Pitthordt László, *én. és zen*
Plechácsek Etel, *én.*
Polácsek Ernő, *én és zen.*
Pullmann Antal, *én.*
Ratimorszky Márton, *én.*
Rehák István, *én.*
Renda Vilmos, *én. és zen.*
Richter Géza, *én.*
Risnyovszky Géza, *én. és zen.*
Róder Imre, *én.*
Roszival József, *én. és zen.*
Salkovszky László, *én. és zen.*
Sándor Gyula, *én.*
Sármir Antal, *én. és. zen.*
Schober József, *én.*
Schultz Rezső, *én.*
Schultz Róbert, *zen.*
Sinabek Vilmos, *én.*
Sipeky Sándor, *én. és zen.*
Stefanek Alajos, *én.*
Stefanicska János, *én.*
Strausz Ernő, *én.*
Szabó Béla, *én.*
Szaiff János, *én.*
Szilassy Kálmán, *én.*
Sziebenliszt Gyula, *én.*
Szlávik Kálmán, *én.*
Szuchony István, *én. és zen.*
Szuchováty István, *én.*
Sztraka János, *én. és zen.*
Sztraka József, *én.*
Tóth Márk, *én.*
Totovics Kálmán, *én.*
Török Ferencz, *zen.*
Zsigárdy Aladár, *én.*

Az igazgatóság nevében

Graeffel János.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Nyomatott Winter Zsigmondnál Nagyszombatban.

SZENTSÉGES ATYÁNK-, XIII. LEONAK
PÁPÁVÁ LETT MEGVÁLASZTATÁSA
EMLÉKÉRE.

A nagyszombati érseki főgymnasium
DALÁRDÁJA- S ZENEKARÁNAK
XIX. ACADEMIÁJA

az 1878. év Junius 2-án.

BEVEZETÉS.

„**GAMACHO LAKODALMA**“ czimű **Nyitány** Mendelssohn Bartholdy után zenekarunkra alkalmazva Kapp Sándortól. *Előadja az összes zenekar.*

JELSZÓNK:

Dalolni ha kezdünk,
Mindig ez énekünk:
Dicsértessék a Jézus Krisztus!
Mindörökön örökké! Amen.

I. Szakasz.

1. ‚Isten, kit a bölcs lángesze.‘

Berzsenyi fohásza. Vegyes hatos dallamát irta Eliás Márton. Előadja a vegyeskar zenekisérettel.

Isten, kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke óhajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.

A legmagasb menny s aether urának
Melyek körötted rendre keringenek,
A láthatatlan férgek a te
Bölcs kezeid remekelt csodái.

Te hoztad e nagy minden ezer nemét
A semmiségből; a te szeműdököd
Ronthat s teremthet száz világot,
S a nagy idők folyamit kiméri.

Téged dicsőit a zenith és nadir,
A szélvészek bús harcza, az égi láng
Villáma, harmatcsepp s virágszál
Hirdeti nagy kezed alkotásit.

Buzgón leomlom színed előtt, dicső!
Majdán, ha lelkem záraiból kikel
S hozzád közelb járulhat, akkor,
A mi után eped, ott eléri.

Addig letörlöm könyeimet, s megyek
Rendeltetésem pályafutásain
A jobb s nemesb lelkeknek utján,
Merre erőm s inaim vihetnek.

Bizton tekintem mély sirom éjelét,
Zordon, de oh, nem, nem lehet az gonosz;
Mert a te munkád: ott is elszórt
Csontjaimat kezeid takarják.

2. Magánzongora.

‚**Le fou**,‘ drámai ecsetelés Kalkbrenner Ferencztől.

Játszsza Fleischer Kornél.

3. Hódolat.

Nagytekintetű Wiedermann Károly főigazgató úr nevenapján. Énekli a magánkar.

Te várva várt piros alkony!
Mosolygva néz csillagszemed
Ez ujjongó seregre itt,
Hogy róla azt le sem veszed.

Repes szived, mind a mienk,
Derült, vidám égboltozat!
A hála jel mi legyen hát;
Hol e helyütt az áldozat?

Babér legyen? Ez mind kevés,
Kegyes Atyánk, több kell neked;
Sokkal nagyobb, sokkal diesőbb
Lángszellemed, nagy érdemed.

Szivünk sugáriból fonunk,
E szép napon dicskoszorút
Számodra, Főigazgatónk,
Feledve most a bajt, a bút.

Örömkönyek, miket kisir
Ez ifju kis csoport ma itt,
Teszik benne örök hálánk
Legbecsesb gyémántjait.

Fogadd hát Főigazgatónk,
A hála szent érzelmiből,
Szövött koszorudat, mikint
Mi adjuk, égő szivedből!

* * *

Szerette jó Atyánk,
— Szivünk igy zeng imát,
Ki védi kis taynánk
Tartsd Ég sok éven át!

Tetézze szent malasztözön
Mindannyi tetteit,
Siker, elégedés, öröm,
Kisérje lépteit!

Szerette jó atyánk
Tartsd ég Ura éveken át,
Tartsd őt szorult hazánk
S anyánk, egyházunk gyámolát!
Éljen soká atyánk!

4. Üdvözlet XIII. Leo pápához.

Szavalja Szerémy Zoltán.

5. Világhymnus.

A szentséges római pápa tiszteletére irta Wiseman Miklós, fordítá Gyurits Antal. Zenéje Feley Antaltól. Előadja az összes ének- és zenekar.

Hol szent Péter sirba téve,
És Rómának dobog szive,
Ezrek ajkán, ezer nyelven
Hő ima zeng édesdeden:
Tartsd meg Isten Szent atyánkat,
Krisztusnak helytartóját!

Aranyfödél, márványfalak,
A vatikán viszhangzanak,
S a hét halom tág körében
Megharsanva körül röppen:
Tartsd meg Isten sat.

Uj erőre kap e szózat
Bejárva a szent sirokat;
Zugva vonul hegyen sikon,
Áttör zajló hullámokon:
Tartsd meg Isten sat.

A forró dél, rideg éjszak
Ez imában egyesül csak;
S kivált honunk édes nyelvén
Zeng igazán, zeng őszintén:
Tartsd meg Isten sat.

Mint villanynyal egy perez alatt
Messze szárnyal a gondolat:
Szintugy röpül ajkról ajkra,
Várak-puszták- és falvakra:
Tartsd meg Isten sat.

Eljut szentek fénykörébe
S leszáll onnét sziveinkbe,
Mint a fölszállt páranedvek
Szomjas földre visszaesnek:
Tartsd meg Isten sat.

KÖZJÁTÉK.

Egyveleg „STUART MÁRIÁBÓL“ Donizettitől. *Adja a zenekar.*

II. Szakasz.

1. „Dalt a honnak.“

Férfinégyes Nyisnyaitól. Az összes kar által.

Rajta fiúk a hazának egy dalt;
Nem magyar az, ki ma hátra marad;
Vére fagyott, hideg a kebele,
Nem mi körünkbe való, ki vele!

* * *

Szép föld az én hazám,
Nincs szebb az ég alatt;
Hegyen völgyön virány,
S örömforrás fakad.
A mit csak szem keres,
A mit csak kér a sziv,
Itt mindent megtalál
A nemzetéhez hiv.

Szép s jó föld e haza,
Áldásnak bő ere,
Az ős apáknak is
Vérrel öntözeje.
Szép s jó föld e haza,
Szülőkim-ötletem,
S ha vész kerüli meg,
Övé lesz életem.

3. Magánhegedű.

Ábránd Donizetti **Luciája** fölött zongorakisérettel Olliviertől. Értelmezi Marczell Rezső, kiséri Fleischer Kornél.

3. „Deákosdi négyes.“

Tréfás kettős férfikar franczia-négyes alakban.. Szövegét az 1864. Sleswig-Holstein hadjárat alatt magyarítá dalárdánk. Zenéje Herbeck Jánostól. Előadja a magánkar zenekisérettel.

a) Télen.

A—i: ia, ia
Hangzik sok iskolán;
De nem minálunk ám.
Pipát, tánczot deák szeret,
S az ész, remény talp-, füstbe megy;
Vadász is sok tanoncz,
S lőnek elég bakot.
Tour de maine;
Fürgébben!
Chaine des dames;
Ne tátsd szád!
Maine de tour;
Cours toujours!
Chaine des dames;
Ügyelj rám!

b) Nyáron.

Indulj, egész csapat;
Maradjon, hegy, halom!
Ha vigan foly a dal,
Nem öl majd unalom.
Tavasz-korány, te bájidő,
Hol vagy, oh mondd, hol késhetel?
Mindenhol ott van, üditő;
Csak Nagyszombatban nem lelem.

c) Szomj.

Korcsmánk tág pinczejében
Hüsel viztelve ser,
Schwechatról, mások innen
Mondják, ott künn terem.
Mindenki izének
Nem felelhetni meg.
„De gustis non dispis“!
Rég megmondta már
A magyar irás.
Tokaj,- neszmély- somlyai bor
Útközben elpárolog,
S mi ránk a szép palaczkokból
Szuchai nedv mosolyog.

d) Munka.

Tavasz, pipa, bor, ser hiján
Kedvünk ne legyen soh fogytán;
Ez a nehéz problema, lám!
Ki akar eminentiát?
Tanulj, ne perlekedj, se ne politizálj;
Hol István meg Lizi néne is jobbra áll!
Tűzről pattanj; tudod, hogy, a ki mer, az nyer,
S erőtesd, ha önkényt nem jő a várt siker!

d) Társalgás.

Ki beszélne magyarul,
Tán hunnul, meg avarul?
A divattal haladunk
S brekegünk igyen, huhu:
Placsek, Tracsek, Kropacsek
S a még kevesb bikacsek!

f) A kárpotló dal.

Jobb és bal oldalt
Zengd tisztán a dalt!
Erősben, gyorsabban
S indulatosabban!
Dal és öröm vezérünk
Mig ezélunkhoz elérünk.
Igy utaz vidám körünk
Dalolva járunk, kelünk
Hegyeken meg völgyeken
S viszhangzó berkekben.

4. „Betegen.“

Irta Kuthen, szavalja Madarász Géza.

5. „Vörösmarty Hymnusa.“

Vegyes négyes Zsasskovszky Endrétől. *Zengi a vegyeskar.*

Isten segits, királyok Istene!
Emeld fel hozzád a király szivét;
Értelme legyen mint napod szeme,
Hogy végig lássa roppant helyzetét:
Hogy a ki fényben milliók felett van,
Legyen dicsőbb erényben, hatalomban.

Isten segits, népeknek Istene!
Tedd jóra munkássá e nemzetet,
Hogy a mihez fog óriás keze,
Végére hajtson minden kezdetet.
Add, hogy, mit emberész és kéz kivihat,
Ne várja mástól mint szerencsedijat.

Isten segits, országok Istene!
Ruházd fel áldásoddal e hazát,
Hogy, mint az őskor boldog édene,
Dúsan virítson bérczen, síkon át;
És míg keblén a hűk örömben élnek,
Pallost mutasson fondor ellenének.

Isten segits, szabadság Istene!
Add, hogy megértsük e nagy szózatot,
Adj csüggedetlen szivet is vele,
Hogy türni tudjuk mint szent közjogot:
Tiszteljük azt a törvény érczszavában,
S ha víni kell, a vérnek biborában.

Mindenható egyesség Istene,
Ki összetartod a világokat!
Engedd, hogy bármi sorsnak ellene
Vezessen egy nemes s nagy gondolat,
Hogy nemzetünknek mindenik nyomára
Ragyogjon emberméltóság sugára.

ZÁRADÉK.

Öröm-induló. Ő Szentsége a római pápa dicsőitésére gymnasiumi ifjuságunknak irta Krausz János.
Játszsza az összes zenekar.

Dalárda- s zenekari Tagok:

Andráskovics György, *én.*
Androvich Sándor, *én. és zen*
Aschner István, *én. és zen.*
Asztalos Gyula, *én.*
Balásy Árpád, *zen.*
Barényi Jenő, *én.*
Barényi Pál, *én.*
Baross László, *én.*
Beniczky Ákos, *én.*
Berdach Henrik, *én.*
Berzák Ernő, *én.*
Bohuniczky Kálmán, *én.*
Boll János, *én.*
Bossányi István, *én.*
Bozó Pál, *én.*
Csapkovics Károly, *én.*
Csepela Károly, *én.*
Csizmadia János, *én.*
Czeglédy Gyula, *én.*
Czoher Béla *én.*
Drexler Imre, *én.*
Elheniczky Emil, *én. és zen.*
B. Eötvös József, *zen*
Erdélyi Károly, *én.*
Ernszt Timot, *én.*
Fertig Alajos, *én. és zen.*
Fleischer Kornél, *én. és zen.*
Fülöp Lajos, *én*
Füzék Béla, *én.*
Franciscí Lajos, *zen.*
Friesz Antal, *én.*
Glacz Dezső, *én és zen.*
Gladitsch Károly, *én. és zen.*
Götz Károly, *zen.*
Grünfeld József, *én.*
Gyürky Ödön, *én.*
Hajdu Ferencz, *én.*
Hinfner Rezső, *én.*
Horváth Béla, *én.*
Horácsek Ferencz, *én.*
Hruska Béla, *én. és zen.*
Ikrényi György, *én.*
Irovetz Károly, *én.*
Jaeger Béla, *én. és zen.*
Kálmán Gusztáv, *én. és zen.*
Kalvoda Ferencz, *én.*
Karell Ferencz, *én.*
Kaszap Béla *én.*

BIBLIOTHECA PATRIGON.

Kiss Endre, *én.*
Klein Károly, *én.*
Klinda József, *én.*
Knanz Károly, *én. és szn.*
Knupp Vilmos, *én.*
Kollányi Ferencz, *én. és szn.*
Kovács Gyula, *én.*
Kovács Kálmán, *én.*
Kottiers Emil, *én.*
König Géza, *én.*
König Lajos, *én.*
König István, *én.*
Krchnyák János, *en.*
Kugler Géza, *én. és szn.*
Kupecz Jenő, *én.*
Lakner László, *én. és szn.*
Leszkay Sándor, *én.*
Losy Sándor, *én. és szn.*
Lubinszky Ödön, *én.*
Lukácsy Imre, *szn.*
Magyary Géza, *én.*
Malatinszky János, *én.*
Marzell Rezső, *én. és szn.*
Markusz Sándor, *én.*
Matheidesz István, *én. és szn.*
Matzenauer Richard, *én.*
Mayer Lothar, *szn.*
Méhes Gáspár, *én. és szn.*
Méhes Péter, *én.*
Menczell Aladár, *én.*
Mikeszka József, *én.*
Miklosovics János, *én.*
Minarovics Lajos, *én.*
Mitták Sándor, *én.*
Molnár Lajos, *én.*
Morvay Ádolf, *én.*
Morvay János, *én*
Nagel Jakab, *én.*
Neufeld Ármin, *én.*
Novotny Sándor, *én.*
Nozdroviczky Ferencz, *én. és szn.*
Ochaba János, *én.*
Ordódy Ferencz, *szn.*
Orkónyi Ede, *én.*
Orkónyi Károly, *én.*
Ország János, *én.*
Osvald Jenő, *én.*
Osztermayer Miklós, *én.*
Panghi Ignácz, *én.*
Pántotsek László, *én.*
Pap Dezső, *én.*
Paulikovics Gusztáv, *én.*
Peschke József, *én.*
Pitthord Mátyás, *én.*
Pongrácz Elemér, *szn.*
Rajla Péter, *én. és szn.*
Ráth Aladár, *én.*
Reháh Endre, *én.*
Reif József, *én. és szn.*
Rudnay István, *én.*
Sántha Béla, *én.*
Schlesinger Samu, *én.*
Schramm József, *én. és szn*
Szvetschine-Doll Géza, *én.*
Sebeczky Károly, *én.*
Seregélyi Dezső, *szn.*
Sima Imre, *én.*
Sipeky Béla, *szn.*
Skarnitzl Béla, *én.*
Skolnda József, *én.*
Skolnda Lajos, *én.*
Schlachta Miksa, *én.*
Spányik Lajos, *én.*
Sprinczer József, *én.*
Stefánek György, *én.*
Stefánek Rezső, *en.*
Stöszner Gyula, *én.*
Szecsey Lajos, *én*
Szegheö Zsigmond, *szn.*
Szerémy Zsolt, *én.*
Szilárd Ferencz, *én. és szn.*
Szilassy Zsolt, *én.*
Szinek Sándor, *szn*
Sztankovszky Imre, *én.*
Sztrakoniczky Kálmán, *én. és szn*
Sztraka József, *én.*
Szvatkó Róbert, *én.*
Toth Daniel, *én.*
Travnik József, *én.*
Uhlárik János, *én.*
Uhlik István, *én.*
Ulrich Sándor, *én.*
Vajmár Miklós, *én.*
Veith József, *én.*
Veszter Sándor, *én*
Volf Emil, *én.*
Vurkay István, *én.*
Vurkay János, *én.*
Wirkner Lajos, *szn.*
Yull Károly, *én. és szn.*
Zahlbruckner Pál, *én.*
Zahlbruckner Sándor, *én.*
Zalka Géza, *én*
Zalka Ödön, *én.*
Zelliger Alajos, *szn.*
Zelliger Arnold, *én.*
Zelliger Vilmos, *én. és szn.*
Zzótér Dezső, *én.*

Az igazgatóság.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Nagyszombat Nyomatott Winter Zsigmondnál.

18

A KASSAI DALEGYLET
ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPÉLYÉNEK
PROGRAMMJA.

I. nap (május hó 23) d. u. a vendég-dalegyletek fogadtatása a pályaudvarban az egyesület alelnöke által. Bevonúlás zenekiséret mellett kibontott zászlók alatt a városháza elé, hol az egyesület elnöke, mint Kassa sz. kir. város polgármestere üdvözli a vendég-egyleteket. Az egyleti zászlók a városház nagytermében elhelyeztetvén, a vendégek az arra kirendelt bizottság által elszállásoltatnak.

Este 7 órakor a kassai női-dalegylet közreműködésével a „Tíz leány és egy férj sem" cz. operette adatik elő a városi szinházban. (A testvér-egyletek tagjait jelvényeik a szinházba való bemenetelre jogositják.)

A szini előadás után ismerkedési estély a társalgási-kör nagytermében. (A testvér-egyletek tagjai a kassai dalegylet s Kassa lakóinak vendégei.)

II. nap (május hó 24) délelőtt 9 órakor összpróba a lovarda helyiségében. Ebéd a város előkelőbb vendéglőiben, meghatározott beosztás szerint.

Délután a város nevezetesebb helyeinek megtekintése (museum, dom, esetleg kirándulás Bankóra s a Lajos-forráshoz) s megjelenés a lövészegylet megnyitási ünnepélyén.

Este 7 órakor a testületileg megjelenő dalegyletek gyülekezése zászlóikkal a társalgási-kör nagytermében. — $7\frac{1}{2}$ órakor diszhangverseny a városi szinházban. Itt a dalegyletek egy-egy darabot, a kassai női- és férfi-dalegylet egy vegyeskart adnak elő. Befejezésül az összes egyletek a „Szózat"-ot éneklik.

A diszhangverseny után gyülekezés a reáliskola udvarán, honnan fáklyásmenet indul a zászlóanya lakása elé s itt két összdarab s a kassai dalegylet által egy darab adatik elő.

Estebéd úgy, mint az ebéd volt.

III. nap (május hó 25) reggel 8 órakor az egyletek gyülekezése a városházán, innen indúlás kibontott zászlók alatt a barátok templomába, hová a koszorús leányok is gyülekeznek. A zászlóanya megérkeztével 9 órakor mise, mely után a zászló szentelése veszi kezdetét. A 3 első szög beverése után a dalegyletek kimennek az oszlopcsarnok elé s zászlóikat az oszlopcsarnok karikáiba akasztják. A további szögbeverések itt történnek a szertartásmester felhivására a megállapitott sorrend szerint. Midőn a felszentelt zászló a templomból kihozatik, az egyletek a „Nemzeti zászló" cz. kart éneklik. A szög beverések után a zászlót átadó és átvevő beszédek megtartása, melyek után a zászló az oszlopcsarnok karikájából szintén kitűzetik, midőn az összes egyletek a „Hymnus"-t éneklik zenekiséret mellett. Ezután, a zászló-anya s koszorus leányok eltávozása s az egyletek elvonulása, a menet közepén zászlója alatt a kassai dalegylet. A zászlók a városházán helyeikre tétetnek.

1 órakor diszebéd a társalgási-kör helyiségeiben. (A dalegyletek tagjai a kassai dalegylet s a város lakóinak vendégei.) D. u. $3\frac{1}{2}$ órakor népünnepély a Széchenyi-réten, hová az egyletek kibontott zászlókkal vonulnak. Itt 3 összdarab (Szentelt hantok, A hajós imája, Magyar Király induló) s külön karok adatnak elő a katonai zenekar közreműködésével.

Este 9 órakor bál a társalgási-kör nagytermében.

A rendezőség.

1885.

Bernovits G. Kassán. 592 85

Ofen

Löblicher Magistrat

der königlichen Freistadt

Pest

Ersuchschreiben

Mandat

Kassa 1 MAI 85

BUDAPEST V. KERÜLET 1885 MÁJ 5

1

Dalaünnepélyi ügyrend.

1. Az országos magyar dalaregyesület minden másadik évben, az egyesületi közgyülésen eleve meghatározandó helyen országos dalár- és zene-ünnepélyt rendez és egyesületi közgyülést tart a dalaregyesület további fenállása és működése érdekében. (Alapszab. 2 §-a 1) A dalaünnepélyek mindenkor augusztus havának első felében tartandók.

2. Miután a fentebbi szakasz értelmében az ünnepély megtartásának helye, éve és napja meghatározva lett, köteles a központi választmány az ünnepélyt megelőző egy legalább hat hónappal az ünnepély helyén lévő dalárdát, vagy ha többen volnának, azok valamelyikét felhivni, hogy az ünnepélyt rendező bizottságokat alakitsa meg, s működését az ünnepély sikeresitése érdekében kezdje meg. –
Ugyanekkor tudatja megbizottjának nevét, a ki, mint a központi választmány képviselője az ünnepély rendezése körül a bizottságokkal egyetértőleg fog működni.

3. Az ünnepély helyén lévő dalárda (vagy dalárdák) a központi választmány felhivásának vétele után egy-két hónap alatt közgyülést, esetleg a város mipártoló közönségét felölelő értekezletet tart, mely közgyülés, illetve értekezletnek egyedüli tárgya a nagy bizottság megválasztása és az ünnepély diszelnök személye iránti javaslat-tétel.

4. A nagybizottság tagjainak száma a szükség- és körülményhez képest a 3. pontban érintett közgyülés vagy értekezlet által határoztatik meg. Teendői közé tartozik először is az albizottságoknak saját kebeléből való megválasztása, ezen felül kiterjed hatáskörébe minden olyan ügyre, melyek az albizottságok teendői között alább felsorolva nincsenek, sőt azok intézkedéseit felülbirálhatja, megváltoztathatja vagy pótolhatja. – Joga és kötelessége emlitett fogva mindazt inditványozni, elhatározni és végrehajtani, a mit az ünnepély sikerülte és kerekedése érdekében megtenni jónak lát.

5. A nagybizottság működése megalakulása után

utomnal megindul s megválasztván az albizottságokat, azok teendőit körvonalozza. Az albizottságok következők:

a.) Elszállásolási, mely a dalárszövetkezet központi választmány illetve hivatalos közegei által az alapszabályok értelmében kiállítandó igazolványokkal ellátott dalárok és meghívott vendégek elszállásolását végzi, szükség esetén az ellátásra körüli teendőkről is gondoskodik;

b.) Vigalmi, mely az ünnepélyre érkezők fogadtatásáról gondoskodik, rendezi az ünnepélyes bevonulást, szervezi és végrehajtja az ünnepély tartama alatt a vendégek szórakoztatására, avagy bármi más célból rendezendő mulatságokat esetleg kirándulásokat is;

c.) Művészi, mely a dalárversenyek, művészi hangversenyek és ösz-előadások mikénti tartása módozatairól, úgy szintén a dalárdák együttartózkodásáról, rendezett rendben az előadásokra felvonulásukról, a verseny alkalmával a rend fentartásáról intézkedik; - végül

d.) Pénzügyi bizottság, mely minden az ünnepélyt érdeklő pénzbevételeket és kiadásokat felelősség mellett kezel, és úgy az előleges költségek, mint a versenydíjak beszerzéséről gondoskodik.

Mindenik szakbizottság elnökét és jegyzőjét maga választja.

Üléseiről, rövid jegyzőkönyve intézkedéséről pontos jegyzéket vezet.

A bizottságok akkor és annyiszor tartanak ülést, a mikor és a hányszor az elnök jónak látja.

6. Az összeelőadáshoz, valamint a művészi hangversenyhez netalán szükséges művészi erőket, úgy szintén az ünnepély egyes mozzanataihoz megkívántató zenekarokat, általában a dalártestületeken kívül álló zene-erőket a központi választmány köteles megszerezni.

7. A központi választmány az ünnepély céljából kötelessége lévén magát a helyszínén egy megbízott által képviseltetni, s annak nevét a rendezőséggel tudatni, ezen megbízott tartozik a dalárünnepély színhelyén mindannyiszor megjelenni, valahányszor a nagybizottság elnöke által megkerestetik, s annak minden irányban felvilágosítást adni.

8. Az ünnepély az érkező dalárdák fogadtatásával kezdődik. E fogadtatás a helyi dalárdák (dalárdák) részéről akként történik, hogy az arra előre kijelölt alkalmas helyen az érkezés pillanatában egy egyén üdvözlő beszédet tart, melyre a központi választmány által már kijelölt egyén válaszol.

Ezt követi a bevonulás, mely mindenkor ünnepélyes sorrendben gyalog, zászlók alatt és a következő rendben történik: elől megy a központi választmány a daláregyesületi elnökkel a szövetség zászlója alatt, utánna a helyi dalárdák (dalárdák), s aztán az ünnepélyen részt vett egyletek, kiknek sorrendjét a nagybizottság által előre megyejtendő sorshúzás határozza meg.

BIBLIOTHECA E.M. STUDIORUM

Bevonulás megtörténtével a város határában a megérkező dalárokat a város részéről a városi hatóság főnöke, vagy más megbízott tisztviselő fogadja, kinek beszédére a dalártestületek részéről válaszol egy már előre kijelölt vagy felkért dalártag.

9. Az országos dalárünnepély következő főbb részletekből áll, u.m.:

I. Ünnepélyes bevonulás.
II. Ismerkedési estély.
III. A dalárdák első versenye.
IV. A dalárdák második versenye.
V. Ösz-előadás.
VI. Dísz-hangverseny.
VII. A helybeli dalárdák által kiadásai némi fedezésére tartandó táncestély.
VIII. Ünnepélyes búcsúvétel és elutazás, melyet a díjak kiosztása előz meg.

Az ünnepélyi mozzanatok akként osztatnak be, hogy az első megérkezési napra esik természetesen a bevonulás és ismerkedési estély, mely utóbbi lehetőleg úgy rendezendő, hogy azon minden dalárda együtt jelen lehessen. - A második nap estéjén tartatik a dalárdák első versenye a központi választmány által kitüzendő versenydarabbal. - A harmadik napon a dalárdák második versenye szabadon választott - azonban csupán magyar zenemű versenydarabokkal. - A negyedik nap délutánján tartatik az összeelőadás akár színházban, akár e célra épített dalcsarnokban. Lehetőleg ugyanaz este tartandó a helybeli dalárdák táncvigalma is. - Az ötödik napon a dalárokénak szabad idő engedtetik netalán kirándulásokra és magánmulatságokra, ezen nap estéjén tartandó azonban a díszhangverseny. - Végre a hatodik nap reggelén tartandó záró-közgyülésen történik a jury ítéletének kihirdetése, díjak kiosztása és az elbucsúzás.

A második, harmadik, negyedik napok délelőtti óráit az összeelőadás próbái és közgyülések töltik be.

10. A versenybirák tagjainak száma 9 rendes és két póttagban állapittatik meg, kik az ünnepély alatti első közgyülésen választatnak. A választásnál minden dalárszövetségi tagegylet csupán egy szavazattal bir, melyet a magát helyben igazolt képviselő nyujt be. A rendes jury tagokká megválasztattakon kivül a legtöbb szavazatot nyert két egyén pótbirák lesz a jury póttagja, kik tagsági jogaikat azonban csak a rendes tagok akadályoztatása esetén gyakorolhatják. A központi választmánynak az ünnepély rendezésében résztvevő megbízottja jury-tag nem lehet.

A jury alakitása oly módon történik, hogy a 9 rendes tag közül 3. a fővárosból, 2 az ünnepélyt rendező városból,

4/ az országy egyéb részeiből választatik. A két pótlay akár a fővárosból, akár a vidékről választható. A vidékre eső négy jury-tagból mindegyik az ünnepélyen megjelent tagegyletek-ből és, a mennyire kivihető, a versenyben részt nem vevők közül választatik.

Egy tagegyletből csupán egy jury tag választható.

Az elnökül választott bíráló bizottságnak elnöke mindig az ország. Dalárünnepély díszelnöke, a ki azonban határozat hozatalnál szavazattal nem bír.

11. Versenyekben csak oly tagegylet vehet részt, mely az alapszab. 17 §-ának megfelelőleg az összeelőadásokra kitűzött darabokkal kellően elkészült.

A versenyző tagegyleteknek versenyzési sorrendje sorsolás által határoztatik meg, és pedig külön mind két versenyre vonatkozólag. Ilyen sorrendben vonulnak aztán a versenyzés színhelyére előre meghatározott gyülekezési helyről, minden egylet saját zászlója alatt, elöl a dalárszövetség zászlójával s a központi megbízottal.

A központi megbízott a színpadon a verseny előadásokat alatt állandóan jelen lenni köteleztetvén, őt illeti előadások körül a fő felügyeleti jog, tehát a versenyző működő tagok számának ellenőrzése, úgy szinte megszámláltatása annak, hogy az összeolvadásoknál tagegyletek mily számban vannak jelen.

12. Verseny előadásban egy tagegylet működő tagjainak száma 16-nál kevesebb, 32-nél több nem lehet.

13. Az énekművészetet kenyér keresetből gyakorló színpadi énekesek egyetlen dalárversenyelőadásban sem vehetnek részt, még akkor sem, ha a dalegyletnek tagjai volnának. A mely egyletre bebizonyul, hogy a szabály ellenét, netalán nyerendő díját elveszti, és jegyzőkönyvi megrovást kap.

14. Az ünnepély színhelyén lévő egyik dalárdor sem versenyezhet díjra, szabadságában áll azonban a két verseny előadás bármelyikén, vagy mindkettőn is a többi versenyző dalárdákra érvényes szabályok korlátai között fellépni, azonban a két verseny valamelyikén mindenesetre fellépni köteles.

15. Minden daláregylet, mely a közös versenydarabokból pályázik, köteles a szabadon választott darabok versenyén is fellépni, ellenkezetben díjra semmi szín alatt nem számíthat. Azon elvnél fogva azonban, hogy minden egylet csak egy díjat nyerhet, sem azon egyletek, melyek az első versenynél díjat kaptak, sem az úgynevezett mintadalárdák a második verseny díjaiban nem részesülhetnek.

16. A verseny eredménye felett a jury tagjai titkos szavazattal és szótöbbséggel döntenek, egymás véleményét befolyásolniok nem szabad.

17. A jury tagjok még az előadás estéjén véleményeiket azonnal megállapítják, és pedig külön-külön az egymásnali tanácskozás teljes mellőzésével szavazataikat egy egy fehér lapra egy irják fel, hogy abból az illető jury tag véleménye a versenyző egyletek szabatos megjelölésével, illetve sorokat hivatalos elnevezésével díjnyerés szempontjából határozatlan megállapítható legyen. Minden egylet sorozandó. Az ily módon elkészített szavazat lapot minden jury tag saját kezűleg alá irván egy borítékba teszi és a díszelnöknek haladéktalanul át adja.

A második verseny felett a jury hasonló eljárást követ, azonban mindenik verseny eredménye külön birattatván el, az első verseny eredménye a másodikat semmi tekintetben nem befolyásolhatja.

18. A záróközgyülés előtti napon a bíráló bizottság ülést tart, midőn a szavazatlapok egész terjedelmükben, tehát a szavazó jury tag nevének feltüntetésével is jegyzőkönyvbe vitetnek, és azokból a versenyző dalárdák érdemsorozata megállapíttatván, ezen egész jegyzőkönyv a záróülésen felolvastatik. Ezen jegyzőkönyvből bármely versenyző tagegylet kívánatára kivonat adandó.

A szavazatok összeszámításánál szabályul szolgal, hogy ugyan azon versenynél, a mely tagegylet az első díjra szavazatot kapott, de kisebbségben maradt, annak díjra szavazatai, a második díjnál figyelembe, illetőleg számításba vendők, és ezen elv alkalmazandó a többi következő díjak oda ítélésénél is.

19. Ha a szavazat lapok összeszámításából az tünnék ki, hogy olyan tagegylet, mely az első versenynél már díjat kapott, a második versenynél is díjra érdemesítetett, a második verseny díja az utánna legtöbb szavazatot nyert egyletnek adatik, azonban részére ezen körülményt tartalmazó jegyzőkönyvi kivonat adandó.

20. Ha azon eset fordulna elő, hogy valamelyik díjra több egylet egyenlő szavazattal ajánltatnék, az ilyen egyletek között a díszelnök által azonnal megejtendő sorsolás fog dönteni.

21. Azon tagegyleteknek, melyek korábbi versenyeken alkalmával már egy vagy több izben a közös műdarabok versenyén első díjat nyertek, azon esetben, ha a közös versenyén első díjat nyertek, ismét első díjra lennének érvetkező dalárünnepélyen ismét első díjra lennének érdemesek, a többi versenyző egyletekhez viszonyítva a jury által, mint „dalárdáknál" minősítetnek, és ezen minősítésük díszoklevéllel ismertetik el.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

61

A minta-dalárdák a következő országos dalárünnepélyen sorsjáruk egymás között és külön díjra versenyeznek, azonban mindenkor az össz-versenyző tagegyletekre kötelezett műdarabokkal, és sorshuzás által beosztott sorrendben.

A minta-dalárdák száma az ezutáni dalár ünnepélyek rendes folyamatbavételének, és szaporodásának lehet kitéve, ahoz képest a mint kitünőségét megtartja, vagy elveszti azon elvnél fogva nyugvónis, hogy jövőre nyugvón azon dalár egylet kétszer egymásután első díjat nem nyerhet, ha más egyszer első díjat nyert, és a következő dalár-ünnepélyen ismét első díjra lenne méltó, az esetben minta-dalárdává avattatik fel, és ezt követő ünnepélyen azok között versenyez, tehát a minta-Dalárdák számát szaporitja. Viszont a minta-Dalárdát, ha a közöttük versenyen oly nagy hanyatlásnak adná jelét, hogy a jury itélete szerint másnál a többi rendes tagegyletek között is különbek, kitünőbbek találtatnának, minta-Dalárda minőségét elveszti, és vissza esik a rendes díjakra versenyzők sorába, — ugy szinte azon tagegylet is, mely két egymásután következő ünnepélyen meg nem jelen, vagy ha megjelen is, de nem versenyez: minta-Dalárda minőségét veszti.

22. A minta-dalárdák működő tagjai és tisztviselői saját egyleti jelvényeikben felül minta-dalárda jelvényt viselnek, és az egylet e czimet használja.

23. Az ünnepélyre magukat bejelentett és a versenyezni óhajtó tagegyletek kötelesek az össz-előadásra kitüzött darabokat egyiből egyik jól betanulni. — Ennek ellenőrzése szempontjából köteles a biráló bizottság (az alapsz. 17 szám) sorshuzás szerint legalább három tagegyletet tetszés szerint egy-egy össz-darab elmondásával megpróbálni, s a mennyiben ezen szabálynak meg nem felelő dalárdát találtatnék, ezen olyan versenyt nem bocsátlatik. — Tartozik továbbá minden tagegylet összes megjelent tagjaival az ünnepély egész folyama alatt, főképpen pedig az össz-előadáson jelen lenni, ugy annyira, hogy ha az össz-előadás alkalmával valamely dalárdának — összeszámolás szerint — egy harmada hiányoznék, az ilyen dalárda a mennyiben versenydijra érdemesitett volna, díját elveszti, más esetben pedig jegyzőkönyvi megrovásban részesül.

24 Ezen ügyrend az országos magyar daláregyesület minden tagegyleteit köteleri, és a jövő országos dalárünnepélyekre nézve irányonan megtartandó.

Összeállitották a Debreczeni országos dalár egyesületi közgyülésből megbizott debreczeni és miskolczi tagegyletek küldöttei, 1863. évi január 27-én.

Einladung.

Die dießjährige Schlußfeier des hiesigen Benedictiner Ober-Gymnasiums wird nach dem in der Ordenskirche dargebrachten Dankopfer im Gymnasial-Odeum am 30. l. M. von 9—12 Uhr Vormittags abgehalten, bei welcher die Leistungen der Schule in den obligaten und freien Lehrgegenständen auf übliche Weise dargestellt, die Classification und Location veröffentlicht und die Bücher-Prämien vertheilt werden, wozu alle P. T. Gönner und Freunde der Schuljugend hiermit höflichst einzuladen sich beehrt

Severin Schmidt m. p.,
Local-Director des Ober-Gymnasiums.

Oedenburg am 20. Juli 1853.

BIBLIOTHECA C.M. STRIG

Druck von Carl. Romwalter in Oedenburg.

20

21

MEGHIVÓ.

FŐMAGASSÁGU ÉS FŐTISZTELENDŐ

SIMOR JÁNOS úr,

BIBORNOK, ÉRSEK, HERCZEG-PRIMÁS

ÁLDOZÓPAPSÁGÁNAK ÖTVEN ÉVES ÉVFORDULÓJA ÜNNEPÉN

1886. október 28-án

az esztergomi szentbenedekrendi főgymnásium hódoló ifjusága

AKADEMIÁT

rendez, melyre

.....

.....

tisztelettel meghívja

a rendező bizottság.

PROGRAMM:

1. *Üdvözlő dal,* Nickeltől; előadja a főgymnasiumi dalárda.
2. *A magyar Sion dicsősége,* történeti párbeszéd, irta Komócsy József; előadja 21 apród. 1. Eggenhofer József, VIII. o. t. — 2. Thurner József, VIII. o. t. — 3. Berecz Károly, VIII. o. t. — 4. Rudolf Béla, VI. o. t. — 5. Reviczky Aladár, III. o. t. — 6. Pál Dénes, VI. o. t. — 7. Kovács Károly, II. o. t. — 8. Eötvös Dezső, II. o. t. — 9. Áldory Győző, II. o. t. — 10. Vimmer Károly, IV. o. t. — 11. Ács Ernő, VII. o. t. — 12. Fried Felix, IV. o. t. — 13. Miokovits Antal, IV. o. t. — 14. Rényi József, VI. o. t. — 15. Zwillinger Ferencz, II. o. t. — 16. Brutsi László, VII. o. t. — Reitter Alajos, VI. o. t. — 18. Baross János, II. o. t. — 19. Pisuth Kálmán, V. o. t. — 20. Farkas Géza, VIII. o. t. — 21. Schleifer Mátyás, I. o. t.
3. *Carmen Panegyricum,* irta dr. Wargha Samu; szavalja Éliás János, VII. o. n. p.
4. *Görög karének,* irta Szabó Iván, előadják: Lévay Lázár, VIII. o. n. p. — Schreiber Aladár, VIII. o. t. — Eggenhofer József, Thurner József, Farkas Géza, Berecz Károly, VIII. o. t. — Brutsi László, VII. o. t. — Rényi József, Reitter Alajos, Rudolf Béla, VI. o. t.
5. *Simor-hymnus,* Bogisich Mihálytól; előadja a főgymn. dalárda.
6. *Alkalmi költemény,* irta dr. Földváry István; szavalja Vodicska Lajos, VII. o. n. p.
7. *Ünnepi beszéd,* irta Tóth. Árpád, VIII. o. n. p.; felolvassa Giergl István, VII. o. n. p.
8. *Magyar hymnus,* Erkeltől, előadja a főgymn. dalárda.

Helyiség: diszterem (a főgymnasium épületében.)

Kezdete esti fél hat órakor.

☛ E meghivó egyszersmind belépti jegyül szolgál. ☚

BIBLIO ... SIRI ... ON

Örömhangok

magas Vendégeink üdvözlésére.

Mendelssohn F. „Köszöntő dal." előadja a Növendék-
kőhözde énekkara.

Lorpheline "Ballade de Walter Scott, récitée par Marie de Kovats.

Moscheles I. „Hommage à Handel" grand Duo, zongorán
előadják Kalauza I. és Habisch Mária.

Első felvonás

Igazságkeresés és Igazságtalanság.

dalműből.

Személyek

Rikebt király . . . . Milassin Aurelia
Százszorszép . . . . Kocsis Etel
Kankalin . . . . Bagi Jolán
Iskola . . . . Horay Margit
Megelégedés . . . . Somogyi Gabriella
Csalfakérzés . . . . Pálz Szidonia
Szemvidító . . . . Párcselits Etel
Flóra az erdő jó tündére . . . Szabó Ilona
Belladonna, Atropa, az erdő rossz tündére . Czechmayer Sujsa.

Mozart W. A. Ouverture de la Flûte enchantée, "Trio pour
Piano Harmonium et Violon.

Előkép

„Fides, Spes, Charitas," költemény szavalja: Pálz Szidonia.

Zárr-Ének.

RUDOLF KORONAÖRÖKÖS JÓTÉKONYSÁGI EGYLET

Budapesten, Béla-utcza 5. sz. a.

XXX 23.

A Rudolf koronaörökös legmagasb nevét viselő jótékonysági egylet zászlófelavatása ünnepélyére Stefánia cs. és k. főherczegasszony és koronaörökösné ő Jensége a zászlóanya tisztjét legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

A zászlófelavatási ünnepély f. évi május hó 14-én délelőtti 10 órakor a fővárosi vigarda nagy termében fog megtartatni, melyre tiszteletteljesen meghívni szerencséltetünk.

Budapesten, 1883. évi április havában.

A Rudolf koronaörökös jótékonysági egylet
választmánya nevében:

Lovag Falk Zsigmond,
elnök.

Kronprinz Rudolf Humanitäts-Verein.

Budapest, Bélagasse 5.

Ihre k. k. Hoheit die Durchlauchtigste Frau Erzherzogin Stefanie geruhten die Fahnenmutterstelle bei der Fahnenfeierlichkeit des Allerhöchst Ihres Gatten, des Kronprinzen Rudolf, Namen führenden Vereines, Allergnädigst anzunehmen.

Wir beehren uns demnach Zu der am 14. Mai 1883, Nachmittags 10 Uhr im hauptstädtischen Redoutensaale stattzufindenden Fahnenweih-Feierlichkeit höflichst einzuladen.

Budapest, im Monate April 1883.

Für die Vereinsleitung
des Kronprinz Rudolf Humanitäts-Vereines:

Sigmund Ritter von Falk,
Präses.

BIBLIOTECA M.3

24

Ő cs. és apostoli királyi Felsége, MAILÁTH GYÖRGY megyénk szeretve tisztelt főispánját, Grófi Méltósággal és örökös főrendiházi tagsággal tüntetvén ki, hisszük, miszerint a megyei és városi közönség köz-óhajának adunk kifejezést, a midőn indítványozzuk, hogy ő Méltósága, aki

e f. hó 12-én délután 6 óra tájban érkezik Esztergomba,

ünnepélyes fogadás által részünkről is kitüntettessék; s másnap, azaz e hó 13-án délelőtt 11 órától kezdve, a nála tisztelegni óhajtó hatóságok, testületek és egyletek által üdvözöltessék.

Tiszteletteljesen felkérjük tehát a czimet, miszerint ezen ünnepélyben személyesen részt venni s alábbi programmunk sikeresitését saját hatáskörében is előmozditani szíveskedjék.

Programm.

1. Az esztergom-nánai indóháznál e hó 12-én délután 5 órakor összegyülekeznek a közelfekvő községek elöljárói, vezetve Mattyasószky Vilmos szolgabiró ur által, — úgyszinte Majer István püspök, praelatus vezetése mellett, mint a megye küldöttei: Andrássy János főjegyző és Reviczky Géza szolgabiró urak; akik közül először Majer István püspök ő méltósága a megye, s utánna Mattyasóvszky szolgabiró ur röviden a községek nevében üdvözlendik a megérkező főispánt és Esztergomba bekisérik.

2. Párkány, Viziváros, Szt. Tamás és Esztergom sz. kir. város azon utczái és terei, a melyeken ő Méltósága, a főispán bevonul, — ki lesznek világitva s a két tüzoltó egylet a hidtól a megyeházáig sorfalat képezend.

A megyeház előtt helyet foglal a katonai zenekar és a dal- és zenekedvelők egylete s a zenekar a főispánt megérkezése alkalmával alkalmi hymnussal üdvözlendi.

4. A megyei és városi közönség elfoglalja a megyei nagy termet, lépcső házat és lépcsőket, a melynek legalsaján az alispán fogadja a főispánt s azt pár perczre szobájába kisérvén, időt enged a lépcsőzeten összegyülekezett közönségnek, hogy a nagyteremben sorakozhassék.

5. A nagyteremben megjelenő főispánt a megye és város közönsége nevében az alispán üdvözlendi.

6. Az üdvözlés befejezése után, a főispán a megyeház erkélyén meghallgatja a dalárda által adandó szerenádot, a melynek végeztével a katonai zene még egy indulót játszik s ezzel az esteli ünnepély befejeztetik.

Másnap, e hó 13-án 11 órától kezdve, eddig a következő hatóságok és testületek jelentkeztek a tisztelgésre u. m.

1) A jótékony egylet és vöröskereszt egylet választmányai, vezeti Majer István püspök, praelatus ur.
2) A római kath. papság.
3) A cs. kir. katonai tiszti kar.
4) A városi hatóság és utánna a központi megyei községek elöljárósága.
5) A benczések tanári kara.
6) A reál iskola tanári kara.
7) Az esztergomi iparbank.
8) Az esztergomi kereskedelmi testület.
9) A megyei tüzoltók egylete.
10) A dal- és zenekedvelők egylete.
11) Zenei kör.

Amely felekezet, — egylet vagy testület ezeken kivül még tisztelegni óhajtana, — felkérjük, miszerint e hó 12-én délig az alispánnál magát bejelenteni szíveskedjék.

Esztergom, 1885. október hó 10-én.

a rendező bizottság nevében:

Krupanicz Kálmán

kir. tanácsos alispán.

543/885 NYOMT. LAISZKY J.-NÁNÁL ESZTERGOMBAN.

25

A lőcsei kir. kath. főgymnasiumi segélyegylettől.

Méltóságos és
Főtiszteledő
Mayer István, pápai praelatus
Prépost, Kanonok úrnak
Esztergomban

A lőcsei kir. kath. főgymnasiumi segélyegylet kegyes jótevők támogatása mellett egy tápintézetet tart fönn, mely évenkint számos tanulót nagyon mérsékelt díjért s részint ingyen, egészséges és tápláló ebéddel és vacsorával szokott ellátni. Nevezetesen a mult 1881/2. tanévben ingyen kapott ebédet 28 tanuló, az ebéd árának fele elengedtetett 12 tanulónak, az ebéd ára negyedrészének elengedésében részesült 15 tanuló, és 14 tanulónak egyenkint 30 frt engedtetett el, jutányos ellátásban részesítve lőn még 42 tanuló, kik ebéd- és vacsoráért havonkint csak 4, 5, 6—7 forintot fizettek. Az összes fentebbi jótéteményeseknek elengedett tartási dijak összege tesz 2260 forintot.

Mindezen jótétemények nyujtása csak akként vált lehetségessé, hogy a kegyes jótevők adományai az alapitványilag kezelt tőkék kamataival együtt 1439 frt 32 krra emelkedtek, s különösen a mult 1882. évi február 5-én megtartott tánczvigalom alkalmával befolyt felülfizetések s adakozások 546 frt jövedelmet eredményeztek.

Minthogy pedig jelen 1882/3. tanévben segélyegyletünk 114 tanulót részesít a tápintézet jotéteményeiben, s minthogy ezen tanulók sorában, legalább 50—70 olyan találtatik, ki ezen tápintézeti jótétemény nélkül tanulmányai folytatására teljesen képtelen, s minthogy eképen segélyegyletünk fontos hazai culturalis érdekek előmozditására van hivatva; minthogy továbbá a segélyegyleti alapítvány gyarapítását egyedül a kegyes jótevők adományaitól lehet reménylenünk: mindezeknél fogva az előbbi években követett gyakorlathoz képest a segélyegylet folyó 1883. évi január 21-én tánczvigalmat rendez, melynek tisztajövedelme az egyleti tápintézet javára fog fordíttatni.

Ez okból mély tisztelettel fordulunk *Méltóságod*

tapasztalt kegyességéhez azon alázatos kérelemmel, miszerint egyletünk nemes célját ez alkalommal is kegyes adományával támogatni s a ide mellékelt *2* jegyet kegyesen elfogadni méltóztassék.

A kegyes adakozások, melyeket Markovics Ede városi főjegyző úrhoz címezni kérjük, az iskolai év végén megjelenendő tanodai Értesítőben az eddigi szokáshoz képest fognak nyugtáztatni.

Lőcsén, 1883. évi január hó 2-án.

A választmányilag kiküldött bizottság tagjai:

Dudinszky György.
Linkess Miksa.
Markovics Ede.
Répássy Sándor.
Róth Endre.
Sváby Frigyes.

BIBLIOTHECA E.M. SIRIGON.

4949. Reiss Józs. T. könyvnyomdája Lő

26

T. cz.

A Duna két partjának Esztergom-Párkány és Kövesd (vasutállomás) közt állandóan — télen és nyáron csavargőzös által való összeköttetésbe hozása — általánosan érzett szükséget és közohajtást képezvén — a lehetőség és kivitel módozatainak megbeszélése czéljéból f. hó 2-án népes értekezlet tartatott, melyben már is az alant megnevezett urak mint részvevők jelentkeztek. Ezen értekezlet az eszmét megvalósithatónak legczélszerüebben résztvénytársaság alakitása útján véleményezte olyképen: hogy 200 drb 100 forintos részvénynyel alakult társaság vegye át a rév-vállalatot, s tisztelettel alólirottakat a további részletek megbeszélésére és egy alapitói értekezlet összehivására kérte föl.

A vállalat első hajója Esztergomból a hajóhid alatti partról indulna ki, — át Párkányba, — innen pedig Kövesdre — a vasúti állomáshoz, lehetőleg minden induló és érkező személy vonathoz s ugyanezen pontok érintésével visszatérve a személyforgalmat közvetitené, ezzel egyidejűleg a teher szállitmányokat vagy magán a csavar-gőzösön, szükséghez képest pedig hozzá kötött alkalmas kompokon — a kitett állomási helyekről ki és beszállitaná, s nagy viz állás alkalmával a kis dunai ágba is behozhatná. Ezen forgalom főleg a hid benn állása alkalmával üzetnék, a hid kikötése idején pedig a Párkány és Esztergom közötti személyforgalom lenne a vállalat fő üzletága, — eleve is megjegyezvén, hogy mindenekelőtt a révjoggal biró Bibornok Herczeg-Primás Ő Eminentiájának kegyes beleegyezése lesz kikérendő ezen a forgalmat és vele a közjót előmozditani czélzó vállalathoz, s ennek kinyerése után az uradalommal a fennforgó viszonyokhoz mért egyezség kötendő.

Ily körülmények között majdnem az egész évi üzem biztositva levén — nem szorul magyarázó szavakra — ezen rév-vállalatnak egész vidékünkre kiterjedő nagy jelentősége, miért is bizalommal kérjük föl Uraságodat hogy a pártolás és részvétel iránti készségét szóval vagy irásban Frey Ferenc urnál, Esztergomban — vagy a párkányi takarékpénztárban Haudinger Ignácz igazgató urnál Párkányban bejegyezni sziveskedjék.

Egyidejűleg felkérjük mindazokat a kik pártolási és részvételi készségüket bejegyezték, — hogy a szervezkedés költségeire à 2 frtot fennt nevezett uraknál letenni, — és

folyó évi február 8-án vasárnap délelőtt 10 órakor,

Hadinger Antal vendéglőjében (Lőrincz-utcza)

megtartandó alapitói értekezletre megjelenni méltóztassanak.

Részvételi jegyzések tekintve a tagok korlátolt számát s az alább jegyzett nyilatkozatokat — csak f. évi február 8-ig fogadtatnak el.

Esztergom, 1885. február 3-án.

Déczy Ferencz
Eggenhoffer József
Frey Ferencz
Dr. Földvári István
Haudinger Ignácz
Marosi József
Rudolf Mihály
Wimmer Ferencz.

Eddigelé a következő urak jelentették be részvételi készségüket:

Eggenhoffer József	5	Kohn Gábor	2
Haudinger Ignácz	5	Kirz Jonás	2
Frey Ferenc	5	Milch Miksa	2
Marosi József	3	Felsenburg Gyula	4
Wimmer Ferencz	3	Rogrün Ede	2
Rudolf Mihály	2	Mattyasóvszky Kálmán	3
Zwillinger Herman	4	Szenttamási Béla	2
Heischmann Ferencz	4	Dóczy Ferencz	2
Szekér József	5	Scheiber József	1
Nagy Pál	2	Sternfeld Rezső	5
Müller Gyula	3	Kohn Ignácz	2
Schönbeck Imre	2	Komlós Vilmos	1
Majer Imre	2	Dr. Földváry István	1
Grósz Ferencz	2	Leitgéb János	2
Stern Márk	1	Popper Lipót	4
Niedermann János	1	Binetter Márk	8
Oltósy Pál	1	Ehrenwald Márk	2
Horn Adolf	1	Mihalik Bálint	2
Tiefenthal József	1	Dr. Áldori Mór	3

101/1885. Nyomatott Laiszky Jánosnál Esztergomban.

T. CZ.

_____

_____

a nagyszombati érseki intézeti ifjuság által

Márczius 7-ikén és 9-én tartandó

SZINI ELŐADÁSOKRA

tisztelettel meghivatik.

Az igazgatóság nevében:

KARPF LAJOS,
tanár.

Személyes részt nem vehetés esetére a belépti jegyeket még az előadások előtt tisztelettel visszakérjük.

NAGYSZÁBAT 1886.

Vasárnap, márczius hó 7-én:

ELŐ ATIK:

Testvér testvér ellen.

Szinmű 4 felvonásban. Németből átírta *Hermann J.* tanár.

SZEMÉLYEK:

Lübeck Albert gróf, ministeri tanácsos	*Imrek György, VIII. o.*
Henrik, öcsese, kapitány	*Szilárd Gyula, VII. o.*
Otto, Henrik fia	*Fiáth Zsiga, III. o.*
Kormányzó	*Fiáth Imre, VIII. o.*
Wildson lord	*Lakner Zoltán, VIII. o.*
Vilmár, tánczmester	*Csizmadia János, VIII. o.*
Riemer, színész	*Skoluda Rezső, VIII. o.*
Fülöp, Albert gróf titkára	*Czeglédy István, VIII. o.*
Müller Dávid, ügyvéd	*Szerémy Lajos, VII. o.*
A kormányzó segédtisztje	*Frideczky Barna, VIII. o.*
Immer, irnok	*Nikora János, V. o.*
Margó, póstafutár	*Wagenhuber Péter, VI. o.*
Szevér, inas	*Kozelka Jenő, V. o.*

Idő: e század eleje. — Tanácsosok, katonák.

Sugó mind a három d *Mihályi Flórent, VIII. o.*

Kezdete 5 órako victusi épületben.

Nyomatott Winter Zsigmondnál.

Kedden, márczius hó 9-én:

AZ ALCHYMISTA.

(Aranykészítő.)

Vigjáték 2 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Bögösdy, birtokos	*Szerémy Lajos, VII o.*
Aladár, fia	*Thinágl Dezső, V. o.*
Balázs, bátyja	*Hopfer Ágost, VII. o.*
Sárkány, Orbán, kalandorok	*Szilárd Gyula, VII. o.*
Sulyosdy, csendbiztos	*Skoluda Rezső, VIII. o.*
Marczi, Bögösdy inasa	*Fiáth Imre, VIII. o.*
Pista, komornyik	*Csizmadia János, VIII. o.*
Föllegi, lovag	*br. Fiáth Adorján, VI. o.*
Csipkés Laczi	*Wagenhuber Péter, VI. o.*
Jancsi	*Frideczky Barna, VIII. o.*
Somfala, költő	*Fiáth Zsiga, III. o.*
Harkány, ujságíró	*Czeglédy István, VIII. o.*
Rökölly, utazó	*Schiller Gyula, VI. o.*
Czifra, Kánya, Torma, parasztok	*Timár Mihály, VIII. o.*
	Blaho Pál, VII. o.
	Vadász Árpád, VI. o.
	Klombauer István, VII. o.

Parasztok, pandurok.

Ezt követi:

A kurtakeszi direktor.

Bohózat 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Jeromos, mindenes	*Imrek György, VIII. o.*
Donner, circusdirektor	*Stefunkó Lipót, VIII. o.*
Porzó, egy mintaintézet direktora	*Lakner Zoltán, VIII. o.*
Gyuri, fia	*Bachl Béla, IV. o*
Hannibal, bajazzo	*Szilárd Gyula, VII. o.*
Pinty, tanitójelölt	*Czeglédy István, VIII. o.*

Történethely: Kurtakesz. — Idő: jelenkor.

28.

A Magyar Tudományos Akadémia

1888. évi május hó 6-án vasárnap délelőtt 10 órakor saját díszermében tartandó

48-ik közülésének előrajza.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

...ran.klio-Társulat nyomdája

1. Elnöki megnyitó beszéd, Trefort Ágoston akadémiai elnöktől.

2. Emlékbeszéd Ipolyi Arnold rendes tag fölött, Fraknói Vilmos rendes tagtól.

3. Magyar természettudósok száz évvel ezelőtt, Szily Kálmán rendes tagtól.

4. Az akadémiai nagyterem művészi díszítéséről, Keleti Gusztáv lev. tagtól.

5. Jelentés az Akadémia munkásságáról az 1887/88 esztendőben, a főtitkártól.

Kelt Budapesten, a M. Tud. Akadémia 1888. évi május hó 3-án tartott nagygyűléséből.

Fraknói Vilmos

főtitkár.

29

Protocoll

über die Dienstag den 29. April 1884 Nachmittag 5 Uhr im grünen Saale der kaiserl. Academie der Wissenschaften stattgefundene

XXXVII. General-Versammlung des österr. Volksschriften-Vereines in Wien.

Seine Excellenz Dr. Joseph Alexander Freiherr von Helfert als Vereins-Präsident leitet die Versammlung mit folgenden Worten ein:

Hochgeehrte General-Versammlung!

Ich erkläre die heutige General-Versammlung für eröffnet und erlaube mir das Programm der 37. ordentlichen General-Versammlung mitzutheilen.

(Der Präsident verliest sodann die einzelnen Punkte der Tagesordnung und fährt fort:)

Bevor ich an die Ausführung der Tagesordnung schreite, erlaube ich mir der hochverehrten Versammlung mitzutheilen, daß wir heute in der Zeit gedrängt sind, da bereits, wie Sie sehen, große Vorbereitungen für eine andere Versammlung, nämlich die der k. k. geographischen Gesellschaft getroffen wurden und diese mit ihrem Arrangement noch nicht fertig ist. Ich bin diesfalls ersucht worden, dafür zu sorgen daß wir um $^1/_2$7 Uhr fertig sind, und möchte ich mir folgenden Modus vorzuschlagen erlauben, nämlich: daß die Wahlzettel bereits jetzt abgenommen werden, daß dann der Vortrag des Rechenschaftsberichtes der Direction über die Leistungen des Vereines und die Gebarung mit den Vereinsmitteln angehört werde und die Beschlußfassung über letztere erfolge, weil hiebei alle anwesend sein müssen; daß aber unmittelbar darnach die bereits eingesammelten Zettel den Herren, welche so gütig sein werden für das Scrutinium zu sorgen, übergeben werden.

Ich bitte sonach die Stimmzettel austheilen zu lassen. (Ist bereits geschehen.)

Es ist wohl bekannt, daß es jedermann freisteht andere als die auf dem Stimmzettel bezeichneten Herren zu wählen und daß diese Zettel dazu bestimmt sind, vorausgesetzt daß Ihnen die Namen conveniren, diejenigen welche nicht gewünscht werden durchzustreichen und zehn Namen stehen zu lassen, oder

ebenso viel Namen hinzuzufügen, da es sich eben um die Wahl von 10 Ausschuß-mitgliedern handelt. Ich bitte die Herren, dies in der Weise zu thun, und werden jene Herren, welche nachträglich kommen, um den gleichen Vorgang ersucht werden, damit nach meinem Vortrage bereits alles in Ordnung sei.

(Die Versammlung ist mit dem vorgeschlagenen Modus einverstanden.)

Der nächste Gegenstand wäre die Wahl von zwei Verificatoren für das Verhandlungs-Protocoll und ich erlaube mir hierfür die Herren Pfarrer Don Zudrung und Dr. Riefler vorzuschlagen.

Ich beginne mit dem Geschäftsberichte über die Begebenheiten im Vereine.

Was die Bewegung der Mitglieder betrifft, so haben wir von der letzten General-Versammlung am 26. April 1883 bis zum heutigen Tage den Tod von 10 Mitgliedern zu beklagen, und zwar:

Se. Excellenz Franz Graf Nadasdy, k. k. geh. Rath in Wien.
Ferdinand Gartner, Volksschullehrer in Wien.
Sigmund von Hofmannsthal, Dr. der Med. in Wien.
Johann Nep. Huber, Dr. der Med. in Wien.
Franz Seidl, kais. Rath in Wien.
Leopold Mechtler, Professor in Rudolfsheim.
Otto Mosmayer, Pfarrer in Pulkau.
Joseph Sommer, k. k. Ministerialrath in Pens. in Budapest.
Rudolf Bsteh, k. k. Bezirkshauptmann in Korneuburg.
Marcus Lipold, k. k. Hofrath in Idria.

Ich erlaube mir, die hochverehrte Versammlung aufzufordern, das Andenken der verstorbenen Mitglieder durch Aufstehen von den Sitzen zu ehren.

(Die Anwesenden erheben sich.)

Durch Austritt haben wir 19 Mitglieder verloren, somit im Ganzen 29. Ich muß hier bemerken, daß sich die Austretenden nur in Wien mit Gewißheit constatiren lassen, bei den Auswärtigen ist den Austritt mit Sicherheit anzunehmen erst dann möglich, wenn die betreffende Zahlung nicht geleistet wird.

Dagegen haben wir gewonnen und zwar:

durch den Vereins-Präsidenten	2
„ Magistratsrath Anton Böhm	5
„ Reg.-Rath Dr. Proschko	3
„ den päbstlichen Kämmerer und Curat Panholzer	2
„ k. k. Schätzmeister und Fabrikanten Pollak	12
und durch directe Anmeldung in der Kanzlei	9
	33

Wir sind also, wie im Vorjahre, zu besonderem Danke Herrn Jacques Pollak als demjenigen verbunden der uns die meisten neuen Ankömmlinge zugebracht hat.

Was die Thätigkeit im Schooße der Direction und des Ausschusses betrifft, so sind im Solarjahre 1883 folgende Sitzungen abgehalten worden: Von dem Ausschusse: am 20. März, 12. Mai, 16. November und 13. December 1883, — von der Direction: am 20. März, 12. Mai, 20. Juli, 16. November und 13. December 1883, wovon die am 20. März 1883 vom Herrn Vicepräsidenten Dr. Proschko präsidirt, die übrigen unter meinem eigenen Vorsitze abgehalten wurden.

Von besonderen Gegenständen, mit welchen man sich in diesen Sitzungen beschäftigte, wurden, außer denen die ich besonders anführen werde, die Constituirung der Vereins-Direction gleich in der ersten Ausschußsitzung vorgenommen und erschienen in dieselbe gewählt die Herren:

Johann Nep. Waldschütz, k. k. pens. Staatsrathsbeamter.
Dr. Franz Pichler, k. k. Reg.-Rath.
Jacques Pollak, k. k. Schätzmeister und Fabrikant.
Don Gregor Zudrung, Pfarrer in Mariahilf.
Rudolf Brzezowsky, Buchdruckereibesitzer.
Dr. Isidor Proschko, k. k. Reg.-Rath.
V. E. Weitmann, Guts- und Realitätenbesitzer.
Hermann Manz, k. k. Hof-Verlags- und Universitäts-Buchhändler.
Anton Böhm, Magistratsrath.
Franz Dohnel, k. k. Oberrechnungsrath.

In der darauf folgenden Directions-Sitzung wurden sodann die Herren Waldschütz und Dr. Proschko zu Vice-Präsidenten gewählt.

Andere Gegenstände der Behandlung waren: In der ersten Ausschußsitzung vom 11. Mai 1883 lag das Ersuchen des Directors der Knabenhauptschule in Jaroslau Herrn Michael Mekler vor, die Gesundheitslehre für das Volk und den Irrgarten der Erziehung ins Polnische zu übersetzen. Der Ausschuß hat um so weniger Anstand genommen dies zu gestatten, als schon viele Jahre seit dem Erscheinen der deutschen Ausgabe verflossen sind.

In der darauffolgenden Directions-Sitzung wurde ein Antrag von Herrn Regierungsrath Proschko eingebracht, neben dem Jahrbuche einen Kalender mit populären Aufsätzen erscheinen zu lassen. Herr Regierungsrath Proschko unabläßig bemüht die Thätigkeit des Vereines zu erhöhen, hat gewiß in der besten Absicht den Antrag gestellt, der jedoch nach eingehender Berathung von der Direction abgelehnt werden mußte, und zwar zunächst wegen des Kostenpunktes. Die Mittel des Vereines reichen nämlich sehr gut aus, um eine Publication, das Jahrbuch zu besorgen; aber bei der leider von Jahr zu Jahr abnehmenden Mitgliederzahl, namentlich bei dem Hinwegsterben mehrerer Mitglieder denen der Verein außerordentliche Beiträge zu verdanken hatte, würden die Finanzen des Vereines in eine Calamität kommen, wenn neben

*

dem Jahrbuche noch ein zweites literarisches Unternehmen gepflegt würde. Ein weiteres Motiv der Ablehnung des bezeichneten Antrages war, daß im Falle, als im Kalender populäre Aufsätze erschienen, dadurch eine Concurrenz des Jahrbuches geschaffen würde, dessen Zweck es ja eben ist, in populärer Weise den Vereinsmitgliedern anregenden Stoff zu geben. Aus diesen Motiven konnte die Direction bei voller Anerkennung der guten Absicht auf den Antrag des Herrn Regierungsrathes Dr. Proschko nicht eingehen.

In der Ausschußsitzung vom 16. November 1883 wurde von Herrn Brzezowsky eine Anregung wegen Vertriebes unserer sehr bedeutenden Büchervorräthe gemacht, die sich im Laufe der Jahre thatsächlich so angehäuft haben, daß der Raum hiefür nicht auszureichen droht. Auf Vorschlag des Magistratsrathes Böhm wurde beschlossen, daß in solchen Blättern, namentlich außerhalb Wien, welche den Tendenzen unseres Vereines gewogen sind, Anzeigen und kurze Besprechungen derjenigen Bücher erscheinen sollen, die sich bei uns angehäuft haben. Der hochwürdige Herr Panholzer hat sich erboten, diese Besprechungen zu verfassen und zugleich jene Zeitschriften zu bezeichnen, in welche diese Anzeigen und Besprechungen aufzunehmen wären.

In der Kanzlei des Vereines sind im beendeten Geschäftsjahre 156 Numern eingelangt und 160 Schreiben ausgefertigt, sowie 28 größere Bücher-Packete expedirt, die Expedition des Jahrbuches, die Einladungen zu den Sitzungen und andere kleinere Expeditionen besorgt worden. Es wurde auch das Cassawesen in der pünktlichsten Weise geführt, worüber später der Bericht erstattet wird, und es gereicht mir zur Befriedigung, unserem Vereinsbeamten Herrn Georg Fischer sowie dem Herrn Ministerial-Beamten Thomas Bauer das beste Zeugnis über die Gewissenhaftigkeit und Genauigkeit, womit sie diese Geschäftsführung besorgen, aussprechen zu können; ebenso erlaube ich mir die Aufmerksamkeit und Genauigkeit unseres Vereinsdieners Burian anerkennend hervorzuheben.

Von Publicationen erscheint seit Jahren das Jahrbuch, nunmehr das achtemal; es ist in den Händen der verehrten Vereinsmitglieder und kann ich mich über den Inhalt desselben kurz fassen.

Begonnen wurde dasselbe mit einem Nachrufe an Weiland Ihre k. und k. Hoheit die durchlauchtigste Erzherzogin-Äbtissin Maria Antoinette Prinzessin von Toscana, durch den Wiederabdruck des Gedichtes, welches Director Adolf Bekk verfaßt hat, ein Gedicht das so recht den Gefühlen Rechnung trägt, die man bei dem Hinscheiden einer so liebenswürdigen und hoffnungsvollen Prinzessin empfinden mußte und, wie die allgemeine ungeheuchelte Theilnahme bewies, auch allseits empfunden hat.

Der erste Artikel: „Zur Heiraths-Politik der Dynastie Habsburg-Lothringen" ist von Karl Peez, einem jüngeren Schriftsteller, Zögling

der orientalischen Academie, dessen Aufsatz mit Recht die schönsten Erwartungen für seine künftige Laufbahn erregt. Er hat sich zur Aufgabe gestellt, die Heirathsbedingungen des Hauses Habsburg-Lothringen mit den verschiedenen Dynastien, und insbesondere jene Motive welche zu der betreffenden Verbindung geführt haben hervorzuheben, und die daran sich knüpfenden Erfolge oder eventuellen Nichterfolge zu skizziren. Der Aufsatz hat allgemeinen Anklang gefunden und ist in mehreren Zeitschriften mit großer Anerkennung besprochen worden.

Von Herrn Joseph Ritter v. Tandler ist ein ebenso anspruchloser als sehr ansprechender Aufsatz „Über wenig beachtete Arten der Dichtkunst" enthalten.

Von Herrn Heinrich Ritter von Kopetz ist ein Aufsatz: „Aus der Mappe eines alten Pragers" aufgenommen, in welchem der Genannte seine Gymnasial-Erinnerungen in einer höchst ansprechenden Weise schildert; es sind aber dabei zugleich einige Bemerkungen über das frühere und gegenwärtige Studien- und Erziehungswesen gegeben, die mehr als blos zur Unterhaltung dienen.

Ein Aufsatz, der in den betreffenden Kreisen großes Aufsehen erregt hat, ist von Dr. M. Much und behandelt die „Älteste Besiedelung der Länder der österreichischen Monarchie durch die Menschen und deren Culturentwicklung." Der Aufsatz ist sehr reich mit Illustrationen ausgestattet und hat, wie ich wiederhole, in den betreffenden Kreisen ungemeines Aufsehen erregt, und dies umsomehr, da der Verfasser gegenwärtig so ziemlich die erste Autorität auf dem Gebiete der prähistorischen Wissenschaft in Österreich ist.

Der folgende Aufsatz von dem Herausgeber ist die Fortsetzung einer bereits in zwei Jahrgängen behandelten Frage.

Es folgen nun einige formgewandte und interessante Gedichte von Eugène Obermayer, sodann, weil das Jahrbuch doch hinter der Feier dieses denkwürdigen Jahres nicht ganz zurückbleiben konnte, „ein niederösterreichischer Gebirgsort 1683" von Ferdinand Just, Pfarrer in Puchberg am Schneeberg. Dieser Aufsatz behandelt eine ganz neue Seite jener Katastrophe die Rückwirkung auf jene ehelichen Verhältnisse, wo die Türken Weiber fortgeschleppt hatten, ohne daß die Männer wußten, ob dieselben noch am Leben oder zu Grunde gegangen seien. Es wurden dadurch Verlegenheiten geschaffen, wenn ein Ehemann zu einer zweiten Heirath schreiten wollte, wobei die kirchlichen Behörden im Zweifel waren, ob sie ihre Zustimmung hiezu zu ertheilen in der Lage wären. In dem Aufsatze sind nun die Cautelen auseinandergesetzt, die angewendet wurden um hiebei einen Ausweg zu finden.

Das nächste Stück: „Ebbe und Fluth" bringt einige kleine Gedichte von Karl Domanig, welcher schon aus früheren Jahren unseren Mitgliedern auf das vortheilhafteste bekannt ist.

„Österreicher in der Ferne" ist eine Rubrik, welche das Jahrbuch die Absicht hat alljährlich vertreten zu lassen. Hier haben wir ein Wiener Kind, welches im Jahre 1848 nach Amerika verschlagen wurde, und es daselbst zum Gesandten der Vereinigten Staaten in Ecuador und in neuester Zeit zum Besitze der ersten und verbreitetsten deutschen Zeitschrift in Cincinnati gebracht hat. Der Artikel ist auch darum von großem Interesse, weil er auf die Parteiverhältnisse der nordamerikanischen Staaten bedeutsame Streiflichter wirft.

Ich habe bereits bemerkt, daß alle Jahr ein „Österreicher aus der Ferne" zur Darstellung kommen soll und, wie für das heurige Jahrbuch ein Österreicher in Amerika gewählt wurde, so hatte ich für den nächsten Jahrgang einen Österreicher in Afrika im Auge und zwar den Consul Hansal in Chartum. Für heuer wird die Ausführung dieser Idee leider in's Wasser fallen, weil wir seit Anfang des Jahres nicht recht gewußt haben, ob Hansal überhaupt noch in Chartum oder wo er sei. Ich behalte mir aber doch vor die hochinteressante Geschichte Hansals, die er mir hoffentlich zur Verfügung stellen wird, zu bringen. Hansal ist Österreicher, seines Zeichens Schullehrer und sah sich veranlaßt, wenn ich nicht irre, unter Knoblecher das Lehramt aufzugeben; die afrikanische und geographische Gesellschaft erfreut sich sehr instructiver Berichte, die er von Zeit zu Zeit sendet. Wir wollen hoffen daß, wenn auch Chartum fallen sollte, dieser hoch verdiente Mann, der auch im Centrum von Afrika Österreich treu geblieben ist, von den fürchterlichen Söhnen der Wüste geschont bleibt.

Über das historische Bild aus Altwien: „Österreichische Bürgertreue" von Regierungsrath Isidor Proschko will ich kein Wort verlieren, da man ja weiß, in welch unermüdlicher patriotischer Weise unser verehrter Vice-Präsident immer thätig ist.

„Die Todtenschilde" von Dr. Karl Lind sind der Schluß von einer in drei Jahrgängen fortgesetzten Abhandlung über mittelalterliche Grabdenkmale. Für das künftige Jahr wird derselbe Schriftsteller eine Reihe von Aufsätzen über die mittelalterlichen Befestigungen unserer heimatlichen Städte bringen, welche um so dankenswerther sein werden, als diese Denkmale einer denkenswürdigen Vergangenheit bedauerlicher Weise gerade in neuester Zeit mehr und mehr dem Verfalle entgegengehen und zwar aus sogenannten Verkehrsrücksichten, hinter denen aber, wovon sich sehr beklagenswerthe charakteristische Beispiele anführen ließen, höchst eigennützige Motive stecken, z. B. wenn irgend ein Gemeinderath ein Gartenhaus bauen will und ihm dabei die Steine eines sehr interessanten Thores oder eines ähnlichen Objectes sehr zu statten kommen. Es ist dies eine sehr bedauerliche, aber allgemeine Thatsache, und um Ihren Patriotismus nicht zu stark anzugreifen, bemerke ich, daß dies nicht blos bei uns geschieht, sondern auch in Deutschland und der Schweiz, die sich doch einer so hochgradigen Bildung rühmen z. B. in Bern, in Nürnberg ꝛc. ꝛc.

Die Erzählung: „Die Alten und die Jungen" von Joseph Maurer hat vielseitigen Anklang gefunden und wurde, soviel ich weiß, mit Erlaubnis des Verfassers auch anderwärts abgedruckt, was für den Werth derselben spricht.

Bezüglich des heurigen Jahrbuches, welches besonders durch den Much'schen Aufsatz sich auszeichnet, habe ich noch zu erwähnen, daß durch dasselbe dem Vereine neue Mitglieder zugeführt wurden und es ist nur zu wünschen, daß die folgenden Jahrgänge sich auf derselben Höhe erhalten mögen und daß auf diese Weise das Jahrbuch ein Werber für neue Mitglieder werde. Es ist Vorsorge getroffen worden, daß das Jahrbuch auch durch den Buchhandel Verbreitung findet. Ausgebreitetere Bekanntschaft ist schon deshalb nothwendig, weil mir erst gestern mitgetheilt wurde, daß es in der That daran mangelt. Die sehr rührige Firma Kubasta und Voigt welche den Vertrieb eines Theiles des Jahrbuches auf sich nimmt, hat eine Partie davon an eine hiesige Firma abgeführt, wobei sich zeigte daß man dort von unserem Jahrbuche gar keine Kenntnis hatte. Es ist sohin zu erwarten, daß, wenn der buchhändlerische Vertrieb in ein System gebracht wird, unser Jahrbuch eine größere Ausbreitung finden wird, was auch von pecuniärem Standpunkte nur ersprießlich sein kann. Ich werde auch in der Direction den Antrag stellen, und hoffe auf dessen Genehmigung, daß im künftigen Jahre der Firma Kubasta und Voigt förmlich der Commissions-Verlag übertragen wird, was dieselbe dann in die Lage bringt, sich mit den Buchhändlern in eine engere Verbindung zu setzen. Der Ladenpreis wurde natürlich höher gestellt als der Preis für den unmittelbaren Bezug aus der Vereinskanzlei, und dabei auch ein Unterschied gemacht zwischen den Jahrgängen von 1876 bis 1881, 1882 und 1883 und dem letzten Jahrgange 1884, und zwar deshalb, weil die Wahrnehmung gemacht wurde, daß die drei letzten Jahrgänge häufiger begehrt werden und der letzte Jahrgang schon deshalb, weil seine Ausstattung eine so reichhaltige ist.

Die Jahrgänge 1876 bis 1881 kosten in der Kanzlei für Mitglieder 70 kr.,
im Buchhandel für jedermann fl. 1.
" " 1882 und 1883 " in der Kanzlei für Mitglieder fl. 1.20,
im Buchhandel für jedermann fl. 2.
Der Jahrgang 1884 kostet in der Kanzlei für Mitglieder fl. 1.50,
im Buchhandel für jedermann fl. 3.

Eine weitere Thätigkeit des Vereines sind bekanntlich die Lesezirkel; diese haben im abgelaufenen Jahre blos um einen zugenommen, und zwar um jenen, welcher im December v. J. im k. k. Garnisonsspital Nr. 15 in Krakau errichtet wurde, so daß wir jetzt deren 26 zählen.

An das genannte Garnisonsspital haben wir 162 Bücher in deutscher und 204 Bücher in polnischer Sprache abgegeben; die Bitte, noch weitere Bücher in polnischer Sprache zu erhalten, konnte nicht erfüllt werden, weil unser Vorrath an derartigen Büchern für den Augenblick erschöpft ist.

Zum Schlusse erlaube ich mir einen Gegenstand vorzubringen, welchen die hochgeehrte Versammlung gewiß für den wichtigsten anerkennen wird.

Es ist dies der von dem Ausschuß- und Directions-Mitgliede Herrn Weitmann angeregte Antrag auf Herausgabe von Flugschriften nach dem Muster, wie solche von einem Prager Verein herausgegeben werden. Dieser äußerst anregende Antrag wurde in der Ausschußsitzung vom 16. November 1883 in Berathung gezogen und daselbst beschlossen, ein Comité einzusetzen, welches sowohl das Programm über die Art und Weise der Aufsätze, als auch über die Wahl der Schriftsteller zu entwerfen hatte. In dieses Comité wurden nebst dem Antragsteller als Obmann die Herren Dr. Proschko, Panholzer, Brzezowsky und Böhm gewählt.

Über Vorschlag des Vereins-Präsidenten wurde als erster Gegenstand eines solchen populären Stoffes die Arbeiterfrage gewählt, aus Motiven, die ich wohl nicht nöthig habe, näher zu erörtern.

In der Sitzung vom 13. December fand die Berathung des Gegenstandes über die von dem eben genannten Comité gemachten Vorschläge statt. Nach Antrag des hochwürdigen Herrn Panholzer wurde beschlossen, das vom Präsidenten angeregte Thema beizubehalten und diesen sehr ausgedehnten Stoff partienweise und zwar in erster Linie die Eigenthumsfrage zu behandeln.

Für diesen Zweck wurde eine Preisausschreibung veranlaßt und zwar mit der Prämie von 50 fl. und der Termin mit 15. Februar 1884 bestimmt. Zugleich wurde ein Collegium von drei Censoren gewählt, welche die einzuliefernden Arbeiten zu prüfen hätten. In dieses Comité wurden die Herren Feldbischof Dr. Grusch a, Professor Fliedl und Professor Karl Krückl gewählt. Bis zum angesetzten Termine ist jedoch nur eine einzige Arbeit eingelaufen und zwar von Rudolph Freih. v. Mandorff, Professor in Innsbruck, unter dem Motto: „Ist das Eigenthum Recht, Unrecht oder Pflicht?" Die vorläufige Prüfung im Schooße der Direction hat gleich gezeigt, daß die Arbeit wohl sehr schätzenswerth sei, daß sie aber dem Programme nicht entspreche, weil sie im Tone zu wissenschaftlich und nur für höher Gebildete und mit wissenschaftlichen Kenntnissen ausgerüstete Leser berechnet sei, also gerade nicht für jenes Publicum paßte, für welches die Arbeit beabsichtigt war, nämlich für die arbeitende Classe, für jene, welche belehrt werden sollen. Ein zweiter Mangel der Arbeit war, daß gerade jener Gesichtspunkt, der im Programme hervorgehoben wurde, darin nur gestreift war. Es mußte daher die Arbeit dem Herrn Verfasser mit dem

BIBLIOTECA C.M. STRIGON.

Ausdrucke des Dankes, aber zugleich mit dem Bedauern zurückgestellt werden, daß sie dem angestrebten Zwecke nicht entspreche.

In der Directions-Sitzung vom 18. März wurde nun der Beschluß gefaßt, eine neue Preisausschreibung mit dem erhöhten Betrage von 100 fl. und dem erweiterten Termine bis Ende Juni d. J. zu veranlassen und sind wir in Erwartung, was diese Preisausschreibung für ein Resultat haben wird. Ich erlaube mir zur näheren Aufklärung den Wortlaut des bezüglichen Programmes vorzulesen:

Die Arbeit muß in christlich-conservativem Geiste geschrieben und nach folgenden Gesichtspunkten behandelt sein: 1. Rechtsbegriff des Eigenthums, aus der Stellung des Individuums im Gemeinwesen abgeleitet. — 2. Rechtstitel für den rechtlichen Erwerb des Eigenthumes, und zwar in erster Linie: Arbeit (geistige und physische Arbeit) und Sparsamkeit; dann Erbschaft und Schenkung (christliche Charitas). — 3. Der Ständeunterschied in Folge der verschiedenen Arbeitsthätigkeit und Sparsamkeit; Nothwendigkeit der Ständeunterschiede. — 4. Die Folgen der Ignorirung dieser Grundsätze (Hemmung des Fortschrittes in geistiger und gewerblicher Hinsicht. Aufhören aller großen Unternehmungen, des Weltverkehres, der Erfindungen, Massenverarmung, Diebstahl, endlose Streitigkeiten, Verfall der Ordnung). Die Form der Abhandlung muß populär sein und soll den Raum von drei Druckbogen Groß-Octav nicht überschreiten.

Der Termin zur Einsendung ist Ende Juni d. J. und hat an die Kanzlei des österreichischen Volksschriftenvereines, Wien, I., Salvatorgasse 12, zu geschehen unter den üblichen Formalitäten (ohne Namen mit einem Motto; Name und Adresse in einem Couvert, welches an der Außenseite dasselbe Motto trägt.) Der Ehrenpreis für die beste Einsendung beträgt **100 fl.** ö. W. Die preisgekrönte Arbeit wird Eigenthum des österreichischen Volksschriftenvereines. Nicht verwendete Arbeiten werden retourniert.

Der Verein ist in die Lage, sich in dieses Unternehmen einzulassen, durch die edle Widmung des Ausschußmußmitgliedes Guts- und Realitäten-Besitzers Herrn Weitmann versetzt worden, welcher 200 fl. zur Gründung eines Dispositions-Fondes behufs Herausgabe solcher Druckschriften gewidmet hat und sich neuerlich den großen Dank des Vereines und namentlich der gegenwärtigen General-Versammlung erworben hat, welchen ich im Namen der Anwesenden auszusprechen mir erlaube. (Bravo.)

Ich schließe meinen Vortrag, indem ich den Dank des Vereines und dieser hochgeehrten General-Versammlung Seiner Majestät dem Kaiser und den Mitgliedern des Allerhöchsten Kaiserhauses für die seit dem Bestande unseres Vereines demselben zugewendete huldvolle Unterstützung und vielfache moralische Förderung zum Ausdrucke bringe. Dieser Dank gebührt ganz besonders unserm höchsten Protector dem Herrn Großherzog von Toscana und bitte ich, durch Erheben von den Sitzen die Ehrerbietung auszusprechen, wogegen ich nicht ermangeln werde, nach der General-

Versammlung Seiner k. und k. Hoheit diesen ehrfurchtsvollen Dank mittheilen zu lassen. (Die Anwesenden erheben sich von den Sitzen.)

Wir sind auch manchen k. k. Behörden, den Ministerien zu Dank verpflichtet, denen so oft Gelegenheit geboten ist, die Interessen unseres Vereines zu fördern und welche dies in höchst dankenswerther Weise zu thun stets geneigt sind. Dank sei der k. k. Academie der Wissenschaften, die uns wie alljährlich auch diesmal den Saal zur Abhaltung der General-Versammlung zur Verfügung gestellt hat, endlich Dank allen Gönnern, Förderern und Schützern des Vereines, die in anderwärtiger Weise sich um denselben verdient gemacht haben.

Ich erlaube mir nun, um den Vortrag über die Gebahrung mit den Vereinsmitteln zu bitten.

Herr Oberrechnungsrath Franz Dohnel bringt nach einem von ihm ausgearbeiteten genauen Exposé diesen Rechenschaftsbericht zur Verlesung, welcher von den Anwesenden mit großem Interesse angehört wird.

Auf Grund des bereits in Ihre Hände gelangten Rechnungs-Abschlusses für das Sonnenjahr 1883, erlaube ich mir über den Stand der Vereinsmitglieder, die Gebarung mit den Vereinsmitteln und die außerordentlichen Beiträge pro 1883, das Nachstehende anzuführen:

Der Stand der ordentlichen Mitglieder betrug mit Ende des Jahres 1882 . . . . . 368;
Zugewachsen sind im Jahre 1883 und in den ersten vier Monaten des Jahres 1884 68,
daher zusammen 436;
abgefallen sind im Jahre 1883 72,
demnach verbleiben mit Schluß des Jahres 1883 . . . . . 364 ordentliche Mitglieder.

Die baaren Einnahmen vom Jahre 1883 per . 2567 fl. 83 kr.,
gegen jene vom Jahre 1882 per . . . . . 2762 „ 40 „
ergeben eine Minder-Einnahme von . . . . 194 fl. 57 kr.,
welche hauptsächlich durch den minderen Zufluß von außerordentlichen Beiträgen hervorgerufen wurde.

Hingegen zeigen die baaren Ausgaben pro 1883 per 2903 fl. 42 kr.
gegen jene vom Jahre 1882 per . . . . . 2298 „ 31 „
eine Mehr-Ausgabe von . . . . . 605 fl. 11 kr.,
welche einerseits durch die Zahlung einer länger haftenden Schuld an die k. k. Hof- und Staats-Druckerei, andererseits durch die in diesem Jahre vorgefallenen höheren Redactions- und Buchbinder-Auslagen begründet erscheinen.

Laut Vermögens-Bilanz für das Jahr 1883, stellt sich das reine Activ-Vermögen, einschließlich des Werthes der vorräthigen Bücher per 2370 fl. und des schließlichen Kassarestes per 229 fl. 55 kr. — jedoch abzüglich der als Druckkosten verbliebenen Passiva und zwar an die k. k. Hof- und Staats-Druckerei für das Geschichtswerk mit 616 fl. 31 kr., dann an die Buchdruckerei R. Brzezowski für das Jahrbuch mit 929 fl. 78 kr. — am Schlusse des Jahres 1883 mit . . . . . 3978 fl. 50 kr. heraus; bei Entgegenhaltung desselben zu dem reinen Activ-Vermögen von 1882 per . . . . . 4607 „ 72½ „
zeigt sich eine Verminderung des Vermögens um 629 fl. 22½ kr.

Diese findet darin ihre Begründung, daß wegen der vorhin erwähnten Verminderung der Einnahmen, und der stattgefundenen vermehrten Ausgaben, der Verein genöthigt war 500 fl. Hypothekar-Anweisungen zu realisiren, um einen größeren Theil der bestandenen Passiven decken zu können.

Sowohl die Rechnung als auch die Kasse des Vereines wurde durch die in der letzten General-Versammlung für die Rechnungs-Censur gewählten zwei Herren nämlich: Eduard Ritter von Escherich k. k. Hofrath und Ferdinand Karl Edlen von Manussi einer eingehenden Prüfung beziehungsweise Scontrirung unterzogen und laut des von diesen Herren der Vereins-Rechnung beigefügten Revisions-Befundes dd^to März 1884 die Rechnung auf Grund der dazu gehörigen Belege richtig — wie auch die Vereins-Kasse sowohl hinsichtlich der Baarbestande als auch der Werth-Effecten in Ordnung gefunden.

An außerordentlichen Beiträgen von höchsten und hohen Herrschaften und Behörden oder sonstigen Gönnern sind dem Vereine im abgelaufenen Jahre 1883 745 fl. zugeflossen, welche sich wie folgt vertheilen:

Von Sr. k. u. k. apost. Majestät, dem Kaiser Franz Joseph I. fl. 100.—
„ Ihrer Majestät der Kaiserin Elisabeth . . . . . „ 30.—
„ „ „ „ „ Maria Anna in Prag . „ 15.—
„ Sr. kais. Hoheit dem Herrn Erzherzog Karl Ludwig „ 15.—
„ „ „ „ „ „ „ Ludwig Victor „ 20.—
„ „ „ „ „ „ Ferdinand, Großherzog von Toscana unserem erhabenen Vereins-Protector „ 50.—
„ „ kais. Hoheit dem Herrn Erzherzog Albrecht . . „ 15.—
„ „ „ „ „ „ „ Wilhelm . . „ 15.—
„ „ „ „ „ „ „ Sigismund . „ 10.—
„ „ „ „ „ „ „ Rainer . . . „ 10.—
„ „ „ „ „ „ „ Friedrich . . „ 15.—
„ Ihrer kais. Hoheit der Frau Erzherzogin Maria-Rainer „ 10.—
„ „ „ „ „ „ „ Elisabeth . . „ 5.—

Von Sr. königl. Hoheit dem Herrn Herzog Philipp von Württemberg	fl.	5.—
„ „ Hoheit dem Herrn Herzog Philipp von Sachsen-Coburg	„	5.—
„ „ Durchlaucht dem regierenden Fürst Johannes von und zu Liechtenstein	„	50.—
„ „ Durchlaucht dem Herrn Fürsten Johann Adolf von Schwarzenberg	„	10.—
„ „ Durchlaucht dem Herrn Fürsten Alfred von Windisch-Grätz	„	10.—
„ „ Durchlaucht dem Fürsten Metternich-Winneburg	„	10.—
„ „ Durchlaucht dem Fürsten Ferdinand Kinsky	„	15.—
„ „ fürstlichen Gnaden dem Herrn Fürst-Erzbischof Cölestin Ganglbauer in Wien	„	50.—
„ Ihrer Durchlaucht der Frau Prinzessin Valerie von Windisch-Grätz	„	10.—
„ „ Durchlaucht der Frau Fürstin Collalto	„	25.—
„ „ Durchlaucht der Frau Wilhelmine Fürstin Auersperg	„	10.—
„ dem hohen k. k. Ministerium des Aeußeren	„	100.—
„ „ „ „ n.-ö. Statthalterei-Präsidium	„	200.—
„ dem Herrn Guts- und Realitätenbesitzer B. E. Weitmann	„	25.*)

Hierauf nimmt der Herr Vorsitzende das Wort:

Ich erlaube mir, die hochgeehrte Versammlung zu fragen, ob jemand zu dem von mir oder zu dem vom Herrn Vereinsbuchführer vorgebrachten Berichte irgend eine Bemerkung zu machen hat. Wenn dies nicht der Fall ist, nehme ich an, daß die beiden Berichte genehmigend zur Kenntnis genommen sind und erlaube ich mir noch die Herren Don Zudrung und Dr. Riefler als Verificatoren des heutigen Verhandlungs-Protocolles zu bitten, sich dieser Mühe zu unterziehen, indem ich bemerke, daß ihnen dieses Protocoll zugeschickt wird und sie dasselbe, im Falle es von ihnen richtig befunden wird, zu fertigen haben. (Die beiden Herren sowohl als die Versammlung ist mit diesem Vorschlage einverstanden.)

Ich erlaube mir nun die Bitte an die Versammlung zu richten, daß sich drei bis vier Herren bereit erklären, das Scrutinium zu besorgen und bemerke, daß wir mit der Zeit sehr gedrängt sind.

*) S. weiter das II. Verzeichnis am Schluße dieses Berichtes.

(Es finden sich zu diesem freundlichst die Herren Jacques Pollak, Rudolf Brzezowsky und August Rosiwal herbei, worauf der Herr Vorsitzende constatirt, daß 21 Stimmzettel vorliegen und dann fort fährt:)

Zunächst handelt es sich um die Wahl des nach Ablauf der dreijährigen Functionsdauer nach §. 29 der Statuten ausscheidenden Vereins-Präsidenten.

Don Zudrung: Ich stelle den Antrag und spreche die Bitte aus, daß Seine Excellenz unser bisheriger Vereins-Präsident Baron Helfert sich auch fernerhin dieser Mühewaltung unterziehen möge.

(Dieser Antrag wird mit lebhaftem Beifalle begrüßt und einstimmig angenommen, worauf der Vorsitzende für die Vertrauenskundgebung dankt, die Weiterführung dieses Ehrenamtes zusagt, und fortfährt:)

Als bisherige Rechnungs-Revisoren haben Herr Hofrath Ritter von Escherich und Edler von Manussi, und als Ersatzmann Herr Regierungsrath Krauß fungirt und ich erlaube mir den Vorschlag, daß dieselben Herren, die diese Arbeit schon längere Zeit versehen, dieselbe wieder zu übernehmen geneigt sein möchten.

Die Versammlung ist damit einverstanden und erscheinen die Herren somit wiedergewählt.

Während der Vornahme des Scrutiniums über die Wahl von zehn Ausschußmitgliedern an Stelle der nach §. 23 der Statuten alljährlich Ausscheidenden hatte Herr Regierungsrath Dr. Proschko die „Absicht, über die ältere deutsche Literatur in Wien zu sprechen, dann auf die neuere Zeit überzugehen und in dieser Beziehung ganz besonders den Charakter des Volksschriften-Vereines hervorzuheben."

Da jedoch die Zeit mangelt, weil dieser Vortrag mindestens eine Stunde Zeit beanspruchen würde, erklärt der Herr Regierungsrath sich nur kurz fassen zu können.

Redner kommt auf Hans Sachs zu sprechen, auf die Zeit, wo noch Tulln die Hauptstadt des Reiches war und citirt mehrere hübsche Sinnsprüche dieses Vertreters der Volks-Poesie.

Auf die neuere Zeit gleich übergehend nennt Redner den im Heiligenkreuzerhofe Nr. 4 wohnhaft gewesenen Ignaz Castelli als Vertreter der Volks-Poesie. Redner war dessen Freund und besuchte ihn noch, als er schon den letzten Tagen entgegensah.

Sehr beifällig werden von der Versammlung einige Citate aus dessen Gedichten und Memoiren aufgenommen, desgleichen solche von Klesheim, Kaltenbrunner und Stelzhammer, und schließt der Vortragende mit einem von ihm und dem letztgenannten gemeinschaftlich verfaßten Gedichte, welches in ein „Hoch Franz Joseph" ausklingt, in welches die Versammelten lebhaft einstimmen.

Die Versammlung stimmt sodann ebenso lebhaft in ein von Dr. Proschko angeregtes freudiges Hoch für „den hochverehrten höchsten Gönner und erlauchten Protector des Vereines" und in ein weiteres Hoch für den „hochverehrten Präsidenten, dem der Verein seine Glorie verdankt" ein.

Präsident: Das ist zu viel; übrigens seien Sie überzeugt, daß es mir sehr am Herzen liegt, die Interessen des Vereines zu fördern. Ich halte mich aber zuerst verpflichtet und glaube, aus Ihrem Innern zu sprechen, wenn ich dem Regierungsrathe Dr. Proschko, unserem verehrten Vice-Präsidenten den besten Dank und das Bedauern ausspreche, daß er uns nur Bruchstücke von seinem Vortrage zum Besten geben konnte. Vielleicht erfreut uns derselbe mit dem weiteren Inhalte im nächsten Jahre.

Der Präsident bringt nun das Protocoll über das mittlerweile vorgenommene Scrutinium der Wahl der zehn Ausschußmitglieder zur Verlesung nämlich die P. T. Herren:

Dr. Franz Pichler,
Alois Riefler,
Egid Pfeifer,
Johann Waldschütz,
Don Gregor Zudrung,
Eduard Ritter von Escherich,
Jacques Pollak,
Joseph Maurer,
Eduard Döll,
Alfons Pichler.

Der zehnte Punkt unserer heutigen Tagesordnung lautet: Allfällige Anträge der Mitglieder nach §. 14 der Statuten. Da sich niemand meldet und ich das Wahl-Resultat bekannt gegeben habe, erkläre ich die 37. General-Versammlung des österr. Volksschriften-Vereines unter gleichzeitigem Danke für Ihr zahlreiches Erscheinen für geschlossen.

Nach der kundgemachten vorstehenden Ergänzungswahl besteht der Vereins-Ausschuß aus nachstehenden Mitgliedern:

Herr Manussi Ferdinand Karl, kais. Rath,
„ Manz Hermann, k. k. Hof-Verlags- und Universitätsbuchhändler,
„ Don Marcus Hieronymus, Procurator des Barnabiten-Collegiums bei St. Michael,
„ Weitmann V. E., Guts- und Realitätenbesitzer,
„ Panholzer Johann, päbstlicher Kämmerer und Curat bei St. Peter,
„ Riefler Franz, Dr. der Med.,

Herr Mayer von Festenwald Wenzel, Oberlieutenant a. D.,
„ Kraus Johann, k. k. Regierungsrath,
„ Böhm Anton, Magistratsrath,
„ Böhm Joseph, Volksschul-Director,
„ Dr. Proschko Isidor, k. k. Regierungsrath,
„ Dr. Chimani Ernst, k. k. Staabsarzt,
„ Brzezowsky Rudolf, Buchdruckereibesitzer,
„ Dohnel Franz, k. k. Oberrechnungsrath,
„ Rosiwal August, Communal-Lehrer,
„ Freudhofmeier Alois, Kirchen-Director bei den Salesianerinnen,
„ Hummel Ferdinand, Buchdruckereibesitzer,
„ Dr. Mattis Joseph, Advocat,
„ Dr. Pichler Franz, k. k. Regierungsrath,
„ Riefler Alois, k. k. Ministerialbeamter,
„ Pfeifer Egid, Cooperator am Schottenfeld,
„ Waldschütz Johann, k. k. pens. Staatsrathsbeamter,
„ Don Zudrung Gregor, Pfarrer in Mariahilf,
„ Escherich Eduard, Ritter von, k. k. Hofrath,
„ Pollak Jacques, k. k. Schätzmeister und Fabrikant,
„ Maurer Joseph, Cooperator in Margarethen,
„ Döll Eduard, Oberrealschul-Director,
„ Pichler Alfons, k. k. Rechnungs-Offizial.

I.

Verzeichnis

der vom Juni 1883 bis Mai 1884 dem Vereine beigetretenen Mitglieder:

Herr Mekler Michael, Director der Knaben Hauptschule in Jaroslau.
„ Just Ferdinand, Pfarrer in Puchberg, V. U. W. W.
„ Swoboda Joseph, Cooperator in Himberg, V. U. W. W.
„ Beitl J. Beda, Cooperator in Pulkau, V. O. M. B.
Frau Treitl Johanna, Privat in Klosterneuburg.
K. k. Garnisons-Spital Nr. 15 in Krakau.
Herr Tobler Heinrich, Cooperator in Währing.
„ Peitl Leonhard, Chorherr des Stiftes Klosterneuburg.
„ Jamy Johann, Pfarrer in Litschau, V. O. M. B.
„ Stadtherr Leonhard, Caplan in Landek in Böhmen.
„ Karl Alexander, Abt des Stiftes in Melk.

Herr Kluge Benedict, Pfarrer in Würflach, V. U. W. W.
„ Tostmann Heinrich, Handschuhfabrikant in Wien.
„ Migotti Joseph, k. k. Hoflieferant in Wien.
„ Don Dossi Gabriel, Curat bei St. Michael in Wien.
„ Schaumburg Alexander, Professor in Wien.
„ Ableidinger Gotthard Laurenz, Cooperator des Stiftes Schotten in Wien.
„ Zuleger Ferdinand, k. k. Obersthofmeisteramts-Thürhüter in Wien.
„ Reichhardt Leonhard, Cooperator des Stiftes Schotten und k. k. Militär-Caplan in Wien.
„ Watzger Karl, Cooperator an der Pfarre Weißgärber in Wien.
„ Windischgrätz Ernst, Prinz, k. k. Oberst a. D. in Wien.
„ Metzker Franz, Curat bei St. Peter in Wien.
„ Pichler Friedrich, bürgl. Vergolder und Armenrath in Wien.
„ Freiberg Rudolf, Ritter von, k. k. Ministerialrath in Wien.
„ Katschthaler Eduard Ernst, geprüfter Professurs-Candidat von Melk in Wien.
„ Pollak Leander, Stiftshofmeister von Melk in Wien.
„ Olbricht Franz, Stadtbaumeister in Wien.
„ Dehm Ferdinand, Architekt und Stadtbaumeister in Wien.
„ Wiedenfeld Eduard, Dr., Ritter von, Hof- und Gerichtsadvocat in Wien.
„ Maschke Karl Ludwig, Dr., Hof- und Gerichts-Advocat in Wien.
„ Ecker Joseph, Farbwaarenfabrikant in Stockerau.
Frau Ecker Louise, Fabrikantensgattin in Stockerau.
Volks-Bibliothek in Stockerau.
Herr Apfelbeck Joseph, k. k. Oberforst-Inspector in Wien.

II.

Verzeichnis

derjenigen Vereins-Mitglieder die einen Jahresbeitrag von 5 fl. und darüber entrichten.

Bach Alexander, Dr., Freiherr von, Excellenz	5 fl.	— kr.
Bellegarde Franz, Graf, Excellenz	5 „	— „
Creneville Franz, Graf, Excellenz	10 „	— „
Czernin Jaromir, Graf, Excellenz	5 „	25 „
Dornbach, Gemeinde	5 „	25 „
Dutschka Vincenz, Ritter von, Großhändler und Präsident der Wiener Börsekammer	5 „	— „

BIBLIOTHEK E.M. STRIGON.

Freiberg Rudolf, Ritter von, k. k. Hofrath	5 fl.	— kr.
Garnisons-Spital Krakau	10 „	— „
Gerl Peter, Architekt	5 „	— „
Grünne Karl, Graf, Excellenz	10 „	— „
Gusenbauer Rudolf, Abt des Stiftes Göttweig	5 „	— „
Hauswirth Ernst, Abt des Stiftes Schotten	5 „	— „
Helfert, Joseph Alexander, Dr., Freiherr, Excellenz	5 „	25 „
Hoffinger Anna von, Gutsbesitzerin	5 „	— „
Karl Alexander, Abt des Stiftes Melk	5 „	— „
Königswarter Moriz, Freiherr, Banquier	5 „	25 „
Kosterfitz Ubald, Abt des Stiftes Klosterneuburg	5 „	— „
Lilienfeld, Stift	5 „	25 „
Lorenz M. Handelsmann	5 „	25 „
Manz Hermann, Buchhändler	5 „	— „
Mautner A. J., Ritter von Markhof, Bräuhausbesitzer	5 „	25 „
Pollak Jacques, Fabrikant	5 „	— „
Preising Karl, Banquier	5 „	— „
Ratz Tobias, Bäckermeister	5 „	— „
Schwarz-Senborn Wilhelm, Freiherr, Excellenz	5 „	— „
Seiller Johann Kaspar, Freiherr, Dr.	5 „	25 „
Skene Alfred, Fabriksbesitzer	10 „	— „
Skene August, Ritter von	5 „	— „
Strafanstalts-Direction Karthaus	6 „	— „
Thun Leo, Graf, Excellenz	5 „	25 „
Trenk-Tonder Heinrich, Freiherr	5 „	25 „
Weitmann V. E., Guts- und Realitäten-Besitzer	5 „	— „
Wetzer Leander, k. k. Oberstlieutenant	5 „	— „
Wiener Eduard, Ritter von Welten, Banquier, Guts- und Hausbesitzer	5 „	— „
Wierzbicki Johann, k. k. Senats-Präsident am obersten Gerichtshof	5 „	— „
Zudrung Gregor, Don, Pfarrer in Mariahilf	5 „	— „

Auszug aus den Statuten des österr. Volksschriften-Vereines.

§. 1. Name und Sitz.

Der im Jahre 1849 unter dem Titel: „Verein zur Verbreitung von Druckschriften für Volksbildung" gegründete Verein führt von nun an den kürzeren Namen: „Österreichischer Volksschriften-Verein" und hat seinen Sitz in Wien.

§. 2. Zweck.

Der Verein hat die Aufgabe, die Volksbildung im Geiste wahrer Humanität, Gesittung, fortschreitender Aufklärung und guten Geschmackes vorzüglich unter jenen Volksschichten, welche streng wissenschaftliche Kenntnisse sich nicht erwerben konnten, durch Verbreitung angemessener Druckschriften zu fördern, insbesondere auch den häuslichen und Familienkreisen eine belehrende und erheiternde Lectüre zu verschaffen.

§. 3.

Dem Vereinszwecke gemäß werden daher insbesondere solche Werke und Aufsätze verbreitet, welche geeignet sind:

a) das religiöse und sittliche Gefühl auszubilden;
b) den Sinn für ein reines einträchtiges Familienleben zu beleben;
c) die Vaterlandsliebe zu wahren und zu fördern, daher insbesondere ein österreichisches Bewußtsein zu wecken und zu nähren;
d) die Anhänglichkeit an Thron und Dynastie, so wie die Achtung vor den Gesetzen und Institutionen des Staates zu kräftigen;
e) überhaupt gemeinnützige Kenntnisse aller Art, insbesondere auf den Gebieten der Geschichte und der Naturwissenschaften, der Völker- und Länderkunde, der Haus-, Feld- und Gewerbewirthschaft zu fördern.

§. 4. Mittel zur Erreichung des Zweckes.

Als Mittel zur Erreichung des Zweckes werden angewendet:

a) Drucklegung und Verbreitung guter Volksschriften;
b) Erleichterung des Ankaufes solcher anderweitig gedruckten Schriften;
c) öffentliche Anempfehlung derselben;
d) unentgeltliche Vertheilung der selbst aufgelegten oder erworbenen Volksschriften in Fabriken, Herbergen, Schulen u. s. w.;
e) die Errichtung und Erhaltung von Lesezirkeln;

BIBLIOTHECA

f) der Verkehr mit anderen ähnliche Zwecke verfolgenden Vereinen.

Die hiezu erforderlichen Geldmittel werden durch die regelmäßigen Beiträge der Mitglieder und den Ertrag der Vereinsschriften, durch Geschenke, Sammlungen und auf sonstige geeignete Weise aufgebracht.

§. 5.

Der Verein gibt seinem Wirken die größtmögliche Öffentlichkeit.

§. 6. Bildung des Vereines.

Der Verein besteht aus den Menschenfreunden, welche demselben in einer der nachfolgenden Kategorien als Mitglieder beitreten und seine Zwecke mit Geld- oder anderen Leistungen fördern.

§. 7.

Die Mitglieder des Vereines sind entweder: a) ordentliche oder b) correspondirende, oder c) Ehren-Mitglieder.

§. 8.

Wer ordentliches Mitglied des Vereines werden will, meldet seinen Beitritt bei der Direction an und verpflichtet sich zur Leistung eines jährlichen Beitrages von mindestens zwei Gulden ö. W.

Findet die Direction gegen die Aufnahme eines Neuangemeldeten Anstände zu erheben, so sind dieselben binnen einem Monate der Entscheidung des Ausschusses zu unterziehen.

Jeder andere selbständige ähnliche Zwecke verfolgende Verein kann innerhalb der Schranken des Vereinsgesetzes dem Volksschriften-Vereine in corpore als ordentliches Mitglied beitreten, so daß je ein von einem solchen Vereine aus seiner Mitte gewähltes Mitglied in den Sitzungen des Ausschusses des Volksschriften-Vereines mit berathender, an der General-Versammlung mit beschließender Stimme theilnimmt, jeder dieser Vereine gleich den Lesezirkeln des Volksschriften-Vereines mit Büchern betheilt wird, und überdies die jedem einzelnen Vereinsmitgliede unentgeltlich zukommenden Druckschriften in so vielen Exemplaren unentgeltlich erhält, als die Zahl 2 in dem von dem betreffenden Vereine dem Volksschriften-Vereine jährlich zugewendeten Beitrage (mit Weglassung der Bruchtheile) enthalten ist.

§. 12.

Der Austritt aus dem Vereine ist der Direction halbjährig und im vorhinein schriftlich anzuzeigen. Wer diese Anzeige rechtzeitig zu machen unterläßt, hat noch einen halben Jahresbeitrag zu entrichten.

§. 16. Lesezirkel.

Wenn sich in irgend einem Orte mindestens zwölf Personen, deren jede dem Vereine mit einem jährlichen Beitrage von 2 fl. ö. W. als Mitglied beitritt, finden und eine davon die Leitung übernimmt, so haben sie nicht nur jede für sich alle Rechte der ordentlichen Mitglieder, sondern alle zwölf oder mehr mit einander das besondere Recht, von der Direction die Errichtung eines Lesezirkels zu verlangen.

Ein solcher Lesezirkel erhält sofort bei der Errichtung aus den Vorräthen, und weiterhin in gewissen Zwischenräumen aus den Mitteln des Vereines, lediglich gegen Vergütung der Porto-Auslagen, die der Besondernheit eines jeden Lesezirkels angemessenen Bücher mit der Verpflichtung, dieselben als Eigenthum des Volksschriften-Vereines in Evidenz zu halten und bei etwaiger Auflösung des Lesezirkels auf eigene Kosten an die Vereins-Direction zurückzustellen.

Wenn in einem Lesezirkel, neben den allgemeinen Vereins-Jahresbeiträgen, Auflagen auf die Mitglieder behufs Anschaffung noch anderer als der von der Direction nach ihrem Ermessen eingehenden Bücher beschlossen und an die Direction abgeführt werden, so übernimmt die Vereins-Direction die Anschaffung derselben, insofern sie nicht der Tendenz des Vereines widerstreiten. Diese Bücher sind Eigenthum des betreffenden Lesezirkels und steht den Mitgliedern desselben die weitere Disposition darüber auch für den Fall der Auflösung desselben zu.

Druck von Ludwig Mayer (Rudolf Brzezowsky) in Wien.

30

AZ UNGVÁRI

„PAPNEVELDEI EGYHÁZIRODALMI KÖR"

VOLT VÉDNÖKÉNEK,

NAGYSÁGOS ÉS FŐTISZTELENDŐ FIRCZÁK GYULA KÁPTALANI NAGYPRÉPOST ÉS ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ ÚRNAK TISZTELETÉRE

f. évi május hó 20-án

DÍSZGYŰLÉST

rendez, melyre

Nagyos és Ft. Maszlaghy Ferenc apát-plébános

urat (és családját) tisztelettel meghivják

a kör ez évi tagjai.

Kezdete d. u. 4½ órakor.

Nyomatott Ungvárt, id. Fésüs József könyvnyomdájában. 1888.

Műsorozat:

1. **Nyitány „Attila“ operából,** Balfétől. Előadja: *a zenekar.* Karmester Homicskó János IV. éves h. h.
2. **Elnöki megnyitó beszéd.** Tartja: *Kutka Izidor* IV. éves h. h.
3. **„A mohácsi koldus“** Nizsnyay Gusztávtól. Énekli: *Lyachovics János* IV. é. h. h. zenekisérettel.
4. **Az álmatlan király,** költemény, Kisfaludy Károly[illegible] valja: *Csurgovich György* II. é. h. h.
5. **Részlet „Bellmann“ operettéből,** Suppétől. [illegible] *zenekar.*
6. **„VII. sz. Gergely pápa“.** Jellemrajz irta és [illegible] *Zombory Kornél* III. é. h. h.
7. **Faust operából a „Katona kar“.** Előadja: *az ének- és*
8. **„Calliope“.** Óda Horácztól, szavalja: *Danilovics Is* é. h. h.
9. **„Mártha“** Flotovtól. Czimbalmon előadja: *Homicskó* é. h. h., hegedűn kiséri: *Dudinszky István* III. é. h. h.
10. **„Búcsu hangok“.** Költemény, irta: Csurgovich György II. é. h. h. Szavalja: *Szabó Andor* I. é. h. h.
11. **Búcsudal.** Előadja az énekkar.
12. **Elnöki zárbeszéd.** Tartja: *Kutka Izidor* IV. é. h. h.

BIBLIOTHECA E.M. NOSTRA

BUDAPEST-VÁR 1 88 MAJ 3

Tekintetes és Főtiszteletű

Maszlaghy Ferencz,

apát s udvari plebános urnak.

Kiváló tisztelettel

Budapesten

(Vár, Királyi várlak)

Nagyságos és főtisztelendő

Cselka Nándor úr

pápai kamarás, felhévizi prépost, Budapest egyház-kerületi esperes, érseki biztos, óbudai plébános, törvényhatósági bizottsági tag stb. stb.

BUDAPESTI PAPI MŰKÖDÉSÉNEK

30. évfordulója alkalmából

1888. Május hó 24-én

az óbudai plébánia-templomban és a korona vendéglő nagy termében

rendezendő

ÜNNEPÉLYRE

Nagyságos Maszlaghy Ferencz urat

tisztelettel meghivja

a főv. egyházi és polgári

ünnepély-rendező bizottság.

31

Az ünnepély sorrendje.

I. Délelőtti 10 órakor ünnepi mise az óbudai plébánia-templomban.

II. Délelőtti 11 órakor gyülekezés a korona vendéglő nagy termében, hová az ünnepelt küldöttség által meghivatik.

III. Ünnepi beszédek:
- a) a főv. papság nevében mondja **Bogisics Mihály,**
- b) a főv. polgárság nevében mondja **Dr. Országh Sándor.**

IV. Tisztelgések:
- a) a III. ker. törvényhatósági bizottsági tagok,
- b) a III. ker. iskolaszék,
- c) testületek és egyesületek részéről.

V. Délutáni 2 órakor a korona vendéglő nagy termében diszebéd.

31

Wimmer M. Ó-Buda.

32.

Méltóságos Úr!

Midőn az alulirt végrehajtó bizottság az ide zárt „Felhivást" előterjeszteni bátorkodik, teszi ezt azon hódoló tisztelettel és bizodalommal, melylyel föukelt hazafias érzelmei s a nemzeti müvelődés ügyeért áldozni kész bőkezüsége iránt viselkedni megtanult; s kérve kéri, hogy a nemzeti közszellem emelését czélzó ezen vállalkozást, melyet saját gyengeségünk csak a nagyok és hatalmasok gyámolitásával juttathat méltó sikerhez, nagylelkü adományával megtisztelni s előmozditani kegyeskedjék.

Hazafias mély tisztelettel

Győrött, 1885., a postabélyeg kelte.

A „Kisfaludy-szobor végrehajtó-bizottsága" nevében:

Lacza Ferencz,
Győr szab. kir. város polgármestere,
bizottsági elnök.

Kiss Ferencz,
ügyvéd,
bizottsági jegyző.

Surányi János (ezelőtt Czéh S. özvegye) könyvnyomda-intézete Győrött

33.

Főt. Vaszlughy Jenő
úrnak
Eszéken

A szabadkai katholikus legényegyesület elszegényedett és beteg iparos-segédek fölsegélyezésére, Nagyságos bajsai Vojnich Jakabné szül. roglaticzai Pilaszanovits Mariska úrhölgy védnöksége alatt f. évi farsang vasárnapján a „Pest“ szálloda nagytermében tánczvigalmat rendez.

Tekintettel a társadalmat és az összes emberiséget közvetlenül érintő czél magasztos voltára, reményteljes bizalommal bízmunk
minden jó ügy iránt való nemes érdeklődése és áldozatkészségébe, bátorkodom a mellékelt belépti-jegy átnyujtása mellett bízhatok
mély tisztelettel felkérni, miszerint annak nagylelkü megváltásával egyletünk humanus törekvését előmozditani kegyeskedjék.

Szabadkán, 1888. január hó.

Nagyrabecsülő üdvözlettel

Mamuzsich Mátyás,
prépost-plébános,
a kath. legényegyesület elnöke.

Szabadkán, Bittermann József könyvnyomdájából.

1277
1888 sz.

Szent-István-Társulat. 341

Van szerencsém a **Szent-István-Társulatnak** folyó évi márczius 22-én **Budapesten,** a központi papnövelde dísztermében délelőtti $9^1/_2$ órakor tartandó XXXV. rendes **nagygyülésére** és ezt az egyetemi templomban 9 órakor megelőző szentmisére tisztelettel meghivni.

Budapest, 1888. február 24-én.

az elnökség nevében

Dr. Steiner Fülöp,
alelnök.

1888. Az Athenaeum r. társ. könyvnyomd.

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Nagyságos és Fő"

Maszlaghy Ferencz

Prépost, ndv. Plébános Urnak

Helyben

35

RESPONSUM
MARIAE LUDOVICAE

DIE 7. SEPTEMBRIS ANNO 1808.

IN REGINAM HUNGARIAE

CORONATAE

AD DEPUTATOS

QUI

EIDEM AUGUSTAE

NOMINE SS. ET OO. PROVINCIAE NEOGRADIENSIS

Posonii die 9. ejusdem mensis et anni

GRATULABANTUR,

ORATORE

LADISLAO KÁMÁNHÁZY,

Episcopo Vaciensi.

Posonii,

Typis Simonis Petri Weber.

Responsum
Suae Majestatis Reginae.

Grato animo suscipio hocce in me obsequii, genus, quod Status, et Ordines Comitatus Neogradiensis, per hodiernam Deputationem, mihi praestiterunt. Referant hoc ipsum Committentibus suis, unaque illos securos reddant, quod quemadmodum Universum Hungariae Regnum, ita etiam Provincia Neogradiensis, mihi cordi futura sit.

Allocutio Oratoris.

SACRATISSIMA CAESAREO REGIA, et APOSTOLICA MAJESTAS!

Ex innumeris, quos SIBI per Coronae Regni Hungariæ assumptionem MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA arctiore vinculo junxit populis — e populis, quorum MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA Mater effecta est — minima pars Provincia Neogradiensis, in signum tenerrimi illius gaudii — quod ex Tanta Matre sentit — medio nostri ad pedes MAJESTATIS VESTRAE provolvitur — ac in tesseram sincerae suae et homagialis erga MAJESTATEM VESTRAM SACRATISSIMAM devotionis, corda — quae MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA in SUI amorem rapuit — MAJESTATI VESTRAE SACRATISSIMAE omni cum submissione offert —

offert — obtentis cordibus nostris, sanguis et vita nostra in MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE sunt potestate — nec requiritur aliud, quam nutus MAJESTATIS VESTRAE SACRATISSIMAE — quando illum profundere — imo vitam ipsam pro MAJESTATE VESTRA SACRATISSIMA — Regina et Matre nostra — et Augustissimi Domini ac Regis et Patris nostri, Augusta Conjuge, ponere debeamus — pro Principibus optimis — Rege ac Regina Augustis — quorum salute ac felicitate — nostram, fortunarumque nostrarum salutem contineri intime persvasi, ac convicti sumus. —

Dignetur MAJESTAS VESTRA SACRATISSIMA, hoc tantillum homagialis, ſed cum filiali teneritudine conjunctae gratulationis nostrae obsequium, ea Benignitate et Clementia suscipere — quam fideles subditi a Clementissima Regina — obsequentes filii, ab optima Matre desiderare possunt — pro qua nos MAJESTATEM VESTRAM SACRATISSIMAM de genu ardentissime exoramus.

35 1/2.

Budapesti férfi-dalegylet „Egyetértés"

ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPÉLY

1885. augusz. 15. Fővárosi vigadó. 1885. augusz. 15.

A következő testületileg képviselt dalegyletek fognak szivességből közreműködni:

„Kecskeméti Dalárda",
„N.-Kikindai Dalárda",
„Máramaros-szigeti polg. Dalkör",
„Szentesi dal- és zene-egylet",
„Athenäum-Dalárda",
„Budapesti férfi-dalegylet",
„Budapesti könyvnyomdászok és betüöntők dalköre",
„Kőbányai férfi-dalegylet",
„Szobrászok dalegylete",
„Szabó-segédek dalegylete",
„Budapesti magyar czipész-ifjuság dalköre".

Küldöttségileg képviselve:

„Kassai dalegylet",
„S.-A.-Ujhelyi dalárda",
„Aczélhang férfi-dalegylet",
„Német társas-kör daltestülete".

Három zenekar

közreműködése.

A tánczzenét a 32. sz. gyalogsorezred teljes zenekara, DUBEZ J. karmester személyes vezénylete alatt, végzi.

Az esti hangverseny kezdete 8½ órakor.

Belépti-dij személyenként 1 frt.

Budapest, 1885. julius hó.

T. cz.

Az „Egyetértés" budapesti férfi-dalegylet szombaton, f. évi augusztus 15-én a fővárosi vigadó termeiben, Ziegler Béla egyleti karnagy ur vezetése alatt, tartandja

Monstre-Hangverseny-

és tánczestélylyel

egybekötött

Zászlószentelési ünnepélyét

Láng Fülöp, a m. kir. operának tagja szives közreműködésével.

A zászló-anyai tisztséget Török Jánosné urhölgy ő nagysága a legnagyobb előzékenységgel volt szives elfogadni.

Komócsy József és Dr. Várady Antal hirneves költőink az ünnepély emeléséhez költői adalékokkal hozzájárultak.

Ez alkalommal van szerencsénk egy névvel ellátott zászlószeget azzal az alázatos kérelemmel átküldeni, hogy az ünnep alkalmával, örök emlékül, a zászló rudjába beverni méltóztassék.

A netalán az ünnepély után beérkezendő szögek minden kedden és pénteken este 8 órától kezdve az egylet helyiségében (akáczfa-utcza 39, Schaffhauser-féle vendéglő) fognak beveretni.

A tiszta jövedelemnek 10% a „Magyarországi hirlapirók nyugdij-alapjának" javára fordittatik.

A rendező-bizottság.

KIGLER JÓZSEF ÉS GYÁRTELEPÉSZÉL BUDAPESTEN.

A délelőtti ünnepély műsora:

Gyülekezés délelőtt 8 órakor a „Villa Bellevue" vendéglőben. A vendégek fogadtatása. **Horváth Mátyás** *nemzeti zenekarának hangversenye.*

9 órakor: **Körmenet** *az Andrássy-uton, marokkai-, fürdő- és dorottya-utczán, a* **báró Baldácsy** *hadastyánok és Horváth Mátyás nemzeti zenekarának kiséretével, a vigadóban ünnepélyes fogadtatás a katonai zenekar által.*

A zászlóanya **Török Jánosné** *urhölgy ő nagysága ünnepélyes fogadtatása.*

„Ünnepi dal" *férfi-kar rézfuvóhangszerkisérettel, szövegét irta* **Komócsy József**, *zenéjét szerzé* **Ziegler Béla**, *előadva a közreműködő dalegyletek által.*

„Ünnepi beszéd", *tartja* **Komócsy József** *ur.*

Az emlékirat felolvasása **Fanda József** *elnök ur által.*

Üdvözlő beszéd a zászlóanyához.

A zászlószalag feltűzése a zászlóanya által.

„Hymnusz", *kar zenekisérettel, irta* **Kölcsey**, *zenéjét szerzé* **Erkel F.**, *előadva a közreműködő dalegyletek által.*

Szegbeverés.

Az esti hangversenynek előleges műsora:

„Honvédek csatadala", *férfi-magánrész-, férfikar- és zene-kisérettel, költemény* **Máchik Józseftől**, *zenéjét szerzé* **Zimay László**. *A férfi magánrész:* **Láng F.** *ur a m. k. opera tagja, a férfikar a közreműködő dalegyletek által előadva.*

„Sauls Lied vor seiner letzten Schlacht", *költemény* **Böttgertől**, *zenéjét szerzé* **Szabó F. X.**, *előadva több dalegylet által.*

„Egyetértés-induló", *férfi-kar zenekisérettel, költemény* **Dr. Várady Antaltól**, *zenéjét szerzé* **Ziegler Béla**, *előadva a közreműködő dalegyletek által.*

Egyes karokat előadnak:

„Kecskeméti Dalárda", „N.-Kikindai Dalárda", „M.-Szigeti polg. dalkör", „Szentesi dal- és zene-egylet", „Athenaeum dalárda", „Budapesti férfi-dalegylet", „Budapesti könyvnyomdászok és betüöntők dalköre".

Az összkarokat Ziegler Béla egyleti karnagy ur vezényli.

Programm des vormittägigen Festes:

Versammlung Vormittags 8 Uhr in der **„Villa Bellevue"**. *Empfang der Gäste. Concert der Zigeunercapelle* **Horváth Mátyás**

9 Uhr: Festzug *über die Andrássystrasse, Marokkanergasse, Bad- und Dorotheagasse, unter Begleitung der* **Br. Baldácsy** *Veteranencapelle und der Zigeunercapelle Horváth Mátyás. Empfang in der Redoute durch die Regimentscapelle.*

Feierlicher Empfang der Fahnenmutter Frau **Johann v. Török.**

„Ünnepi dal", *Chor mit Harmoniemusik-Begleitung, Gedicht von* **J. Komócsy**, *Musik componirt von* **Béla Ziegler**, *exekutirt von sämmtlichen mitwirkenden Gesangvereinen.*

„Festrede", *gesprochen von Herrn* **Josef Komócsy.**

Verlesung der **Gedenkschrift** *durch den Präsidenten Herrn* **Josef Fanda.**

Ansprache an die Fahnenmutter.

Anknüpfung des Fahnenbandes durch die Fahnenmutter.

„Hymnus", *Chor mit Orchesterbegleitung, Gedicht von* **Kölcsey**, *Musik von* **Erkel**, *exekutirt von sämmtlichen mitwirkenden Gesangvereinen.*

Einschlagen der Fahnen-Nägel.

Abends 1/2 9 Uhr:

Monstre-Gesangs-Concert.

Vorläufiges Programm:

„Honvédek csatadala", *Solo mit Chor u. Orchester-Begleitung, Gedicht von* **Josef Máchik**, *Musik von* **L. Zimay**. — *Solo: Herr* **Ph. Láng**, *Mitglied der k. u. Oper, Chor exekutirt von sämmtlichen mitwirkenden Gesangvereinen.*

„Sauls Lied vor seiner letzten Schlacht", *Gedicht von* **Böttger**, *Musik von* **F. X. Szabó**. *Chor exekutirt von mehreren Gesangvereinen.*

„Egyetértés-induló", *Chor mit Orchester-Begleitung, Gedicht von* **Dr. Anton Várady**. *Musik von* **Béla Ziegler**, *exekutirt von sämmtlichen mitwirkenden Gesangvereinen.*

Separat-Chöre exekutiren die Vereine:

„Kecskeméti Dalárda", N.-Kikindai Dalárda", „M.-Sziget, polg. dalkör", „Szentesi dal- és zene-egylet", „Athenaeum Dalárda". „Budapesti férfi-dalegylet", „Budapesti könyvnyomdászok és betüöntők dalköre".

Die Gesammt-Chöre leitet der Vereins-Chormeister Herr Béla Ziegler.

Jegyek kaphatók:

Schwarz és Weiss *nőidivatáru-raktárukban (bécsi-utcza),* **Szivartőzsde** *(József-rakpart),* **Fürther J.** *szivartőzsdéjében (király-utcza);* **Eder István** *(kertész-utcza 19);* **Veith Nándor** *kávéházáb. (Andrássyut és nagymező-utcza sarkán);* **Löffelmann** *kávéháza (király-utcza);* **Sorger** *(részvénynyomda),* **Wolf Gyula** *(Deutsch);* **Meliszer** *(Pallas);* **Lipschütz J.** *(Khór és Wein);* **Ziegler Sándor** *(Athenaeum);* **Singer Sándor** *(Hungária, tükör-utcza 5);* **Königstein** *(Franklin);* **Krause József** *(Posner);* **Hikl Ferencz** *(akácfa-utcza 39).* **Gavenda Károly** *(nagy diófa-utcza 9) és* **Wolf Antal** *urnál;* **Benjamin M.** *első budapesti ujság-irodájában (fürdő-utcza 1. sz.)*

Karten sind zu haben

bei den Herren **Schwarz & Weiss** *Damenmodewaaren-Handlung (Wienergasse),* **Trafik** *(Franz-Josephsquai);* **J. Fürther**, *Trafik (Königsgasse);* **Stefan Eder** *(Gärtnergasse 19);* **Café Veith**, *(Andrássystrasse, Ecke Feldgasse);* **Café Löffelmann** *(Königsgasse); ferner bei den Herrn* **Sorger** *(Actiendruckerei);* **J. Wolf** *(Deutsch);* **A. Ziegler** *(Athenäum);* **Meliszer** *(Pallas);* **J. Lipschütz** *(Khór u. Wein);* **S. Singer** *(Hungaria, Spiegelgasse 5);* **Franz Hikl** *(Akaziengasse 39);* **Königstein** *(Franklin);* **J. Krause** *(Posner);* **Karl Gavenda** *(grosse Nussbaumgasse 9) und bei Herrn* **A. Wolf. M. Benjamin's** *Erster Budapester Zeitungsverschleiss (Badgasse 1)*

Budapester Männergesang-Verein „Egyetértés".

FAHNENWEIH-FEST

15. August 1885. *Hauptstädtische Redoute.* *15. August 1885.*

Budapest, im Monat Juli 1885.

P. T.

Der Budapester Männergesangverein „Egyetértés" feiert am Samstag, 15. August l. J. in den hauptstädtischen Redouten-Sälen unter Leitung seines Chormeisters Herrn Béla Ziegler sein

Fahnenweih-Fest,

verbunden mit einem

Monstre-Gesangs-Concert

und Tanzkränzchen,

unter gefl. Mitwirkung des Herrn Ph. Lang, Mitglied der k. u. Oper und folgender corporativ vertretener Gesangvereine: **„Kecskeméti Dalárda", „N.-Kikindai Dalárda", „Máramaros-szigeti polg. Dalkör", „Szentesi dal- és zene-egylet", „Athenaeum-Dalárda", „Budapesti férfi-dalegylet", „Budapesti könyvnyomdászok és betüöntők dalköre", „Kőbányai férfi-dalegylet", „Szobrászok dalegylete", „Szabósegédek dalegylete", „Budapesti magyar csipész-ifjuság dalköre".**

Durch Deputationen vertreten: **„Kassai dalegylet", „S.-A.-Ujhelyi Dalárda", „Acélhang férfi-dalegylet", „Gesangschor des deutschen Geselligkeits-Clubs".**

Mitwirkung von 3 Musik-Chören.

Das Ehrenamt der Fahnenmutter hat Ihre Hochw. Frau Johann v. Török gütigst übernommen.

Die hervorragenden Dichter, die Herren **Josef Komócsy** *und* **Dr. Anton Várady** *waren so freundlich, durch dichterische Beitzäge den Werth des Festes zu heben.*

Die **Tanzmusik** *besorgt die vollständige Kapelle des k. k. 32. Lin.-Inf.-Reg. unter persönlicher Leitung ihres Kapellmeisters Herrn* **Josef Dubez.**

Bei dieser Gelegenheit beehren wir uns Ihnen einen mit Namen versehenen Fahnen-Nagel mit der ergebenen Bitte zu überreichen, dass Sie diesen Nagel zum ewigen Andenken am Tage des Festes in die Stange der Fahne einzuschlagen belieben. Die eventuell nach der Festlichkeit einlangenden Nägel werden jeden Dienstag und Freitag von Abends 8 Uhr an im Vereinslokale (Akaziengasse 39, Schaffhausers Gasthaus) eingeschlagen.

Vom Reinerträgnisse werden 10% dem „Ungarländischen Journalisten-Pensionsfonde" zugeführt.

Das Fest-Comité.

Beginn des Abend-Concertes 8 1/2 Uhr. — Entrée pr. Person 1 fl.

36.

17

Augsburg, den 9. August 1880.

FEST-PRODUCTION

im grossen Saale des Schiessgraben

bei Gelegenheit der VIII. General-Versammlung des allgemeinen deutschen

CÆCILIEN-VEREINS

ausgeführt von der vollständigen *Carl-Capelle* unter gefälliger Mitwirkung der *Augsburger Liedertafel.*

PROGRAMM:

1. **Beethoven-Festmarsch** von **Lessmann.**
2. **Concert-Ouverture** von **Foroni.**
3. **Divertissement** aus der Joh. Strauss'schen Operette **„Prinz Methusalem"** von **C. Carl.**
   a. **Sänger Reichthum** (Chorlied). Gedicht von **L. A. Mack,** Musik von **C. Kammerlander.**
4. **Chor** und **Cavatine** aus der Oper **„Der Schwur"** von **Mercadante.**
5. **Potpourri** aus Richard Wagners „Lohengrin" von **Eberle.**
   b. **Meine Muttersprache.** Gedicht von **Klaus Groth,** Musik von **E. Engelsberg.**
6. **Turner-Quadrille** von **Zikoff.**
7. **Fest-Ouverture** zur 50jährigen Jubelfeier der Unabhängigkeit Belgiens von **Steenebrugen.**
   c. **Mannestrutz.** Gedicht von **C. Droste Vichering,** Musik von **C. Kempter.**
8. **Erinnerung** an Rich. Wagners Bühnenfestspiel **„Der Ring der Nibelungen"** von **Carl.**
   (Erklärung hierzu.)
   Einleitung und Spiel der Rheintöchter (Solo für hohe Trompete und Flügelhorn). Fluchmotiv (Solo für Posaune). Rufe der Walküren. Einzug der Götter in Wallhalla. Sigmunds Lenzlied (Solo für Flügelhorn). Siegfrieds Sterbegesang. Schwertgesang. Walkürenritt. Auftritt der Mannen. Gesang der Rheintöchter mit Schluss.
9. **Aquarellen, Walzer** von **J. Strauss.**
10. **Ueberall und Nirgends,** Potpourri von **Goetz.**
11. **„Am Meer",** Lied von **Fr. Schubert.**
12. **Marsch** von **Carl.**

Lieder-Texte.

Sänger-Reichthum.

Wir haben fröhlich manches Jahr
Durchlebt, und schon durchsungen,
Und hoch die Fahne immerdar
Des deutschen Lied's geschwungen,
Preis dir, du edler, deutscher Sang!
Du Donnerhall, du Siegesklang,
Der über'n Rhein gedrungen.

Du widerhallst im grünen Wald,
Ertön'st auf dürrer Haide,
Du jubelst mit, wenn Jubel schallt,
Und bist ein Trost im Leide.
Und sitzen wir beim Glase Wein,
Das müsst ein traurig Zechen sein,
Wärst du nicht im Geleite.

Denn ohne dich ist freudenleer
Und trüb und still das Leben,
Du bist ein Schatz, den goldenschwer
Aus tiefster Brust wir heben.
Du machst uns glücklich, machst uns reich,
Kein and'res Kleinod kommt dir gleich,
Nach dem die Menschen streben.

Doch nicht in einen Eisenschrein
Wir unsern Reichthum schliessen,
Es soll sich Jeder seiner freu'n,
Und ihn mit uns geniessen.
Dem deutschen Volk das deutsche Lied,
Mit seinem Klang von Lieb' durchglüht,
Das Vaterland zu grüssen.

Meine Muttersprache.

O Muttersprache schön und weich!
Wie traulich klingst du mir!
Wär auch mein Herz dem Steine gleich,
Sein Hochmuth wiche dir.
Du beugst den Nacken und er bricht,
Als bög' ihn Mutterarm,
Du kosest mir um's Angesicht,
Still ist nun aller Harm.

Ich fühle wieder mich als Kind,
Kaum noch der Welt bewusst.
Du hauchst mir wie ein Frühlingswind
Gesund die kranke Brust.
Mir ist's, als falte Vater dann
Noch jetzt die Hände mir,
Und „Vater unser" fang ich an,
Als säss er wieder hier.

O Muttersprache, recht und schlicht,
Du alte fromme Red'!
Wenn nur ein Mund „mein Vater" spricht,
So klingt mir's wie Gebet!
So herrlich klingt kein Harfenton,
Singt keine Nachtigall
Und helle Thränen quillen schon
Hervor bei deinem trauten Schall.

Mannestrutz.

Es soll gleich einem Eichbaum stark
Der Mann mit Stürmen ringen,
Es soll ihm trotzig Bein und Mark
Die Willenskraft durchdringen,
Und wenn der Donner oben braust,
Der Himmel steht in Gluthen,
Die Hölle ihm um die Ohren saust
Das soll ihn nicht entmuthen.

Ihm muss die Welt in seiner Brust,
In seinem Leben liegen,
Er muss in Leid und muss in Lust
Sein eigen Herz besiegen,
Und stetig ernst und stetig treu
Muss er sein Werk vollbringen,
Und muss im Leben frank und frei
Nach allem Edlen ringen.

So soll er aus dem Erdenthal
Den Weg zum Himmel wandeln
Und soll im heil'gen Gottesstrahl
Stets recht und redlich handeln,
Das ist der ächte starke Mann,
Der so durch's Leben gehet,
Der so auf seiner Lebensbahn
Gleich einem Eichbaum stehet.

Es soll gleich einem Eichbaum stark
Der Mann mit Stürmen ringen,
Es soll ihm trotzig Bein und Mark
Die Willenskraft durchdringen,
Und wenn der Donner oben braust,
Der Himmel steht in Gluthen,
Die Höll ihm um die Ohren saust
Das soll ihn nicht entmuthen.

Druck von C. Reichenbach in Augsburg.

„Isten áldja a tisztes ipart!“

A

BUDAI KATHOLIKUS LEGÉNY-EGYLET

HELYISÉGÉBEN

II-ik kerület, alsó-viziváros, iskola-utcza 18. szám vagy Donáti-utcza 43. szám

vasárnap 1883-ik évi május hó 27-én

és

hétfőn 1883. évi május hó 28-án

tartandó

ELŐADÁS MŰSORA.

A szentlélek eljövetele.

Bibliai dráma énekekkel 2 felvonásban. Irta Pailler V. Forditotta Paczona A.

(Rendező Bártfay A. Karnagy Mondok J.)

SZEMÉLYZET:

Péter,	apostolok	*Czeitler Sándor.**
János,		*Gahlen Ödön.*
András,		*Erdei János.*
Simon,		*Erczi Győző.**
Jakab ifj.,		*Paulits J.*
Jakab id.,		*Keller B.*
Máté,		*Boka János.*
Fülöp,		*Altorjai Árpád.*
Bertalan,		*Szlovacsek N.*
Tádé,		*Keuler Gusztáv.*
Tamás,		*Stefani Ferencz.**
Lukács,	tanítványok	*Horváth Miklós.**
Barabás,		*Victor Mihály.**
Mátyás,		*Gyürke Béla.**

Kaiphás, főpap	*Bártfai Antal.**
Pontius Pilátus, római helytartó	*Barabás János.**
Dagon, templomőr	*Gróf Mihály.*
Cassius Longinus, római testőr	*Hangl József.**
Abdias, vak	*Szobovits Endre.**
Elkan, cyrenei kereskedő	*Kovartschik V.*
Egy perzsiai »	*Gárdony József.*
» phöniciai »	*Steinhübel P.*
» arábiai »	*Balog Imre.*
» aethiopiai »	*Novosad Sándor.*

Egy férfi egy beteg gyermekkel, egy férfi sebes kézzel, egy kigyógyult fekélyes, egy meggyógyitott süket, egy meggyógyitott béna, egy halottaiból feltámadt.

Lictorok. Katonák. Nép.

A *-gal jelzett urak az egylet iránti szivességből müködnek közre.

A II. felvonásban előforduló „**Szentlélek eljövetele**“ nagy néma képlet görögtüz fénnyel leend világitva.

T. Pártfogók!

Egyletünk mint katholikus egylet hivatásához hűen már több idő óta oda törekedett, hogy egy bibliai drámát a hirneves ammergaui ilynemü előadások mintájára, a mennyire szerény tehetségünktől telik a t. pártfogóknak bemutathassunk.

Midőn tehát ez alkalommal a fenti épületes előadásra a t. pártfogók becses figyelmét felhivjuk, egyszersmint kérjük hogy egyletünket tapasztalt becses pártfogásukba ezuttal is részesiteni sziveskedjenek.

Kezdete fél 8 órakor.

Bagó Márton és fia II. ker. ponty-utcza 4.

Első budapesti szegény gyermekkert-egylet.

17. szám.

Báró Horvig Anna úrnő Őméltóságának

BUDAPESTEN.

A jelenkor emberbaráti törekvései közepette feleslegesnek mutatkozik a gyermekkertek áldásos intézményének behatóbb méltatása, miután ezeket még a tehetségesebb és műveltebb néposztály elemei is alig nélkülözhetik. Annál sürgősebb szükség ez tehát oly szegény gyermekek szüleire nézve, kiket a **mindennapi kenyérkereset** *gondjai elannyira igénybe vesznek, hogy magzataik nevelésével a legkevésbé sem foglalkozhatnak.*

Hogy tehát e sanyargó szülőknek gyámolító jobb, — az aggályteljes jövőnek elébe néző gyermekeknek pedig a társadalmi jótékonyság befolyása által istápolás nyújtathassék: tisztelettel alulirott egyletünk — a helyi viszonyok sürgető állapotára való tekintettel — hozzáfogott egy, a szegény gyermekek befogadására szolgáló **„Minta-gyermekkert"** *építéséhez.*

A kezdeményezésben egyletünket vezérlő elvek és egyéb tekintetek a tisztelettel ide csatolt **„Felhivásban"** *vannak ecsetelve; mig szerény anyagi viszonyaink arra késztetnek bennünket, hogy Méltóságos szivességéhez járulva tisztelettel az iránt kérjük fel: miszerint az ide csatolt* **„Gyüjtő-ivet"** *átvállalni és azon nemes ügy szolgálatában, mely egyletünket ezen gyermekkert épitésére irányuló törekvésében vezérli, s a mely nem csupán a jövő nemzedék gondozását és nevelését, de egyszersmind a haza s az emberiség javának előmozditását is czélozza, — gyámolitani kegyeskedjék.*

Megkülönböztetett tisztelettel

Budapesten, 1884. márczius hó 27.

Az első budapesti szegény gyermekkert-egylet választmánya nevében:

Báró Lipthay Béláné,
elnök.

Erster Budapester Armenkindergarten-Verein.

P. T.

Die segensreiche Einrichtung von Kindergärten eingehend erörtern zu wollen, müsste bei den allgemein humanistischen Bestrebungen der Jetztzeit zwecklos erscheinen; können doch dieselben selbst von den besseren, gebildeteren Klassen kaum entbehrt werden. Umso dringender nöthig sind solche für jene Kinder, deren Eltern, durch die Sorge um die **leibliche Erhaltung** *gänzlich in Anspruch genommen, sich mit der Erziehung ihrer Sprossen nicht befassen können.*

Um aber eben dort, wo die Lage der Eltern eine äusserst missliche, die Zukunft der Kinder eine besorgnisserregende ist, helfend, in sozialer Richtung **rettend** *einzutreten, hat der ergebenst unterzeichnete Verein die Erbauung eines — durch die lokalen Verhältnisse dringend gebotenen —* **Musterkindergartens für arme Kinder** *in Angriff genommen.*

Die Dringlichkeit solchen Beginnens, die den unterzeichneten Verein leitenden Prinzipien und Anschauungen sind in dem beiliegenden **Aufrufe** *dargethan; die schwachen materiellen Verhältnisse desselben machen es ihm zur Pflicht, an das Mitgefühl (P. T.) mit der ergebenen, herzlichen Bitte heranzutreten, den beiliegenden Aufruf und* **Sammelbogen** *gütigst zu übernehmen und die Bestrebungen unseres Vereines für unseren neu zu* **erbauenden Kindergarten,** *damit aber auch die gute Sache, die Pflege und Erziehung der zukünftigen, wenngleich unbemittelten Generation, die Förderung des Vaterlandswohles und der Menschheit zu unterstützen.*

Mit dem Ausdrucke ausgezeichneter Hochachtung

Budapest, am 27. März 1884.

Für den Ausschuss des Ersten Budapester Armenkindergarten-Vereines:

Baronin Béla Lipthay m. p.
Präsidentin.

1573. Eduard Neumayer Budapest.

39

T. Cz.

A svábhegyen nyaraló t. cz. közönség egyik régi ohaját teljesitendő, valamint ama számtalan panasz megszüntetése czéljából, mely az „Eötvös nyaraló“ vendéglőnek bérlői kézbe adása által keletkezett, **a svábhegyi fogaskerekü-vasut igazgatósága,** az

„Eötvös nyaraló“ vendéglőt

f. é. április 12-től kezdve **saját kezelésébe veszi át** és a vendéglői üzletet közvetlen felügyelete alatt teljesitteti.

Kitünő, minden igénynek megfelelő izletes konyháról, jó minőségü, valódi és hüs italokról gondoskodva lett, valamint arról is, hogy az árak a fővárosi jobb éttermekhez alkalmazkodva állapittassanak meg.

Az élelmezési czikkek beszerzése a svábhegyen nehézkes, drága, idővel és gonddal kapcsolatos lévén — főkép ha váratlanul vendégek érkeznek, — különösen pedig a pihenést és üdülést kereső családokat egy nagy tehertől felmentendő, **olcsó árak mellett**

bérlet nyittatik

reggeli-, déli- és esti ellátásra, déli- vagy est-ebédre a t. felek igénye és kivánalma szerint.

T. Czimed tudomására hozzuk egyidejüleg, hogy az „Eötvös nyaraló“ vendéglőben a **fővárosi „központi tejcsarnok“ tejének és összes tejtermékeinek árusitása is eszközöltetik:** minek következtében érintett czikkek az évad alatt friss állapotban folyton készletben tartatnak, és a napi tejszükséglet a T. cz. felek lakásaiba is szállittatik, olompecsétes kannákban, a központi tejcsarnok szokásos árszabálya szerint.

Egyezmények a vendéglő közvetlen vezetőségénél állapithatók meg, avagy a svábhegyi fogaskerekü-vasut igazgatóságánál is tudakolhatók.

Kelt Budapesten 1884. márczius havában

Tisztelettel

Az igazgatóság.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Bagó M. és fia Budapest II. ker. ponty-utcza 4. (B. M. H.)

P. T.

Am den Wünschen des P. T. Publikums bezüglich der Restauration „Villa Eötvös“ entgegen zu kommen, und den vielen Klagen und Unzukömmlichkeiten, welche in der Verpachtung dieses Objektes ihren Grund hatten zu begegnen, wird **die Direktion der Schwabenberg-Zahnradbahn** von 12. April l. J. an, die

Restauration „Villa Eötvös“

in **eigene Regie** übernehmen und führen.

Für vorzügliche, — allen Anforderungen entsprechende schmackhafte Küche, für gute, unverfälschte, frische Getränke wird Sorge getragen; sowie auch, daß die Preise jenen der besseren Restaurationen in der Stadt selbst angemessen sein werden.

Da die Beschaffung der Lebensmittel auf dem Schwabenberge etwas schwierig und kostspielig, mit größerem Aufwand an Zeit und Sorge verbunden ist, besonders wenn unvorhergesehen Gäste sich einfinden, überhaupt um den Ruhe und Erholung suchenden Familien eine Last abzunehmen, werden

ABONNEMENTS

auf die ganze Tageskost, Früh-Mittag-Abends, Mittags- oder Abendkost, je nach dem Belieben und den Anforderungen der P. T. Parteien, **bei billigen Preisen** angenommen.

Anknüpfend beehren wir uns E. W. zu verständigen, daß in der Restauration „Villa Eötvös“ auch die **Milch und sämmtliche Milchprodukte der Budapester Central-Milchhalle** verkauft werden, Grund dessen sind während der Saison genannte Artikel stets frisch im Vorrath, und wird der tägliche Milchbedarf den P. T. Kunden — laut den Normal-Preisen der Central-Milchhalle — in plombirten Original-Kannen auch ins Haus zugestellt.

Alle diesbezüglichen Vereinbahrungen können bei der unmittelbaren Leitung der Restauration getroffen, oder auch bei der Direktion der Schwabenberg-Zahnradbahn eingeholt werden.

Budapest im März 1884.

Achtungsvoll

Die Direktion.

M. Bagó & Sohn II. Bezirk, ponty-utcza 4. (Z. N. St. G.)

ÜNNEPÉLYES AKADÉMIA

MELYLYEL

NAGYMÉLTÓSÁGÚ

TREFORT ÁGOSTON

magyar kir. vallás- és közoktatási miniszter urnak

mint

Főmagasságú és Főtisztelendő

DR. HAYNALD LAJOS

Bibornok-Érsek Urunk

KEDVES VENDÉGÉNEK

hódol

a Jézus-társasága kalocsai érseki Stephaneuma és főgymnasiuma

1883. október 18.

„ÉLJEN", üdvhangok, zengi a főgymnasium énekkara.

Paizsos anagrammjáték *„Augustinus Trefort"* 12 változatban.

Vezénylő : Nánásy Ödön VIII. o. *Zászlós :* Kecskeméthy Béla V. o. *Dobos :* Berzeviczy Zsigmond VI. o. *Paizshordozók :* Csávosy Gyula IV. o., Egresy Aladár III. o., Fejős Imre III. o., Fetter Gyula V. o., Ivencz Frigyes IV. o., Jozippovits István III. o., Kádas József IV. o., Krautsieder Lajos III. o., Scheidl Ágoston III. o., Seitz Ottó IV. o., Strosz Béla IV. o., gr. Sztáray Tibor II. o., Tarnóczy Elemér II. o., Tasner Victor IV. o., Tassy Kálmán III. o., Tóth Vilmos V. o., Tressinszky Géza IV. o. növendékek.

Ouverture, „Figaro lakodalma" Mozart F. A.-tól játssza az intézeti zenekar.

A villamosság diadalai; társas beszédben előadják : Michler Ferencz n. p., Nitzky Kálmán és Kramolin Gyula VIII. o. növendékek.

Szonáta, Beethoven, op. 53. zongorán játssza . . Nyiri István VII. o. n.

„A legfőbb tanvezérhez!" óda; szavalja . . . Kleiszner Gusztáv V. o.

KALOCSA FÉNYALAKJAI.

(Költői jellemrajzok.)

I. **Kollonich Lipót,** vagy a legszebb zsákmány. 1683; szavalja . . . . . Mikovich Lajos VIII. o. tan.

Szonáta, Beethoven, op. 49., játssza . . . Sugár Victor II. o. n.

II. **Tomori Pál,** vagy a kettős nász. 1526; szavalja . Nitzky Kálmán VIII. o. n.

III. **Csáki Ugrin,** a honáldozat. 1241; szavalja . . Nánásy Ödön. VIII. o. n.

Finale és Bolero Mozart Don Juan c. operájából. játssza az intézeti zenekar.

IV. ASTRIK, A SZENT KORONA HOZÓJA, 1000.

(Két kardallal s melodrámai szavalattal.)

Szent István . . . . . Nánásy Ödön VIII. o. n.

Hont, főurak . . . . . Heinrich Aladár VII. o. n.

Pázmán, főurak . . . . . Nitzky Kálmán VIII. n. o.

Astrik, érsek . . . . . Longauer Lajos VIII. o. n.

Fülöp, pannonhalmi benczés . . . . . Radnich Imre VIII. o. n.

Csanád, palota örök . . . . . Kramolin Gyula VIII. o. n.

Ete, palota örök . . . . . Kleiszner Gusztáv V. o. n.

Zengő, ifju dalnok . . . . . Barna Sándor IV. o. n.

Vezéri lovagok: Ragány István és Diks Lajos VIII. o. n., Majthényi Tibor és Pámer Imre VII. o. n.

Apródok: Jusits Elemér III. o. n., Barna Pál I. o. n.

A római követség: B. Stwrtnik József VII. o. n., Belházy Gyula, Hanauer Jenő, B. Gudenus Géza, Simontsits Elemér VI. o., Banovits László, Heinrich Jenő, Sey Tamás, Zboray Gyula V. o., Havranek Pál, B. Gudenus Ervin, Köllner Károly, Turkovits Károly IV. o. növendékek.

Paraphrase Gounod és Wagner-féle dallamok fölött . játssza az intézeti zenekar.

MEGVILÁGÍTOTT ÉLŐKÉP:

Szent István és a keresztény növelés.

A szent korona őrangyalai: Auber Tivadar és Gaál István III. o. növendékek.

Hunyady induló, Erkel Ferenctől . . . . . játssza az intézeti zenekar.

Az intézeti zenekar résztvevő tagjai:

Burián Aladár VII. o., Csihás Béla IV. o., Dienes Márton VIII. o., Hanauer Jenő VI. o., Havranek Pál IV. o., Horváth Gábor VIII. o., Longauer Lajos VIII. o., Menczer Rezső VI. o., Nitzky Kálmán VIII. o., Nyiri István VII. o., Strosz Béla IV. o., Sugár Victor II. o., Szabó Miklós IV. o., Várnay Imre IV. o. növendékek.

A. M. D. G.

Kalocsa, 1883. Nyom. Malatin Antalnál.

41.

Meghívó.

Ujbl Miklós műépítész úr szíves volt megígérni, hogy f. hó 26-án szerdán d. u. 4 órakor szíves lesz az új operaházat és annak összes berendezéseit és felszereléseit a fővárosi egylet választmánya tagjainak megmutatni.

Felkérem annek folytán a t. választmányi tagokat, hogy az említett napon és órában a helyszínén megjelenni s egyúttal e meghívót belépti jegyül magával hozni szíveskedjenek.

Budapesten 1884-ki március 21-én

Tömörkényi Károly
polgármester egyleti elnök.

T. cz. Rozsnyai Mihály úrnak.

42.

MEGHIVÓ

A BUDAPESTI KÖNYVKÖTŐ-SEGÉDEK BETEGSEGÉLYZŐ-, TEMETKEZÉSI- ÉS ÖNKÉPZŐ-EGYLETÉNEK

ZÁSZLÓSZENTELÉSI ÜNNEPÉLYÉRE,

mely

f. évi junius hó 29-én Péter és Pál napján

A TERÉZVÁROSI TEMPLOMBAN

BUSBACH PÉTERNÉ szül. Bartholovich Emma Urhölgy ő Nagysága mint zászlóanya jelenlétében fog megtartatni.

SOROZAT.

1. Gyülekezés délelőtt 8½ órakor a régi polgári lövöldében.
2. A zászlóanya Busbach Péterné szül. Bartholovich Emma urhölgy ő nagysága ünnepélyes fogadtatása.
3. Üdvözlőbeszéd a zászlóanyához Wodiáner Sarolta kisasszonytól.
4. Díszbeszéd főtisztelendő Vayand Géza urtól.
5. Templombavonulás a Királyutcán végig zenekiséret mellett.
6. Zászlószentelés, a zászlószalag feltüzése, valamint szegbeverés a szentelő pap főtisztelendő Klempa Simon prépost ur és a zászlóanya részéről.
7. Menet a királyutcán végig, bevonulás a régi polgári lövöldébe, a hol aztán
8. Szegbeverés folytatása dal- és zenedarabok előadása mellett.
9. Zárbeszéd, tartja Geiduschek József, a végrehajtó bizottság elnöke.

A netalán az ünnepély után beérkezendő szögek egy héttel később azaz juliushó 6-án fognak az egylet helyiségében (Kazinczy-utca 53. sz.) beveretni délutáni 3 órától kezdve.

Este 8 órakor társas vacsora s utána táncvigalom a régi polgári lövöldében.

Az ünnepélyen a báró Baldácsy hadastyán egylet zenekara Rohrbacher Károly karmester ur személyes vezetése mellett fog közreműködni.

Közreműködnek továbbá az ünnepélyen az »Egyetértés« férfidalegylet s a »Budapesti Polgári Dalkör.«

Belépti jegy az esti mulatságra: **személyjegy ára 80 kr., családjegy ára 1 frt 50 kr.**

Jegyek kaphatók: **Geller József** könyvkötőnél, egyetemutca, takarékpénztárépület; **Fritz József** könyvkötőnél, kigyóutca; **Gradl Adolf** papirkereskedőnél, rózsatér; **Erczhegyi Ferencz** könyvkötőnél, Budán, szentháromságtér; **Rózsa Kálmán és neje** könyvnyomdájában, őszutcza 30. szám; azonkivül az egyleti helyiségben, Kazinczy-utca 53. szám **Löhnert** vendéglősnél és este a pénztárnál.

Ez alkalommal van szerencsénk egy névvel ellátott zászlószeget azzal az alázatos kérelemmel átküldeni, hogy azt örök emlékül a zászló rudjába beverni méltóztassék.

Tekintve, hogy a zászlószentelés tiszta jövedelme az egylet alaptőkéje javára fordittatik, minél számosabb részvétért esd

kiváló tisztelettel

a végrehajtó bizottság.

EINLADUNG

DES

BUDAPESTER BUCHBINDER-GEHILFEN KRANKENUNTERSTÜTZUNGS-, LEICHENBESTATTUNGS- UND SELBSTBILDUNGS-VEREINES

ZUR

FAHNENWEIH-FESTLICHKEIT,

welche am

29-ten Juni l. J. in der Theresienstädter Pfarrkirche

im Beisein der Frau Peter Busbach geb. Emma Bartholovich als Fahnenmutter

abgehalten wird.

PROGRAMM.

1. Versammlung Vormittag 8½ Uhr in der alten bürgerlichen Schiesstätte.
2. Feierlicher Empfang der Fahnenmutter Frau Peter Busbach geb. Emma Bartholovich.
3. Begrüssungsrede an die Fahnenmutter von Frl. Charlotte Wodiáner.
4. Festrede seiner Hochwürden Herrn Géza Vayand.
5. Kirchengang durch die Königsgasse mit Musikbegleitung.
6. Fahnenweihe, Anknüpfung des Fahnenbandes sowie Nageleinschlagen von Seite des weihenden Priesters Hochwürden Herrn Probst Simon Klempa und der Fahnenmutter.
7. Rückzug durch die Königsgasse, Einzug in die alte bürgerliche Schiesstätte, wodann
8. Fortsetzung des Nageleinschlagens bei Vortrag von Gesang- und Musikpièçen.
9. Schlussrede, gehalten von Josef Geiduschek, Präsident des Executiv-Comités.

Die eventuell nach der Festlichkeit einlangenden Nägel werden eine Woche später, d. i. am 6. Juli 1884 im Vereinslokal (Kazinczy-utca Nr. 53) von 3 Uhr Nachmittag an eingeschlagen.

Abends 8 Uhr Gesellschafts-Diner, hierauf Tanzunterhaltung in der alten bürgl. Schiesstätte.

Bei der Festlichkeit wird die Musik-Capelle des Br. Baldácsy Veteranen-Vereines unter persönlicher Leitung des Kapellmeisters Herrn Karl Rohrbacher mitwirken.

Ferner wirken mit an dieser Festlichkeit der »Egyetértés« Männergesang-Verein und der »Budapester bürgerl. Gesangsclub«.

Eintrittskarten zur Abendunterhaltung: **Personenkarte 80 kr., Familienkarte 1 fl. 50 kr.**

Karten sind zu haben bei: **Josef Geller**, Buchbinder, egyetemutca im Sparcassa-Gebäude; **Josef Fritz**, Buchbinder, kigyóutca; **Adolf Gradl**, Papierhandlung, rózsatér; **Franz Érczhegyi**, Buchbinder, Ofen, szentháromságtér; **Rózsa Kálmán és neje**, Buchdruckerei, őszutca 30, ausserdem im Vereinslokal, Kazinczy-utca 53 in Löhnert's Gasthaus und Abend an der Cassa.

Bei dieser Gelegenheit beehren wir uns Ihnen einen mit Namen versehenen Fahnennagel mit der ergebenen Bitte zu überreichen, dass Sie diesen zum ewigen Andenken in die Stange der Fahne einzuschlagen belieben.

In Anbetracht, dass das reine Einkommen der Fahnenweihe zu Gunsten des Verein-Stammcapitales verwendet wird, bittet um je zahlreichere Theilnahme

mit besonderer Hochachtung

das Executiv-Comité.

48520 BUDAPEST, M. DEUTSCH ART. ANSTALT

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

188½. TANÉVI RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK BEIKTATÁSA ALKALMÁBÓL

1881. september hó 1-én d. e. 10 órakor

SAJÁT DÍSZTERMÉBEN

(egyetemi központi épület új szárny II. emelet)

TARTANDÓ

KÖZÜLÉSRE.

Tárgyak:

Dr. Berger Ev. János lelépő rector zárbeszéde.

Dr. Apáthy István rectori székfoglaló beszéde.

Budapesten, 1881. Nyomatott a m. kir. egyetemi könyvnyomdában.

MEGHÍVÓ

A

BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

1875/6-IK TANÉVI RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK BEIKTATÁSA ALKALMÁBÓL

1875. October hó 1-én d. e. 10 órakor

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA KIS DÍSZTERMÉBEN

TARTANDÓ

KÖZÜLÉSRE.

Tárgyak:

Dr. Kovács József lelépő Rector zárbeszéde.
Dr. Than Károly rectori székfoglaló beszéde.

Budapest, 1875. Nyomatott a magyar kir. egyetemi könyvnyomdában.

MEGHIVÓ

A KIRÁLYI JÓZSEF-MŰEGYETEM ÚJ ÉPÜLETEINEK

1883. NOVEMBER HÓ 25-ÉN D. E. 11 ÓRAKOR

TARTANDÓ

MEGNYITÓ ÜNNEPÉRE.

TÁRGYAI:

Dr. Szily Kálmán e. i. rektor beszéde „A müegyetem végleges elhelyezésének kérdése 1836-tól—1882-ig.“

A Müegyetem épületeinek bemutatása.

Az Athenaeum r. társ. könyvnyomdája.

MEGHÍVÓ

A KIRÁLYI JÓZSEF-MŰEGYETEM

1884/5. TANÉVI REKTORA ÉS TANÁCSÁNAK BEIKTATÁSA ALKALMÁBÓL

1884. szeptember hó 14-én d. e. 10 órakor

A MŰEGYETEM KÖNYVTÁRTERMÉBEN

(földszint B. 2. szám)

tartandó

KÖZÜLÉSRE.

TÁRGY:

Dr. Szily Kálmán lelépő rektor zárjelentése.

Kriesch János e. i. rektor megnyitó beszéde.

Budapest, 1884. Athenaeum r. társ. könyvnyomdája.

94.

MEGHIVÓ

A BUDAPESTI KIR. M. TUDOMÁNY-EGYETEM

UJJÁALAKITÁSÁNAK 104-IK ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

1884. ÉVI MÁJUS HÓ 13-ÁN D. E. 11 ÓRAKOR SAJÁT DISZTERMÉBEN

(EGYETEMI KÖZPONTI ÉPÜLET, UJ SZÁRNY II. EMELET) TARTANDÓ

ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉSRE

MELYET

AZ EGYETEMI TEMPLOMBAN D. E. 10 ÓRAKOR ISTENI TISZTELET ELŐZ MEG.

TÁRGYAK:

I. *Ünnepi beszéd. Mozgalmak világszerte az egyetemi rendszer ügyében.*
Dr. Szabó József Rector.

II. *A pályamunkák rövid birálatának s a pályanyertesek neveinek kihirdetése.*
Dr. Lengyel Béla bölcsészetkari Dékán által.

III. *A páyadijaknak kiosztása. Dr. Szabó József Rector által.*

Meghivó.

48.

az „Érsekujvárvidéki r. k. népnevelök egyesületének“ f. é. julius hó 3-án Érsekujvárott tartandó közgyülésére.

Tárgyak

1. A mult évi közgyülésről fölvett jegyzőkönyv felolvasása.
2. Az elnök évi jelentése.
3. A II. orsz. képv. tanitó-gyülésre küldött képviselő jelentése.
4. Az országos kath. tanitói segélyalap.
5. A biráló bizottság jelentése. Előadó: .....
6. A pályadijat nyert munkálatok felolvasása.
7. Az „olvasó könyv“ről beadott javaslat tárgyalása.
8. A „Milyen legyen az ismétlő iskolások olvasó könyve falun, és milyen a városokban?“ czimü tételről beadott javaslat tárgyalása.
9. „A népiskola és a közegészség ügy“ czimü tételről beadott javaslat tárgyalása.
10. „A törtek tanitása a népiskolában“ czimü tételről beadott javaslat tárgyalása.
11. A pénztárnok jelentése és a számadás megvizsgálása.
12. Az egyesület lapja.
13. Az egyesületi könyvtár. Könyvtárnok választása.
14. Uj tételek kitüzése a jövő évi közgyülésre.
15. Egyéb inditványok.

A közgyülés a r. k. plébánia templomban 8 órakor tartandó sz. mise után kezdetik.

A netalán teendő inditványok, az elnöknél junius 25-ig bejelentendők.

Ohajtandó, hogy az egyesület igen tisztelt tagjai a gyülést megelőző napon jelenjenek meg Érsekujvárott, hogy a tartandó előértekezleten minél számosabban részt vehessenek.

Éjjeli szállásról a szállásrendező-bizottság gondoskodik, miért is azok, kik a gyülést megelőző napon szándékoznak megjelenni, ezt junius hó 26-ig **Horváth Béla**, érsekujvári tanitó urnál sziveskedjenek bejelenteni.

Kelt Érsekujvárott, 1884. junius hó 3-án tartott közp. bizottságigyülésen.

Dubrovay Károly, s. k.
az egyesület jegyzője.

Szentgyörgyi Ferencz, s. k.
az egyesület elnöke.

Érsekujvárvidéki rom. kath. népnevelök egyesülete

Galgóczy Lukács, s. k.
a központi bizottság tagja.

AZ

„ORSZÁGOS NŐKÉPZŐ-EGYLET“

tanintézetében

(Budapesten, Zöldfa-utcza 38. sz. a.) folyó 1884. évi junius 14. és következő napjain

tartandó

Közvizsgálatok Sorrendje.

Junius 14-én d. e. 9 órakor a négy elemi és I., II. polgári osztály r. kath. növendékeinek **vallástani vizsgálata.** Tanár: *Lollok Lénárd.*

D. u. 3 órakor felekezetenként külön termekben a többi **vallástani vizsgálatok.** Hittanárok: *Lollok Lénárd,* róm. kath.; *Győry Vilmos,* ágost. hitv.; *Laky Dániel,* helv. hitv. *Dr. Bak Izráel,* móz. hitv.

Junius 16-án d. e. 10 órakor a négy polgári s három felső osztály **ének- és zenevizsgálata.** Énektanár: *Nagy Károly.*

Junius 17-én d. e. 8½ órakor **a felső tanfolyam III. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar irodalom történet ..... tanítja *Baráth Ferencz.*
2. Mennyiségtan ..... » *Szente József.*
3. A nevelés és oktatás története ..... » *Dr. Bihari Péter.*
4. Módszertan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
5. Iskola szervezettan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
6. Világtörténelem ..... » *Rosenberg Auguszta.*
7. Földrajz ..... » *Dr. Cherven Flóris.*
8. Alkotmánytan ..... » *Farkas József.*
9. Vegytan ..... » *Kozocsa Tivadar.*

Német és franczia nyelv ebben és a következő osztályokban az illető vizsgálati nap délutánján 3 órakor. Tanítják *Bromeis Zoë, Didier Eugenia.*

Junius 18-án d. e. 8½ órakor **az I. és II. elemi osztály vizsgálata.** Tan.: *Kmethy István, Krug Teréz, Rosenberg Auguszta.*

Junius 19-én d. e. 8½ órakor **a III. és IV. elemi osztály vizsgálata.** Tanítják: *Kmethy István, Rosenberg Auguszta, Krug Teréz.*

Junius 20-án d. e. 8½ órakor **a polgári tanfolyam I. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar nyelv ..... tanítja *Lehr Albert.*
2. Mennyiségtan ..... » *Fekete József.*
3. Történelem ..... » *Vámossy Mihály.*
4. Földrajz ..... » *Dr. Cherven Flóris.*
5. Természetrajz ..... » *Nagy László.*

Junius 21-én d. e. 8½ órakor **a polgári tanfolyam II. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar nyelv ..... tanítja *Lehr Albert.*
2. Mennyiségtan ..... » *Fekete József.*
3. Történelem ..... » *Vámossy Mihály.*
4. Földrajz ..... » *Dr. Cherven Flóris.*
5. Természetrajz ..... » *Nagy László.*

Junius 23-án d. e. 8½ órakor **a polgári tanfolyam III. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar nyelv ..... tanítja *Torkos László.*
2. Mennyiségtan ..... » *Fekete József.*
3. Történelem ..... » *Vámossy Mihály.*
4. Földrajz ..... » *Dr. Cherven Flóris.*
5. Természettan ..... » *Ráth Arnold.*

Junius 24 én d. e. 8½ órakor **a polgári tanfolyam IV. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar nyelv ..... tanítja *Torkos László.*
2. Mennyiségtan és könyvvitel ..... » *Sztojánovits István.*
3. Mennyiségtani földrajz ..... » *Dr. Cherven Flóris.*
4. Magyarország története ..... » *Farkas József*
5. Magyar alkotmánytan ..... » *Farkas József*
6. Vegytan ..... » *Kozocsa Tivadar*
7. Háztartástan ..... » *Kozocsa Tivadar*

Junius 25. d. e. 8½ órakor **a felső tanfolyama I. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Irálytan ..... tanítja *Torkos László.*
2. Mennyiségtan ..... » *Fekete József.*
3. Test- és egészségtan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
4. Aesthetika ..... » *Baráth Ferencz.*
5. Lélektan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
6. Neveléstan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
7. Művelődéstörténet ..... » *Dr. Bihari Péter.*

Junius 26. d. e. 8½ órakor **a felső tanfolyam II. osztályának vizsgálata.**

Tantárgyak:
1. Magyar irodalom történet ..... tanítja *Baráth Ferencz.*
2. Logika ..... » *Dr. Bihari Péter.*
3. Mennyiségtan ..... » *Fekete József.*
4. Általános oktatástan ..... » *Dr. Bihari Péter.*
5. Fegyelemtan és házi nevelés ..... » *Dr. Bihari Péter.*
6. Világtörténelem ..... » *Rosenberg Auguszta*
7. Természetrajz ..... » *Nagy László.*
8. Művelődéstörténet ..... » *Dr. Bihari Péter.*
9. Természettan ..... » *Ráth Arnold.*

A rajzolatok, szépirási példányok és kézi munkak a vizsgálatok idején egy mellékteremben lesznek közszemlére kiállítva. Rajztanárok *Petrányi Géza* és *Lechner Gyula.* Szépirás tanára: *Beck József.* Kézimunka tanitónő; *Pielock Márta.* Ruhavarrást tanított: *Gressler Hermin.* Tornát tanítottak: *Vörös Ida* és *Oherolli János.*

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Fanda J. nyomása.

50.

HEGEDŰS KÁROLY

a m. kir.

technologiai iparmuzeum főigazgatójának az intézet téli működésének megkezdése

alkalmával

1884. évi november hó 4-én tartott

BESZÉDE.

Mélyen tisztelt uraim!

Mint a kir. technologiai iparmuzeum főigazgatója örömmel üdvözlöm önöket, a gyakorlat terén működő iparosokat, e szép intézetben, a melylyel a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az ipari szakképzésnek oly sok avatottsággal megalkotott és erőteljesen fejlesztett rendszerét az egyik irányban betetőzte; örömmel üdvözlöm önöket a téli időszak munkásságának kezdetén, midőn élénk részvétökkel bizonyságot tesznek arról, hogy magukat mesterségükben tovább képezni kivánják, a korral haladni akarnak.

A továbbképzés, a korral haladás szép dolog és mindenkire előnyös, de az iparosra nézve ma, midőn az igények minden tekintetben rohamosan fokozódnak és oly országban, mint hazánk, a mely a világforgalom hálózatába már teljesen bevonatott, feltétlen szükség, életkérdés; — az a kézmüiparosra, a kisiparosra nézve is.

Mert azon átalakulás folytán, a melyet a vasut és gőzhajózás kifejlődése s a gépészet nagy térfoglalása a közgazdasági életben s az ipar gyakorlatában előidézett, a kézmüiparosnak helyzete is megváltozott.

A gépmunkára és a szélső határig vitt munkamegosztásra támaszkodó gyáripar a nyers anyagok előkészitésén, a félgyártmányok előállitásán kivül már üzemkörébe vonta azon iparczikkek nagy részének gyártását is, a melyeket előbb kizárólag a kézmüipar állitott elő.

A kézmüiparnak tehát már részben a gyáriparral kell versenyeznie még ott is, a hol a gyáripar helyben oly sokoldaluan ki nem fejlődhetett, hogy a kisiparnak szárnyát szeghesse és a hol az elszigeteltség hosszu ideig természetes védgátat képezett.

Ebben a helyzetben a kisiparnak erőkifejtésre, sőt erőfeszitésre van szüksége, hogy lételét és fejlődését biztositthassa.

A magyar kézmüiparosoknak feladata, hogy a gépészet vivmányait felhasználják, a jelentékenyebb iparágak terén fokozatos fejlesztéssel nagyobb mühelyeket alakitsanak, és hogy a kisebb mühelyekben lehetőleg egyes specialis iparczikkek előállitására vagy müveletmódok üzésére szoritkozzanak.

A technologiai iparmuzeumnak pedig az a hivatása, hogy a hazai kézmüipart e nehéz feladatában hathatósan támogassa.

Ezen czélből az iparmuzeumban a jelen téli időszak alatt tartandó rendszeres szakelőadásoknak egyik főtárgyát fogja képezni a fontosabb fa- és fémiparágak szerszámainak és gépeinek ismertetése, hogy önök az ujabb szerszámokat és azok okszerü kezelését megismerhessék, a megszokás helyett öntudatosságra emelkedhessenek.

Az öntudatosság megszerzésére lesz alkalmuk, erre kell törekedniök a gépek kezelésénél is.

A gépek rendesen értékesek, nagy tőkét képviselnek s alkalmazásuk valamely üzletre nézve csak akkor előnyös, ha értékök kiméletes és avatott kezelés mellett lassan, a használat arányában csökken és ha azokkal annyi munkát és ugy tudunk végezni, a menynyire képesek.

Ilyen kezelésre a gépies begyakorlás nem elég, hanem szakismeret szükséges. — Imerni kell az egyes

alkatrészek szerkezetét, célját, igénybe vételét, az alkatrészeknek egymással való összefüggését, a mozgás törvényeit, a müködés alatt előfordulható zavarokat és azok elháritásának módjait, érteni kell a gép gondozását.

S eltekintve attól, hogy a gépek megrongálása káros üzemi zavarokat, hátráltatást okoz, ezen ismeretek a kézmüiparosoknak azért is nagyon szükségesek, mert ha motor gyanánt nem gőzgépet, hanem viz-, gáz- vagy más motort alkalmaznak, a gépészt nélkülözhetik s ez mindenütt, de különösen kisebb üzleteknél gazdaságos; és ha gépész van is, jobb ha azt, mint az orvost, nem kell gyakran igénybe venni.

Ilyen gépészeti ismereteket szerezhetnek önök a téli időszak alatt ez intézetben s ha mühelyeiket gépekkel akarják felszerelni, utmutatást nyerhetnek arra nézve, és hogy milyen gépeket és hol szerezzenek be és mily módon rendezzék be mühelyeiket.

És nagyon kivánatos, hogy ilyen előkészülettel fogjanak e munkához, mert nekünk már nincs időnk és módunk arra, hogy a magunk kárán tanuljunk.

A gépek alkalmazása képesiti a kézmüiparost arra, hogy helyzetét a gyároséhoz hasonlóvá alakitsa; ez képesiti, hogy egyes iparczikkeket tömegesebben és hogy különböző iparczikkeket is előnyösen készithessen, szóval hogy versenyképesebb legyen.

Mindkét esetben a sikeres üzleti müködésnek lényeges előfeltétele, hogy alaposan ismerje mindazon iparczikkeket, a melyek mesterségének körébe tartozhatnak, hogy tervszerü számitással választhassa ki azokat, a melyeket helyzeténél fogva előnyösen gyárthatna és hogy ez iparczikkeket valamint a gyártásmódot is tökéletesiteni tudja.

Erre azonban már jelenleg nincs nagyon kedvező alkalom a gyakorlatban.

Budapesten van nehány nagyobb fa- és fémipari mühely, a melyekben többféle, és vannak olyan kisebb mühelyek is, a melyekben csak egyes iparczikkeket, specialitásokat készitenek. — S az iparossegédek tapasztalhatták, hogy azokban a nagyobb mühelyekben évek alatt is alig juthatnak ahoz, hogy minden előforduló munkán a begyakorlásig dolgozhassanak, a kisebb mühelyekben pedig az illető specialitásoknak csak néhány példányát ismerhetik meg, nem az egész sorozatát.

Azok a kik önök közül a külföldre, Német-, Franczia- és Angolországba is kijutnak, tapasztalni fogják, hogy a munkamegosztás elvének alkalmazásánál s némely iparágban a titkolódzásnál fogva a mühelygyakorlat még korlátozottabb; gyakori eset, hogy az iparossegédnek mühelyét kell változtatni, ha munkáját változtatni akarja.

A nagyobb mühelyekből lassankint eltünik már az a jóakarat, az a humanus elv, hogy a munkás tovább képeztessék, a legtöbben az a czél, hogy a munkás minél jobban kihasználtassék. — És ez irányzat alól a munkások közül kevesen tudják magukat emancipálni, mert igy rendesen nagyobb a kereset.

A közép ipartanodával egyesitett technologiai iparmuzeum — a mely a nyers és segédanyagok, a félgyártmányok, az ujabb szerszámok és kész iparczikkek gazdag gyüjteménye felett rendelkezik és a melyben az ujabb gépek időről időre kiállittatnak — van abban a helyzetben, hogy önöknek áttekintést nyujtson mesterségök terjedelme felett, hogy behatóan megismertesse mindazon iparczikkeket, a melyek a fa- és fémipar azon ágaihoz tartoznak, a melyekre a muzeum müködése ez idő szerint kiterjed.

Az itt tartandó rendszeres szakelőadásokból szemlélve megtanulhatják az emlitett iparágak különböző gyártmányainak választékát, czélját, a szerkezet elveit, a gyártásnál a különféle anyagok czélszerü alkalmazását és az ujabb müveletmódokat; megismerhetik azon specialis iparczikkeknek egész sorozatát, a melyeknek előállitása önálló üzletek czélját képezheti.

Ezen előadásokra vannak utalva még azok is, a kik különben előképzettségöknél fogva önmagukat mivelhetnék és tovább képezhetnék is, mert számos kézmüiparág szakirodalma ugyszólván csak illustrált árjegyzékekből áll.

És mindnyájan nagyon utalva vannak arra, hogy magukban fejleszszék azt a képességet, a mely szerint a mesterségökhöz tartozó iparczikkeket és müveletmódokat tökéletesiteni tudják s ujat alkothassanak. — Mert minél nagyobb lesz a létért való küzdelem, minél inkább fokozódik a verseny az ipar terén: annál inkább fognak szaporodni az ujitásokra vett szabadalmak és szigorubban ellenőriztetni a védjegyek, igy meg lesz akadályozva mások tapasztalatainak könnyü szerrel való felhasználása.

Mindnyájan utalva vannak arra, hogy magukban fejleszszék ezt a képességet, mert a verseny terén már részben képzett gyári technicusokkal, részben oly speciálista kézmüiparosokkal állanak szemben, a kik helyzetök előnyeit ki tudják használni.

De hogy az előadásokból ne csak valamit halljanak és tanuljanak, hanem hogy az előadottakat alaposan megértsék, megtanulják: az előadó szakférfiak, különösen az igazgató ur és a tanár urak alkalmat fognak nyujtani önöknek, hogy az előadottakat ismételjék, azokra nézve kérdést intézzenek és hogy elmondják azt is, a mit nem hallottak, de tudnak.

Módot nyujtunk arra, hogy önök egymástól is tanuljanak és mi is akarunk tanulni önöktől, mint oly gyakorlati iparosoktól, a kik naponként foglalkoznak a kivitelnél az aprólékos részletekkel.

Azonban, mint a példabeszéd mondja, a szó elrepül, az irás megmarad; s az iparosnak az irás a rajz, tanulniok kell tehát rajzolni is.

A szorosabb értelemben vett müipartól — a milyen pl. az aranymüvesség, müfaragás, diszitő ipar stb. — eltekintve, számos kézmüiparágnál lehetetlen éles határt vonni az egyszerü és diszes használati iparczikkek között; mondhatjuk ugyan, hogy egyiknél a szerkezet, a másiknál a diszités, a külcsin a fődolog, de czélszerüséget, izlést kivánunk mindegyiknél.

Az iparosnak tehát arra kell törekedni, hogy a helyes szerkesztésben teljes jártasságot s a stylszerü alakitásban bizonyos tájékozottságot szerezzen s közeledjék azon idealis czélhoz, hogy mindkettőben önállóságra emelkedjék.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy mindegyik gyakorlati iparos s különösen a kézmüiparos, a kinek az üzlet százféle teendőjével kell bajlódnia és a legtöbb esetben magának is dolgoznia, a stylszerü tervezésben önállóságra emelkedhetik.

A gyakorlat terén sokkal szükebb körben látjuk és méltányoljuk a munkamegosztás szükségét, mennyivel inkább kell méltányolnunk ezt, azon magasabb szakfoglalkozásnál, a melyhez a történelmi korszakok épitészeti remekeinek összehasonlitó tanulmányozása és alapos ismerete szükséges.

A gyakorlatban foglalkozó iparos nagy közönségnek nincsen ily magas hivatása; ez a hivatás az épitészeké és azon kiválóbb tehetségü iparosoké, a kik a kézi gyakorlatot elsajátitva, de a legtöbb esetben nem folytatva, az iparmüvészeti szakiskolákban és muzeumokban évek alatt mintarajzolókká képezik ki magukat, hogy azután csak tervezéssel foglalkozzanak.

Ily módon képzett mintarajzolók állanak a nyugati államokban is az ipar szolgálatában.

A gyakorlatban müködő iparosok zöme tehát nem lesz müipari rajzoló, de az egész zömnek képesitettnek kellene lennie arra, hogy az alaktan elemeit ismerje, a szakrajzot értse, a mühelyrajzok után dolgozni tudjon.

Olyan szakrajzot fognak önök ebben az intézetben tanulni, a minőket a mühelyekben találnak és a minők után kell dolgozniok a saját mühelyeikben is.

Mert az a szemmérték vagy próbálgatás utáni dolgozás — a mi nagy idő-, és munkaveszteséggel jár — a mai korban már csak a falusi zugmühelyekbe való, értelmes, számitó iparosnak átgondolva készitett részletes rajzok után kell dolgoznia.

Hiszem, hogy önök közül is fognak kiválni olyan tehetségüek és hajlammuak, a kik magukat mesterségökben ügyes müipari rajzolókká, tervezőkké kiképezhetik, de hangsulyozom, hogy ezt teljes sikerrel csak akkor tehetik, ha előbb a szerkesztési rajzban szereztek kellő jártasságot.

* * *

Ezeket tanulhatják önök a téli időszak alatt a technologiai iparmuzeumban és saját tapasztalataik után meggyőződhetnek, hogy azt az időt — a melyet itt a szakelőadásoknak és rajzgyakorlatoknak szentelnek, sehol sem tudják hasznosabban eltölteni.

E hallgatóságnak ifjabb tagjai, az iparos segédek is, a kik mint mondani szokás már kinőttek a szakiskolákból, meggyőződhetnek, hogy a technologiai iparmuzeum az a szakintézet, a melyből sohasem nőnek ki; az az intézet, a mely a kézmüiparos gyakorlati müködését a sirig kiséri, a sirig támogatja.

Viseltessenek tehát bizalommal és odaadással ez intézet iránt, s forduljanak ehez bizalommal, ha üzleti és szakügyekben felvilágositásra, utmutatásra van szükségök.

Legyen szabad végül egy jóakaró figyelmeztetést intézni önökhöz.

Mint iparosok tapasztalásból tudják, hogy ha hosszabb ideig akadályozva vannak gyakorlati tevékenységökben, a kéz elszokik a munkától s ha azután ujból kezdik, a munka lassabban, nehezebben megy s csak kitartó gyakorlás után lesznek ismét azon helyzetben, hogy előbbi teljes munkaképességöket érvényesithetik.

Igy van ez a szellemi foglalkozással is; folytonos és rendszeres gyakorlat szükséges arra nézve is, hogy az elme megőrizze a felfogás könnyüségét, a gyors gondolkozási képességet és az emlékező tehetség erejét.

Használják fel tehát kitartóan a tanulásra azon kedvező alkalmat, a mely a téli időszak alatt ebben a muzeumban kinálkozik; látogassák szorgalmasan az előadásokat és a rajzgyakorlatokat, hogy minél többet tanulhassanak.

Kitartó szorgalom mellett munkásságuk eredményes leend; s az önök és a hazai ipar fejlődése érdekében kivánom, hogy minél eredményesebb legyen.

Budapest, 1881. Az Athenaeum r. társ. könyvnyomdája.

57.

Galanthai Gróf Esterházy Imre és neje Gróf Rossi Alexandrina, örömmel jelentik leányuknak Esterházy Antónia, Grófnőnek, Galanthai és Fraknói Gróf Esterházy Mihállyal, Pozsonyban folyó hó 7-én leendő házassági egybekelését.

Pozsonyban 1887. Junius havában.

Hardtmuth Ede, Pozsony

52

52

Justin Rudnay von Rudna und Divékújfalu, Mitbesitzer von Rudna und Grundbesitzer zu Sook Szelőcze im Neutraer Comitat, gibt hiemit Nachricht von seiner bevorstehenden Vermählung mit dem hochwolgeborenen Fräulein Marie Freiin Baselli-Süssenberg auf Versa, Tochter des hochwolgeborenen Herrn Eduard Freiherr von Baselli-Süssenberg auf Versa, k. k. General-Major a. D., Ritter des Leopold-Ordens III. Classe mit der Kriegsdecoration, Besitzer der Kriegs-Medaille, des russischen St. Annen-Ordens II. Classe in Brillanten, des St. Wladimir-Ordens IV. Classe mit der Kriegsdecoration, des k. preus. rothen Adler-Ordens II. Classe; und der hochwolgeborenen Freifrau Marianne Baselli-Süssenberg auf Versa, geborenen Freiin von Margelik.

Die Trauung findet am 17. Februar 1874 in der Kirche zur heil. Dreifaltigkeit statt.

Pressburg, im Februar 1874.

GESELLSCHAFTS-DRUCKEREI FRANZ WIESNER UND COMP.

Nagyságos
Rendek József kanonok
s Áfás urnak.

Esztergam

53.

Galanthai és Fraknói Gróf Esterházy Antal, cs. kir. kamarás, örömmel jelenti fiának Gróf Esterházy Mihálynak, Esterházy Antónia Grófnővel, Galanthai Gróf Esterházy Imre és neje Gróf Rofsi Alexandrina leányával, Pozsonyban folyó hó 7-én leendő házassági egybekelését.

Pozsonyban 1887 Junius havában.

Hartmuth Ede Fiai

Ghymesi és gácsi özvegy **Gróf Forgách Antalné** tisztelettel tudatja saját és férje néhai nagyméltóságú ghymesi és gácsi **Gróf Forgách Antal** úrnak, a Lipótrend nagykeresztese, a kir. Szt. Istvánrend vitéze, a pápai Krisztusrend nagykeresztese, ő cs. kir. ap. Felsége v. b. t. tanácsosa, és aranykulcsos hivének stb. stb. leányának, ghymesi és gácsi **Forgách Ilona Grófnőnek**, Méltóságos barkóczi **Rosty Flóris** úrral cs. k. kamarás és követségi tanácsos, több jeles rend középkeresztese és vitézével leendő egybekelését.

Az egyházi szertartás f. é. deczember 29-ik napján a Gács városi templomban fog megtartatni.

Gács, 1885. deczember havában.

Kanitz C. Budapest.

55.

Barkóczi **Rosty Flóris**, cs. k. kamarás és követségi tanácsos, több jeles rend középkeresztese és vitéze, tisztelettel tudatja ghymesi és gácsi **Forgách Ilona Grófnővel**, néhai nagyméltóságú ghymesi és gácsi **Gróf Forgách Antal** úrnak, a Lipótrend nagykeresztese, a k. Szt. Istvánrend vitéze, a pápai Krisztusrend nagykeresztese, ő cs. k. ap. Felsége v. b. t. tanácsosa és aranykulcsos hivének stb. stb. és neje, özv. ghymesi és gácsi **Forgách Florine Grófnénak** leányával leendő egybekelését.

Az egyházi szertartás f. évi deczember 29-ik napján a Gács városi templomban fog megtartatni.

Gács, 1885. deczember havában.

Kanitz C. Budapest.

56

Brugnerai gróf Porcia Lajos és neje
I. Bainville Eleonora, valamint Bainville
János, nyug. tengerész kapitány és neje remete
pogány esti Sebastiani Leopoldina örömmel tudatják leányuk, illetve unokájuk Lujza,
f. hó 15-én történt eljegyzését, ifj. Kollerssy
Kóller Mihály urral.

Budapest, 1887 november hó.

56 1/2.

id. Kolleffy Koller Mihály miniszteri osztálytanácsos és neje soborsini Forray Róza örömmel tudatják, hogy fiuk Mihály f. hó. 15-én eljegyezte Porcia Lujza grófnőt.

Budapest, 1887 november hó.

Curort Gleichenberg in Steiermark. 57

Euer Wolgeboren!

Erlauben Sie gütigst dass wir unseren Curort Ihrer Protection empfehlen.

Station Feldbach der ungarischen Westbahn.

Beginn der Saison 1. Mai.

Alcalisch-muriatische- und Eisensäuerlinge, Ziegenmolke, Milch, Fichtennadelinhalation, Mineralwasser- und kohlensaure Bäder, Sauerwasser-Voll- und Schwimmbad, Hydrotherapeutische Anstalt.

Wasser- & Wohnungsbestellungen sowie Brunnenschriften bei der Direction in Gleichenberg.

1888. Achtungsvollst

Die Direction.

Ex Hochwürden

Herrn Stephan Majer,

Prälat und Domherr.

P. T.

in Gran.

Oberndorff Hugó birodalmi Gróf, csász. kir. és bajor királyi kamarás, több jeles rend vitéze, tisztelettel jelenti Walli és Sonnenthurmi Migazzy Vilma grófnővel, Walli és Sonnenthurmi Migazzy Vilmos Gróf csász. és kir. kamarás, a szent-István-rend vitéze, a katonai érdemjel tulajdonosa, a főrendiház örökös tagja stb. és néhai neje Buchói és Csókai Marczibányi Antónia csillagkeresztes hölgy, leányával leendő házassági egybekelését.

Kelt Bécsben 1887-ik év november havában.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGOV

59.

Csadányi és törökszentmiklósi gróf Almásy Kálmán, Szirkad örökös ura, val. bel. tit. tanácsos és neje, Wenckheim Mária Stefánia grófnő palotahölgy, tiszteletből tudatják fiuknak csadányi és törökszentmiklósi gróf Almásy György cs. k. 7-ik huszár ezredbeli tartalékos hadnagynak zichi és vásonkeöi Zichy Jenke grófnővel zichi és vásonkeöi gróf Zichy Rezsö és neje pöchyfalusi Pöchy Jacqueline grófnő leányával Budapesten folyó hó 2-án leendő házassági egybekelésél.

Kelt Kötegyházán 1888. Junius havában.

60.

Zichi és vásonkeöi gróf Zichy Rezsö a hadi-
jelvénnyel díszített III-ik osztályu vaskorona-
rend lovagja stb. és neje pécshyfaludi Pechy
Jacqueline grófnö tiszteletlel tudatják leányuk-
nak zichi és vásonkeöi Zichy Renke grófnö-
nek zsadányi és törökszentmiklósi gróf Almásy
Györgygyel cs. k. 7-ik huszár ezredbeli tartalékos
hadnagygyal zsadányi és törökszentmiklósi gróf
Almásy Kálmán val. bel. tit. tanácsos és neje
Wenckheim Mária Stefánia grófnö palotahölgy
fiával Budapesten folyó hó 2-án leendö házas-
sági egybekelését.

Kelt Budapesten 1888 Junius havában.

Kong. U. Budapesten

64.

Liptó-szentiváni Szent-Ivány László örömmel jelenti, hogy fia Zoltán 1886. év március hó 20-ik napján Somoskeöy Jolán özv. hidaskürti Nagy Istvánnéval — somoskeöi Somoskeöy Antal nyug. lf. itélőszéki bíró, Szt. István-rend vitéze és neje szül. baraczházi Capdeba Janka leányával — Budapesten házasságra lépett.

Bogisich Ilona

Dr. Hainiss Géza

jegyesek.

Budapest, 1887 september hóban.

92

Herr u. Frau Ignatz Klein

Herr u. Frau Salamon Reinitz

erlauben sich die Ehre Ihrer Gegenwart zur Trauung ihrer Kinder

Henriette mit Jakob

welche am 28ten d. Mts um ½8 Uhr Morgens im hiesigen Cultus Tempel stattfinden wird.

19

Potentia Schwertner

Csáky Vilmos

egybekeltek.

Pozsony, 1888. Április 30.

Hardtmuth E. Pozsony.

64.

Somoskeői Somoskeőy Antal, nyug. ll. itélőszéki biró, Szt. István-rend vitéze és neje született bazaczházi Capdebo Janka örömmel jelentik, hogy Jolán leányuk — özvegy hidaskúti Nagy Istvánné — 1886. évi márczius hó 20-ik napján Szent-Iványi Zoltánnal liptó-szentiváni Szent-Iványi László és néhai nagy-jeszeni Feszenszky Szidónia fiával Budapesten házasságra lépett.

KIRÁLY JÓZSEF KÖR BUDAPEST.

65

Felsőhegyi Dr. Degen Gusztáv cs. és kir. asztalnok és országgyülési képviselő örömmel tudatja leányának Degen Jennynek sipeki Balás Bélával f. é. október 21-én történt eljegyzését.

Budapest, 1887 október hó.

66.

Sípeki Balás Béla örömmel tudatja f. é. október 21-én történt eljegyzését Degen Jenny kisasszonnyal, felsőhegyi Dr. Degen Gusztáv cs. és kir. asztalnok és országgyülési képviselő leányával.

Budapest, 1887. október hó.

67.

Wenz-Moll Leontin, néhai Wenz József, ny. cs. és kir. százados-hadbiró özvegye örömmel jelenti Oszkár fiának, m. kir. államvasuti mérnöknek Wiedermann Margittal, Wiedermann Károly, kir. tanácsos, pozsony-tankerületi kir. főigazgató és neje született Mayer Anna leányával folyó évi április hó 9-én a pozsony-káptalani templomban való egybekelését.

Kassa. 1888. április havában.

Wiedermann Károly, kir. tanácsos, pozsony-tankerületi kir. főigazgató és neje szül. Mayer Anna örömmel jelentik Margit leányuknak Wenz Oszkárral, m. kir. államvasuti mérnökkel, néhai Wenz József, ny. cs. és kir. százados-hadbíró és özvegye, született Moll Leontin fiával folyó évi április hó 9-én a pozsony-káptalani templomban való egybekelését.

Pozsony, 1888. április havában.

Dr. Fésüs György, királyi akadémiai
jogtanár, neje született Berczik Gizella
és Kozma Sándor királyi főügyész örömmel
jelentik gyermekeik

Gizella és Andor

eljegyzését.

Pozsony, 1886. évi április hó 12-én.

70.

Thurner Margit

Szelke Árpád

jegyesek.

Dejtár, 1886 julius hó 17-én.

Posner, Budapest.

71.

Székács István és neje, szül. Tuczentaller Irma, örömmel jelentik leányoknak

Melindának

Hunfalvy Géza úrral junius 3-án történt eljegyzését.

Orosháza, 1888 junius havában.

7/½

Hunfalvy János örömmel jelenti fiának

Gézának

Székács Melinda kisasszonynyal junius 3-án Orosházán történt eljegyzését.

Budapest, 1888 junius havában.

Nagy-Apponyi Gróf **Apponyi Károly**, cs. k. kamarás és sz. k. Tábornok, és hitvese **Apponyi Leopoldine** Grófné, született **Klebelsberg** Grófnő, ezennel tudatják, fiuknak, **Apponyi Géza** Grófnak, **Sárvár-Felső-Vidéki** Gróf **Széchenyi Kálmán**, cs. k. kamarásnak, és hitvese **Széchenyi Caroline** Grófné, született **Grünne** Grófnő, a Császárné és Királyné ő Felsége csillag-keresztes Palotahölgye leányával **Széchenyi Paula** Grófnővel, leendő egybekelését.

Az esküvő 1876-ik évi April hó 24-ikén Bécsben, a Skótok kápolnájában déli 12 órakor fog megtartatni.

Nyomatott Bécsben Gerold'nál.

Sept. 12 83 Huntsville

F. 3.

73

Nagyságos

Hettinger Antal Úrnak

Helyben.

Mély tisztelettel van szerencsém a Tisztelt Urat a folyó hó 11-én tartandó szegleti társas kirándulásban való szíves részvételre tisztelettel felhívni.

Budapest, 1887 június 8.

Gr. Mezzyné Blanka

Szegnédyné Gizella

Tudnivalók.

1. Gyülekezés a bocsai kastélynál. Onnan indulás a tűzvész megszűnte után 3 órai szünettel. A tanuló csak akkor indul haza, ha az összes tagok megjelentek, erről a megbízottak felelősek, megnem jelenőkről a jegyzőkönyv gazella tanúsága nyugtázza napi déli 12 óráig bejelentve.

2. A kirándulás ideiglenes tartozik, ünnepélyes esetben előre kihirdetés nélkül is részt venni kötelező, mely esetre a kirándulás is egy napra felfüggesztve fog.

BIBLIOTECA E.M. SIBIU

Báró Rauch Levin, Ő cs. és kir. ap. Felsége valóságos belső titkos tanácsosa, a kir. magy. szt. István-Rend középkeresztese stb. — és báró **Rauch Levinné,** született **Sermage Antonia** grofnő, Ő Felsége a császár- és királyné palotahölgye, jelentik ezennel **Janka** leányuk bekövetkezendő egybekelését Bodenhofi és Greiffenstaini báró **Aichelburg Ferenczzel** cs. kir. kamarással, a cs. kr. Morvai helytartóság fogalmazói gyakornokával és a souverain Máltai vitézrend tiszteletbeli vitézével.

Az esketés Zágrábban a Szt. Katharina egyházában Szeptember 26-án tartatik meg.

Kelt Luzsniczán szeptemberben 1882.

Székhelyi Mailáth György országbiró, az aranygyapjas rend és Szent István apost. király jeles rendjének nagykeresztes vitéze, cs. kir. aranykulcsos és v. b. t. tanácsos, Magyarország főrendiházának elnöke, stb. és neje született báró Prandau Stephanie csillagkeresztes- és palotahölgy, tisztelettel tudatják fiuknak ifjabb Mailáth György cs. kir. aranykulcsos és Esztergom vármegye főispánjának gróf Zichy Sarolttával, vásonkeöi gróf Zichy Nándor cs. kir. aranykulcsos és kitvese, született gróf Zichy Livia, csillagkeresztes- és palotahölgynek leányával 1882. évi október hó 2-án Budán történendő egybekelését.

Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

Vásonkeöi gróf Zichy Nándor, cs. kir. aranyhulcsos és neje szül. gróf Zichy Livia csillagkereszt.- és palotahölgy tisztelettel tudatják leányuk, gróf Zichy Sarolttának, ifjabb Mailáth György cs. kir. aranyhulcsos és Esztergom megye főispánjával, székhelyi Mailáth György országbiró, az aranygyapjas rend és Szent István apost. király jeles rendjének nagykereszt. viselője, cs. kir. aranyhulcsos és v. b. t. tanácsos, Magyarország főrendiházának elnöke, stb. s neje született báró Prandau Stephanie, csillagkereszt.- és palotahölgy fiával, 1882. évi október hó 2-án Budán történendő egybekelését.

Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

Johann Adolf Fürst zu Schwarzenberg, gefürsteter Landgraf im *Kleggau*, Graf zu *Sulz*, Herzog zu *Krumau* etc., k.k. wirklicher geheimer Rath und Kämmerer, erbliches Mitglied des österreichischen Herrenhauses, Ritter des Ordens vom Goldenen Vliesse, Grosskreuz des kgl. ungar. St.-Stephans-Ordens etc. etc., gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seiner Enkelin ***Eleonore,*** *Prinzessin* zu ***Schwarzenberg,*** Tochter *Seiner Durchlaucht* des hochgebornen Herrn ***Adolf Josef*** *Erbprinzen* zu ***Schwarzenberg,*** k.k. wirklichen geheimen Rathes, k.k. Majors a. D. etc. etc., und *Ihrer Durchlaucht* der hochgebornen Frau ***Jda,*** *Fürstin* zu ***Schwarzenberg,*** gebornen *Prinzessin* von und zu *Liechtenstein*, Sternkreuzordens- und Palastdame Ihrer Majestät der Kaiserin und Königin, mit dem hochgebornen Herrn ***Heinrich*** *Reichsgrafen* von ***Lamberg,*** Freiherrn auf *Ortenegg* und *Ottenstein*, auf *Stockern* und *Amerang*, kk. Kämmerer, Oberstlieutenant im kk. Uhlanen-Regimente Nr. 1 „Graf von Grünne" etc., Sohne weil. des hochgebornen Herrn ***Franz*** *Reichsgrafen* von ***Lamberg,*** Freiherrn auf *Ortenegg* und *Ottenstein*, auf *Stockern* und *Amerang*, kk. Kämmerers und Feldmarschall-Lieutenants, Erblandstallmeisters in *Krain* und der *Windischen Mark*, etc., und weil. der hochgebornen Frau ***Karoline,*** gebornen *Reichsgräfin* ***Hoyos-Sprinzenstein*** zu *Gutenstein* und *Hohenberg*, Freiin zu *Stüchenstein* etc.

Die kirchliche Trauung wird zu ***Wien*** am ***22. Mai l. Js.*** in der Kapelle des *fürstlich Schwarzenberg*'schen *Palais* am Rennwege stattfinden.

DRUCK VON LUDW. HOFFMANN, KRUMAU.

Franz Reichsgraf von Lamberg, Freiherr auf *Ortenegg* und *Ottenstein*, auf *Stockern* und *Amerang*, kk. wirklicher geheimer Rath, Kämmerer und Major a. D., Erbland-Stallmeister in *Krain* und der *Windischen Mark*, Mitglied des hohen Herrenhauses des österreichischen Reichsrathes etc., gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seines Bruders, des hochgebornen Herrn ***Heinrich*** *Reichsgrafen* von ***Lamberg,*** Freiherrn auf *Ortenegg* und *Ottenstein*, auf *Stockern* und *Amerang*, kk. Kämmerer, Oberstlieutenant im kk. Uhlanen-Regimente Nr. 1 „Graf von Grünne" etc., mit *Ihrer Durchlaucht* der hochgebornen Frau ***Eleonore,*** *Prinzessin* zu ***Schwarzenberg,*** Tochter *Seiner Durchlaucht* des hochgebornen Herrn ***Adolf Josef*** *Erbprinzen* zu ***Schwarzenberg,*** k.k. wirklichen geheimen Rathes, k.k. Majors a. D. etc. etc., und *Ihrer Durchlaucht* der hochgebornen Frau ***Jda,*** *Fürstin* zu ***Schwarzenberg,*** gebornen *Prinzessin* von und zu *Liechtenstein*, Sternkreuzordensdame und Palastdame Ihrer Majestät der Kaiserin und Königin etc.

Die kirchliche Trauung wird zu ***Wien*** am ***22. Mai l. Js.*** in der Kapelle des *fürstlich Schwarzenberg*'schen *Palais* am Rennwege stattfinden.

DRUCK VON LUDW. HOFFMANN KRUMAU.

79.

Özvegy CZADERSKA ERNŐNÉ született paksi SIPEKY EMMA, örömmel jelenti leányának CZADERSKA ILONÁNAK galánthai báró FEKETE ALADÁRRAL, folyó 1876. évi April hó 17-én Lóczon, a házi kápolnában történendő egybekelését.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

EDMUND FREIHERR VON BEUST gibt hiermit geziemende Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seiner Tochter HEDWIG FREIIN VON BEUST mit dem hochwohlgebornen Herrn FRIEDRICH REICHSFREIHERRN WALDBOTT VON BASSENHEIM-BORNHEIM, Seiner kais. und königl. Apostolischen Majestät Kämmerer, Hofconcipist im Oberstkämmerer-Amte und Lieutenant ausser Dienst etc.

Die kirchliche Trauung wird Samstag den 21. November 1874 um 12 Uhr Mittags in der Stadtpfarrkirche zum heil. Stephan in Baden bei Wien stattfinden.

EDMUND FREIHERR VON BEUST gibt hiermit geziemende Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seiner Tochter HEDWIG FREIIN VON BEUST mit dem hochwohlgebornen Herrn FRIEDRICH REICHSFREIHERRN WALDBOTT VON BASSENHEIM-BORNHEIM, Seiner kais. und königl. Apostolischen Majestät Kämmerer, Hofconcipist im Oberstkämmerer-Amte und Lieutenant ausser Dienst etc.

Die kirchliche Trauung wird Samstag den 21. November 1874 um 12 Uhr Mittags in der Stadtpfarrkirche zum heil. Stephan in Baden bei Wien stattfinden.

Apponyi Zsófia született **Sztáray Grófnő**, csillagkeresztes és Ő Felsége a Császárné és Királyné palota hölgye jelenti az ő, 's néhai férje méltóságos **Apponyi Gyula Gróf,** volt cs. kir. kamarás fiának, **nagyapponyi Apponyi Antal Grófnak, Montenuovo Mária herczegnővel,** főméltóságu **Montenuovo Vilmos Herczeg,** cs. kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos, lovassági tábornok, cs. kir. darabant-test- és várőrségi kapitány, a 10. számu dragonyos ezred tulajdonosa, az arany gyapjas és Maria-Thereziai rend vitézének — 's boldogult neje, főméltóságu **Montenuovo Julia Herczegné,** született **Batthyányi Grófnő**, csillagkeresztes 's Ő Felsége a Császárné és Királyné palotahölgyének leányával leendő egybekelését.

Az egyházi szertartás f. e. május-hó 23. fog Bécsben a „Mi asszonyunkhoz" czimzett skót templomban megtartatni.

Nyomatott Zamarski L. K.-nál, Bécsben.

Galanthai **herczeg Esterházy Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, császári és királyi aranykulcsos, hadseregbeli őrnagy, aranygyapjas vitéz, és Sopronmegye örökös főispánja, boldog emlékü föméltóságu neje, született **Villiers Sarah lady**veli házasságából származott fiának, föméltóságu galanthai **herczeg Esterházy Pál Antal Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, Sopronmegye és Sopron szabad királyi város főispánjának, föméltóságu **herczeg Croÿ-Dülmen Rudolf**, aranygyapjas vitéz, első osztályu spanyol-grand, és boldog emlékü föméltóságu neje, született **de Ligne Natalie herczegnő** leányával, föméltóságu **Croÿ Eugenie Eleonore Marie herczeghölgy**gyel leendő egybekelését tisztelettel jelenti.

Az egyházi szertartás **Dülmenben** 1879. évi junius hó 17. fog megtartatni.

Gerold Károly fia nyomdájában Bécsben.

Özvegy Radváni és Sajó-Kazai **Radvánszky Albertné** szül. Bárczai **Bárczay Karolina** örömmel tudatja fiának **Radvánszky Gézának, Waldeck Cornélia** grófnővel f. é. junius havában Budapesten történendő egybekelését.

Sajó-Kaza, junius 1875.

Budapest 1875. Nyomatott az Athenaeum nyomdájában.

Nagy-Apponyi Gróf **Apponyi Károly**, cs. k. kamarás és sz. k. Tábornok, és hitvese **Apponyi Leopoldine** Grófné, született **Klebelsberg** Grófnő, ezennel tudatják, fiuknak, **Apponyi Géza** Grófnak, **Sárvár-Felső-Vidéki** Gróf **Széchenyi Kálmán**, cs. k. kamarásnak, és hitvese **Széchenyi Caroline** Grófné, született **Grünne** Grófnő, a Császárné és Királyné ő Felsége csillag-keresztes Palotahölgye leányával **Széchenyi Paula** Grófnővel, leendő egybekelését.

Az esküvő 1876-ik évi April hó 24-ikén Bécsben, a Skótok kápolnájában déli 12 órakor fog megtartatni.

Nyomatott Bécsben Gerold-nál.

Galanthai **herczeg Esterházy Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, császári és királyi aranykulcsos, hadseregbeli örnagy, aranygyapjas vitéz, és Sopronmegye örökös főispánja, boldog emlékü föméltóságu neje, született **Villiers Sarah lady**veli házasságából származott fiának, föméltóságu galanthai **herczeg Esterházy Pál Antal Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, Sopronmegye és Sopron szabad királyi város főispánjának, föméltóságu **herczeg Croÿ-Dülmen Rudolf**, aranygyapjas vitéz, első osztályu spanyol-grand, és boldog emlékü föméltóságu neje, született **de Ligne Natalie herczegnö** leányával, föméltóságu **Croÿ Eugenie Eleonore Marie herczeghölgy**gyel leendő egybekelését tisztelettel jelenti.

Az egyházi szertartás **Dülmenben** 1879. évi junius hó 17. fog megtartatni.

Gerold Károly fia nyomdájában Bécsben.

Galanthai **herczeg Esterházy Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, császári és királyi aranykulcsos, hadseregbeli örnagy, aranygyapjas vitéz, és Sopronmegye örökös főispánja, boldog emlékű főméltóságu neje, született **Villiers Sarah lady**veli házasságából származott fiának, főméltóságu galanthai **herczeg Esterházy Pál Antal Miklós**, Fraknó örökös ura, edelstetteni herczegitett gróf, Sopronmegye és Sopron szabad királyi város főispánjának, főméltóságu **herczeg Croÿ-Dülmen Rudolf**, aranygyapjas vitéz, első osztályu spanyol-grand, és boldog emlékü főméltóságu neje, született **de Ligne Natalie herczegnő** leányával, főméltóságu **Croÿ Eugenie Eleonore Marie herczeghölgy**gyel leendő egybekelését tisztelettel jelenti.

Az egyházi szertartás **Dülmenben** 1879. évi junius hó 17. fog megtartatni.

Gerold Károly fia nyomdájában Bécsben.

Marie Gabriele Witwe Gräfin Béla Szápáry, geb. Atzél von Borosjenö, Sternkreuzordensdame, gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermälung ihrer Tochter, **Helene Sophie** Gräfin **Szápáry,** mit dem hochgebornen Herrn **Karl** Grafen **Szápáry,** k. k. Kämmerer, Linienschiffsfähnrich und Capitän der langen Fahet, zugetheilt dem Hofstaate Sr. k. und k. Hoheit des durchlauchtigsten Herrn Erzherzogs Ludwig Victor, Sohn des hochgebornen Herrn Stefan Grafen Szápáry von Szápár, Mura-Szombath, Szécsi-Szigeth, Letenye und Erose, k. k. Kämmerers und Obergespans der vereinigten Comitate Pest-Pilis-Solt, Klein-Kumanien und der k. Freistadt Kecskemét, und der hochgebornen Frau Barbara

Sárvári és felső-videki Gróf Széchenyi Pál, magyar királyi földmivelés-ipar-és kereskedelemügyi Minister, csász. kir. kamarás és valóságos belső titkos tanácsos és neje született csikszentkirályi és krasznahorkai Gróf Andrássy Erzsébet, csillag-, keresztes hölgy, örömmel jelentik fiuk, sárvári és felső-videki Gróf Széchenyi Aladár cs. kir. tartalékos huszár, hadnagynak, csikszentkirályi és krasznahorkai Andrássy Natália grófnővel, Méltóságos csikszentkirályi és krasznahorkai Gróf Andrássy Manó és neje szül. erdődi Gróf Pálffy Gabriella palotahölgy leányával történendő házassági egybekelését.

Az eskövő 1884 évi Julius hó 5-én délelőtti 10 órakor Budapesten az egyetemi templomban fog megtartatni.

Budapesten, 1884 Junius havában.

Schwarz H. Budapest

Marie Gabriele Witwe Gräfin Béla Szápáry, geb. Atzél von Borosjenö, Sternkreuzordensdame, gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermälung ihrer Tochter, **Helene Sophie** Gräfin **Szápáry,** mit dem hochgebornen Herrn **Karl** Grafen **Szápáry,** k. k. Kämmerer, Linienschiffsfähnrich und Capitän der langen Fahrt, zugetheilt dem Hofstaate Sr. k. und k. Hoheit des durchlauchtigsten Herrn Erzherzogs Ludwig Victor, Sohn des hochgebornen Herrn Stefan Grafen Szápáry von Szápár, Mura-Szombath, Szécsi-Szigeth, Letenye und Ercse, k. k. Kämmerers und Obergespans der vereinigten Comitate Pest-Pilis-Solt, Klein-Humanien und der k. Freistadt Kecskemét, und der hochgebornen Frau Barbara Gräfin Szápáry, geb. Gräfin Ráday von Rada, Sternkreuzordensdame.

Die kirchliche Trauung findet Samstag den 25 Februar in Wien im Prälatensaale bei den P. P. Schotten statt.

Méltóságos és főtisztelendő

Dr. Hornig Károly, bécsi, Lano-
nak úrnak

Esztergom.

91 1/2

S. J.

JOHANN MICHAEL HÄUSLE, Doctor der Theologie, k. k. Oberhofcaplan und Hofceremoniär, Mitglied der theologischen Facultäten zu Prag und Wien, giebt im Namen seines abwesenden Bruders, BERNHARD HÄUSLE, die geziemende Nachricht von der am 15. October 1864 erfolgenden Vermälung seiner Bruders-Tochter,

MARIA ANNA HÄUSLE,

mit Herrn

CARL SARTORI,

Buch- und Kunsthändler in Wien, Wallnerstrasse, Nr 7.

Derselbe beehrt sich unter Einem, **als katholischer Priester,** das junge Geschäft dieses strebsamen und, **aus Ueberzeugung, vornemlich für katholische Literatur** thätigen Mannes dem Wohlwollen seiner **P. T. hohen Gönner, Freunde und Mitbrüder, so wie aller entschiedenen Katholiken in und ausser Wien und Oesterreich,** mit der höflichen Bemerkung zu empfehlen, dass durch die **wirksame Unterstützung** seines **Unternehmens** nicht bloss dieses, bei der offenkundigen Schwierigkeit desselben, die **unentbehrliche Aufmunterung** gewinnt, sondern zugleich **mit Gottes Beistand** einer dem **glaubensfreudigen Katholiken heiliger Angelegenheit** in weitern Kreisen gedient werden kann.

A 92.

Weiszberger Simon és neje

Guttmann Izsák és neje

tisztelettel meghivják gyermekeik

Berta és Lipót

f. hó 25-én d. u. 3½ órakor a budapesti izr. imaházban (Dohányutca) tartandó esküvőjére.

Budapest.
Hunfalu, } *1883. Február hóban.*

Lakás VIII. Külső Stáció utca 16.

Városi M., Budapest, Grand Hôtel Hungaria.

MEGHIVÓ

A KIRÁLYI JÓZSEF-MŰEGYETEM ÚJ ÉPÜLETEINEK

1883. NOVEMBER HÓ 25-ÉN D. E. 11 ÓRAKOR

TARTANDÓ

MEGNYITÓ ÜNNEPÉRE.

TÁRGYAI:

DR. SZILY KÁLMÁN E. I. REKTOR BESZÉDE „A MÜEGYETEM VÉGLEGES ELHELYEZÉSÉNEK KÉRDÉSE 1836-TÓL—1882-IG."

A MÜEGYETEM ÉPÜLETEINEK BEMUTATÁSA.

Az Athenaeum r. társ. könyvnyomdája.

94.

MEGHIVÓ.

AZ ESZTERGOMI

KATHOLIKUS IPAROS-IFJAK ÖNKÉPZŐ- ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETE

ALAPTŐKÉJE JAVÁRA

a „Fürdő“ vendéglő nagytermében

1883. január hó 21-én

TOMBOLÁVAL EGYBEKÖTÖTT

ZÁRTKÖRŰ

TÁNCZVIGALMAT

RENDEZ, MELYRE

Főmagasságu Dr. Simor János

Bíbornok Herczeg Primás esztergomi

Érsek urat

mély alázattal meghivja

a rendezőség.

Kezdete 8 órakor.

Belépti dij: Családjegy 1 frt. 50 kr. Személyjegy 80 kr.

A szünóra alatt az egylet dalárdája fog működni. Ezután a nyereménytárgyak kisorsolása következik.

Előlifizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak

Nyomatott Laiszky Jánosnál Esztergomban simor János utcza 245.

95.

13

MEGHIVÓ.

AZ ESZTERGOMI

KATHOLIKUS IPAROS-IFJAK ÖNKÉPZŐ- ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETE

ALAPTŐKÉJE JAVÁRA

a „Fürdő“ vendéglő nagytermében

1883. január hó 21-én

TOMBOLÁVAL EGYBEKÖTÖTT

ZÁRTKÖRŰ

TÁNCZVIGALMAT

RENDEZ, MELYRE

Méltóságos Mayer István

v. püspök urat

mély alázattal meghivja

a rendezőség.

Kezdete 8 órakor.

Belépti dij: Családjegy 1 frt. 50 kr. Személyjegy 80 kr.

A szünóra alatt az egylet dalárdája fog működni. Ezután a nyereménytárgyak kisorsolása következik.

Előlizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak

Nyomatott Laiszky Jánosnál. Esztergomban simor János utcza 524.

96.

245

MEGHIVÓ.

AZ ESZT. KATH. IPAROS IFJUSÁG ÖNKÉPZŐ- ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLETE

SAJÁT KÖNYVTÁRA GYARAPÍTÁSÁRA

1883. évi julius hó 1-én

AZ ÚJ MAJÁLIS HELYEN TARTANDÓ

ZÁRTKÖRŰ ERDEI

MULATSÁGRA

Tt. *Mk. Mayer István*

urat

tisztelettel meghívja

A RENDEZŐSÉG.

Személyjegy 60 kr. — Családjegy 1 frt.

Terítékjegy (reggeli s ebéd) 65 kr.

A társas ebéden résztvenni kívánóknak tudomására hozatik, hogy junius hó 28-áig az egyesületi helyiségben jelentkezzenek.

A reggeli gyalogmenőknek összejövetel az egyesületi helyiségben reggeli fél 6 órakor. Onnan csendes mise meghallgatására való indulás a kir. város plebánia templomba. — Végre indulás zeneszó mellett az egyesületi helyiségből, 6 órakor.

Kedvezőtlen idő esetén a mulatság következő vasárnap tartatik.

☛ *Felülfizetések a jótékony czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak, s hirlapilag nyugtáztatnak.*

Nyom. Buzárovits Gusztávnál Esztergomban.

Meghivás.

Az Esztergom megyei önkénytes tüzoltó-egylet

működő csapata

ujabb szerelvények beszerezhetése czéljából

1886. évi február 28-án

A „FÜRDŐ“ VENDÉGLŐ NAGYTERMÉBEN

SORSJÁTÉKKAL EGYBEKÖTÖTT

ÁLARCZOS TÁNCZVIGALMAT

rendez, melyre

Mélóságos Mayer István úrczki helynök urat

tisztelettel meghivja

a működő csapat nevében:

a rendező bizottság.

Kezdete esti 8 órakor.

Belépti-dij: Személy-jegy 1 frt. Család-jegy 3 személyig 1 frt 50 kr, azontul 2 frt.

Jegyek előre válthatók: *Sternfeld R., Popper L., Brucsy Gyula* és *Kecskeméthy J.* urak kereskedéseiben, este pedig *a pénztárnál.*

Csak illedelmesen öltözött álarczosok nyernek bebocsáttatást.

A nyeremény-tárgyak a tüzőrségi helyiségben f. évi febrnár hó 25-ik napjától közszemlére leendenek kitéve.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Nyom. Rusárovits Gusztávnál Esztergom.

Meghivók programmokhoz

98

Dilettanten Theater

Gran, am 1. Februar 1885

4. Abend

A miniszterelnök bája

eredeti vigjáték egy felvonásban irta Abrahsi Tika.

mér

Személyek:

Kovács, városi tanácsnok	Reviczky Győző úr.
Lotti, neje	Renez Antonia k. a.
Eliz, leányuk	Nedeczky Ilonka k. a.
Tollagi, journalista	Kuleényi úr.
Főkzmester	Szabó Mihály úr.
Inas	Waisz úr.
1. sö } hordár	Nedeczky úr.
2. dik }	Deseö úr.

/: Történik Pesten, Kovácsházában. 3dö. jelenkor. :/

Versprechen hinter'm Herd

Vigjátéjegemálde aus den österr. Alpen in zwei Bildern

a. A. Baumann.

Personen:

Pfiffl Quartiergeber, Wirth	Hr. Wadiasch
Lotti, sein Sohn	Hr. Singer
Nandl, Almerin	Fr. Ebstein
Freifrau von Strizow	Hr. Wagner B.

Anfang um 7 h 30

5

Tanzordnung

Walzer.
Polka mazur.
I. Quadrille
Csárdás
Polka française
Walzer
Polka mazur
II. Quadrille
Csárdás
Polka française
Walzer
Polka schnell.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

99.

MEGHIVÓ

AZ

ORVOSTANHALLGATÓK

SEGÉLY- ÉS ÖNKÉPZŐ EGYESÜLETE

JAVÁRA

1883. JANUÁR 18-ÁN A VIGADÓ TERMEIBEN

TARTANDÓ ZÁRTKÖRŰ

ORVOS-BÁLRA.

IFJ. KOVÁCS SEBESTÉNY ENDRE
elnök.

SZ. NAGY KÁLMÁN
alelnök.

GIDÓFALVY BÉLA
alelnök.

ifj. Apáthy István	Gerlóczy Zsigmond	Makara Lajos	Szászy Dezső
Balassa István	Hoór Károly	Mayer Ferencz	Széchely Áthos
Deák Béla	Horváth Áthos	Nendtvich Pál	Tanárky Árpád
Duma Sándor	K. Istvánffy Miklós	Puscariu Emil	Turcsányi László
Fauser Árpád	Kunze Erik	Ribáry Béla	Tuzsonyhy Frigyes
Fráter Imre	Kurz József	Rónay Sándor	Udránszky László
Farber Lajos	Lenhossék Mihály	Saw István	Udvarhelyi Károly
	Lumnitzer József	Schlauch Géza	

bizottsági tagok.

Minden tudakozódás a bizottság irodájába (hatvani-utcza, orvosi egyetem) intézendő.

Franklin-Társulat nyomdája.

100.

Az esztergomi

„JÓTÉKONY EGYLET“

ALAPTŐKÉJE JAVÁRA

1878. évi január hó 22-én

A „FÜRDŐ“ VENDÉGLŐ TERMÉBEN

KARTON-BÁLT

rendez,

melyre egész tisztelettel meghivja

Dr. MAJER ISTVÁN

pápai praelátus és apát-kanonok a „jótékony egylet“ elnöke,

s a rendezőség:

Barta Ármin,	**Barta Arminné,**
Burián János,	**Felsenburg Károlyné,**
Magay Lajos,	**Frey Ferenczné,**
Mattyasovszky Vilmos,	**Mészáros Károlyné,**
Meszena Lajos,	**Reviczky Gézáné,**
Reviczky Géza,	**Rudolf Mihályné.**
Riedl Rezső,	
Schönbeck Ignácz,	
Szmatanay József,	

Belépti jegyek: Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt.

Belépti jegyek Buzárovits Gusztáv, Frey Ferencz, Hübner Antal és Rudolf Mihály urak kereskedésében, a bál estéjén pedig a pénztárnál válthatók.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag fognak nyugtáztatni.

Kezdete este 8 órakor.

☞ Jegyek csupán a meghivó előmutatása mellett válthatók. ☜

Nyom. Buzárovits G.-nál Esztergomban.

107. 701

MEGHIVÓ.

Az 1878. évi február hó 17-én

A „FŰRDŐ“ VENDÉGLŐ NAGY TERMÉBEN

TOMBOLÁVAL

egybekötött

KARTON BÁLRA

Méltóságos és főtisztelendő

Majer István pápai praelatus és kanonok urat

legmélyebb tisztelettel meghivja

a rendezőség.

Ezen tánczvigalom tiszta jövedelme az esztergomi izr. szegényebb sorsu iskolás gyermekek taneszközök beszerzésére és ruháztatására fog fordittatni.

Kezdete esti 8 órakor.

Belépti dij: Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s a helyi lap által fognak nyugtáztatni.

102.

VALLÁS ÉS ERÉNY.

MEGHIVÓ.

Az

esztergomi kath. iparosifjak önképző- és betegsegélyző-egyesülete

1884-ik évi február hó 2-án

AZ EGYLETI ALAPTŐKE JAVÁRA

a „FÜRDŐ“ vendéglö nagytermében

ZÁRTKÖRŰ

TÁNCZVIGALMAT

rendez, melyre

Mélt. Major István

cz. püspök urat

tisztelettel meghivja

A RENDEZŐSÉG.

Személyjegy 80 kr. — Családjegy 1 frt 50 kr.

Kezdete 8 órakor.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

VIDÁMSÁG ÉS KEDV.

EGYESSÉG ÉS SZERETET.

MUNKÁSSÁG ÉS IPAR.

Nyomt. Laiszky Jánosnál Esztergomban.

103.

MEGHIVÓ.

AZ

ESZTERGOMI VIZKÁROSULTAK JAVÁRA

a „Fürdő“ vendéglő összes termeiben

1883. évi február hó 5-én (hétfőn)

RENDEZENDŐ

TOMBOLÁVAL EGYBEKÖTÖTT

JÓTÉKONYCZÉLÚ

POLGÁRI ÁLARCZOS BÁLRA,

melyre

FŐMAGASSÁGÚ

SIMOR JÁNOS

Bibornok urat, Magyarország Herczeg-Primását

MÉLY ALÁZATTAL MEGHIVJA

a rendezőség.

Ékesy Ede. **Leffler István.** **Hoffmann Ferencz** p. ellenőr. **Weisz Antal** ellenőr.
Feigler Károly. **Szalkay József** pénztárnok. **Kaán Károly** sorsj. pénztárn.

Kezdete 8 órakor.

Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt. 50 kr. egy sorsjegy ára 10 kr.

Felülfizetések legnagyobb köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak, vidékről beküldendő felülfizetéseket méltóztassanak Esztergom sz. kir. város tekintetes polgármesteri hivatalához beküldeni, — melyeket a rendezőség a fővárosi lapok által a legnagyobb köszönettel nyugtáz.

A rendezőség 6000 drb. 10 kros sorsjegyet bocsájt ki a jövedelem gyarapitására, mi által a tombola rendeztetik, — e czélra a rendezőség 70 drb. értékes és izléses nyereményt vásárolt.

A vidéki és helybeli nagyérdemü közönséget, — különösen a nemes keblü hölgyeket tisztelettel felkérjük, hogy szives adományaikkal az árviz által keményen sujtott családok részére rendezendő tombola fényes sikerét elömozditani sziveskedjenek; a kegyes adományok melyek a rendezőség által a legnagyobb köszönettel hirlapilag nyugtáztatnak, Ékesy Adolf ur kereskedésébe küldendők be.

A tombola pontban 12 órakor kezdődik. 1 órakor a legszebb álarczos hölgyek nyereményeinek ünnepélyes átvétele.

A legszebb álarczos hölgyek nyeremények: 1. Egy dupla fedelü valódi arany női óra. 2. Egy arany karperecz. 3. Egy csinos arany gyürü.

A bál nagyobb sikerének elnyeréséhez a rendezőség semmi fáradságot sem kimél, — sikerült ez alkalomra a helybeli 26-ik gyalogezred kitünő zenekarát is megnyerni, — a szünóra alatt pedig Sághy Jónás Pali jónevü a helybeli 26-ik gyalogezred kitünő zenekarát is megnyerni, — a szünóra alatt pedig Sághy Jónás Pali jónevü a helybeli bandája fogja a nagyérdemü közönséget mulattatni. Ismételve felkérjük tehát a helybeli ugy a testvér vidéki városok nagyérdemü közönségét, törekvéseinket szives pártolásukkal elősegiteni, hogy a kitüzött nemes czél minél fényesebb sikert arathasson, s szegény árvizkárosultaink, kik mai napig is omladozó lakásaiktól számüzve, csak nagy jóltevőink s a jólelkü emberek adományaiból élnek, — nyomorán némileg enyhitve legyen.

A kisorsolandó tárgyak Ékesy Adolf úr kereskedésében, az álarczos dijak pedig Lencz Ferencz ur aranymüves kirakatában tekinthetők meg.

A bemenet csak illedelmes álarczosoknak engedtetik meg.

Nyomatott Laiszky Jánosnál Esztergomban Simor János utcza 524.

104.

59

MEGHIVÓ.

AZ

ESZTERGOMI VIZKÁROSULTAK JAVÁRA

a „Fürdö“ vendéglö összes termeiben

1883. évi február hó 5-én (hétfön)

RENDEZENDÖ

TOMBOLÁVAL EGYBEKÖTÖTT

JÓTÉKONYCZÉLÚ

POLGÁRI ÁLARCZOS BÁLRA,

melyre

MÉLTÓSÁGOS

MAJER ISTVÁN

PÜSPÖK URAT

MÉLY ALÁZATTAL MEGHIVJA

a rendezöség.

Ékesy Ede. **Feigler Károly.** **Leffler István.** **Szalkay József** pénztárnok. **Hoffmann Ferencz** p. ellenör. **Kaán Károly** sorsj. pénztárn. **Weisz Antal** ellenör.

Kezdete 8 órakor.

Személyjegy 1 frt. Családjegy 2 frt. 50 kr. egy sorsjegy ára 10 kr.

Felülfizetések legnagyobb köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak, vidékről beküldendö felülfizetéseket méltóztassanak Esztergom sz. kir. város tekintetes polgármesteri hivatalához beküldeni, — melyeket a rendezöség a fövárosi lapok által a legnagyobb köszönettel nyugtáz.

A rendezöség 6000 drb. 10 kros sorsjegyet bocsájt ki a jövedelem gyarapitására, mi által a tombola rendeztetik, — e czélra a rendezöség 70 drb. értékes és izléses nyereményt vásárolt.

A vidéki és helybeli nagyérdemü közönséget, — különösen a nemes keblü hölgyeket tisztelettel felkérjük, hogy szives adományaikkal az árviz által keményen sujtott családok részére rendezendö tombola fényes sikerét elöozditani sziveskedjenek; a kegyes adományok melyek a rendezöség által a legnagyobb köszönettel hilapilag nugtáztatnak, Ékesy Adolf ur kereskedésébe küldendök be.

A tombola pontban 12 órakor kezdödik. 1 órakor a legszebb álarczos hölgyek nyereményeinek ünnepélyes átvétele.

A legszebb álarczos hölgyek nyeremények: 1. Egy dupla fedelü valódi arany női óra. 2. Egy arany karperecz. 3. Egy csinos arany gyürü.

☛ 1½ órakor nagyszerü álarczos menet. ☚

A bál nagyobb sikerének elnyeréséhez a rendezöség semmi fáradságot sem kimél, — sikerült ez alkalomra a helybeli 26-ik gyalogezred kitünö zenekarát is megnyerni, — a szünóra alatt pedig Sághy Jónás Pali jónevü bandája fogja a nagyérdemü közönséget mulattatni. Ismételve felkérjük tehát a helybeli ugy a testvér vidéki városok nagyérdemü közönségét, törekvéseinket szives pártolásukkal elösegiteni, hogy a kitüzött nemes czél minél fényesebb sikert aratthasson, s szegény árvizkárosultaink, kik mai napig is omladozó lakásaiktól számüzve, csak nagy jóltevöink s a jólelkü emberek adományaiból élnek, — nyomorán némileg enyhitve legyen.

A kisorsolandó tárgyak Ékesy Adolf úr kereskedésében, az álarczos dijak pedig Lencz Ferencz ur aranymüves kirakatában tekinthetök meg.

A bemenet csak illedelmes álarczosoknak engedtetik meg.

Nyomatott Laiszky Jánosnál Esztergomban Simor János utcza 524.

105.

MEGHIVÁS.

Az Esztergom megyei önkénytes tüzoltó-egylet

működő csapata

ujabb szerelvények beszerezhetése czéljából

1886. évi február 28-án

A „FÜRDŐ“ VENDÉGLŐ NAGYTERMÉBEN

SORSJÁTÉKKAL EGYBEKÖTÖTT

ÁLARCZOS TÁNCZVIGALMAT

rendez, melyre

Főmagasságu Simor János bibornok urat, Magyarország herczeg-primását

tisztelettel meghivja

a működő csapat nevében:

a rendező bizottság.

Kezdete osti 8 órakor.

Belépti-dij: Személy-jegy 1 frt. Család-jegy 3 személyig 1 frt 50 kr, azontul 2 frt.

Jegyek előre válthatók: *Sternfeld R., Popper L., Brucsy Gyula* és *Kecskeméthy J.* urak kereskedéseiben, este pedig *a pénztárnál.*

Csak illedelmesen öltözött álarczosok nyernek bebocsáttatást.

A nyeremény-tárgyak a tüzőrségi helyiségben f. évi február hó 25-ik napjától közszemlére leendenek kitéve.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Nyom. Buzárovits Gusztávnál Esztergom.

106.

VALLÁS ÉS ERÉNY

VIDÁMSÁG ÉS KEDV.

EGYESSÉG ÉS SZERETET.

MEGHIVÓ.

Az

esztergomi kath. iparosifjak önképző- és betegsegélyző-egyesülete

1886-ik évi február hó 1-én

AZ EGYLET ALAPTŐKÉJE JAVÁRA

a „FÜRDŐ“ vendéglő nagytermében

ZÁRTKÖRŰ

TÁNCVIGALMAT

rendez melyre

Mélóságos Major István

pűspök Urat

tisztelettel meghivja

A RENDEZŐSÉG.

Személyjegy: 1 frt. — Családjegy: (3 személyre) 1 frt 60 kr.

Kezdete 8 órakor.

Egész éjjel nemzetközi világposta

Ezen meghivó másra át nem ruházható, s kivánatra előmutatandó.

Felülfizetések a jótékony czél iránti tekintetből köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

MUNKÁSSÁGÉSIPAR

23|886 NYOMT. LAISZKY JÁNOSNÁL ESZTERGOMBAN.

Sárvári és Felső-vidéki Gróf Széchényi Ferencz, országgyűlési tag, és neje szült. monyorókeréki és monoszlói Erdödy Francziska Grófnő örömmel tudatják fiúk: Sárvári és Felső-vidéki **Gróf Széchényi Rezső**, cs. k. 9ik huszár ezredbeli tartalékos hadnagynak, **Herberstein Mária Grófnővel**, Gróf Herberstein János Zsigmond, cs. k. kamorás és szolgálaton kivüli őrnagy, valamint neje, szült. tolnai Festetits Júlia Grófnő, csillagkeresztes és palotahölgy, leányával, Gráz melletti, Eggenbergi várkastély kápolnájában, April hó 30án tartandó egybekelését.

Gerold Károly fia nyomdájában Bécsben.

108.

Johann Sigmund Graf Herberstein, Freiherr von Neuberg und Gutenhaag, Oberst-Erbland-Kämmerer und Truchsess in Kärnten, erbliches Mitglied des Herrenhauses, k. k. Kämmerer und Major a. D., gibt in seinem und im Namen seiner Gemahlin Julie Gräfin Herberstein, geborene Gräfin Festetits von Tolna, Sternkreuzordens- und Palastdame Ihrer Majestät der Kaiserin und Königin, geziemend Nachricht von der bevorstehenden Vermählung ihrer Tochter Marie Gräfin Herberstein mit Graf Rudolf Széchényi, k. k. Lieutenant in der Reserve des 9. Husaren-Regimentes, Sohn des Grafen Franz Széchényi von Sárvár und Felsö-vidék, Mitglied des ungarischen Oberhauses, und der Gräfin Franziska Széchényi, geborene Gräfin Erdödy von Monyorókerék und Monoszló.

Die Trauung wird am 30. April 1888 in der Kapelle des Schlosses **Eggenberg** bei Graz vollzogen.

1969

BUCHDRUCKEREI VON CARL GEROLD'S SOHN IN WIEN.

Német-ujvári gróf Batthyány Tivadar m. kir. miniszteri titkár, kereskedelmi tengerész-kapitány és cs. és kir. tart. sorhajózászlós tisztelettel tudatja, méltóságos német-ujvári Batthyány Olga grófnővel, méltóságos német-ujvári gróf Batthyány József ur cs. kir. kamarás, a Lipótrend keresztese és bold. neje, szül. német-ujvári Batthyány Lujza grófnő leányával f. évi deczember hó 6-án Hőpcsényben a plébánia-templomban leendő egybekelését

Budapest, 1886. évi november hóban.

BIBLIOTHECA E.M. SUBLICON.

Ngos

Fronhold Arthur

számtanácsos úrnak

Alexander Graf Kálnoky de Kálnok, Freiherr von Köröspatak und Szent Miklos, Generalmajor a. D., Ritter des Ordens der eisernen Krone III. Classe mit der K. D., gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seines Bruders, des hochgeborenen Grafen Hugo Kálnoky de Kálnok, Freiherrn von Köröspatak und Szent Miklos, k. k. Kämmerer und Major im k. k. Uhlanen-Regiment Alexander II. Kaiser von Rußland Nr. 11, mit der hochgeborenen Gräfin Marie Neusdorff-Pouilly-Dietrichstein, Tochter weiland Seiner Durchlaucht, des hochgeborenen Fürsten Alexander von Dietrichstein zu Nikolsburg, Grafen Neusdorff-Pouilly, Seiner k. u. k. apostol. Majestät wirklicher geheimer Rath und Kämmerer, General der Cavallerie, Großkreuz des kön. ungar. St. Stefan-, Großkreuz des kais. Leopold-Ordens mit der K. D. d. r., Ritter des Maria Theresien-Ordens, Besitzer des Militär-Verdienstkreuzes mit der K. D. etc. etc. etc. und Ihrer Durchlaucht der hochgeborenen Fürstin Alexandrine von Dietrichstein zu Nikolsburg, Gräfin Neusdorff-Pouilly, geborenen Gräfin von Dietrichstein-Proskau und Veslie, Sternkreuzordens- und Palastdame Ihrer Majestät der Kaiserin etc. etc.

Die kirchliche Trauung findet Sonntag den 23. October um 1 Uhr in der Votivkirche statt.

Wien, am 15. October 1887.

Hugo, Fürst von **Dietrichstein** zu **Nikolsburg**, Graf **Nensdorff-Ponilly**, k. k. Kämmerer und Oberlieutenant, gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seiner Schwester, der hochgeborenen Gräfin **Marie Nensdorff-Ponilly-Dietrichstein** mit dem hochgeborenen Herrn **Hugo** Grafen **Kálnoky** de **Kálnok**, Freiherrn von **Köröspatak** und **Szent Miklos**, k. k. Kämmerer und Major im k. k. Uhlanen-Regiment Alexander II. Kaiser von Rußland Nr. 11, Sohn weiland des hochgeborenen Grafen **Gustav Kálnoky** de **Kálnok**, Freiherrn von **Köröspatak** und **Szent Miklos**, k. k. Kämmerer und Oberlieutenant in d. R., und weiland der hochgeborenen Gräfin **Elisabeth** von **Kálnoky** de **Kálnok**, Freiin von **Köröspatak** und **Szent Miklos**, geborenen Gräfin von **Schrattenbach**, Freiin von **Hegnenberg** und **Osterwitz**, St. K. O. D.

Die kirchliche Trauung findet Sonntag den 23. October um 1 Uhr in der Votivkirche statt.

Wien, am 15. October 1887.

11/3.

Gustav Hilleprand Freiherr von Prandau, Herr der Herrschaft Valpo, und dessen Gemahlin Adele Hilleprand, Freiin von Prandau, geborne von Cseh, geben hiermit Nachricht von der bevorstehenden Vermählung ihrer geliebten Tochter Marianne, mit dem Hochgebornen Herrn Grafen Paul Zichy de Vázsonkeö, Seiner k. k. apostolischen Majestät wirklicher Kämmerer, und Rittmeister des 7. Kürassier-Regiments Heinrich Graf Hardegg.

Die Trauung wird am 19. März l. J. um 11 Uhr Vormittags im Schlosse allhier vollzogen werden.

Valpo am 18. März 1846.

Westerstetteni Gróf **Beckers Aladár**, Bajor király nevét viselő nehéz lovas Ezeredbeni császári királyi Kapitány tisztelettel jelenti: tolnai gróf **Festetics Albert**, Ő császári királyi és apostoli Felségének Aranykulcsos hive, és valóságos belső titkos Tanácsosa; Ő császári királyi Fensége **József** Fő-Herczeg magyar ország Nádor Ispánja Fő-Udvarmesterének, és gróf **Festetics** született **Sándor Vilhelmina** grófnő Csillagkeresztes, nem különben Ő császári királyi Felsége Fenséges Asszonyunk Palotadámájának leányával: **Festetics Albertina** Grófkisasszonynyal leendő házassági egybekelését.

Az egyházi öszveadás szabad kir. Buda Fő- Városában, az Udvari Templomban 1845-diki April 8-kán fog megtörténni.

Emanuel Graf Csáky von Keresztszegh und Adorján, Erbobergespann der Zips, Mitbesitzer der Herrschaften Apáthi, Böszörmény, Kluknau etc. etc. in Ungarn, gibt hiemit Nachricht von der bevorstehenden Vermälung seiner Schwester, der hochgebornen Eugènie Gräfin Csáky von Keresztszegh und Adorján, Tochter weiland des Herrn Emanuel Grafen Csáky und der Caroline Gräfin Csáky gebornen von Budeus mit dem hochgebornen Herrn Herbert Gotthardt Reichsgrafen Schaffgotsch genannt semperfrei, von und zu Kynast Freiherrn zu Trachenberg, k. k. Oberlieutenant im Dragoner-Regimente Graf Pejacsevich Nr. 2, Sohn des hochgebornen Herrn Hermann Gotthardt Reichsgrafen Schaffgotsch genannt semperfrei, von und zu Kynast etc. etc. und der hochgebornen Frau Auguste Reichsgräfin Schaffgotsch, gebornen Reichsgräfin Auersperg.

Die Trauung findet am 30. April l. J. 12 Uhr in der Votivkirche statt.

Wien im April 1887.

Theyer & Hardtmuth, Wien.

MEGHIVŐ

A BUDAPESTI KIRÁLYI MAGYAR TUDOMÁNY-EGYETEM

ÚJJÁALAKÍTTATÁSÁNAK XCVIII-IK ÉVÉBEN

1878 május 13. d. e. 11 órakor

SAJÁT DISZTERMÉBEN

(Egyetemi központi épület, egyetemtér 1—3 sz., új szárny II-ik emelet. A karzati bejárat a III-ik emeleten van)

TARTANDÓ

EMLÉKÜNNEPRE.

Tárgyak:

ÜNNEPI BESZÉD. Dr. Hoffmann Pál rectortól.

Az egyetemi pályadíjak ünnepélyes kiosztása.

A egyetemi új jutalomkérdések kihirdetése.

Megelőzi az ünnepet az egyetemi templomban d. e. 10 órakor tartandó ünnepélyes istenitisztelet.

Budapesten, 1878. Nyomatott a m. kir. tud.-egyetemi könyvnyomdában.

118.

Ő cs. és apostoli királyi Felsége, MAILÁTH GYÖRGY megyénk szeretve tisztelt főispánját, Grófi Méltósággal és örökös főrendiházi tagsággal tüntetvén ki, hisszük, miszerint a megyei és városi közönség köz-óhajának adunk kifejezést, a midőn indítványozzuk, hogy ő Méltósága, aki

e f. hó 12-én délután 6 óra tájban érkezik Esztergomba,

ünnepélyes fogadás által részünkről is kitüntettessék; s másnap, azaz e hó 13-án délelőtt 11 órától kezdve, a nála tiszteleni óhajtó hatóságok, testületek és egyletek által üdvözöltessék.

Tiszteletteljesen felkérjük tehát a czimet, miszerint ezen ünnepélyben személyesen részt venni s alábbi programmunk sikeresitését saját hatáskörében is előmozditani szíveskedjék.

Programm.

1. Az esztergom-nánai indóháznál e hó 12-én délután 5 órakor összegyülekeznek a közelfekvő községek elöljárói, vezetve Mattyasószky Vilmos szolgabiró ur által, — úgyszinte Majer István püspök, praelatus vezetése mellett, mint a megye küldöttei: Andrássy János főjegyző és Reviczky Géza szolgabiró urak; akik közül először Majer István püspök ő méltósága a megye, s utánna Mattyasóvszky szolgabiró ur röviden a községek nevében üdvözlendik a megérkező főispánt és Esztergomba bekisérik.

2. Párkány, Viziváros, Szt. Tamás és Esztergom sz. kir. város azon utczái és terei, a melyeken ő Méltósága, a főispán bevonul, — ki lesznek világitva s a két tüzoltó egylet a hidtól a megyeházáig sorfalat képezend.

A megyeház előtt helyet foglal a katonai zenekar és a dal- és zenekedvelők egylete s a zenekar a főispánt megérkezése alkalmával alkalmi hymnussal üdvözlendi.

4. A megyei és városi közönség elfoglalja a megyei nagy termet, lépcső házat és lépcsőket, a melynek legalsaján az alispán fogadja a főispánt s azt pár perczre szobájába kisérvén, időt enged a lépcsőzeten összegyülekezett közönségnek, hogy a nagyteremben sorakozhassék.

5. A nagyteremben megjelenő főispánt a megye és város közönsége nevében az alispán üdvözlendi.

6. Az üdvözlés befejezése után, a főispán a megyeház erkélyén meghallgatja a dalárda által adandó szerenádot, a melynek végeztével a katonai zene még egy indulót játszik s ezzel az esteli ünnepély befejeztetik.

Másnap, e hó 13-án 11 órától kezdve, eddig a következő hatóságok és testületek jelentkeztek a tisztelgésre u. m.

1) A jótékony egylet és vöröskereszt egylet választmányai, vezeti Majer István püspök, praelatus ur.
2) A római kath. papság.
3) A cs. kir. katonai tiszti kar.
4) A városi hatóság és utánna a központi megyei községek elöljárósága.
5) A benczések tanári kara.
6) A reál iskola tanári kara.
7) Az esztergomi iparbank.
8) Az esztergomi kereskedelmi testület.
9) A megyei tüzoltók egylete.
10) A dal- és zenekedvelők egylete.
11) Zenei kör.

Amely felekezet, — egylet vagy testület ezeken kivül még tisztelegni óhajtana, — felkérjük, miszerint e hó 12-én délig az alispánnál magát bejelenteni szíveskedjék.

Esztergom, 1885. október hó 10-én.

a rendező bizottság nevében:

Kruplanicz Kálmán

kir. tanácsos alispán.

543|885 NYOMT. LAISZKY JÁNOSNÁL ESZTERGOMBAN.

Kéltősoágos

Majer István cs. püspök, praelatus

Esztergom.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

119.

MEGHIVÁS

A POZSONYI KIR. KATH.

FŐGYMNASIUMI SEGÉLYEGYLET

1888. MÁRCIUS HÓ 11-én, DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR,

A GYMNASIUM TANÁCSKOZÁSI TERMÉBEN TARTANDÓ

KÖZGYŰLÉSÉRE.

A VÁLASZTMÁNY.

EINLADUNG

ZU DER

AM 11. MÄRZ 1888, VORMITTAG 11 UHR,

IM CONFERENZ-ZIMMER DES GYMNASIUMS ABZUHALTENDEN

GENERAL-VERSAMMLUNG DES UNTERSTÜTZUNGS-VEREINES

AM PRESSBURGER KÖN. KATH. OBERGYMNASIUM.

DER VEREINS-AUSSCHUSS.

Védnök — Protector:

Nagyméltóságu és főtisztelendő Dr. **Rónay Jácint** úr, belső titk. tanácsos, scutárii cim. püspök, pozsonyi prépost, szt. István rendi lovag, a magyar tudományos Akademia tagja, bölcsészettudor stb.

Választmány — Ausschuss:

Elnök (Präses): **Udvardy Ferenc**; igazgató (Director): **Pirchala Imre** mint főgymnasiumi igazgató; titkár (Schriftführer): **Bószner János**; pénztárnok (Cassier): **Hardtmuth Ferenc**; választmányi tagok (Ausschussmitglieder): **Bacsák Pál, Beck Antal, Burián István,** gróf **Esterházy Ernő, Helmár Ágost, Martinengo Nándor,** gróf **Pálffy István, Sváby Pál, Wiedermann Károly.**

Alapító tagok — Stiftungsmitglieder:

Rudolf, korona-herceg, ő cs. kir. Fensége stb.

T. c. — P. T.
Apponyi Géza, gróf
Attems Henrik, gróf
Bacsák-Bartal Mária
Bacsák Kálmán
Bacsák Pál
Barth Károly
Bartal-Bacsák Vincencia
Barton József †
Baumann Ferenc
Bazin sz. kir. város
Bedeő Pál hagyatéka
Benyovszky Lajos
Bittó Kálmán
Bittó Károly
Blaskovics Ferenc
Blásy János
Blásy József
Buben Lipót, tr. †
Bucz Lajos, tr.
Bunzl Miksa
Buócz János
Burián Pál
Büttner Károly
Csáky Károly gróf, kanonok
Csehy Sándor
Cselkó János
Csernák József
Czikann Mór
Deisler Klement
Dessewffy Gyula, gróf
Deutschinger Lajos, tr.
Edl Tivadar †
Emminger Károly
Esterházy Ernő, gróf
Esterházy Gyula, gróf
Esterházy István, gróf
Esterházy János, gróf
Esterházy Miklós, gróf
Esterházy Pál, gróf
Esztergomi föt. káptalan
Falkenstein Gyula, gróf
Feigler Károly
Feilitsch Feodor, báró
Fleischmann György
Fischer M. L.
Foglár József
Franzl Károly
Gály Lőrinc
Garbeisz Ferenc
Geramb Antal, báró †
Gervay Adolf, báró
Gervay Nándor, tr.
Geiduschek Jakab
Greschner János, tr.
Gottl Mór
Gratzl József
Guha Győző
Hájek Ádám
Hancsok Károly
Hardtmuth Ede, †
Hardtmuth Ferenc
Haybäck Károly
Hazay István
Heiller Károly
Hengelmüller Mihály
Horeczky Ferenc, báró
Hosztinszky János
Iritzer Antal
Iritzer Rezső
Jablanczy Zsigmond
Jankó Mihály
Jettmár Ernő
Kampfmüller Ferenc
Kassowitz Dávid, tr.
Karenovits Pál
Keitler Antal
Klinger Henrik
Kobek Ernő
Koch Alajos, tr.
Koller Gyula
Koperniczky István
Kosziba Adám
Kovács Endre
Kováts Ferenc
Kovács Pál
Kozics Ede
Krajnyák Ede
Krapp Lénárt
Krokovics János
Kruesz Krizostom †
Kunz Ignác
Kutrucz Rezső
Kuzma István
Lassú Lajos, tr.
Lában Antal
Lantos József
Lippert József, lovag
Lipthay Endre
Ludwig János
Löwy Manó
Mangold Károly
Markovich Alajos
Marsovszky Mór
Maszlaghy X. Ferenc
Mayr Gottfried
Merk Albert
Méhes Péter
Meiszl Ferenc
Miklovics János
Miksik Imre
Modrovich János
Motkó Ferenc
Mühr Antal
Neiszidler Károly
Neszter József
Nirschy István
Novák Pál, kanonok
N. N.
Ollé Lajos †
Orosz László
D'Orsay Emil, gróf
Pantocsek József
Pálffy-Dessewffy István grfn.
Pálffy Ede, gróf
Pálffy Gabr. és Sarolta, grfn.
Pálffy István, gróf
Pálffy János, gróf
Pálffy János, gróf, ifj.
Pálffy József, gróf
Pálffy Miklós, herczeg
Pálffy Mór, gróf
Paulik Gábor
Peitler Antal †
Pekovich Sándor
Pisztóry Bódog
Popper Miksa
Pozsonymegye alispáni hiv.
Pozsonyi föt. káptalan
Pozsonyi jótékonysági füzér
Pozs. kath. véduri bizottm.
Pozs. kir. kath. főgymn.
Pozs. I-sö takarék-pénztár
Pozs. II-ik takarék-pénztár
Pozsony sz. kir. városa
Reichetzer Mór
Révfy Erzsébet és Zoltán
Révfy László, tr.
Rimély Károly, tr.
Rohan Arthur, herczeg †
Rónay Jácint, tr., ő Exc.
Róth Károly
Rozbory János
Ruckmich Placid
Samassa József ő Exc.
Santhó Károly
Schariczer György
Schariczer Győző †
Schauer István
Scherz József
Schey Márk
Schiffbeck Károly
Schlosser Péter
Schoszulán Nándor
Schreiber hagyatéke
Sebastiani József
Simonyi Gyula
Simor János, bibornok ő Em.
Somogyi Károly
Somorja város
Spitzer S. L.
Splényi Izabella, bárónő
Stampfel Károly
„Succurrere miseris"
Steinbarzer Károly
Stern Fülöp †
Stern Jakab
Strasser Ágost
Supka Jeromes, apát
Sváby Pál
Szalay Ödön
Szentiványi József
Széchényi Dénes, gróf
Széchényi Imre, gróf
Sziebenfreund Artúr
Szlávy József, ő Exc.
Stankievics de Pauly-Wachtler Lujza †
Stankovics Sándor
Stojanovits Sándorné
Svoboda Vencel
Tallián Gábor
Thann Róbert
Tyrolt Rezső
Udvardy Ferenc
Umlauff Gyula, tr.
Urbauer Malvin, nevelő intézetének növendékei
Urbanek Ferenc
Valentovics József
Vetsera Albin, tr., báró †
Viber József
Wachtler József, lovag
Walterskirchen György, báró
Zaboyszky László
Zimándy Ignác
Zimmermann Nep. János
Zsitvay Leo.

Összesen: 205.

Az egyleti alapitvány legalább 20 frt., mely vagy egyszerre vagy négy éven át 5—5 frtos részletekben lefizethető.
Das Stiftungs-Capital beträgt mindestens 20 fl. und wird entweder auf einmal oder in 4 Jahresraten entrichtet.

Az alaptőkéhez járult (zum Stiftungscapital haben beigetragen): Pozsonyi I-sö takarékpénztár 50 frt; Pozsonyi II-ik takarékpénztár 10 frt; Dr. Rónay Jácint védnök úr ő nmlt. 50 frt; Schreiber hagyatéka 20 frt; Dr. Vetsera Albin báró úr ő nmlt. 50 frt; Csáky Károly gróf kanonok úr 5 frt; Guha Győző 30 frt; Hardtmuth Ferenc 20 frt; Ludwig János 20 frt; Kováts Ferenc 5 frt.

A jótevők befizetései 1887-ben (Beiträge der Wohlthäter im Jahre 1887): Dr. Henning 1 frt; Kudlacsek Ferenc 5 frt; Prohaszka Károly 2 frt; Stephanie kapitány 17 frt 70 kr.; egy névtelen házaspár (ein ungenanntes Ehepaar) 10 frt; egy névtelen jótevő (ein ungenannter Wohlthäter) 10 frt.

Rendes tagok — Ordentliche Mitglieder:

T. c. — P. T.
Andrássy Jenő
Angermayer Károly
Bauer Ágoston
Beck Antal
Bószner János
Burián István †
Cserny Károly
David Gyula, tr.
Deutsch Ignác, tr.
Devald Vilmos
Dohnányi Frigyes
Eisenstädter Vilmos
Fellner Ferenc
Fésüs György, tr.
Frankl Samu fiai
Fridrik Antal Dezső
Garbais Ferenc
Hacker Károly
Hell Miksa
Helmár Ágoston
Kieszling József
Kolmár József
Kovács György, tr.
Köszeghy János
Laszczik Bernárd
Martinengo Nándor
Marton Lajos
Molec Dani
Munker Henrik
Ollé Imre
Pauer Imre, tr.
Pirchala Imre
Popper Miksa
Riegele Ágoston, tr.
Rózsay Emil
Ruprecht Márton, tr.
Samarjay Mihály
Scheffer Vilmos, tr.
Scherz Károly
Schick E. M.
Steinbarzer Károly
Steiner Ármin
Szalay Sándorné
Szentléleky Mátyás
Szücsi Géza
Taller Pál
Tóth Károly
Udvardy Zsigmond
Veszely Ferenc
Vutkovich Sándor, tr.
Wawra János
Wiedermann Károly
Wimmer Adolf
Zierer Géza

Összesen 54.

Az egyleti rendes tagok legalább 1 frtot fizetnek. — Die ordentlichen Mitglieder entrichten jährlich wenigstens 1 fl.

Csatlakozásokat és kegyes adományokat nyugtatvány mellett köszönettel fogad a fógymnásiumi igazgatóság.
Beitritts-Erklärungen, sowie milde Beiträge übernimmt gegen Quittung die Gymnasial-Direktion.

Vagyon és pénztári kimutatás 1887. — Vermögens- und Cassa-Ausweis vom Jahre 1887.

Elkölthető jövedelem 1887-ban. — Verwendbare Einnahmen im Jahre 1887.

Bevétel — Einnahmen:	1. Betét a 18255. sz. takarékpénztári könyvecskében — Einlage in das Sparcassabüchel Nr. 18255	500 frt	— kr.
	2. Pénztári maradék — Cassarest	5 frt	29 kr.
	3. A rendes tagok befizetései 1887-ben — Beiträge der ordentlichen Mitglieder im Jahre 1887	68 frt	— kr.
	4. A jótevők befizetései 1887-ban — Beiträge der Wohlthäter im Jahre 1887	50 frt	70 kr.
	5. Az alaptőke értékpapirjainak szelvényei után 1887-ben — Erlös der Coupons der Werthpapiere vom Stammcapital im Jahre 1887	650 frt	71 kr.
	6. Kamat takarékpénztári betétek után — Zinsenzuwachs auf Sparcassa-Einlagen	25 frt	14 kr.
		1327 frt	48 kr.

Kiadás — Ausgaben:	1. Iritzer-féle alapitványból egy mózes vall. szegény tanulónak — Aus der Iritzer-Stiftung einem armen Schüler mos. Confession	5 frt	— kr.
	2. Szegény tanulók részére készpénzben — Für an arme Schüler vertheilte Baarbeträge	24 frt	— kr.
	3. Szegény tanulók részére csizmákért — Für an arme Schüler vertheilte Beschuhung	78 frt	— kr.
	4. Szegény tanulók részére ruha nemüekért — Für an arme Schüler vertheilte Kleidung	392 frt	— kr.
	5. Szegény tanulók részére rajzeszközökért — Für an arme Schüler vertheilte Zeichnen-Requisiten	2 frt	40 kr.
	6. Szegény tanulók részére tankönyvekért — Für an arme Schüler vertheilte Schulbücher	133 frt	47 kr.
	7. Nyomtatási költségekre — Für Drucksorten	25 frt	— kr.
	8. **Deák Ferenc**-dijul 2 tanulónak — **Franz Deák**-Prämie an 2 Schüler	50 frt	— kr.
	9. Az egylet szolgájának — Dem Vereinsdiener	5 frt	— kr.
	10. 18255. sz. I-sö takarékpénztári könyvecskében — Im Sparcassabüchel Nr. 18255	612 frt	61 kr.
		1327 frt	48 kr.

a) Alaptőke — Stammcapital.

Bevétel — Einnahmen:

1.	Értékpapirok 1886. december 31-én névszerint — Werthpapiere am 31. December 1886 im Nominalwerthe	13377 frt 50 kr.
2.	Betét 272. számu takarékpénztári könyvecskébe — Einlage in das Sparcassabüchel Nr. 272	1165 frt 03 kr.
3.	Kamat a takarékpénztári betét után — Zinsenzuwachs auf Sparcessaeinlagen	29 frt 07 kr.
4.	Alapító tagok befizetései készpénzben 1887-ben — Beiträge der Stiftungsmitglieder im Jahre 1887 in baarem Gelde	255 frt 04 kr.
		14826 frt 60 kr.

Kiadás — Ausgaben:

1.	Vagyon 1887. december 31-én értékpapirokban névszerint, az év folytán kisorsolt 105 frt nagyváradi földteherm. kötvény levonása után — Vermögenstand am 31. December 1887 in Werthpapieren nach dem Nominale, abzüglich gezogener fl. 105 für Grosswardeiner Grundentl. Obligation	13272 frt 50 kr.
2.	Betét a 272. számu takarékpénztári könyvecskébe — Einlage in das Sparcassabüchel Nr. 272	1553 frt 80 kr.
3.	Beváltási költségért — Für Incassospesen	30 kr.
		14826 frt 60 kr.

b) Eötvös-alap — Eötvös-Fond.

Bevétel — Einnahmen:

1.	Értékpapirok 1886. december 31-én névszerint — Werthpapiere am 31. December 1886 Nominale	1035 frt — kr.
2.	Pénztári maradék — Cassarest	84 frt 61 kr.
3.	Kamat a takarékpénztári betét után — Zinsenzuwachs auf Sparcassaeinlagen	16 frt 15 kr.
4.	Az értékpapirok szelvényei után 1887-ben — Erlös der Coupons obiger Werthpapiere im Jahre 1887	36 frt 96 kr.
		1172 frt 72 kr.

Kiadás — Ausgaben:

1.	Vagyon értékpapirokban 1887. december 31-én az év folytán kisorsolt 525 frt soproni földteherm. kötvény levonása után — Vermögenstand in Werthpapieren am 31. December 1887 nach Abzug der gezogenen fl. 525 Oedenburger Grundentl. Obligation	510 frt — kr.
2.	2305. számu I. takarékpénztári betét — Einlage im Sparcassabüchel Nr. 2305	617 frt 19 kr.
3.	1886/87. 4 tanulónak **Eötvös-dijul** — An 4 Schüler im Jahre 1886/87 als **Eötvös-Prämie** vertheilt	45 frt — kr.
4.	Beváltási költség — Incassospesen.	50 kr.
		1172 frt 72 kr.

Kelt Pozsonyban, 1888. évi januárius 1-én. — Pressburg, am 1. Jänner 1888.

Hardtmuth Ferenc,
egyleti pénztárnok — Vereinscassier.

STAMPFEL, EDER ÉS TÁRSAI POZSONYBAN.

120.

Meghivó

Ő CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FENSÉGEIK JÓZSEF FŐHERCZEG ÉS KLOTILD FŐHERCZEGASSZONY

VÉDNÖKSÉGE ALATT

A M. K. HONVÉD-TISZTI ÖZVEGYEK ÉS ÁRVÁK

ELLÁTÁSI INTÉZETÉNEK ALAPJA JAVÁRA

1885. ÉVI JANUÁR HÓ 22-ÉN A FŐVÁROSI VIGADÓ TERMEIBEN

TARTANDÓ

ZÁRTKÖRÜ BÁLRA.

GRÓF KÁROLYI GYULA,
elnök.

RÁTH KÁROLY, főpolgármester. GRÓF ZICHY JENŐ, orsz. képviselő,
KAMERMAYER KÁROLY, polgármester. FORINYÁK GYULA, tábornok,
alelnökök.

PAYR VILMOS, jegyző. SZILÁGYI EMIL, pénztárnok. DR. MELICHÁR KÁLMÁN, ellenőr. DR. SZENDREI JÁNOS, jegyző.

Ádám Károly
Aebly Adolf
Aebly Frigyes
Andaházy László
Andorffy Károly
Andrássy Tivadar gr.
Antos János
Ifj. Apáthy István
Balassa István
Bánó Zoltán
Baráth Zoltán
Bárczy István
Bartal Pál
Batthyány Géza gr.
Benitzky Lajos
Bethlen B. gr., hadnagy
Bittó Aurél
Bittó Kálmán
Bogdánffy Ferencz
Brásay Kálmán
Burián János
Busbach Péter
Cseh Miksa lovag, százados
Czéry Lajos
Csollich Géza br.
Csiráky János gr.
Darányi Ignácz
Dóry József br., ezredes
Ifj. Edelsheim-Gyulay Lipót br.
Egert József dr.
Elek Gusztáv, ezredes
Emich Gusztáv
Emmer Kornél
Ernyey Gyula
Esterházy Dénes gr.
Fackh Károly
Falk Miksa
Ferdinándy Béla
Földváry Miklós.
Gebhardt Lajos dr.
Gerlóczy K., alpolgárm.
Gerlóczy Zsigmond
Gicsey Samu
Gombár Tivadar
Grill Richard
Grimm Gábor
Gschwindt Mihály
Gyulai Kálmán
Halássy Jenő
Hamza Ágost
Hegedüs K., dr., főhadn.
Heinrich István
Horánszky Nándor
Horváth Jenő, főhadn.
Ivánka Imre
Jálics Hálmán
Jekelfalussy L., őrnagy
Jessensky Pál
Jorgovich Dusán
Kázmán Lajos
Kasacsay Gerő
Király Pál
Komlódy Gyula
Kosztka Emil dr.
Krisztinkovich Béla
Lázár Sándor, százados
Légrády Károly
Lipthay Béla br.
Lisznyai Tihamér
Ifj. Lucsenbacher Pál
Magyar Antal dr.
Mendl István
Mézö János
Mészáros Tivadar
Mocsányi Károly dr.
Molnár Géza, főhadn.
Neményi Ambrus
Nemeshegyi József
Id. Németh Antal
Országh Sándor dr.
Pálffy Rudolf gr.
Pálfy Victor
Podmanicsky Fr. br.
Planer Gyula
Pogány József
Prohaszka K., főhadn.
Pucher József
Radocsa János
Revicsky István
Ritter István, őrnagy
Rohrer Aladár dr.
Rohrer Géza
Rónay László
Sághy Gyula dr.
Scheich Károly
Smekal Emánuel, alezr.
Sorsich Albert, főhadn.
Splényi Ödön br.
Steiger Gyula
Sypos Károly dr.
Szélléri Szabó János
Szoklyói Szabó Ede
Ifj. Szeitz Ferencz
Széchenyi Emil gr.
Szilágyi Dezső
Szohner Antal
Tabódy József
Tallián Jenő
Teleky József gr.
Totth Mihály
Tömöry Károly
Török József
Tschögl Gusztáv
Tschögl Henrik
Váradi Béla dr.
Wahrmann Mór
Weiss B. F.
Zichy Aladár gr.
Zichy Rezső gr.

bizottsági tagok.

Belépti jegyek e meghivó előmutatása mellett válthatók: 1885. évi január hó 10-étől a bál estéjéig a bizottság irodájában (kis hid-utcza «Vadászkürt-szálloda» I. emelet) d. e. 10—1 óráig és d. u. 3—5 óráig. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és nyilvánosan nyugtáztatnak.

Minden tudakozódás a bál-bizottsági jegyzőkhöz (honvédelmi ministeri palota) intézendő.

Jegyek ára: Személyjegy 5 frt. Családjegy 2 személyre 9 frt, 3 személyre 12 frt, 4 személyre 15 frt. Nagy páholy 40 frt. Kis páholy 30 frt. Karzati ülőhely 6 frt.

Légrády testvérek.

121.

MEGHIVÓ

A

BUDAI POLGÁRI LŐVÉSZ-EGYESÜLET ÁLTAL

BUDAVÁRÁNAK

A TÖRÖK URALOM ALÓLI FELSZABADITÁSÁNAK

200-DIK ÉVFORDULÓJA

ALKALMÁBÓL RENDEZENDŐ

LÖVÉSZ-ÜNNEPÉLYESSÉGEKKEL

EGYBEKAPCSOLT

NAGY ÖRÖM- ÉS DÍSZ-LÖVÉSZETRE,

MELY

1886-IK ÉVI SZEPTEMBER HÓ 5., 6. ÉS 7-ÉN

FOG MEGTARTATNI.

Az ünnepély és lövészet sorrendje:

1886. szeptember hó 5-én vasárnap reggeli 8 órakor a lövészet megkezdése, mely 12 tarack-lövéssel jeleztetik. A lövészet tart déli 12 óráig, 1 órakor díszebéd katonai zeneelőadás mellett.

Délután 2 órakor a lövészet újbóli megkezdése, mely alkonyatig tart; — délután 4 órakor nagy katonazene-hangverseny a kerti helyiségekben, este 8 órakor tüzijáték a ló- és jégpálya téren, ezután a díszteremben **tánczestély.**

A díszebédre részvétjegy teritékenként borral és zenével együtt **2 frt,** a 4 órakor tartandó kerti zeneelőadásra, tüzijáték és tánczestélyre bemeneti személydíj **1 frt.** Családjegy 3 személyre **2 frt,** 4 vagy 5 személyre **3 frt.** Ezen bemeneti jegy bárkit feljogosit a lövészet, vagy a társasjátékokbani részvételre.

1886. szeptember hó 6-án hétfőn reggeli 7 órakor a lövészet folytatása déli 12 óráig, ekkor társasebéd, 2 órától alkonyatig lövészet.

1886. szeptember hó 7-én kedden reggeli 7 órakor a lövészet folytatása déli 12 óráig, szünet alatt ebéd, 1 órától 5 óráig zárlövészet; ezután a lövések osztályozása, és a díjak ünnepélyes kiosztása; ezután társasvacsora zeneszó mellett.

Általános szabályok a lövészetnél:

1. A lőbárcza ára a pénztárnál azonnal lefizetendő.
2. A fegyverek belövése a lövészet alatt nem engedtetik meg.
3. A lövész csak azon rendben léphet a lőállásba, a mely rendben fegyvere a fegyvertartón van.
4. A lőcsarnokban a dohányzás tilos.
5. A lövést megelőzőleg a bárcza az illető jegyzőnek kézhez adandó; a lövész feladata lövéseinek helyes feljegyzését ellenőrizni, mert későbbi panaszok figyelembe nem vétetnek.
6. A négy rendes és a versenytáblán mindennemü fegyverrel, a mezei czélra csak mezei módon felszerelt, és a „honvéd“ czélra csakis hadi fegyverrel lehet lőni.
7. Panaszok a napos lövészmestereknél jelentendők be, kik minden ügyben kellő felvilágositással szolgálnak.
8. Minden itt fel nem sorolt ügyben az egyesület helyiségében közhirré tett rendszabályok és az egyesületi alapszabályok irányadók.

Czéltáblák:

1. Négy rendes czéltábla 200 lépésre állittatik fel, mély és találó díjakra.
2. Két mezei czéltábla 300 lépésre, csak találó díjakra.
3. Két „Honvéd“ czéltábla 400 lépésre, találó díjakra.
4. Egy ipar vagy versenytábla 200 lépésre, 10 körre osztva, melyen csak három egymás után történt legjobb lövések számitanak.
5. Egy pisztoly czéltábla 50 lépésre, 4 körrel, találó díjakra.

BIBLIOTHECA E.M. MUSEI

Díjak:

Az összes igen értékes és számos díjak 8 nappal az ünnepély előtt a napi lapok utján közhirré tétetnek valamint az összes egyesületi helyiségekben megtekintésre sorrendjük szerint kifüggesztetnek, az ünnepély alkalommal pedig közszemlére kitétetnek.

A 200 lépésnyi rendes czéltáblákon a kebelbeli vagy hazai lövész mély lövésekre több díjat, de a czéltáblák mindegyikén egy és ugyanazon lövész egy találó díjat nyerhet.

A verseny czéltáblára tisztelet-díjak köszönettel elfogadtatnak és a napi lapok utján is közzététetnek.

A lőbárczák:

1. A 200 lépésnyi „rendes“ czéltáblán egy lövés ára 10 kr. melyből 5 kr. osztalékra fordittatik; ezen **(fehér)** lőbárczák csak 20 lövésre adatnak ki, díjakra csak azon lövész tarthat igényt, ki legalább 3 bárczát vált, illetve 60 lövést tesz.
2. A 300 lépésü „mezei“ czéltáblán egy lövés ára 5 kr., ezen **(zöld)** lőbárczák csak 20 lövésre válthatók, díjat csak azon lövész nyerhet, ki három bárczát vált, illetve 60 lövést tesz.
3. A 400 lépésnyi „Honvéd“ czéltáblán egy lövés ára 5 kr., ezen **(vörös)** lőbárczák csak 20 lövésre adatnak ki, díj csak azon lövésznek nyujtatik, ki 3 bárczát vesz, és 60 lövést tesz.
4. A 200 lépésü „verseny“ czéltáblán **(sárga)** 3 lövésre szóló bárczák kaphatók, melynek elsője 1 frt, a többi 50 kr., a lövész csak akkor tarthat díjra igényt, ha legalább 5 bárczát saját nevére váltott.
5. A pisztoly czéltáblára **(kék)** lőbárczák 20 lövésre 1 frt díj mellett adatnak ki.

Osztalék:

A négy rendes czéltáblán a minden bárczán tett (Trefferekre) találó lövésekre esendő osztalék a zárlat után a lövésznek arányositva fizettetik ki, illetőleg küldetik meg.

Töltések a „Honvéd“ czéltáblára a pénztárnál 5 krajczárért a tölténytartó visszaadása mellett kaphatók.

Kelt Budapesten a budai polgári lövész-egyesület 1886. évi augusztus hó 6-án tartott igazgató választmányi ülésében.

Érczhegyi Ferencz,
fölövészmester.

Lakner János,
egyesületi jegyző.

Bagó Márton és fia, Budapest, II. ker.

122.

MEGHIVÓ.

Alulirottak egy előleges értekezletben, beható eszmecsere után, ohajtandónak találtuk egy **kath. irodalmi társaság** kezdeményezését.

E végből egyhangulag helyeseltük azon javaslatot, hogy a most következő augusztus hava 7-én (szombat) Budapesten nagyobb értekezlet tartassék.

Van szerencsénk Cimedet ezen értekezletre, mely alakuló gyülésnek is lesz mondható, tiszteletteljesen meghivni.

Aug. 7-én az egyetemi templomban az Ur sz. Lelkét segélyül hivni már reggel 8 órakor sz. misére gyülünk össze, honnét a Sz.-István-Társulat gyüléstermébe vonulunk s a tanácskozást az előterjesztendő programm alapján egy ülésben elvégezzük.

Legyen szives Cimed a „M. Allam" főszerkesztőjéhez (Zöldfa-utca 43) cimzendő levelező lapon tudatni:

1) Szerencséltetni fogja-e az értekezletet becses megjelenésével?

2) Hajlandó lesz-e a gyülés után déli 2 órakor valamelyik, még ezután választandó vendéglőben legfölebb **kétforintos** társas ebéden részt venni?

Várva becses válaszát, kiváló tisztelettel maradtunk

Budapest, julius 6. 1886

Lonkay Antal, s. k.

Bogisich Mihály,
prépost, budavári plébános, a m. t. akademia tagja

Garamszeghi **Lubrich Ágost**,
tudomány egyetemi ny. r. tanár, a m. tud. akademia tagja.

Csaplár Benedek,
a m. t. akademia tagja.

Tomor Ferenc,
a „Közoktatás" szerkesztője.

Ribényi Antal,
a „Magyar Katholikus" szerkesztője.

Olsavszky Lajos,
hirlapiró.

A „Hunyadi Mátyás" intézet nyomása.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Méltóságos és fő.

Dr. Mojer István

püspök urnak

Esztergom.

ESZTERGOM 20 56

123.

Meghivó.

Nagyságos

Hajdinagy Jeremiás pesti polgár

úrnak

tisztelettel felkéretik, miképp

Budapest Főváros Törvényhatósága

és a

Magyar Történelmi Társulatnak

f. évi szeptember hó 1-én, d. u. 5 órakor

Ő császári és apostoli királyi Felsége

legmagasabb jelenléte mellett,

a redoute nagy termében tartandó **együttes diszülésére** megjelenni szíveskedjék.

Budapest, 1886. évi augusztus hó.

Báró Kemény Gábor s. k.,
magy. tört.-társ. alelnök.

Ráth Károly s. k.,
főpolgármester.

Megjelenés ½5 órakor diszöltönyben történik.

Budapest Főváros Törvényhatósága
és a
Magyar Történelmi Társulat

1886. évi szeptember hó 1-én d. u. 5 órakor

Ő FELSÉGE LEGMAGASABB JELENLÉTE
mellett
a redoute nagy termében tartandó együttes díszülésének

SORRENDJE.

1. Elnöki megnyiló beszéd, tartja Rátli Károly főpolgármester.
2. Beszéd, tartja báró Kemény Gábor, magyar történelmi társulati alelnök.
3. Gróf Széchen Antal értekezése.
4. Az ostrom történetének rövid ismertetése dr. Károlyi Árpád által.
5. A Monum. Vaticana ez alkalomból kiadott kötetének bemutatása, bevezetve Ipolyi Arnold püspök levelével. Előadja Czobor Béla.
6. A főpolgármester bezáró szavai.

124.

1075. 1887. ikt. sz.

MEGHIVÓ

a Magyarországi Közművelődési Egyesületeknek

Budapesten, 1887. október hó 9. és 10. napján, délelőtt 10 órakor, az uj városház közgyülési termében

tartandó

KONGRESSZUSÁRA

és az október hó 8-án, délután 4 órakor, ugyanott tartandó

ELŐÉRTEKEZLETRE.

A) Tárgysorozat.

Első nap.

I. A korelnök választása. A kongresszus megnyitása. Az elnökök, az alelnökök és a tisztikar választása. Megalakulás.

II. Előadás. A hazánkban létező különböző egyesületek működéséről, anyagi és szellemi segédeszközeiről és az eredményekről, az egyesületek történetének rövid vázolásával.

Előadó: Gerlóczy Károly.

III. Javaslat. Miként lehetne a magyar nők hazafias tevékenységét a közművelődési egyesületek számára nagyobb mértékben megnyerni és biztositani?

Előadó: dr. Kenedi Géza.

Az előadó javaslata a következő:

„Határozza el a kongresszus:

1. hogy Magyarország hölgyeihez fölhivást bocsájt ki, melyben nagyobb tevékenység kifejtésére kéri fel őket a hazai közművelődési egyesületek érkekében. (A fölhivás tervét az előadó a kongresszusnak bemutatja.)
2. „Hogy a közművelődési egyesületek külön női választmányokat, esetleg bizottságokat alakitsanak tevékenységük élénkitése végett."

IV. Előadás. A közművelődési egyesületek czélját legjobban előmozditó eszközökről.

Előadó: Bánó József, Sárosmegyében a magyarságot és népnevelést terjesztő egyesület elnöke.

Az előadó a következő eszközökről fog szólani:

1. Közlelkesedés.
2. Minden tag át legyen hatva, hogy Magyarország élni fog és hatalmas lesz.
3. A törvényhozás a népnevelési átalányból nagy kontingenst bocsásson a közművelődési egylet rendelkezésére.
4. Sőt szavazzon meg még sokkal többet.
5. Alakittassék minden megyében kivétel nélkül közművelődési egylet.
6. Tartassék minden évben nagy gyülés, sőt az exponált helyeken vándorgyülés.
7. Minden nagyobb város alakitson egyletet.
8. A nők részvéte nagy mértékben fejlesztessék.
9. Fölszólitandó az országos egylet által mindennemű bank, takarékpénztár vagy bármi társulat, egylet, kereskedő, iparos stb., hogy üzletét magyarul vigye és magyar hivatalnokokat fogadjon.
10. Szövetkezés minden humanisztikus, nevelési vagy irodalmi társulattal.
11. Szövetkezés minden egyház fejeivel.
12. Legfőbb eszköz: az óvoda és gyermekkert. Legfőbb czélul kell kitűzni, hogy idővel minden faluban felállittassék.
13. E czélra az összes birtokosság felszólitandó és a bérlők is.
14. Magyar vándor-szintársulatok országos segélyezése s a vegyes helyeken bizonyos számú ingyenes, vagy igen mérsékelt jegyek kiosztása.
15. Néptanitók, nők, óvónők nevelése, jutalmazása.
16. Jó előmenetelű tanuló jutalmazása.
17. Minden nagy jövedelmű társulat és egyén felszólitandó jutalmak és alapitványok tételére.
18. Felszólitandó Magyarország ifjúsága, hogy legyen apostola ezen ügynek.
19. Hozassék törvény vagy statutum, hogy minden jótékony előadás bizonyos perczentje e czélra adassék.
20. A névmagyarositás minden áron előmozditandó.
21. Megakadályozandó a kivándorlás.
22. A panszláv, germán és román agitatió szigorúan ellensúlyozandó és ellenőrizendő.
23. Hol a mostani lakosok ősei magyarok voltak, a lakosokat föl kell világositani és bennök a magyar érzést kell felkelteni.
24. Meg kell kedveltetni a magyar zenét, tánczot.
25. A commassatióknál külön alap létesitendő a néptanitó és óvónő fizetésére s a hol nagy legelők vannak, külön kihasitás e czélra.

Országos intézkedés teendő:

26. Bizonyos idő mulva legyen a magyar kivétel nélkül a tannyelv.
27. Minden tisztviselő csak magyarul tudó legyen.
28. Minden vasutnál, kivétel nélkül, magyar ügykezelés, magyar hivatalnok legyen.
29. A Tiszának és mellékfolyóinak czélszerű szabályozása, mert itt van a magyarság zöme
30. A csángók vagy bármi más magyar coloniák visszatelepitése s a székelyek bentartása.
31. Az állambirtokon magyarok telepitése.
32. Az eladásnál ezen föltétel kiköttessék.
33. Szlavoniában ne pusztuljon, de gyarapodjék a magyar, valamint Fiuméban is.
34. Magyar consulatusok felállitása s a magyar érdek megóvása.
35. Magyar görög-keleti püspökség felállitása.
36. A katonaságnál a territorialis rendszer teljes keresztülvitele s ez által a kezelési nyelv magyarositása.
37. Valamint a honvédelmi rendszer oly módoni fejlesztése, hogy a magyar ezredeknél a vezénynyelv magyar legyen. Ez egy legfőbb eszköze lenne a magyarositásnak, mivel minden ifjú katonaköteles 3 éven át.
38. Magyar katonai akadémiák felállitása s parallel magyar tanfolyam a bécsi keleti akadémián, vagy külön felállitása Budapesten.
39. Országos jutalom kitűzése, hogy miért van oly nagy halandóság Magyarországon, különösen a gyermekek közt?
40. Vajjon nem lehetne-e a védtörvényt oly irányban módositani, hogy ne akkor legyen katonaköteles az ifjú, a midőn családalapitásra legalkalmasabb, s ezt a tanrendszerrel is összhangba hozni.
41. Falukon vagy városokon oly épitkezés, mely a közegészségnek megfelel.
42. A magyar történelem popularizálása ingyen vagy olcsó könyvek szétosztása által.
43. Országos jutalom kitűzése, Magyarország valódi történetére, különösen arra fektetvén súlyt, mi módon maradhatott meg ennyi viszontagság között ezer éven át a maroknyi magyar?
44. Magyarország ezer éves fennállásának örömünnepére a terv elkészitése; annak méltó megülése és a fillérekből összegyüjtendő emlék felállitása.

Inditványozók: A soproni irodalmi és művészeti kör küldöttei által a magyar szinügy pártolására és a kisdedóvó intézmény felvirágoztatására fogja a kongresszus figyelmét felhivni.

V. Javaslat. Milyen intézkedéseket lát czélszerűeknek a kongresszus népszerű, hazafias és irodalmilag is becses munkák szerkesztése és kiadása tárgyában, figyelemmel a M. Tudományos Akadémia fölajánlott közreműködésére és a Fekésházy-alapitvány irodalmi hasznositására?

Felkért előadó: Beöthy Zsolt.

VI. Javaslat. Az iskolai és népkönyvtárak a közművelődési egyesületek szolgálatában.

Előadó: Az Irók és művészek társasága részéről Dolinay Gyula.

Az előadó inditványozni fogja: „Mondja ki a kongresszus, hogy az iskolai és népkönyvtárakat ugy általános kulturai szempontból, mint a magyarság külön szempontjából nagyfontosságú tényezőknek tekinti, a közművelődési egyesületeknek egyik főműködési tárgyul ajánlja és óhajtandónak tartja, hogy az ország minden népoktatási intézete mellett mentől előbb iskolai és népkönyvtárak szerveztessenek, s a nép és gyermeke általános használatára bocsáttassanak."

VI. Javaslat. Helyesnek találja-e a kongresszus, hogy a tagok számára tetszetős s a közművelődési mozgalom szabályait, valamint az u. n. művelődési tizparancsolatot is magában foglaló igazoló okmány, továbbá évenként egy tárczanaptár és nagyobb közművelődési naptár adassék ki? Ha igen, akkor mily terv szerint és milyen eszközökkel?

Előadó: A felvidéki magyar közművelődési egyesület részéről Rudnay Béla.

Az előadó javasolni fogja: „hogy egy, a művelődési tizparancsolatot is magában foglaló igazoló okmány lehetőleg egyszerűen kiállitva adassék ki és az az országos kongresszusban résztvevő összes közművelődési egyesületek tagjai részéről olcsó áron megszerezhető legyen".

„Ugyancsak javasolni fogja egy tárcza-naptár és egy nagyobb közművelődési naptár kiadását is és pedig a kongresszuson résztvevő egyesületek együttes közreműködésével oly módon, hogy a nagyobb naptár egyéb közleményeken kivül az összes egyesületek előző évi működéséről részletes jelentéseket tartalmazzon, a kisebb pedig egyes főbb adatokat; alig hihető, hogy a naptárak a hirdetési rész felvételével is jövedelmet ne hozzanak, ha mégis a költség a bevételt meghaladná, a túlkiadást az összes egyesületek jövedelmük arányában fedeznék; ellenben a netaláni tiszta jövedelem a szövetkezett egyesületek által irodalmi czélokra együttesen teendő kiadások fedezésére lenne felhasználandó."

Második nap.

VII. Javaslat. Milyen módon és mily eszközökkel lehetne fölébreszteni azon vidékek érdeklődését, a melyek eddigelé csekély vagy semmi támogatásban nem részesitették a közművelődési egyesületeket?

Előadó: báró Kaas Ivor.

Az előadó inditványozni fogja:

1. „A megyék, városok, vidékek tekintélyes, tevékeny, a mennyire lehet hivatalos egyénei fölkérendők, hogy kulturegyesületi fiókokat (választmányokat) alakitsanak.
2. E választmányok tisztviselői kara a vöröskeresztegyletek módjára felerészben a vidék hölgyeiből alakitandó.
3. Első sorban ezen egyletek az illető vidék saját igényeinek és tetszésének megfelelő kulturális czélok előmozditására s a helyi közművelődési érdekek fölkarolására alakulnak.
4. Jövedelmük csekély részét a nemzetiségileg ily veszélyeztetett vidékek segélyezésére fordítanák; jogukban állván a százalékban kifejezett, e czélra esedékes összeg feléről maguknak diszponálni, hogy az mely vidéken fordittassék a magyarság érdekeinek előmozditására, a másik fele rész hováfordításáról a központ legyen feljogositva határozni.

E javaslattal kapcsolatban Tabódy József cs. kir. kamarás, a Szegény beteg-gyermekegyesület alelnöke, a következő inditványt terjeszti elő:

A közművelődési egyesületek végczélja: a magyar állameszme megszilárditása. Miután azonban a nemzet erejét, illetőleg ennek mérlegét a kulturállapot és a létszám kérdésének helyes megoldása együttesen képezik: működésünknek nem szabad csak az egyik, hanem mindkét irányt kell szem előtt tartania; ez utóbbit annál is inkább, mert ezzel a család révén vallás- és nemzetiségi különbség nélkül, czélunknak a közjótékonyság élvezése által, minden féltékenységet és arra való izgatást ellensúlyozó módon, a haza minden polgárát megnyervén, tevékenységünk eredménye mértani progressióban növekednék. — Ezen felfogásból indulva ki, alakult meg 1885. junius 29-én a fővárosban a „Szegény beteg-gyermekegyesület". A nagymérvű gyermekhalandóság ellen küzdő ezen egyesületnek hivatása:

1. Szegény beteg gyermekeket (esetleg lelenczeket) a nyomornak fészkeiben is felkeresve, ingyen orvoslás-, orvosság- és táplálékkal ellátni;
2. a szegény szülőnőket, mig munkaképesekké válnak, gyermekökkel együtt, az egylet helyiségében ápolni, élelmezni és esetleg anyagilag segélyezni;
3. e gyermekeket, jutalmazási rendszer alkalmazása mellett, saját felügyelete alatt dajkaságba elhelyezni;
4. az erre alkalmas anyakat mint dajkákat, egy nagy társadalmi hiányt pótló dajkatelep felállitása mellett elhelyezni.

Ezen egyesület, melyet a belügyminiszter mint nemcsak emberbaráti és fővárosi, de országos főfontosságú érdeknek megfelelőt a törvényhatóságoknak is 1885. évi 4252. sz. a. kiváló figyelmükbe ajánlott, oly életrevalónak bizonyult, hogy eddig több mint 700 gyermek életét mentette meg, 75 szülőnőt ápolt és 544, a társadalom minden rétegéből kikerült taggal bir. Ezen egyesület, ha országosan fölkaroltatnék és a vidékeken fiók-egyesületeket állithatna fel, a nyomor- és bünnek vajmi kevés gyermek eshetnék áldozatul; holott most 0—5 év közti gyermekeknél 1000 nél Magyarországon 427, sőt Budapesten 541 a halálozási arányszám, vagyis legtöbb az összes európai államok közt

Azért inditványozza, „hogy az ország összes közművelődési egyesületei:

I. a nemzeti létszám kérdését is vonják érdekkörükbe;

II. szervezkedjenek a magyar vöröskereszt-egyleti minta szerint a központtal szerves összefüggésben álló megyei vidéki fiókegyletekké, melyek

4. jövedelmük, esetleg megszavazandó megyei pótadó megállapitandó hányadát a központba szállitva be, a másik fenmaradó részt a szoros értelemben vett nemzeti kulturczél mellett, az illető választmányok által, a helyi viszonyokhoz képest, meghatározandó arányban a szegény beteg-gyermekegyesület czéljaira is fordítsák, illetőleg ez egylet pénztárához küldjék be és ez által elősegiteni iparkodjanak azt, hogy erkölcsi és anyagi támogatásukkal ez egyesület, mint az ártatlan csecsemők fehérkereszt-egylete, mielőbb országositva, áldásos működését a vidéken is életbe léptethesse."

VIII. Javaslat. Kivánatosnak tartja-e a kongresszus egy közösen fentartott közművelődési lap vagy folyóirat kiadását, melynek hivatása lenne az összeköttetésbe lépett egyesületek közlönye gyanánt szolgálni s állandó kapcsolatot képezni az egyesületek és a közönség között? Ha igen, akkor mily módon és milyen eszközökkel?

Előadó: Sárosmegyében a magyarságot és népnevelést terjesztő egyesület részéről Bánó József.

Az előadó, a sárosmegyei egylet igazgató-választmánya nevében e kérdésre nemmel felel, mert véleménye szerint minden magyarországi magyar, német, sőt van tót és szerb lap is, oly magyar szellemü és ezen ügyet annyira szivén viseli, miszerint felteszszük, hogy mind ez collective százszor több sikerrel fog apostolkodni az ügy mellett, mint egy külön lap, melyet különben is csak subventióval lehetne fentartani, a közművelődési egyletnek pedig minden garasra szüksége van.

IX. Javaslat. Szükségesnek tartja-e a kongresszus a különböző nevek alatt ugyanazon czélra: a magyar állameszme megszilárditására, a nemzeti szellem és müveltség terjesztésére és fokozására törekvő magyar közművelődési egyesületek közt állandó összeköttetést létesiteni? S ha igen, mi lenne leghelyesebb alakja és szervezete?

Előadó: a szatmármegyei Széchenyi-Társulat részéről gróf Károlyi István.

A szatmármegyei Széchenyi-Társulat igazgató-tanácsa a javaslat előadójának az alábbi nézetek kifejtését ajánlá:

„A Széchenyi-Társulat csak azon alapból indulhat ki, melyet 1882-ben megalkotott és kormányilag megerősitett alapszabályai elébe szabnak.

Kitüzött czélja az állameszme érvényesitése s az államnyelv ismeretének terjesztése saját működése körében.

Mult országgyülésen szóba hozatván a közművelődési mozgalom, azok fennebbi czélja következő tételben nyert legszabatosabb kifejezést:

Magyarország politikai és kulturalis egysége!

A politikai egység sehol e világon nem vétetik kulturkérdésnek — ez legsajátosabb politikai ügy. Nálunk azonban sajátságos körülményünk között épen ennek kell lenni minden művelődésünk, főleg a népnevelés alapjának, melyre egyedül lehet nemzeties művelődést épitenünk.

E nézet ma már valamennyi létező közművelődési egyesület elfogadott elve, mit bizonyit az elönkbe adott kérdés elmagyarázhatlanul világos szövege is.

De ha a politikai egység kulturalis törekvéseink főczélja s kiindulási elve, ennek megvannak elutasithatlan következményei is, t. i.:

Oly elsőrendü államérdek ez, melyet sem az állam egyedül a társadalomra, sem ez egyedül az államra nem utalhat, de hol szükségkép állam és társadalomnak szoros egységben kell működni.

Továbbá e czélok sikerének eszközeit sem lehet a jótékonyság önkéntes áldozatkészségére utalni, mi erre elégtelen is.

Végül a czél nagysága az országos egyesület feltétlenül követeli és oly társulati rendezést, mely sok más feladatai közt a hatalmi és erkölcsi tényezők együttes közreműködését állandóan közvetitse és biztositsa.

Ezt egy tekintélyes központi bizottság felállitásában érhetjük el, melyben az országos egyesülés megtestesülést nyerend.

Hogy ezen központi testület összeállitása és szervezete a társulatok érdekére nézve megnyugtató legyen, ennek is megvannak kényszerü feltételei.

Legelsőben is ugy volna összeállitandó, hogy abban valamennyi társulat szabadon választott, teréhez és helyzetéhez mért számban megszabott képviselővel birjon. A szám megállapitásánál, minthogy kulturalis téren mozgunk s érdekek ellentéteiről nem lehet szó sem, a fősulyt a társulatok megnyugtatására kellene fektetni.

Az igy összeállitott központi testület, hogy életerős legyen, okvetlenül megköveteli: mikép feladatához mért tevékenységi kört nyerjen és ennek megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezzék.

E ponton látszik a központi testület és társulatok érdeke ellentétbe jutni, azonban ezen ellentét csak látszólagos, ha az ügyek tüzetes elemzésébe bocsátkozunk.

Az bizonyos, hogy a társulatok mai helyzetükben szükségleteik mérvéhez képest oly csekély alappal birnak, hogy abból mit sem áldozhatnak a központ szükségletére.

De az is bizonyos, hogy a társulatok igen is helyi természetü működésük teljes szabadságát megbénitani sem akarhatják s igy:

a központi testületet ugy kell rendeznünk, hogy az a társulatoknak anyagi terhére ne váljék, sem azok szabad működését ne korlátolhassa.

És ez megtörténhetik a kulturalis téren, melyen mozgunk, a nélkül, hogy az ügynek legkisebb hátrányára lenne.

Mert a társulat működésének összes tárgyai annyira helyi természetüek, hogy azoknak központi vezetése lehetetlen. — De mint már fennebb is érintettük, vannak számos oly tárgyak, melyek ismét a társulatok hatáskörét túlhaladják és közvetitésre szorulnak.

A munkakör tehát könnyen rendezhető a nélkül, hogy a társulatok szabad működése érintetnék.

De az anyagi eszközök előállitására is találhatunk több már ismert forrásokat, melyekhez egy oly társadalmi szövetkezet jogosult követelményt formálhat, mely hivatva van a politikai egység és nemzeti kultura ügyének szolgálni és nagy lendületet adni.

Ezen források megjelölését, valamint fennebb futólag vázolt nézeteink lehetőleg meggyőző kifejtését s megokolását a felkért előadó belátására bizzuk. Végre arra kérjük, hogy előadásában Erdélyre, mint a legfenyegetőbb pontra, hivja fel az országos kongresszus figyelmét s az erdélyi részek érdekeinek kielégitésére fektessen fősulyt."

X. Javaslat. Szükségesnek tartja-e a kongresszus a további összejövetelek (kongresszusok) állandó szervezését? Ha igen, akkor mely időszakokban s Budapesten tartassanak-e meg azok, vagy pedig fölváltva a különböző egyesületek működési területein, vándorgyülések alakjában?

Előadó: a szatmármegyei Széchenyi-Társulat részéről Ujfalussy Sándor, cs. kir. kamarás, alispán, a Széchenyi-Társulat alelnöke.

A szatmármegyei Széchenyi-Társulat igazgató-tanácsa e javaslat előadójának a következőket ajánlá figyelmébe:

„E kérdésre adható igenlő megfejtés teljesen az előbbi kérdés megoldásától függ.

Mert ha az országos egyesülés valamikép elmaradhatna, alig látnánk értelmét vagy hasznát a társulatok időnkénti összegyülésének.

Eszmecsere alig lehetne kielégitő czél, midőn erre van sokkal czélszerűbb s nagyobb körre kiható eszköz — a sajtó.

Ellenben, ha az országos egyesülés végrehajtatik, akkor az időnkénti összejövetele a társulatoknak elutasithatatlan szükség.

Ezen időnkénti kongresszusoknak, hogy kellő részvétet ébreszszenek, mindenek felett érdekeseknek s ugy rendezve kell lenniök, hogy az ügynek realis hasznot hajtsanak.

E czélból az volna nézetünk, hogy az sem időhöz, sem helyhez ne köttetnék egyelőre, hanem mikor elég érdekes anyag gyült össze, akkor hirdettessék ki és hivassék össze a központ által.

A helyre nézve határozottan a vándorgyülések mellett kell nyilatkoznunk.

Nemcsak, hogy a kongresszus megjelenése egyes vidékekre igen jó hatással lehet, de a főczél az, hogy a kongresszus tagjai és ezek által az ország a különböző vidéki viszonyokkal saját helyszini szemlélet útján megismerkedjenek.

Erre Kolozsvár, Marosvásárhely, Szeben és Brassó kiváló érdekkel kinálkoznak.

Ezért az országos egyesülés elfogadásával a kongresszusok tartását ki kellene mondani, azoknak idejét és helyét a központra bizni, mely azt esetleg a társulatok meghallgatásával kitűzné."

XI. Bejelentett önálló inditványok tárgyalása.

XII. A szükséges bizottságok megválasztása, esetleg azon intézkedések megbeszélése, melyek a legközelebb megtartandó kongresszusra (vándorgyülésre) vonatkoznak.

XIII. Elnöki zárszó.

B) Ügyrend.

1. A kongresszust az Országos Magyar Iskolaegyesület felügyelőbizottsága nevében az egyesület elnöke hivja össze s a kongresszus által kikiáltott korelnök nyitja és alakitja meg.

2. A kongresszuson résztvehetnek:

a) az Országos Magyar Iskolaegyesület felügyelőbizottságának tagjai;

b) a napilapok szerkesztői;

c) a meghivott egyesületek képviselői;

d) vendégek gyanánt meghivandók mindazok, kik akár állásuknál, akár a körülményeknél fogva ily nemzeti jellegű összejöveteleken a meghivást igényelhetik. Meghivandók lesznek tehát a kormány tagjai, a főpapok, a főváros főpolgármestere, tanácsa, főjegyzője, a megyei törvényhatóságok és a szab. kir. városok fejei, a képviselő- és förendiház, az egyetemek előljárói és a középiskolák igazgatói, a főbiróságok elnökei s gazdasági egyletek elnökei, stbiek.

3. Egy egyesület 15-nél több képviselőt nem küldhet s egy és ugyanazon képviselő több egyesületet nem képviselhet.

4. A képviselők egyesületük elnökségétől megbizatásukról irott igazolványt tartoznak bemutatni a kongresszus elnökségének.

5. A kongresszuson résztvevő minden egyesület 5 (öt) forintot fizet a kongresszus költségeinek fedezésére.

6. A kongresszus ülései nyilvánosak.

A kongresszus tisztikara áll: egy elnökből, egy másodelnökből, 5 alelnökből és 8 jegyzőből.

A kijelölésekre, szövegezésekre s a kongresszus határozatainak végrehajtására külön bizottságok küldhetők ki.

7. A tárgyalás során az előadó után az inditványozók indokolják a tárgyalandó javaslatra vonatkozó inditványaikat. A szólni kivánók a jegyzők valamelyikénél előzetesen jelentkezni tartoznak s ők is jelentkezésük sorrendjében szólnak.

A kongresszus szabályszerű határozattal bármikor befejezheti a vitát, de az előadókat és inditványt tevőket a vita befejezése után mindenkor zárszó illeti. A vita alatt az elnök gyakorolja a parlamentáris fegyelmet; ugyanő teszi föl a kérdéseket és hirdeti ki a határozatokat.

8. A választások, valamint a javaslatok és inditványok fölött a kongresszus közfelkiáltással szavaz. Ha ellenkező vélemények vannak, a szavazás fölállással történik s minden esetben a jelenlevők abszolut többsége dönt. Az elnök a kongresszus határozatát nyomban kihirdeti.

E határozatok azonban, mint a tanácskozás végeredményei, kötelező erővel az egyes egyesületekre nem birnak.

9. A kongresszus tárgysorozatában foglalt kérdésekre beérkezett előadói javaslatokat a résztvevők tájékozása czéljából az Országos Magyar Iskolaegyesület hirlapilag közzéteszi azon kedvezményekkel együtt, miket a különböző közlekedési vállalatoknál és egyebütt is a kongresszusi megbizottak számára kieszközölni lehetséges volt.

10. A javaslatokra vonatkozó, valamint az önálló természetű inditványok is, az Országos Magyar Iskolaegyesület elnökségénél az 1887. év junius hó végéig, irásban bejelentendők. Az előbbiek a 7. pont szerint, nyomban az előadói javaslat után, az utóbbiak az ülések végén külön kerülnek tárgyalás alá.

Rendkivüli inditványok az ülés alatt szintén benyujthatók; ezek azonban csak ugy vétetnek tárgyalás alá, ha a kongresszus többsége vita nélküli szavazással tárgyalásukat elrendeli.

11. A kongresszus jegyzőkönyveit a kongresszus által kiküldendő négy tag hitelesiti.

12. A kongresszus jegyzőkönyvei és tanácskozásai jelentés alakjába foglalva fognak kinyomatni s a résztvevő egyesületeknek megküldetnek.

13. A kongresszus összes iratai az Országos Magyar Iskolaegyesület elnökénél tétetnek le s általa megőrzendők.

A meghivott egyesületek sziveskedjenek az Országos Magyar Iskolaegyesület titkárával, Komoróczy Sándor urral (Budapest, II. ker. Toldy F. utcza) tudatni, valjon küldötteik közül kik és mily utazási irányban óhajtják igénybe venni az utazási kedvezményeket, hogy ezek számára az igazolási utalvány mielőbb elküldhető legyen.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

3470 sz.
1884.

Meghívó

a budapesti kereskedelmi és iparkamara
1884. évi deczember hó 15-én, hétfőn, délután 4 órakor tartandó
közös ülésére.

Napi-rend:

I. Elnöki közlések.

II. A kereskedelmi osztály jegyzőkönyvének felolvasása, melynek tárgyai:

a) A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium leirata a mérgek vámkezelése tárgyában.

b) Szávoszt Alphons és társai, fővárosi kereskedők és ggá-rosok beadványa díjszabási ügyekben útmutatást nyújtó iroda létesítése iránt.

c) A budapesti rongykereskedők beadványa, az ellenök közegészségi szempontból foganatba vett rendszabályok enyhítése iránt.

d) Schmidek és Grünstein budapesti kereskedők beadványa az osztrák-magyar bank budapesti főintézete által bankjegyeknek ezüstre felváltásáért szedett illetékek megszüntetése iránt.

e) Weitzenfeld Jakab kamarai tag indítványa a közraktári jegyek leszámitolása iránt.

f) Ugyanennek indítványa a fennálló vasuti díjszabások módositása iránt.

g) Fromm Antal kamarai tag indítványa a kereskedelmi árjegyzékek bélyegkötelezettsége tárgyában.

III. Az iparosztály jegyzőkönyvének felolvasása, melynek tárgya:

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium leirata a lőfegyvereknek próba-bélyeggel ellátása tárgyában.

IV. Az országos kiállítási bizottság átirata a budapesti ker. kiállítási bizottság anyagi támogatása iránt.

V. Az állandó kamarai szakbizottságok tagjainak megválasztása.

Az elnökség.

BIBLIOTHECA E.M. SIRIGONÉ

126.

Hirdetés.

A bérmálás szentsége a fővárosban a következő templomokban és napokon fog kiszolgáltatni:

Május 21-én, szombaton **Budán a helyőrségi**, most ideiglenes **várbeli plebániatemplomban**; ide tartoznak a várbeli, felső- és alsóvizivárosi hívek; ugyanaznap **Pesten a Ferenczvárosban**; ide tartoznak a ferenczvárosi és kőbányai hívek.

Május 22-én, vasárnap **Óbudán**; ide tartoznak az óbudai, ujlaki és országúti hívek; ugyanaznap **Pesten a belvárosban**; ide tartoznak a bel- és lipótvárosi hívek.

Május 24-én, kedden **Budán a krisztinavárosban**; ide tartoznak a krisztinavárosi és tabáni hívek; ugyanaznap **Pesten a Terézvárosban**; ide tartoznak a teréz- és erzsébetvárosi hívek.

Május 26-án, csütörtökön **Pesten a Józsefvárosban.**

A bérmálás minden nap és minden templomban reggel 8 órakor kezdődik. Felkérem a szülőket és bérmaszülőket, hogy a bérmálandókkal idejekorán jelenjenek meg azon templomban, mely számukra ki van jelölve s ne menjenek más templomba, nehogy tolongás támadjon. A bérmálandók saját plebániájokban jelentkezzenek beiratás, tanitás és gyónás végett; az elemi, polgári, reál és gymnasiumi tanulók pedig saját hitoktatójoknál.

Budapesten, 1887. majus 13-án.

Cselka Nándor
prépost, budapesti esperes.

Wimmer Márton Óbudán, Serfőző-utcza 10. sz.

127.

NÉV-

ÉS

SZÁLLÁS-JEGYZÉKE

AZON T. CZ. VENDÉGEKNEK,

KIK F. M.

SCITOVSZKY KER. JÁNOS

BOLDOGULT BIBORNOK ÉS ORSZÁGUNK HERCZEG-PRIMÁSA

EMLÉKÉNEK SZENTELT

S

ESZTERGOMBAN 1866-DIKI NOV. 27–28-ÁN

TARTANDÓ

GYÁSZÜNNEPÉLYRE

JELENTKEZTEK.

ESZTERGOMBAN, NYOMATOTT HORÁK EGYEDNÉL.

A gyász-ünnep részletei:

Nov. 26-dikán az összes papság félötkor tisztelkedik a pápai Nuncius ur ő excellentiájánál a papnövelde nagyteremében.

27. Nyolcz órakor az első harangszó, azután az egyháziak a főegyházi sekrestyében öltözködnek. — 9 órakor kezdődik a szent mise, azután a magyar szónoklat, s végre az ötös absolutió. Délután 5—7-ig a főegyház sirboltja nyitva s kellőkép kivilágítva lesz.

28. Mint tegnap: 9 órakor a gyász-mise, azután a latin szónoklat, s legott a „Gloriosum.“

Utasitó-irodák vannak **Szántóffy Antal** kanonok urnál a várban, káptalan téren 92 szám alatt, és **Majer István** kanonok urnál Vizivárosban, főutczában 87 szám alatti házban.

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának város része	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
	Ackermann Ignácz Serviták provincialisa	Viziváros	Városházköz	108	Feigler Gusztáv épitész urnál
	Alkér Gusztáv, Buda város főjegyzője	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	B. Apor Sándor, kir. tábla birája	Viziváros	Sz. Jánosutcza	33	Vimmer Lajos főszámvevő urnál
	Dr. Arányi Lajos, egyetemi tanár	Sz. Tamás	Váczi ut	239	Hutta János orvos urnál
5	Asztl Lajos, alesperes és tatai plebános	Viziváros	Uriutcza	—	Feichtinger János plebános urnál
	Angusz Antal báró	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András pápai præl. urnál
	Balás György, nyéki plebános	Kir. város	Kis utcza	278	Pasztorek István urnál
	Balásy Gergely, alesperes, czéthényi plebános	Kir. város	Öregutcza	232	Simor László urnál
	Barinyay József, vághujhelyi prépost és képviselő	Viziváros	Főutcza	27	Szuppan Zsigmond kanonok urnál
10	Bartakovics Béla, egri érsek b. t. tanácsos, titoknokával	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mih. püsp. s nagyprép. urnál
	Bartal László, csúzi plebános	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Barton József, prépost s pozsonyi kerület tanulm. főigazg.	Viziváros	Főutcza	27	Szuppan Zsigmond kanon. urnál
	Bartos Lajos, kisgyarmati plebános	Kir. város	Buda utcza	—	Bartosné asszonynál
15	Beöthy Zsigmond, kir. tábla birája	Sz. Tamás	Vácziut	235	Mészáros Károly urnál
	Biró László k. k. szatmári püspök	Vár	—	—	Papnöveldében
	Bittner Lázár, selmeczi káplán	Viziváros	Főutcza	27	Szuppan Zsigmond kanon. urnál
	Blaskovics Ferencz, alesperes és karancssághi plebános	Viziváros	Főutcza	25	Paunácz Mihály kanonok urnál
	Blásy József, pozsonyi kanonok	Viziváros	„	27	Szuppan Zsigmond kanonok urnál
20	Blistyék Pál, garamszölösi plebános	Kir. város	Anna utcza	259	Mészáros Ignácz urnál
	Blum János, Buda város küldöttje	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab prælatus urnál
	Bodnár Zsigmond nszombati gymn. tanár	Sz.Györgym.	Plebániatér	—	Molnár János esperes urnál
	Bogisich Mihály, kürthi káplán	Viziváros	Sz. Jánosutcza	32	Tillmann Károly levéltárnok urnál
	Bohn József magy- kir. állam számvevőségi tiszt.	Viziváros	Uriutcza	–	Érseki lakban
25	Boleman István, alsógyőredi plebános	Kir. város	Lőrincz utcza	23	Wayand Lőrincz urnál
	Bonnaz Sándor, csanádi püspök titoknokával	Vár	Káptalan tér	84	Bubla Károly kanonok urnál
	Breznánszky Szaniszló zavadi plebános	Kir. város	Öregutcza	245	Viola Adolf urnál
	Buda Ignácz, alesperes kálnai plebános	Sz.Györgym.	Vár alatt	—	Buda János urnál
30	Bülow Emil, Jézus társ. nagyszombati házfönöke	Vár	Káptalan tér	88	Durguth József püspök s káptalani helynök urnál
	Cherrier Péter, únyi administrator	Kir. város	Anna utcza	263	Novák Borbálanönél
	Crettier Ferencz, kéméndi plebános	—	—	–	— —
	Gróf Crouy Frigyes	Vár	Káptalan tér	91	Lipthay Antal püspök urnál
	Gróf Crouy Károly	„	„	91	Lipthay Antal püspök urnál
35	Csáka Károly, ujváraskai káplán	Viziváros	Uriutcza	—	Szülői házában
	Csebe Imre vámosi plebános	Sz. Tamás	—	—	Fürdö vendéglö 8. szoba
	Cselka Ferdinánd, pesti káplán	Viziváros	Uriutcza	—	Schilhanek Ferencz sz. sz. j. urnál
	Cserhalmai Fer. pestvárosi főszámvevő	Sz. Tamás	—	—	Fürdövendéglöben
	Csida Károly, csolnoki plebános	Kir. város	Hévvizutcza	9	Krodenthaler Józsefné asszonynál
40	Csima István, mocsi pleb.	—	—	—	— —
	Csintalan Ignácz, szetei plebános	—	—	—	— —
	Csősz Imre, kegyes r. nyitrai tanár	Viziváros	Főutcza	30	Majer Vilmos urnál
	Czierer József, közbirtokos	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András kanon. s præl. urnál
	Cziszár Rudolf, alsómerasiczi plebános	Kir. város	Hévvizutcza	2-3	Gábris Jánosné asszonynál
45	Czobor Gyula, óbudai káplán	Viziváros	—	–	Kis érseki lakban
	Degen Ödön, budai káplán	Kir. város	—	—	Kis érseki lakban
	Degen Titus, pesti káplán	Viziváros	—	—	Kis érseki lakban
	Desseüfy János, kir. tábla birája	Kir. város	Budautcza	340	Reviczky Pál ügyvéd urnál
	Deszáth János, ebedi plebános	—	—	—	— —
50	Dualszky Máté alesperes és garamujfalusi plebános	Kir. város	Barátokutcza	321	Viola István urnál
	Dulánszky Nánd., egyetemi tanár s dékán	Vár	Káptalan tér	86	Somogyi Károly kanonok urnál
	Ebert András, leányvári plebános	—	—	—	— —
	Érczhegyi Ferencz, Buda város küldöttje	Kir. város	Városházköz	343	Klinda Károly tanár urnál
	Fábián János, szemerédi plebános	Sz.Györgym.	Uriutcza	213	Rencz Mihál kasznár urnál
55	Falcinelli Marián, atheni érsek, Ő Szentségének a cs. kir. bécsi udvarnál követje	Vár	—		Papnöveldében a Rectoratusban

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának városrésze	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
	Faludi Ferencz, felső-zsemléri plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben 3. sz. szoba
	Farkas Mihál, bakai plebános	Kir. város	Budautcza	487	Szabó János szolgabiró urnál
	Feichtmajer Ferencz, alesperes, szomori plebános	Kir. város	Budautcza	—	Schönbeck Mihály urnál
	Fektor József, prépost s kecskeméti plebános	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
60	Fiáth Fer. báró, Fehérmegye főispánja	Sz. Tamás	Káptalan utcza	—	Forster János érseki javak kormányzójánál
	Gróf Forgách Antal, nógrádi főispán, b. t. tanácsos	Viziváros	Főutcza	23	Gr. Forgách Ágost püspök és főispányi helytartó urnál
	Franczenbach György, bussai plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben
	Funk Károly, budai plebános	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Gály Antal, alesperes sopornai plebános	Viziváros	Főutcza	27	Ocskovszky Fer. könyvtárnok urnál
65	Gelencsér Privatus, Irgalmas r. provincialisa	Sz.Györgym.	Uriutcza	217	Nagy János, épitészi ellenör urnál
	B. Geramb Antal, pozsonyi kanonok	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Gerlóczy Károly, Pestváros főjegyzője	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Girk György, pécsi püspök b. t. tanácsos titoknokával	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
70	Glacz Pál, alesperes és felsőludányi pleb.	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Gonda János, csábi plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben 3. sz. szoba
	Gótfalvi Góth Lajos, Komárom város tanácsosa és küldöttje	Viziváros	Főutcza	25	Paunácz Mihály kanonok urnál
	Gradwohl Ede, kir. helytartós. tanácsos	Viziváros	Főutcza	89	Rédly Gyula tisztartó urnál
	Gräfl János, nagyszombati gymn. tanár	Kir. város	Dunautcza	—	Gräfl házban
75	Greifeneck Vilmos, Buda város főbirája	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab prælatus urnál
	Grón Lajos, nszombati kanonok	Vár	Káptalan tér	91	Lipthay Antal püspök urnál
	Grundl Ignácz, doroghi plebános	—	—	—	— —
	Hamar Pál, magy. kir. alapitványok igazgatója	Kir. város	Budautcza	340	Saját házában
	Haskó József, bátorkeszi plebános	—	—	—	— —
80	Hatala Péter, egyetemi tanár	Viziváros	Sz. Jánosutcza	—	Gr. Pongrácz Adolf urnál
	Hegedüs Gergely, komáromi káplán	Vár	—	—	Kovács József karkáplán urnál
	Heimlich Ferdinánd, börzsönyi pleb.	Viziváros	Főutcza	25	Ocskovszky Fer. könyvtárnok urnál
	Helfersdorfer Othmár, apátur	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Hidasy Kornél, nagyszombati gymn. h. igazgató	Kir. város	Duna utcza	—	Gräfl házban
85	Hofbauer Jeromos, sz. Benedekrendi jenői administrator	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Homoky Imre, lekéri apátur	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mihály püspök urnál
	Hölbling Miksa, pécsi főorvos	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András præl. urnál
	Hölbling Viktor, pécsi birtokos	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András præl. urnál
	Holcsek György, jászfalusi plebános	Kir. város	Hosszusor	526	Róth Ferencz urnál
90	Holzschuh Ferencz, hindi plebános	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	B. Horeczky Ferencz, pozsonyi kanon.	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok unál
	Ikrényi József, korosi plebános	Kir. város	Kis utcza	284	Szentgály János urnál
	Ilméri Kiss István a „Magyar Néplap“ szerkesztője	Kir. város	Dunautcza	47	Burány János ügyvéd urnál
	Imády Károly, alesperes és balassagyarmati plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben
95	Jamniczky Lipót, kir. tábla é. birája	Viztváros	Főutcza	26	Koren János számvevő urnál
	Janikovics Alajos, hatvani prépost	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Jankó Lajos, helembai plebános	—	—	—	— —
	Jeger Gusztáv, k. rendi levéltárnok	Vár	Káptalan tér	85	Szabó József prælatus urnál
	Jekelfalusy Vincze, almisi püspök, pozsonyi prépost	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
100	Jelinek Ferencz, alesp. longovillai pleb.	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mihály püspök urnál
	Justh Lajos, szalkai plebános	—	—	—	— —
	Kada Endre, kecskeméti orvostudor	Kir. város	Széchenyitér	331	Rényi Rezső városi főbiró urnál
	Kardhordó Antal, nagysurányi plebános	Kir. város	Duna utcza	126	Magyary László urnál
	Károlyi László, alkanczellár, b. t. tan.	Viziváros	—	—	Érseki palotában
105	Kendfalvy Lajos, viski plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben
	Kern Károly, alesperes és peredi pleb.	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Kiszlingstein Antal, vámosludányi plebános	Kir. város	Anna utcza	259	Mészáros Ignácz urnál
	Kittenberger István, alsórakonczai pleb.	Vár	–	—	Sorecz János karkáplán urnál

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának város része	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
	Klempa Simon, prépost, pestterézvárosi plebános	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
110	Kollárik András, cz. kanonok, csütörtöki plebános	Kir. város	Öregutcza	—	Kollár István plebános urnál
	Kondvicska József, udvardi káplán	Kir. várus	Hosszusor	526	Róth Ferencz urnál
	Konek Benedek, köbölkuti plebános	—	—	—	— —
	Koppy József, bajnai plebános	Kir. város	Lőrincz utcza	21	Gábriel Libor urnál
	Korber Sándor, bajthai pleb.	Kir. város	Duna utcza	–	Lendvay Miksa kapitány urnál
115	Kovácsy János, alesperes és sz. mihályfai plebános	Vár	—	—	Pongrácz Ferencz succentor urnál
	Kovács József, kalocsai kanonok és kir. táblai prælatus	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Kovács Zsigmond, veszprémi kanonok	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
	Krajcsik János, nyitrai kanonok	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András kan. s præl. urnál
	Králik József, senkviczi plebános	Kir. város	Hévvizutcza	11	Jung Mihály urnál
120	Krotky József, M. nostrai pleb.	Vár	Káptalan tér	88	Durguth József püspök urnál
	Kruesz Chrysostom, pannonhegyi főapát	Kir. város	—	—	Sz. Benedekrend székházában
	Kubényi Rudolf, gömöri főispán	Viziváros	Sz. Jánosutcza	33	Vimmer Lajos főszámvevő urnál
	Kubriczky András, alesperes s taksonyi plebános.	Vár	Káptalan tér	84	Bubla Károly kanonok urnál
	Kudlik József, nyitramegyei képviselö	Viziváros	Érsekilak	–	Császtka György irodaigazg. urnál
125	Laukó Mihály, csábrághi plebános	Vár	—	—	Sorecz József karkáplán urnál
	Laucsik Mihál, alsópalojtai plebános	Sz. Tamás	—	—	Fördövendéglö 4. szoba
	Lehoczky Gyula, lévai káplán	Vár	—	—	Kovács Jósef karkáplán urnál
	Lehóczky János, kóspallagi plebános	–	—	—	— —
	Lévay Sándor, cz. püspök hitszemélynök	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
130	Lichtensteiger Ferencz, kalocsai kanon.	Vár	Káptalan tér	92	Szántófy Antal kanonok urnál
	Liftner Ferencz, farnadi plebános	—	–	—	— —
	Lippert József, épitész	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
	Lipovniczky István, apát-kanonok kir. táblai prælatus	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Lipthay Endre, cz. püspök s helytart. tanácsos	Vár	Káptalan tér	91	Lipthay Antal cz. püspök urnál
135	Lovák Móricz, kemenczei plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Lováky Antal doroghy káplán	—	—	–	— —
	Lozsiczky Lajos, kisapáthi alesp. pleb.	Kir. város	Budautcza	339	Vinberger Ferencz urnál
	Lulicsek Izidor, komáromi káplán	Viziváros	Malomutcza	16	Neumajer Károly urnál
	Magasházy Károly, kőhidgyarmati pleb.	—	–	—	— —
140	Magyar János, gyerki plebános	Sz. Tamás	—	—	Fördövendéglőben 6. szoba
	Majer János, nmegyeri plebános	Sziget	–	—	Vendéglőben
	Majer Károly, nagykéri káplán	Kir. város	Barátokuczája	—	Plebániaházban
	Majerhoffer József, győri kanonok	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András pápai præl. urnál
	Majthán János, nemcsényi plebános	Kir. város	Anna rotunda templom tér	759	Rajcsányi István urnál
145	Malocsay Mihál, nagycsalamiai plebános	Kir. város	Dunautcza	73	Knapik Jánosné asszonynál
	Marczel Ákos, kőhidgyarmati plebános	—	–	—	— —
	B. Mednyánszky Dienes, Trencsénymegye főispánja	Sz. Tamás	Káptalan utcza	—	Forster János érsek urad. kórmányzójánál
	Meizermann Ignácz, kéméndi káplán	—	—	—	— —
	Melczer István, kir. személynök b. t. tanácsos	Vár	Káptalan tér	91	Lipthay Antal püspök urnál
150	Mergl Károly, Pozsony város tanácsnoka és küldöttje	Sz. Tamás	—	—	Fürdövendéglőben 11. sz. szoba
	Meszlényi Gyula, pápai kamarás komáromi plebános	Viziváros	Főutcza	25	Paunácz Mihály kanonok urnál
	Mészáros Alajos, ipolyszakállosi pleb.	—	—	—	— —
	Mészáros János, barthi plebános	—	—	—	— —
	Mihályi Gábor, kir. helytartós. tanácsos	Viziváros	Főutcza	89	Rédly Gyula tisztartó urnál
155	Miklosovics Alajos, alesperes guttai plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Miksó István, nszombati gymn. tanár	Sz.Györgym.	Plebániatér	—	Molnár János esperes urnál
	Miskolczy János, nyitrai kanonok	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
	Morbiczer Gyula, tardoskeddi administr.	Kir. város	Duna utcza	126	Magyary László urnál
	Morva Miklós, héregi plebános	Viziváros	—	—	Kis érsekilakban
160	Molnár Antal, Nszombat városi tanácsnok	Kir. város	Lőrinczutcza	25	Schöneck Gábor urnál

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának város része	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
	Munkai János, alesperes kékkeői pleb.	Kir. város	Öregutcza	46	Retter urnál
	Müller Antal, Buda város küldöttje	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab prælatus urnál
	Müller Károly, szebelébi pleb.	Vár	—	—	Sorecz József karkáplán urnál
	Nagy Ágoston, Buda város küldöttje	Kir. város	Lőrincz utcza	2	Rösser János urnál
165	Nagy István, szeredi plebános	Kir. város	Barátokuczája	—	Plebániaházban
	Nagy Márton, kegyesrendiek pestiház főnöke	Vár	Káptalan tér	85	Szabó József præl. urnál
	Nagy János, dunaföldvári plebános	Kir. város	Duna utcza	47	Bartha Andor urnál
	Nuckh, cs. kir. tüzér ezredes	Vizíváros	Főutcza	76	Lackner Antal, főpénztárnok urnál
	Nahlik Alajos, kisvendégi plebános	Kir. város	Öregutcza	245	Viola Adolf urnál
170	Nedeczky Gáspár, dömösi plebános	—	—	—	— —
	Nemzethy József, alesp. bozóki pleb.	Sz. Tamás	—	—	Fördő vendéglőben 6. szoba
	Némethi Lajos, szomori káplán	Kir. város	Hosszusor	519	Klenics Antal urnál
	Nogall János, kanonok nagyváradi káptalan képviselője	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok unál
	Nogall Károly, győri kanonok és küldöt.	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
175	Novák Lajos, czéthényi káplán	Kir. város	Öregutcza	232	Simor László urnál
	Ocskovszky Ágoston, Nszombat város bírája s küldöttje	Viziváros	Főutcza	25	Ocskovszky Fer. könyvtárnok urnál
	Olhauser Mihály, alesperes gerencséri plebános	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mihály püspök urnál
	Ondrejkovics János, tölgyesi plebános	—	—	—	— —
	Ordódy Ágoston, egeghi plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben 3. sz. szoba
180	Ostoics Miklós, Buda város küldöttje	Kir. város	Budautcza	344	Magurányi József urnál
	Oszczity Mátyás, alesperes, pereszlényi plebános	Kir. város	Hévvizutcza	2-3	Gábris Jánosné asszonynál
	Pajor Titus, Pest megye m. alispánya	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Palásthy Pál, egyetemi tanár s a „Religio“ szerkesztője	Viziváros	Főutcza	87	Majer István, kanonok urnál
	Palkovich Károly, közbirtokos	Kir. város	Duna utcza	—	Palkovich házban
185	Pánczy Imre, nyéki káplán	Kir. város	Kis utcza	278	Pasztorek István urnál
	Pántocsek József, pozsonyi kanonok	Vár	—	—	Papnöveldében
	Pathó Ambrus, ujbarsi plebános hely.	Kir. város	Anna utcza	308	Faragó József urnál
	Pauer János, székesfehérvári kanonok	Vár	—	—	Papnöveldében
	Paulik Gábor, tótmegyeri plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
190	Peitler Antal, váczi püspök titoknokával	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Pellet József, budavárosi főelemi iskolák igazgatója	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András præl. urnál
	Perkinko Antal, alesperes zséli plebános	Kir. város	Öregutcza	46	Retter urnál
	Pészánszky József, sárisápi plebános	Kir. város	Hévvizutcza	9	Krodenthaler Józsefné asszonynál
	Pfleger Mihál, nszombathi gymn. tanár	Sz.Györgym.	Plebániatér	—	Molnár János esperes urnál
195	Pitroff István, alsódiósi plebános	Kir. város	Kis utcza	284	Szentgály János urnál
	Pokorny, cs. kir. altábornagy	Viziváros	Főutcza	76	Lackner Antal főpénztárnok urnál
	Poliákovics János, csesztvei plebános	Vár	—	—	Poliákovics Lőrincz urnál
	Ponner János, alesp. nádasi plebános	Sz. Tamás	—	—	Fördővendéglőben 4. szoba
	Póór Antal, nagyszombati gymn. tanár	Kir. város	Budautcza	—	Schabernák házban
200	Práznovszky Mihál, modrai plebános	Kir. város	Hévvizutcza	11	Jung Mihály urnál
	Pristyák Neit, verebélyi pleb.	Sziget	—	—	Vendéglőben
	Prix Ferencz, darnói plebános	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
	Ranolder János, veszprémi püspök b. t. tanácsos, titoknokával	Vár	—	—	Papnöveldében
205	Ráth József, pestlipótvárosi plebános	Vár	Káptalan tér	92	Szántófy Antal kanonok urnál
	Ráth József, budavizivárosi plebános	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
	Répásy József, jászói prépost	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mihály püspök urnál
	Rezsucsek Antal zirczi apátur, titoknokával	Vár	Káptalan tér	85	Szabó József prælatus urnál
210	Rimely Károly Pazmaneum h. igazgatója.	Vár	—	—	Papnöveldében
	Róder alajos, cz. kanonok h. főigazg.	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab kan. s prælat. urnál
	Römer Flóris, magy. Academia tagja	Vár	—	—	Papnöveldében
	Rostaházy Kálmán, budavári káplán	Vár	—	—	Papnöveldében
	Róth Ignácz, párkányi plebános	—	—	—	— —
215	Rózsahegyi István, kir. tanácsos főispányi titkár	Vár	Káptalan tér	92	Szántófy Antal, kanonok urnál
	Rozsnyói káptalan két képviselője	Vár	Káptalan tér	87	Fekete Mih. püsp. n. prépost urnál
	Rudnay Lőrincz, nagyölvedi plebános	Viziváros	Érseki lak	—	Markusz Gyula titoknok urnál
	Rudolf Béla, deméndi plebános	Kir. város	Széchenyitér	—	Rudolf Mihál urnál

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának városrésze	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
220	Dr. Rupp János, egyetemi rector magnificus	Vár	Káptalan tér	86	Somogyi Károly kanonok urnál
	Ságody Sánd., pestvárosi alpolgármester	Vár	Káptalan tér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Sághy Vendel, érsekléli plebános	Viziváros	Főutcza	87	Majer István, kanonok urnál
	Salgó János, fölsöthuri plebános	Vár	—	—	Sorecz János karkáplán urnál
	Sántha Ágoston, báthi plebános	Sz.Györgym.	Uriutcza	213	Rencz Mihál kasznár urnál
225	Sárkány Miklós, bakonybéli apát	Kir. város	Barátokutcza	—	Sz. Benedek r. székházában
	Scitovszky János	Viziváros	—	—	Érseki lakban
	Scitovszky Márton, kir. kamarás	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki palotában
	Scitovszky Péter, közbirtokos	Viziváros	–	–	Érseki lakban
	Schauer István, Pozsony város tanácsnoka és küldöttje	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben 11. szoba
230	Schnierer Ignácz, holicsi plebános	Viziváros	—	—	Kis érseki lakban
	Schulcz János, alesperes és kövesdi pleb.	—	–	—	— —
	Schulista János, szkiczói pleb. helyett.	Kir. város	Anna rotunda templom tér	759	Rajcsányi István urnál
	Schwendtner Mihály, pestbelvárosi pleb.	Vár	Káptalan tér	93	Szántófy Antal kanonok urnál
	Sebesténvi Lajos, alesperes és bessenyői plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
235	Selestyey Géza, Buda város küldöttje	Kir. város	Budautcza	344	Magurányi József urnál
	Simonyi Rudolf, alesperes, bajóthi pleb.	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf, kanonok urnál
	Simonfy Ede, kolthai plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Skolári Ignácz, kesztölczi plebános	—	—	—	— —
	Skrivánek Móricz, szokolóczi administr.	Kir. város	Anna utcza	303	Miller Ferencz urnál
240	Soos József, váczi kanonok	Vár	—	—	Papnöveldében
	Spertl György, kirvai plebános	Kir. város	Hosszusor	519	Klenics Antal urnál
	Stankovics Károly, m. kir. helyt. tanács.	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki lakban
	Steden József, Buda város küldöttje	Kir. város	Lőrincz utcza	2	Rösser János urnál
	Steger Imre, házasnényei plebános	Sziget	—	—	Vendéglőben 3. sz. szoba
245	Stiber György, Jézus társasági tartományi főnök	Vár	Káptalan tér	88	Durguth József püspök urnál
	Strebiczky Ireneus, kapuczinus r. provincialisa	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Sujánszky Antal, prépost és pesti pleb.	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Sulhay János, alesperes zelizi plebános	Kir. város	Dunautcza		Etter Lőrincz urnál
	Szabados József, hittudor, apátf. pleb.	Vár	—	—	Papnöveldében
250	Szabó Károly, bajnai káplán	Kir. város	Lőrincz utcza	21	Gábriel Libor urnál
	Szajbély Albert, alesperes és kürthi pleb.	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Szakmáry János, nagymányai plebános	Kir. város	Lőrincz utcza	23	Wayand Lőrincz urnál
	Szalay Pál, kanonok, csanádi káptalan képviselője	Vár	Káptalan tér	84	Bubla Károly kanonok urnál
	Szauter Antal, pécsi képezde igazgatója s a „Kalauz“ szerkesztője	Vár	Káptalan tér	94	Schirgl András kan. s præl. urnál
255	Szászy Ambrus, udvari tanácsos	Viziváros	Sz. Jánosutcza	32	Tillmann Károly levéltárnok urnál
	Szelke József pestvárosi tanácsnok	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
	Szenesy Mihály, muzslai káplán	—	—	—	— —
	Szenczy Ferencz, szombathelyi püspök titoknokával	Vár	–	—	Papnöveldében
	Szentesy György, Megváltónkról nevezett sz. Ferencz r. provincialisa	Viziváros	Főutcza	27	Szuppan Zsigmond kanonok urnál
260	Szévald Mór kir. helytartósági tanácsos	Viziváros	Főutcza	89	Rédly Gyula tisztartó urnál
	Szily Ambrus, ímelyi plebános	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Szilaveczky János, kövesdi káplán	—	—	—	— —
	Szláby Ferencz, pécsi kanonok	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl András præl. urnál
	Szlávy Tivadar, közbirtokos	Vár	Káptalan tér	94	Káncz Lázár kanonok urnál
265	Thaisz János, alesperes, feéli plebános	Kir. város	Öregutcza	—	Kollár István plebános urnál
	Thuránsky Herman, nagymarosi pleb.	Vár	Káptalan tér	93	Szántófy Antal kanonok urnál
	Tillmann Mihály, alesperes és muzslai plebános	Viziváros	Sz. Jánosutcza	32	Tillmann Károly levéltárnok urnál
	Tölgyesy István, alesperes és szölgyéni plebános	Vár	Káptalan tér	84	Bubla Károly kanonok urnál
	Tomcsányi János, keczeli káplán	Kir. város	Duna utcza	47	Bartha Andor urnál
270	Török János, a „Pesti Hirnök“ szerkesztője	Viziváros	Főutcza	—	Gr. Forgách Ágost. püsp. urnál
	Gróf Török Bálint, országbirói helyettes, b. t. tanácsos	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki palotában

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának városrésze	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve
	Tretter Mátyás, budaujlaki káplán	Viziváros	—	—	Kis érseki lakban
	Trstyenszky József, kistapolcsányi pleb.	Sz.Györgym.	Vár alatt	–	Buda János urnál
275	Unger Antal, Buda város küldöttje	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab prælatus urnál
	Ürge József, alesperes, nyergesujfalusi plebános	—	—	—	— —
	Vagyon István, nyitrai kanonok	Vár	Káptalan tér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	Vajgeth Mihály, alesperes és ipolysághi pleb.	Viziváros	Főutcza	25	Pauná cz Mihály kanonok urnál
	Valentovics József, cz. kanonok, sz. benedeki plebános	Vár	Káptalan tér	88	Durguth József, püspök urnál
280	Wallenfeld Kár., pestvárosi képviselő	Sz. Tamás	—	–	Fürdővendéglőben
	Veyde Vilmos, magy. kir. állam számvevőségi tiszt.	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki lakban
	Virágh Mihály, pécsi kanonok	Vár	Káptalan tér	89	Schirgl And. páp. prael. urnál
	Viszolajszky dághi plebános	Kir- város	Hosszusor	526	Róth Ferencz urnál
	Vitál Alajos, kir. tábla é. birája	Viziváros	Sz. Jánosutcza	33	Vimmer Lajos főszámvevő urnál
285	Vogl Péter pestvárosi főjegyző	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
	Zachar Chrysostom, Megváltónkról nevezett sz. Ferencz r. custosa	Viziváros	Főutcza	27	Szuppan Zsigmond kanonok urnál
	Zimányi János, Jéz. társ. pozs. házfőnöke	Vár	Káptalan tér	88	Durguth József püspök urnál
	Dr. Zlamál Vilmos egyetemi tanár	Kir. város	Kispiacz	15	Muzsik Alajos urnál
	Znamenák József, melleki plebános	Kir. város	Lőrincz utcza	23	Wayand Lőrincz urnál
290	Zolnay Ferencz, dorozsmai pebános	Viziváros	Főutcza	30	Majer Vilmos urnál
	Zsihovics Ferencz, pesti papnöveldei lelkügazgató	Vár	Káptalan tér	95	Majsch Jakab kan. s prælat. urnál
	Zsiskai kegy. r. nyitrai tanár	Viziváros	Főutcza	30	Majer Vilmos urnál

Folyó szám	A t. cz. beszállásolandó neve	Szállásának városrésze	utczája	ház száma	A háztulajdonos vagy szállást adó neve.
	F. t. Andreánszky Boldizsár országgyülési képviselő ur	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Bády Valér, sz. Ferencz r. atya Pestről	Sz.Györgym.	—	—	Szülői házban
	Bay György, országgyülési képviselő	Sz. Tamás	Hévviz	80	Vénisch Gyula urnál
	Besze János, országgyülési képviselő	Kir. város	Budautcza	—	Magyar király vendéglő 3. sz. szoba
295	Bujanovics Sándor, országgyülési képviselő	Kir. város	Budautcza	—	Frey Vilmos urnál
	Csernyánszky István, zsérei plebános	Vár	—	—	Sorecz József karkáplán urnál
	Domokos László országgyül. képviselő	Sz. Tamás	—	—	Fürdő vendéglő
	Hanaken Mansvet, a kapisztrán rend főnöke	Kir. város	Barátokutcza	—	Sz. Ferencz rendiek házában
	Hitéry János, kossúthi plebános	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
300	Hollósy Justinián, apátur titoknoka	Kir. város	Barátokutcza	—	Sz. Benedek r. székházában
	Hopf János, cz. kanonok	Vár	Káptalantér	92	Szántóffy Antal kanonok urnál
	Hunfalvy Pál, országgyülési képviselő	Vár	Káptalantér	86	Somogyi Károly kanonok urnál
	Huszár Károly, nógrádi közbirtokos	Sz. Tamás	Káptalanház	—	Forster János érs. ur. igazg. urnál
	Ibrányi Lajos, országgyülési képviselő	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
305	Jankovics Antal, országgyülési képviselő	Vár	Káptalantér	91	Lipthay Antal püspök urnál
	Jánoska Mihály, áldozár Pestről	Sz. Tamás	Káptalanutcza	—	Szülői házban
	Jekelfalusy Lajos, országgyülési képviselő	Vár	Káptalantér	86	Somogyi Károly kanonok urnál
	Koller Ferencz, országgyülési képviselő	Kir. város	Budautcza	340	Reviczky Pál ügyvéd urnál
	Kuba János, országgyülési képviselő	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
310	Lator Gábor országgyülési képviselő	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
	Okolicsányi Tárnok ő Exja titkára	Viziváros	Uriutcza	–	Érseki palotában
	Paczolay János, országgyülési képviselő	Kir. város	Budautcza	—	Deszáth József főszámvevő urnál
	Panczieri Pozsonváros kapitánya	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben
	Paulovics László, kir. tanácsos és budai főpolgármester	Vár	Káptalantér	95	Majsch Jakab prael. urnál
315	Romeiser Gyula Pestbelvárosi káplán	Viziváros	Uriutcza	—	Kis érseki lakban
	Sebestény László, országgyülési képviselő	Vár	Káptalantér	93	Majthényi Adolf kanonok urnál
	B. Sennyey Pál, m. kir. Tárnokmester	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki palotában
	Somoskeői Antal, kir. hétszemélynök	Viziváros	Uriutcza	—	Érseki lakban
	Szabó Imre, kir. hétszemélynök	Vár	Káptalantér	91	Lipthay Antal püspök urnál
320	Szabó Imre, országgyülési képviselő	Viziváros	Főutcza	87	Majer István kanonok urnál
	Szalay István, udvari tanácsos	Vár	Káptalantér	94	Kántz Lázár kanonok urnál
	Szmercsányi Darius, országgyülési képviselő	Vár	Káptalantér	86	Somogyi Károly kanonok urnál
	Szűry Lajos, Komárom m. első alispánya	Vár	Káptalantér	95	Majsch Jakab prael. urnál
	Ifj. Gróf Zichy József, országgyülési képviselő	Viziváros	Érseki lak	—	Császtka György irodaigazg. urnál
325	Zsitvay József, országgyülési képviselő	Sz. Tamás	—	—	Fürdővendéglőben

128.

ORATIO,

QUAM

SPECTABILIS, AC PERILLUSTRIS DOMINUS

ANTONIUS PARCSETICH

INCLYTORUM COMITATUUM BATSIENSIS, ET POSONIENSIS TABULÆ JUDICIARIÆ ASSESSOR, NEC NON BONORUM, ET DOMINIORUM POLITICO-FUNDATIONALIUM PER DISTRICTUM SELLYENSEM REGIUS PRÆFECTUS,

QUA

DELEGATUS

REGIUS COMMISSARIUS,

DIE IX. JULII MDCCXCVII. IN LIBERA, ET REGIA CIVITATE SZAKOLCZENSI

OCCASIONE

RESIGNATIONIS CONVENTUS, ET ECCLESIÆ, ET APPERTINENTIUM LATIFUNDIORUM, BENEFICIORUMQUE ABOLITORUM CARMELITARUM

FRATRIBUS MISERICORDIÆ

PER

AUGUSTISSIMUM IMPERATOREM, ET REGEM APOSTOLICUM,

FRANCISCUM II.

CLEMENTISSIME COLLATORUM FACTÆ,

ET

INTRODUCTIONIS SOLENNITER PERACTÆ,

IN ECCLESIA PUBLICE DIXIT.

SZAKOLCZÆ,
TYPIS SKARNICZLIANIS.

* * *

Cum multa ab Auguſtiſſimis Inclyti Regni Hungariæ Regibus, una & a Majoribus Noſtris ſancte inventa, atque inſtituta ſunt, tum certe illud, quod Fratrum Miſericordiæ S. Joannis de DEO Ordinem, in Regnum hocce Apoſtolicum Anno 1723. Lege receptum voluerint, certis Privilegiis donaverint, atque facta Eidem Jurium communione, in Reipublicæ, Civiumque commoda, conſtabiliverint. Et ſi tunc introducendi prædicti Ordinis momentum adfuit, nunc certe tantum eſt, ut ſalus miſerorum Civium, curæ, & ſollicitudini illius commiſſa, concreditaque eſſe videatur. Parte enim ex una, ferventium bellorum vis, parte ex altera erumpentium, tot, undique morborum genera, denique miſerorum Civium, vitæ, aliisque mediis deſtitutorum deploranda ſors, eorum, quorum Inſtitutum miſericordiæ, & gratuita opera eſt, opem, & auxilium implorandi, ac ad eosdem plena cum fiducia confugiendi, neceſſitatem ponunt.

Sanctum hoc, & nunquam ſufficientibus encomiis deprædicandum, in Legibus non minus ſacris, ac civilibus, amorem Proximi præprimis præcipientibus, radicatum Inſtitutum eſt. Non enim divitias pro ſcopo aſſumpſit, non honorum gradus pro felicitate ſua defixit, ſed amorem proximi, conſequenter in egeſtate conſtitutorum, infirmitateque preſſorum, & neglectorum Patriæ Civium, curam, & ſollicitudinem, indefeſſa ſervitia, alacritatem, zelumque, eorundem denique in corporalibus æque ac ſpiritualibus proviſionem pro baſi, & fundamento conſtituit, pro divitiis paupertatem, pro honoribus, & gloria humilitatem, ac labores diu noctuque vigilando, exantlandos ſuſcepit. Nolo ego aliis Religioſis Ordinibus hicce quidpiam derogatum, & illi namque piis, atque in optimos fines directis Inſtitutis regebantur, atque pro ſuſcepta obligatione ſua, & Inſtituti ſcopo, plæclara in Rempublicam ediderunt ſpecimina. Aſt Miſericordiæ Fratrum Ordo a tempore ſuæ in Regnum hocce receptionis, indefeſſa cura, & ſollicitudine, zelo, & alacritate ſua, proviſione miſerorum cujuscunque Religionis, & conditionis infirmorum Civium, eum apud Auguſtiſſimum Regem, eum apud Mecænates ſuos, eum denique apud Patriæ Cives lucratus eſt amorem, ut dum alii antiquitate, Privilegiis celeberrimi occaſum experti ſunt, hi paupertate, humilitate, & erga Cives miſericordia commendati, majora indies capiant Ordinis, & Inſtituti ſui Incrementa.

Magnus profecto, corpora gravitate morborum preſſa, curandi labor eſt, magna res, magna dignitas, ſumma autem gratia. Salus etenim, ſeu valetudinis reſtitutio, & integritas hic petitur. Non dico de illis, qui Arte Medica magni ſunt, aut celebres fuerunt, ſed dico de illis, quæ homines in ampliſſimo dignitatis humanæ gradu collocare poſſunt. Duo ſunt autem, ut boni Patriæ Cives ſint, ut ſecunda fruantur valetudine. Illi etenim Pacis ornamenta retinent, hi, dum corporis adeſt integritas, viresque, pericula Civium, & Reipublicæ repellunt. Cæteræ autem virtutes ipſæ per ſe valent, quibus Vos Venerandi Fratres prædíti eſtis, ſed hæc de ſtudiis veſtris, ad Inſtitutum veſtrum diſpoſitis, non de inſita cujusvis virtute dicta ſunt. Omnes reliquæ virtutes ſubito e manibus noſtris excutiuntur, ſi vera Civis bonitas, ſi valetudinis integritas non adſit. Quod ſi ita eſt, ſit in Vobis, & Ordine Veſtro ea prima res, propter quam ipſi eſtis aliorum exemplum.

Poſteaquam ſufficientia miſericordiæ in miſeros Patriæ Cives, de laudabili Fratrum horum Inſtituto, & conſuetudine, zelo item, & alacritate promanantia ſpecimina experti eſtis Ampliſſime Magiſtratus. Placuit & Vobis aliorum, amatæ Patriæ Civium plæclara exempla ſequi, Fratres Miſericordiæ, pro exercenda in ægrotos, & miſeros Cives charitate, in gremium Veſtri ſuſcipere, ſingulari largitate, & liberalitate Veſtra eorum ſtudia promovere, ac non tantum Veſtris, ſed & vicinis, ac tranſennantibus quibuscunque, & cujuscunque conditionis, ſtatusque Civibus prodeſſe: Ut præclari hujus deſiderii effectum aſſequi poſſitis, omnes conatus, & ſtudia eo convertiſtis, ut dextera, & placida modalitate Vos invicem exſtimulando, pro ſubſiſtentia recipiendorum in ſinum Veſtrum Miſericordiæ Fratrum, notabilem tredecim mille florenorum capitalem ſummam congeneritis, ſed cum eadem tanta adhuc non fuerit, ut præſuſcepto fini correſpondere poſſit, ad Eminentiſſimum Patrem Patriæ Primatem Regni, Archi-Præſulem Veſtrum Joſephum a Batthyán, de cujus liberalitate, & in miſeros Cives largitate, nemo unquam dubitavit, pleniſſima cum fiducia confugiſtis, ut Veſtrum ſincerum zelum, & in Reipublicæ Civium miſerorum commodum directa ſtudia, larga manu Sua coadjuvare dignetur; Et ecce! quod anxii, ſollicitique precabamini, id Vobis non ſine ingenti totius Reipublicæ ſolatio eveniſſe gratulor. Novello enim huic conatui Veſtro majus decus, & ornamentum accerſere non poteratis, quam ſi tanti Mecænatis inſcribatis Nomini, quod præter omnia alia illuſtria in Regem, Eccleſiam, Patriamque edita merita, in commodum vel maxime Veſtrum, & ornamentum Duodecim Florenorum Millia de propriis Suis Bonis benigne, ac large ita contulerit, ut in perpetuum, ejusdem Summæ ſecuriſſimo cæteroquin Fundo affixæ, obveniens Intereſſe quotannis levare, ac in laudati Inſtituti ſcopum utiliter convertere Fratres Miſericordiæ poſſint.

Nemo profecto eſt Ampliſſime Magiſtratus, qui Veſtram primam ſollicitudinem, & liberalitatem magnis non acclamaret encomiis, nemo, qui Vobis felicia, & fauſta quæque non voveret, nemo, qui ſpem maximam non conciperet fore, ut conceptum de miſeris Civibus Veſtrum ſtudium nunquam ſecurius juxta, ac felicius in commodum Reipublicæ redundet.

Sed

Sed quid de tanto Mecænate, in tanto dignitatum gradu, & cum his unita negotiorum multitudine conſtituto Patre, una mecum acclamabitis?

Hinc invitat omnes Stirpis Ejus Celſitudo, illinc Principis tanta manſuetudo, huc rapit animum Nominis ſplendor, illuc eundem illius avocat favor, illincque vehementer trahit ſingularis in omnes facilitas.

Verum hæc, & alia virtutum illius decora, ut ut plurimum Patriæ, Eccleſiæque attulerunt, gloriæ, parum tamen ſe feciſſe arbitrabatur, niſi larga beneficiorum profuſione, egentes locupletaret, & Ærarium, omne in commune Bonum largiſſime profunderet.

Vos quoque Ampliſſime Magiſtratus, Civesque, & venerandi Fratres tanta benignitate, tanta complexus eſt benevolentia, dum magnanimiter, & paterne annueret, quo Veſtra ſtudia, & tenuitas locuplete Sua manu ſubleventur, ut ejus ſuffulti liberalitate, continuo magis magisque proficiendi eo fervidior Vobis ſemper labor ſit, quo major oblectatio eſt, tanti Mecænatis gratia frui. His gratiis prædíti, quid Tanto Mecænati, quid Tanto Patri acclamabitis? quibus encomiis dilaudabitis? dicam inferius.

Feciſtis Ampliſſime Magiſtratus dignum encomiis exemplum, neque de ſtudii Veſtri merito, ejus neceſſitate, utilitate, præſtantia, multa verba fieri debere exiſtimo; ſatis enim facto Veſtro oſtendiſtis, Providentiam Veſtram eousque extendi, ut ſapienter perſpiciatis, quid communi Bono, quid miſerorum Civium Saluti expediat.

Fecit illuſtrius inexplicabilis Benevolentiæ, & Liberalitatis Specimen Eminentiſſimus Mecænas, dum ſtudia, & conatus Veſtros, tenuitatem item Duodecim Mille Florenorum Summæ Capitalis larga Reſolutione coadjuvare voluit, ſed veniam date, omnia hæc ad fundamenta jacienda, & facilitandam Fratrum Miſericordiæ ſubſiſtentiam conferunt, non tamen ad ſuſcepti ſcopi, finisque complementum ſufficiunt, deeſt nempe Ædificium pro excipiendis Fratribus, deſunt Commoditates pro illocandis Ægrotis, deſunt Horti pro Convaleſcentium refocillatione, deeſt denique Eccleſia pro Sacris adminiſtrandis neceſſaria.

Auguſtiſſimus Terræ Princeps Rex noſter Apoſtolicus FRANCISCUS II. ſuprema, eaque Paterna Gratia, & Clementia, præmiſſis fundamentis, & liberalitati Gratiam Suam Cæſareo-Regiam ſuperædificavit, ac clementiſſime, una & Paterne Hunc Anno 1786. abolitum Carmelitarum diſcalceatorum Conventum, Eccleſiam, item cum eo pertinentibus Latifundiis, Fratribus Miſericordiæ, in perenne Paternæ Cæſareo-Regiæ Gratiæ, & Liberalitatis monumentum, eo omni Jure clementiſſime confert, medioque mei tradi jubet. Audite fideles Cives, audite Miſericordiæ Fratres hujus Gratiæ Cæ-

ſareo-Regiæ Teſtimonium, Benigno-Gratioſum Excelſi Conſilii Regii Locumtenentialis Hungarici ad me directum Intimatum: — — —

— — — — — — — — — —

Intellexiſtis jam Auguſtiſſimi Regis Noſtri in Vos, & Miſericordiæ Fratres collatam Gratiam, & Clementiam, experti eſtis tenerrimum ejusdem erga Vos, & Miſeros amorem.

Te itaque Venerande Pater Provincialis, ac medio Tui, Ordinis Miſericordiæ Fratres ad effectum Regiæ Gratiæ, & amoris, in ſenſu prælectorum Benigno-Gratioſorum Excelſi Conſilii Regii Locumtenentialis Hungarici, ad me expeditorum Ordinum, in Eccleſiam hanc, Conventum, omnesque appertinentes Fundos, cum adnexo Jure Apothecæ, hicce ſolenniter introduco, & Claves haſce in manus Tuas reſigno, ut quemadmodum hæ Claves, Auguſtæ Cæſareo-Regiæ Gratiæ, & Clementiæ ſunt Prodromi, ita eædem Veſtri ſacri Inſtituti, & Studiorum ſint complementum, & quemadmodum his, ego datam Cæſareo-Regiam Gratiam, Ædificiorumque collatorum Portas Vobis aperui, ita Vos iisdem Clavibus, omnibus opem, & auxilium Veſtrum implorantibus Ægrotis, omni tempore, ad Vos acceſſum, & fiduciam aperiatis, charitate autem, & miſericordia, ac valetudinis zeloſa cura, eorundem a Vobis felicem exitum claudatis.

Felices profecto eſtis, Feſta item, lætaque, nec uno nomine fideli Poſterorum memoriæ transſcribenda Dies Vobis A. Senatus, Populeque Liberæ, ac Regiæ Civitatis hujus Szakolczenſis illuxit hodie, ſi etenim quodpiam incrementum, commune hoc gaudium ex privatis Civium ſucceſſibus capere poteſt, Vobis tanto exultandum eſt amplius, quod hoc Die ardentia omnium Veſtrum pro ſalute Civium Vota compleantur.

Gratulor itaque Vobis A. Senatus, quem laus hæc manebit, quam Veſtri Majores nonniſi optabant; Gratulor Tibi Populo fidelis, cui hæc felicitas hodie Domi obtigit, quam nuper e longinquo petebas; Gratulor Vobis Venerandi Fratres, quod laborum Veſtrorum eam mercedem accipiatis, quæ Vobis majores, ad indefeſſa proſequendi Inſtituti Veſtri Studia, addent ſtimulos; Gratulor mihimet ipſi, quod eam nactus ſim occaſionem, qua parte aliqua felicitatis Veſtræ particeps eſſe poſſim.

Sed quid Eminentiſſimo Mecænati Archi-Præſuli Veſtro, tanto Benefactori, quid Auguſtiſſimo Terræ Principi, Gratiæ, & Benignitatis Cæſareo-Regiæ Pondere omnia, ſuperanti dicetis? An gratulabimini? laudabitis? gratias agetis? Dicite Eminentiſſimo Archi-Præſuli, det Eidem Deus ætatem, quam meretur, ſervetque diu animum, quem dedit, in utriusque Reipublicæ commoda, & ornamenta tantopere vigilantem, laborantemque, dicite fideles Cives, Venerandi Fratres, ut invicem veræ gratitudinis, quam rependendo impares eſtis, Veſtra ſincera Vota, ſtudia ſuſcipiat, & a Supremo Numine condignam mercedem recipiat.

Augu-

Auguſtiſſimo Terræ Principi, qui in tanta rerum perturbatione, Bellorum pernicioſorum undiquaque ferventium, actuque perdurantium ſtrepitu, gravibus curis avocatus, fidelium tamen Civium Suorum curam non depoſuit, ſed quemadmodum in adverſis rerum adjunctis ſemper fortis, ita hic conſtans Pater eſſe non deſiit, cui novimus eſſe proprium, ſic deſtinare, quæ omnibus profutura ſunt, nihil ut de ſuo cogitet, ſic aggredi, nihil ut, niſi feciſſe gaudeat, ſic benefacere, tam benigne agere, ut gratias acturos, novo beneficio cumulet, atque reverens ſilentium, & verecundam adorationem, conantesque animos in partem ſoluti Officii accipiat. Si grande Beneficium gratiarum actione proſequendum ſtatuiſtis, in eas Vos anguſtias deducendos eſſe video, ut nemo Veſtrum vel tacitas voces, & ſuſpiria, vel acclamationes, & applauſus publicos ita mente complectatur, ut apte poſſit eloqui: Non pectus, non vox ſufficiet, ut in referendis gratiis, aut una claudat Oratione, aut una die recenſeat.

Vos itaque Cives, Vos Patriæ Ornamenta Juvenes, Vos Civitatis hujus Fœdera, grande Cæſareo-Regium Beneficium Civitati huic liberaliſſime collatum, in omni vita agnoſcite, colite, revereamini, & Fratres hodie introductos protegite, Gratiam meritis æquare, etſi poteritis nunquam, illam tamen habebitis, ut in eos, in quos fines eſt tributum, utamini, & Auguſtiſſimo Terræ Principi, Benigniſſimo Patri, Vitam, Vires, Triumphos, felicitatem, in omnem Auguſtam Domum, & Sobolem propagatam a Supremo Numine exoretis.

Ego autem ter felicem me reputo, quod tantæ Cæſareo-Regiæ Gratiæ, & Clementiæ Nuncius, atque Executor, tamque raræ Feſtivitatis particeps eſſe meruerim, atque ideo Vos A. Senatus, Populeque Civitatis, & Venerandi Fratres peramice obteſtor, ut quanti Vobis ſit peculiaris hæc Cæſareo-Regia Gratia, quanti Eminentiſſimi Mecænatis Veſtri Liberalitas, quamve feſtivus hodie apud Vos fuerit Dies iſte, publico Documento Sereniſſimo Regio Principi Archi-Duci Auſtriæ Regni Palatino JOSEPHO, & Excelſo Conſilio Regio Locumtenentiali Hungarico, abinde Auguſtiſſimo Regi remonſtranda, jugiter teſtemini. Denique Te Reverendiſſime Domine Generalis, & ad hunc Actum Plenipotentiate Eminentiſſimi Archi-Præſulis Vicarie obſecro, ut dum ad Eminentiſſimum Plenipotentiantem rediveris, mea, & circumfuſi A. Senatus, Civiumque ſuperius deducta Vota, & preces in eo deferre digneris, ut cum Nos rependendo Gratias impares ſimus, ardentia Vota non renuat, ſed deinceps quoque altis Gratiis Suis complectatur.

129.

129

ORATIO

QUA

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO DOMINO

JOANNI BAPT.

S. R. E. TITULI S. CRUCIS IN HIER. PRESBYTERO CARDINALI

SCITOVSKY DE NAGY-KÉR

METROPOLITANAE ECCLESIAE STRIGONIENSIS ARCHI-EPISCOPO, S. SEDIS AP. LEGATO NATO, J. REGNI HUNGARIAE PRINCIPI, PRIMATI SUMMO ET SECRET. CANCELLARIO, J. ORDINIS S. STEPHANI R. AP. PRAELATO, ET MAGNAE CRUCIS EQUITI, S. C. ET R. AP. MAJ. ACT. INT. CONSILIARIO, A. A. L. L. ET PHILOSOPHIAE NEC NON S. S. THEOLOGIAE DOCTORI

AMPLISSIMO PROTECTORI SUO

6-ta NOVEMBRIS 1859

JUBILAEUM SACERDOTII CELEBRANTI

VOTA SOCIETATIS A S. STEPHANO DICTAE

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

EXPOSUIT

JOSEPHUS BRÜNEK,

EJUSDEM COMMEMBRUM.

PESTINI.

TYPIS PHILIPPII WODIANER.

1859.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

EMINENTISSIME

DOMINE DOMINE CARDINALIS,

PRINCEPS PRIMAS HUNGARIAE,

A. EPISCOPE,

SANCTISSIME PATER!

Votum piae gratitudinis et aeternae in Te devotionis solemne solvimus, dum festivis exultationibus per universam, quaqua late patet, patriam, magno hoc Tuo die resonantibus Hosiana Societatis a S. Stephano dictae, tenui quidem sed homagialis pietatis plenissima voce intermiscere praesumimus.

Si enim ob summas illas benedictiones, quas hodie in sacrum Tuum caput coelitus coadunatas vidimus, omnes Ecclesiae fideles absque discrimine apertum in gaudium proruptos experimur, quanto majoribus momentis rapimur nos, qui vi missionis nostrae externos Ecclesiae operarios, per hoc autem proximius Tuos nos gloriabunde profitemur, et recte hoc titulo fulcimen amplissimi Tui patronatus, et sanctificationem summi Tui Apostolatus inde a tenuibus initiis, ad hunc usque solemnem diem, cui nos quoque de paterna Tua teneritudine interesse voluisti, gratanter experti sumus.

Sic est, Sanctissime Pater, operarios nos Ecclesiae externos diximus, utpote in propositis habentes, ut nostra quoque collaboratione **foris tenebrae erroris et mendacii propellantur, adinventiones, falsiloquia, et inanes fallaciae secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi pro posse corrigantur;** denique **ut scientia humana, quae** secundum B. Paulum **semper discitur, nunquam tamen ad scientiam veritatis pervenit,** in unice salvificum Revelationis divinae alveum, unde multum aberravit, reducatur, et sic ager ad recipiendam, fovendam, et maturandam S. Matris Ecclesiae sementem nostra quoque ope juste praeparetur. Cooperatio certe ut pia, ita utilis, imo jam summe necessaria hoc praeprimis tempore, quo **scientiae religiositas** quae juxta Ecclesiasticum **timor Domini est,** non solum libidine affectuum humanorum, pro varietate temporum utique muta-

bilium, sed plane positivis rationis humanae armis audacter impetitur, immo fremitus gentium eo jam subsannationis devenit, ut sacra profanis miscendo, ipsam etiam aeternam illam sanctissimam petram, in qua lignum salutis irradicavit, et coelestes atque terrestres suas benedictiones a seculis in universum mundum diffudit, scelestis et sacrilegis ausibus attrectare non contremiscat!

Hacce itaque missione nostra Tibi Sanctissime Pater in obedientia et clientelari nexu arctius obstricti quid mirum, quod summo gaudio exultaverint corda nostra, dum Te Protectorem et Ductorem suum veneratissimum hodie in tanto, et tam illustri, immo summarum Regni hujus auctoritatum confluxu, praesentibus etiam etsi invisibilibus, tribus magnis olim Solii Tui archiepiscopalis sideribus: Lippayo quippe, Széchényio, et quem grata posteritas hodiedum ima cum pietate vocitare suevit: magno nostro Pázmáno, post inhumationem secularem nuper plane quasi ad testificandam glorificationem Tuam de visceribus terrae eductis, — grandaevum quidem sed animo et corpore mirifice vigentem, gloria perfectionis corruscuum ad aram Dei conspeximus secundas Tuas primitias Deo Servatori et aeternum justo Retributori pro Te et populo hoc offerre, quoniam ex his vere cognovimus, quod **foris bene praeparando opus Tuum, et diligenter exercendo agrum Tuum** hanc tantam mercedem coelestem tuleris.

Eia ergo Magne Sacerdos Dei jubilaris, suscipe benigniter inter tot psalmos jubilares devotissimas etiam deprecationes operariorum Tuorum, ut de monte Nebo, adquem hodie **in medio populi exaltatus et in plenitudine sancta** evectus es, — versis in terram sponsionis oculis et elevatis in coelum sacris Tuis manibus benedicas terrae huic et populo ejus, de inscrutabili Dei voluntate multis quidem et gravibus tentationibus probato, sed ex omnibus speciali Dei et S. Matris Ejus gratia feliciter educto, ut praelucente sidere Sedis Primatialis, in qua populus hic non tantum summam Ecclesiasticam, sed imo eminentissimam etiam Regni dignitatem traditionali quadam pietate constanter veneratus est, immunis ab omni lue dierum nostrorum **in via legis, quae unica est salutis,** semper et imperturbate permaneat; benedic throno ejus, ut amore et pietate populi cinctus, foris fortis, domi pacatus, clemens, et justus vireat in secula; benedic denique nobis etiam in atrio Ecclesiae collaborantibus, ut sapientissimis Tuis consiliis recti opus nostrum viriliter perficiendo, olim inter bonos et fideles Evangelii operarios numerari mereamur, una Deum jugiter exorantes, ut innumeratis adhuc diebus fulgeas de apice Sacrae nostrae Sion hungaricae tamquam luminare magnum, nullis unquam seculi nubibus obfuscatum, et **in pace charitate et gratia Dei,** Domino semper benedictus, hominibus constanter veneratus ad ultimos usque vitae humanae terminos salvus sospes

Vigeas, Valeas et Vivas!

130.

ADALBERTI BREZNAY

DOCTORIS IN SS. THEOLOGIA ET HUJUS IN REGIA SCIENTIARUM UNIVERSITATE BUDAPESTINENSI PROFESSORIS P. O.

DE PHILOSOPHICIS, HISTORICIS ATQUE LITERARUM STUDIIS PER LEONEM XIII. PONTIFICEM MAXIMUM IN HUNGARIA PROVECTIS

ORATIO

HABITA IN CONGRESSU MAGISTRORUM CATHOLICORUM URBIS ET HUNGARIAE PEREGRINATIONE SACRA AD JUBILAEUM SANCTISSIMI DOMINI SACERDOTALE IN URBE PRAESENTIUM

DIE 30. DECEMBRIS MDCCCLXXXVII

IN AULA ACADEMIAE RELIGIONIS CATHOLICAE.

CUM NOTIS.

BUDAPESTINI

1888.

SUMPTIBUS EPHEMERIDIS CATH. „RELIGIO".

ADALBERTI BREZNAY

DOCTORIS IN SS. THEOLOGIA ET HUJUS IN REGIA SCIENTIARUM UNIVERSITATE BUDAPESTINENSI PROFESSORIS P. O.

DE PHILOSOPHICIS, HISTORICIS

ATQUE

LITERARUM STUDIIS

PER LEONEM XIII. PONTIFICEM MAXIMUM

IN HUNGARIA PROVECTIS

ORATIO

HABITA IN CONGRESSU MAGISTRORUM CATHOLICORUM URBIS

ET HUNGARIAE

PEREGRINATIONE SACRA AD JUBILAEUM SANCTISSIMI DOMINI SACERDOTALE IN URBE PRAESENTIUM

DIE 30. DECEMBRIS MDCCCLXXXVII

IN AULA ACADEMIAE RELIGIONIS CATHOLICAE.

CUM NOTIS.

BUDAPESTINI

1888.

SUMPTIBUS EPHEMERIDIS CATH. „RELIGIO".

TYPIS A. RUDNYÁNSZKY.

LEONI XIII. PONT. MAX.

PHILOSOPHIAE CHRISTIANAE

RESTITUTORI

HISTORIAE

TEMPORIS ACTI PATRONO VINDICI

AETATIS HUJUS

IN PROCURATIONE REIPUBLICAE SACRAE AC CIVILIS

AUCTORI ACTORIQUE SUMMO

HUMANITATIS ET LITERARUM

MONITIS, INSTITUTIS, EXEMPLIS

MAGISTRO

NEMINI SECUNDO

BIBLIOTHECA R. UNIV. HUNG.

IN MEMORIAM FAUSTISSIMI EVENTUS

QUO A. D. III. KAL. JAN.

DATA

MAGISTRIS HUNGARIAE CATHOLICIS

AD AUGUSTUM CONSPECTUM ET ALLOCUTIONEM

IN AEDIBUS VATICANIS

ADMISSIONE

SE SUORUMQUE FRUCTUS LABORUM

PIETATE DEVOTISSIMA EX ANIMO OBTULIT

ORATIONIS HUJUS AUCTOR.

BIBLIOTHECA E.M. ESZTERGOM

Lectori benevolo salutem.

Cogitanti mihi, quem fratrum voluntas peregrinationis sacrae magistrorum catholicorum Hungariae in Urbem ad jubilaeum Ssmi Domini sacerdotale, adlecto socio et adjutoribus, praesidem esse jusserat, cogitanti, inquam, saepiusque mecum animo revolventi, quanam re quaque potissimum ratione ornamentis Leonis XIII. P. M. accessio aliqua in congressu a magistris Urbis, nostrae peregrinationis honorandae caussa instituto, a me fieri posset, — incidit mihi quod alias, simili occasione, in mentem venerat:

. . velut sol, lumine proprio
Mens celsa fulget . . . . . .

Et profecto, quis non videat, Leonem XIII. Pont. Max., si de quibuscunque ad usum, ornamentum et salutem generis humani spectantibus rebus insigni profectu auctis vel augendis agatur, tum ingenio suo tum superaddito auctoritatis divino privilegio eam vim penitus obtinere, ut alienis promeritis celebrari nonnisi ab adulatore unquam possit, at propriis praeclare gestorum luminibus per omnes, qui laudando sapiunt sapientque, ornari et possit et debeat usquequaque?

Ornandum igitur constitui Summum Pontificem sua de Hungaris eruditis et erudiendis bene meritorum gloria.

Ut autem haec de philosophicis, historicis atque literarum studiis per Leonem XIII. P. M. in Hungaria provectis a me quocunque modo ad operis oratorii formam exacta dissertatio etiam typis publici juris

fieret, hoc eo consilio contigisse lector optime profiteor: tum ut qui peregrinationis magistrorum Hungariae ad Urbem participes erant et qui cum illis in congressu in eorundem honorem habito e viris illustribus Urbis praesentes aderant, xenium quoddam in memoriam rei a me acciperent; tum vero etiam, ut cives mei, qui nobis peregrinantibus domi remanserant, testimonium aliquod haberent, a nobis, dum gloriam Leonis XIII. P. M., Patris Optimi, per Hungariam divulgatam Romae enarravimus, una — quod sacerdotum Ecclesiae Dei quum ubique tum etiam in Hungaria laus est a majoribus haereditate accepta — simul patriam nostram carissimam fuisse illustratam.

Vale.

Scripsi Budapestini die 25. Januarii 1888.

Adalbertus Breznay,

Sanctissimo Domino a cubiculis secretis, ephemeridis hungaricae „Religio" h. t. editor ac scriptor primus.

Eminentissimi ac Reverendissimi
Illustrissimi ac Doctissimi Domini!

Etsi vereor, ne turpe sit, me virum, dicere incipientem timere; tamen, si et magnitudine rei, cuius causam suscipio, et amplissimae coronae vestrae conspectu me animo perculsum negem, certe, clarissimi, quod turpius esset, — mentiar.

Videor enim mihi coram vobis, rerum in universo terrarum orbe gestarum optime gnaris, de summis philosophiae, historiae atque literariae eruditionis a Leone XIII. Pont. Max. et doctrinis et exemplis miro modo provectae capitibus locuturus, noctuas ut ajunt inferre Athenas solemque luminibus inopportunis illustrare.

Quis enim, quaeso, catholici nominis hominum adeo peregrinus in Ecclesia Dei esse aut videri potest, qui nesciat, Summi Pontificis nostri desideratissimi eam esse et auctoritatem divinam et sapientiam studio atque usu quaesitam, quae ubique terrarum, hinc etiam in patria nostra Hungaria, splendidissimum operae pretium in quolibet vitae genere consequatur et habeat?

Verum enimvero, clarissimi, unde mihi dicendi verecundia incussa est, inde simul libere eloquendi et facultas enata et animus ardorque additus est: vos, animique vestri magnitudinem et benevolentiam dico illam, quâ ita comparati ac veluti iam a natura, romanis propria, imbuti estis omnes, ut quae coram vobis ego pedestri impeditaque oratione dicturus sum, ea vos omnia, pro humanitate vestra, aequi bonique omnes consulatis.

*

Et primum quidem, quod ad philosophiam, omnis humanitatis cultusque altricem genuinius consequendam altiusque provehendam adtinet, nemo nostrum ignorat, sapientissimum Patrem nostrum mentem suam ac voluntatem in epistola encyclica „Aeterni Patris" anno 1879. ita declarasse, ut omnibus catholici nominis doctoribus atque magistris solemne iam nunc sit atque sanctum praeprimis sapientiam S. Thomae Aquinatis sectari, cuius, ut Innocentii VI. testimonio utar, „doctrina prae ceteris, excepta canonica, habet proprietatem verborum, modum dicendorum, veritatem sententiarum, ita, ut nunquam qui eam tenuerint inveniantur a veritatis tramite aberrasse, et qui eam impugnaverit, semper fuerit a veritate suspectus." [1])

---

[1]) Sermo de S. Thoma.

Ratio autem, cur Summus Pontifex noster hanc viam omnibus ineundam sapientissime iusserat, ut vobis notum est, dupplex — potissimum in eo continetur: tum, quia, uti Cajetanus animadvertit, „Thomas Aquinas veteres doctores sacros quia summe veneratus est, ideo intellectum omnium quodammodo sortitus est“;[1]) tum, uti Leo XIII. e propria penu pro more suo adjecit, quia „ratio ad humanum fastigium Thomae pennis evecta iam fere nequeat sublimius assurgere, neque fides a ratione fere possit plura aut validiora adjumenta praestolari, quam quae iam est per Thomam consecuta.“[2])

Huius utriusque summae ac decretoriae ut aiunt rationis interpres qualisdemumcunque apud Hungaros ephemeris „Religio“ a me edita[3]) et Acta literaria theologica a me inscripta „Kath. Theol. Folyóirat“ ex professo fuere. In huius, secundo loco positi scripti periodici tomo I-o, ut pateat, S. Thomae sapientiam cunctis tum antiquorum tum recentiorum philosophorum placitis et systematibus palmam praeripuisse, auctoritate, inter alia, usus sum viri vestratium spectatissimi, *Talamo,* ex opere „L'Aristotelismo della Scolastica,“[4]) adducto etiam testimonio viri neutiquam suspecti, *Buoncompagni,* e „Nuova Antologia,“[5]) ubi vir rerum naturae imprimis gnarus brevi multa complectitur dicens: „San Tommaso è di gran lunga superiore ad Aristotele ed a tutti gli antiqui.“

Auctoritas vero Summi Pontificis in factis etiam dogmaticis, ut scitis, falli nescia, atque rationes a Sua Sanctitate ad puritatem integritatemque incomparabilem doctrinae S. Thomae demonstrandam luce meridiana clariores adductae, sicut ubique locorum, ita etiam in patria mea eo facilius praevaluerunt, quia, ut idem noster sapientissimus Summus Pontifex ad Eminentissimum Ludovicum Cardinalem *Haynald,* archiepiscopum Colocensem a. 1880. die 30. Octobris humanissime scripserat: „Cum illustris — verba sunt Leonis XIII. — hungarica natio tum ingeniis tum nobili ingenio polleat, non dubitamus, inquit, quin opera, quam navatis ad solidam scientiam Angelico Doctore duce promovendam, amplissimis apud vos fructibus cumuletur.“[6])

Neque vero haec spes Summum Pontificem de nobis fefellit. Etenim Eminentissimus ac Reverendissimus Joannes Cardinalis *Simor,* regni Primas, in XXX-o Societatis S. Stephani congressu generali, solemniter pro Hungaria proclamavit: viris eruditis catholici nominis omnibus sapientiam S. Thomae esse principium, ex quo in suis disquisitionibus institutionibusque procedere, et ad quod tamquam lapidem Lydium sacrumque omnes suas sententias exigere ac probare debeant, quia S. Thomas, teste Joanne XXII., „quot articulos scripsit, tot miracula fecit.“[7])

Segetes hae, viri clarissimi ac spectatissimi, coelitus fecundae, amplissimas mox fruges effundebant funduntque in dies uberiores ac laetiores: philosophia S. Thomae pedetentim introducta est in omnia clericorum seminaria, docetur, cuius me sodalem profiteor, ab ordine theologorum in scientiarum Universitate Budapestinensi,[8]) propugnaturque ac propagatur a viris eruditis per totam qua late patet Hungariam, e quibus,

[1]) In 2. 2. q. 148. a. 4.
[2]) Epist. enc. „Aeterni Patris.“
[3]) „Megjelent ugyan az (Aeterni Patris) encyclika kath. napilapjaink hasábjain, de tüzetesebben eddig csak a „Religio“ méltatta.“ *Irodalmi Szemle*, szerk. *Luga* L. Eger. 1880. 1. sz. 3. l.
[4]) 3. ed. Siena. 1881.
[5]) Firenze. Maggio 1867. p. 19.
[6]) In ephem. „Religio.“ 1880. II.
[7]) Kath. Theol. Folyóirat. T. I. p. 19. et 22.
[8]) Philosophia ad mentem S. Thomae heic traditur nunc temporis a viro clarissimo, dre Georgio *Kanyurszky,* prof. p. o.

qui elucubrationibus inclaruerunt insigniores hic commemorare nonnullos liceat: Joannem *Danielik,* Academiae hungaricae socium veteranum,[1]) Martinum *Vogl,*[2]) discipulum magnae spei meum, magno eruditionis philosophicae apud nos detrimento fatis functum; Drem Ferdinandum *Wolaffka,*[3]) sacrae huius peregrinationis hungarorum secundae cum Victore Baracs auctorem praecipuum, virum omni laude dignum hic praesentem, — et alios. Veritatis studio iubeor hic insuper commemorare, multa ad provehenda philosophiae thomisticae studia contineri etiam in ephemeride iam adducta „Religio“,[4]) et quae editur Strigonii „Magyar Sion“, cuius scriptorem primarium, Drem Ottonem *Prohászka* in urbe nobiscum praesentem, Collegium germanico-hungaricum patriae meae educavit. Maioribus praelusisse incrementis philosophiae ac theologiae thomisticae mihi porro videtur opusculum a me ad diem jubilaeum semisecularem quintum Universitatis nostrae Budapestinensis editum, quod inscribitur „Anecdotorum Petri Card. *Pázmány* specimina duo,“[5]) quod vobis hicce exhibeo.

Maxima tamen incrementa coeperunt studia philosophica apud nos imprimis eo, quod Carol. *Zafféry* cum Joan. *Répássy*[6]) et Aloys. *Nagy,*[7]) viri ecclesiastici praestantes, opera philosophica, usu et laude virorum rei peritorum distincta, e lingva germanica et gallica hungarici iuris fecerunt; sed praecipue eo, quod Societas literaria S. Stephani opus hispanicum toto orbe celebratum Zephirini Cardinalis *Gonsalez* „Estudios sobre la Filosofia de Santo Tomás“ hungarico idomate edidit, quod cum ceteris in expositione donorum jubilaeorum Vaticana vobis mox patebit; ac tandem eo, quod duumviri eclesiastici, in Seminario dioecesis Csanadiensis magistri, Dr Joan. *Hiss* hic praesens et Dr Mathias *Palmer,* sociis bene multis adjutoribus, Acta literaria trimestria „Bölcseleti Folyóirat“ velut palaestram pro exercitationibus philosophicis ad mentem S. Thomae aperuerunt.

Atque, viri clarissimi, hactenus de studiis philosophicis: quae ad mentem S. Thomae per Leonem XIII. P. M. reducta ac velut in novam vitam resuscitata esse in Hungaria, et coetus noster hic in Urbe praesens et omne retro tempus promeritis semper laudibus et gratiarum actionibus celebrabit.

*

Eosdem fructus laetos, ampliorum praecursores, tulit atque in dies fert in Hungaria sapientissima voluntas Sanctissimi Domini Nostri, quam de tabularii Vaticani thesauris in usum historiae aperiundis anno 1880. primum edixerat,[8]) anno deinde

[1]) Opuscula ejus, quae huc faciunt, sunt: 1. Néhány szó XIII. Leo pápa ő szentségének 1879. aug. hó 4-én kelt apostoli körlevele méltatásaul. 2. Adalék a „Néhány szó“ czimü értekezéshez. 3. A jog alapja és kutforrása, tekintettel a scholastikusokra. 4. Középkori államtan, I. és II. rész. Eger. 1880—1882.
[2]) Philosophiai levelek. (I—XVI.) H. e. Epistolae philosophicae. Budapest, 1884.
[3]) Reflexiók XIII. Leo pápa ő szentsége 1879. aug. 4-én kibocsátott „Aeterni Patris“ apostoli körlevelére. Budapest, 1882.
[4]) De provehendis ad mentem S. Thomae studiis philosophicis atque theologicis in hac ephemeride egi praecipue sequentibus elucubrationibus meis: I. Emlékirat a philosophiai tanulmányok emeléséről a papnevelő intézetekben: (Memoriale de provehendis studiis philosophicis in sacris clericorum seminariis.) *Religio,* 1879. 24, 27. sept. 1. 4. octobr. — 2. A theologia szerepe a társadalomban. (Munus theologiae in societate christiana.) *Ibid.* 1879. 15. octob. — 3. Teremtsünk a theologiának hazánkban erőteljes tudományos életet. (Excitemus studia theologica nostratia in vitam florentem.) *Ibid.* 1881. 17. dec. — 4. A tudományos élet nálunk általában és különös tekintettel a theologiára. (De studiis scientiarum apud nos in genere, habita singulari ratione theologiae.) *Ibid* 21. dec. — 5. Theologiai iskolázásunk jellege és eredményei. (Character et fructus eruditionis quae in nostris scholis viget theologicae.) *Ibid.* 24. dec.
[5]) Budapestini, 1885.
[6]) Zafféry-Répássy-Stöckl, A bölcselet tankönyve. 1. és 2. kiad. 3 köt. Eger, 1880—1885.
[7]) Nagy-Bouillerie, Az ember, annak természete, lelke, tehetségei és végczélja. Budapest, 1882.
[8]) Grato animo contemplati sumus etiam nos illam in perpetuam hujus rei memoriam iconi SS. D. N. affixam epigraphen: LEO XIII. PONT. MAX. HISTORIAE STUDIIS CONSULENS TABULARII ARCANA RECLUSIT ANNO MDCCCLXXX.

1883. literis, ut nostis, ad Cardinales Antonium de Luca, Joannem bapt. Pitra et Josephum Hergenröther, repetiit scite sapienterque jubens: „ut, si de disciplinis historicis optime omni memoria Ecclesia meruit, mereat et in praesens: praesertim quod ad hanc laudem ipsa ratione impellitur temporum. Etenim cum hostilia tela, ut diximus, (verba sunt Ssi Patris) potissimum ab historia peti soleant, oportet ut aequis armis congrediatur Ecclesia, et qua parte oppugnatur acrius, in ea sese ad refutandos impetus majore opere muniat. Hoc consilio (prosequitur Ss Dominus) alias ediximus, ut tabularia nostra praesto essent, quantum potest, religioni et bonis artibus provehendis: hodieque similiter decernimus, ut adornandis operibus historicis, quae diximus, opportuna ex Bibliotheca Vaticana pateat supellex.“ [1]) Idem Sanctissimus Dominus hanc suam voluntatem in audientia 25. Maii anno 1884. aliquot hungaris data sequenti ratione exposuit: „Tabularium Vaticanum sponte ac libenter eruditorum virorum industriae patere iussimus, ut veterum pervestigatio monumentorum disciplinis historicis maius lumen afferret. Volumus enim et debemus quantum possumus (quae est Apostolicae Sedis haereditaria laus) bene mereri de studiis optimis, et artes omnes, quae ad incrementa humanitatis pertinent, singulari cura patrocinioque tueri. Praeterea nihil est, quod Ecclesiae aut Pontificibus Maximis ab inquisitione veri metuamus; quin immo non exiguam utilitatis spem in ea ipsa inquisitione positam certo scimus. Etenim monumenta rerum gestarum explorate cognita multum valere possunt ad illustranda Ecclesiae Romanique Pontificatus benefacta, emendatis confutatisque pluribus, quas hominum aut incuria fundit aut invidia peperit, opinionibus.“ [2])

Mira prorsus res, viri doctissimi, nec inglorium pro Antistitibus nostris in Hungaria nostra: scilicet, quod Summi Pontificis animum agitabat et quo Idem literis atque allocutione supra adductis provida sapientia spectavit, illud ipsum cogitabant, eodem ipso tempore, etiam Episcopi Hungariae, ut nempe, quemadmodum fidem catholicam patres nostri a Romana beati Petri Sede accepissent, ita etiam historia patriae nostrae tam civilis quam potissimum ecclesiastica ex immensis ditaretur illustrareturque documentorum thesauris, quae apud b. Petri Sedem inaccessa in tabulariis hucusque iacebant.

Reclusae igitur sunt providentia et munificentia plane singulari Leonis XIII. arcana tabularii Vaticani etiam pro nobis Hungaris; atque, ut hoc erat voto episcoporum nostrorum apprime conforme, ita iidem illico promptissimi „ad editionem chartarum, — verba sunt Arnoldi Ipolyi Episcopi Magnovaradinensis a. 1886. ad finem vergente defuncti — Hungariam adtinentium tabularii Vaticani in unum coaluerunt plurimi, maioris statim primo ictu ponderis aes conflando in hunc scopum, quod iam bis centena libellarum millia exsuperat plurimisque in dies augetur accessionibus.“ [3]) Ad exequendum laborem iidem episcopi nostri comitia constituerunt virorum historiae peritorum, eique praesidem fecerunt Arnoldum *Ipolyi* episcopum tunc Neosoliensem, additis sociis Josepho *Dankó* praelato pontificio, Ferdinando *Knauz,* ambobus Metrop. Ecclesiae Strigoniensis Canonicis, Adalberto Jos. *Tárkányi* Agriensi, Floriano *Römer* et Guilielmo *Fraknói* canonicis Magnovaradinensibus lat. ritus, „quorum posterior, ut Ipolyi ait, curam et meritum redigendi operis haberet, cum omnium horum maximum meritum imprimis

[1]) Kath. Theol. Folyóirat 1882. p. 476.
[2]) Monumenta Vaticana Hungariae. T. I. Ser. II. Budapestini, 1884. in capite voluminis.
[3]) Monum. Vaticana Hungariae. Ser. II. T. 1. Budapest, 1884. Arn. Ipolyi Praefatio de ratione operis. p. VI.

proprio suo iure sibi vindicare possit.“ [1]) Arnoldo Ipolyi mortuo comitiis praesidet Laurentius *Schlauch* Magnovaradinensium doctissimus episcopus.

Itaque, non inanis gloriae captandae ergo, viri benevolentissimi, sed tum ut debitae gratiarum actiones persolvantur et D. O. M., qui consilium sapientissimo Pontifici indidit, et Sanctissimo D. Nostro, qui consilium vere divinum executus est, — tum ut veritati in hoc amplissimo congressu non desit testimonium: liceat mihi hoc loco palam profiteri: Antistites, Capitula, Praelatos aliosque Ecclesiae Dei sacerdotes ac historiae scriptores permultos in Hungaria, beneficio Leonis XIII. P. M. ita usos brevi fuisse, ut cura, zelo ac diligentia pauci per Europam pares nostris existerent sive Maecenates sive historiarum adornatores. Vastissimi et ad omnem typographiae artem ac splendorem expressi Monumentorum Hungariae Vaticanorum quatuor tomi hunc faustum eventum, ni fallor, abunde comprobant. [2])

De operis huius magnae molis ratione, quod duas editionum series complectitur, non est mei instituti hic fusius disserere. Continetur haec ea facundia et elegantia, quae viro propria erat, exposita in Praefatione, quam b. memoriae Magnovaradinensium iam commemoratus episcopus Arnoldus Ipolyi, historicorum Hungariae maxime ecclesiasticorum hoc saeculo facile princeps, operi praemisit.

Verum, clarissimi, non tantum documenta collecta monumentaque in apricum collocata, munificentia Summi Pontificis episcoporumque nostrorum in Hungaria iam sunt et collocantur in dies; sed, uti iam innuebam, scriptores historiae nostrates diligentem navant operam illustrandis illis praecipue temporum historiis, quum Hungaria prosperis rebus incrementum, adversis vero et calamitosis remedium, a Sacrae Sedis Apostolicae nunquam fessa solicitudine quaerebat et accipiebat; ab illa Sede, clarissimi, a qua vel regiam Coronam, regni sui juris libertatisque nostrae hoc sacrum veluti palladium, regnante Sylvestro II-o acceperamus. Ex historicis nostris Monumenta Vaticana in usum quotidianum deducentibus liceat mihi specialem mentionem facere Antonii *Pór* mei, quum humanitate imbuerer, in institutionibus historicis magistri, nunc Ecclesiae Collegiatae Posoniensis Canonici, qui „*Prolegomena*“ scripsit hungarica eruditissimma „ad Acta legationis Cardinalis Gentilis,“ quae ad fidem hungaricam stilo latino eleganter concinnavit Colomannus *Mesty* S. J.; deinde Ladislai *Fejérpataky* Academiae hungaricae sodalis, viri laici, qui exaravit „Prolegomena ad Rationes Collectorum Pontificiorum in Hungaria, 1281—1375,“ quae Latio donata sunt a Francisco *Horváth* SS. Theol. Dre ac Professore; ac tandem viri eruditissimi, Guilielmi *Fraknói,* Canonici Magnovaradinensis Academiaeque hungaricae a secretis primo loco constituti, a quo iam duo opera, quae huc faciunt, edita tum in Monumentorum voluminibus, tum etiam separatim fuere: primum, quod Historiam exhibet Hungariae annis cladem ad Mohács proxime praecedentibus,[3]) et alterum, quod de Innocentio XI. idem auctor scripserat,[4]) de illo Pontifice, cuius

[1]) L. c. p. VII.
[2]) In his Monumentorum quatuor tomis sequentia continentur opera:
1. Relationes Oratorum Pontificiorum. (1524—1526.) Monumentor. Ser. II. tom. 1. Budapest. 1884.
2. Acta legatonis Cardinalis Gentilis. (1307—1311.) Monumentor. Ser. I. tom. 2. Budapest, 1885
3. Relationes Cardinalis Buonvisi in Imperatoris et Hungariae Regis Curia Nuntii Apostolici anno MDCLXXXVI. exaratae. *In anniversariam arcis Budae ducentis abhinc annis recuperatae memoriam typis vulgatae.* Monumentor. Ser. II. tom. 2. Budapest, 1886.
4. Rationes Collectorum Pontificiorum in Hungaria. (1281—1375.) Monumentor. Ser. I. tom. 1. Bpest, 1887.
[3]) Operis separati inscriptio haec est: Magyarország a mohácsi vész előtt. Edit. Soc. S. Steph. Budapest, 1884.
[4]) Opus hoc separatim inscriptum est: XI. Incze pápa és Magyarország fölszabaditása a török uralom alól. Budapest, 1886.

potissimum auctoritate ac solicitudine Budam regni nostri caput a. 1686. turcis ereptam Hungariamque in pristinam integritatem ac libertatem restitutam fuisse, hungaris nunquam e memoria excidit, excidetque nunquam.

Sed jam a rebus veris et utilibus, societatis humanae praesidiis, ad ornamenta ejusdem, ad pulchra inquam et jucunda transire jubent orationem et tempus et benigna patientia vestra, ornatissima urbis lumina!

Vos me docetis, proverbio dictum esse:

„Regis ad exemplum totus componitur orbis.“

Et sane, si Leo XIII. P. M. nihil hucusque consilio ac diserte de humanitatis literarumque studiis diligenter tractandis sive dixisset sive statuisset: nonne jam vel usus eiusdem quotidianus, nobilissimum hoc omnis virtutis urbanitatisque exemplum eam in se vim omnino continet, qua Sanctissimus Pater Noster cunctis dicendi urbane scribendique apposite magistris iure quodam singulari praeluceat, velut sol, cuius beneficio omnis vita nostra lumine atque decore perfunditur?

At enimvero Sanctissimus D. N., ut idem ipse ait, „quoniam permagna doctrinae pars et ad cognitionem iucunda et ad usum urbanitatemque longe fructuosa *humanioribus literis* continetur“, idcirco, ut scitis, ad illarum incrementa quaedam et ex proposito edixit et provide munificeque constituit literis, quos ad Emin. Dom. Lucidum Mariam Cardin. Parocchi in Urbe suum Vicarium die 20. Maii 1885. dederat[1]) „De studiis literarum in Sacro Seminario Romano provehendis.“

In his literis orbis catholicus sermonis latini splendidissimis luminibus illustratam intuetur veritatem, qua, ut verbis utar Sanctissimi Domini, usu omnibus certissime constat „nihil esse fere ad juvandam intelligentiam majus, quam scribendi virtutem et urbanitatem. Nativo quippe (prosequitur Ss Dominus) et eleganti genere dicendi mire invitantur homines ad audiendum, ad legendum: itaque fit, ut animos et facilius pervadat et vehementius teneat verborum sententiarumque luminibus illustrata veritas.“ [2])

Quod jam ad patriam, viri humanissimi, meam adtinet, fuere ut nostis tempora, quum Hungaria non bellica tantum gloria verum etiam humanitatis literarumque praecipue latinarum usu et cultu primas in Europa partes obtineret. Etenim postquam *Ludovicus Andegavensis,* apud nos magni regis cognomen consecutus, regni terminos ad tria maria, adriaticum, euxinum et balticum, prudentia et fortitudine protulerat, post aliqua discrimina rerum coronam sacram apostolicam obtinuit *Mathias Corvinus*, Joannis de Hunyad filius, qui Hungariam ab artium humanitatisque amore ac cultu celebratam sedes quasi constituebat Musarum in Europa tunc temporis praecipuas. Bonfinius Ranzanusque vester, Joannes Pannonius, ut caeteros taceam, noster, reddant vobis de hac re pro me testimonium.

Clades ad Mohács a. 1529. infelicissimi aevi praenuntia patriae nostrae fuit. Regni capite Buda a turcis capta, bellicus labor strepitusque armorum, civilibus etiam dissidiis non semel aucti, procul a finibus Hungariae abegerunt Musas, quas longo lugubris temporis intervallo incertisque semper eventibus reducere patres nostri pro viribus nunquam non contendebant. Omnium tamen qui de humanitate ac litteris in Hungaria, luctuosa illa aetate, meruerunt, certe princeps Petrus Card. *Pázmány* dicendus

[1]) Kath. Theol. Folyóirat. III. évf. 1885. 267. l.
[2]) Vide supra.

est e Soc. Jesu, qui Doctoris laureâ in alma hac Urbe potitus, expletis in magisterio et ministerio verbi Dei praeclare aliquot annis, Archiepiscopus tandem Primasque regni Sedis atque Majestatis apostolicae gratia factus, a. 1635. Universitatem scientiarum humaniorumque literarum Tyrnaviae erexit, quae superiore abhinc seculo Budam nunc Budapestinum translata, me et socium meum, peregrinationis nostrae copraesidem, habet hic humanitatis ac benevolentiae vestrae testes semper memores futuros.

Regni capite Buda a. 1686. auctore, ut jam innuebam, imprimis S. P. Innocentio XI.[1]) turcis erepta, Musae paulatim in omnes patriae oras ac civitates remigrarunt: scholae juventutis erudiendae caussa frequentes apertae sunt, eaeque viris religiosorum ordinum S. Benedicti, Societatis Jesu, Cisterciensium, Praemonstratensium, S. Francisci, Scholarum Piarum — curis traditae ad nostram usque hanc aetatem florent.

In his palaestris, tamquam plantariis, gentis nostrae flos, juventus, humanitate imbuitur.

Qua vero juventutis nostrae in literis praecipue latinis cura et studio, et quo simul, si recte fiat, felici eventu fieri possit ac soleat institutio, Agriensium doctrinae ac literarum laude celeberrimus Archiepiscopus Josephus *Samassa,* quum ante aliquot lustra magister esset juventutis, adversus quemdam genti hungarae infensum calumniatorem victrici — sed quid dico victrici? — triumphatoria plane propugnatione[1]) palam fecit, acute non minus quam lepide inimicum perstringens ita, ut vel ipsi Caesares et Cicerones ingenii vim ac fulmina admirari, ipsiusque adeo, si nunc demum viverent, latinae urbanitatis gloriam viro invidere merito possent.

A talibus hincinde magistris educati juvenes, si ad sacra adspirant, e Gymnasiis transeunt ad clericorum Seminaria, ut ajunt, majora. In his Seminariis, clarissimi, prope jam omnibus vigent societates literariae ecclesiasticae, in quibus cunctis — testis libenter profiteor — ingenii laudes in literis et artibus magno opere expetuntur a clero juniore regni nostri.

Adsunt praeterea tres altioris indaginis societates literariae catholicae in Hungaria: Societas literaria cleri ADioecesis Agriensis, Societas item literaria Dioecesis Transsylvanae, et illa omnium aliarum Societatum catholicarum nostrarum princeps, quae a Sancto rege nostro Stephano, Apostolo gentis, nomen gerit.

Itaque videtis, viri ornatissimi, monita exhortationesque Sanctissimi Domini Nostri ad studia literarum a clericorum ordine diligentius amplectenda, in patria nostra semina esse, quae in animis Hungarorum fertilem terram longoque usu praeparatam invenerunt. Ephemerides etiam catholici nominis, quae per Hungariam vulgantur, non parum contulerunt atque in dies conferre pergunt ad propaganda et secundanda Sapientissimi Patris Nostri consilia.

Ex omnibus ephemeridibus catholicis Hungariae liceat mihi hic vobis sistere ob oculos penitius inspiciendam illam, quae a me usui publico traditur; certe, viri humanissimi, minime gentium ideo, quia a me editur, qui octo jam praedecessorum, ut videbitis, minimus successor sum; sed ideo, quia ortu, aetate atque auctoritate, illis testibus, quos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam Dei, cunctis catholici nominis ephemeridibus suo iure ac modo in Hungaria praestat.

[1]) In epistola inscripta „De stultitia quorumdam, qui se Ciceronianos vocant.“ Pestini, 1858. typis Josephi Gyurián, in platea Seminarii Nr. 7.

In hac itaque ephemeride, quae, ut jam audistis, Religio inscribitur, nullo unquam tempore defuerunt pro clero Hungariae e re natae exhortationes ad stili elegantiam assumendam, quae qua solertia sit ab omnibus exercenda, sub praedecessoribus meis, literarum gloriam adeptis, ipsa ephemeris praeceptis et exemplo pro viribus semper praeco et testis erat. Ut autem hujus ephemeridis tum indolem perspiciatis tum ejusdem historiam, quae historia mihi videtur a quadraginta et sex annis Hungariae catholicae, brevi habeatis, permittite quaeso, ut aliqua memoriae causa excerpam e prooemio, quo ad Suae Sanctitatis diem jubilaeum adornatam ephemeridis editionem ad Beatissimum Patrem hodie introduxi.

„Ephemeridem hungaricam „Religio," — ita ego post alia, — jam anno 1840. edendam paravit et anno 1841. re vera edere coepit sanctae memoriae vir, Franciscus *Szaniszló,* in quo quanta fuerit doctrina, prudentia et vitae integritas, divina eo dignata est ostendere providentia, quod eum per Regem et Sedem Apostolicam ad cathedram episcopalem Magnovaradinensem mox elevavit; qui animi tandem magnitudinem humilitatis miraculo superans, splendore episcopatus abdicato, non quidem nomine sed re monachus, in odore sanctitatis ut vixerat mortuus est.

Successores magni hujus fundatoris usque ad me Religio habebat viros opinione Episcoporum Hungariae ac imprimis Primatum regni benevolentia distinctissimos: Carolum *Somogyi,* nunc Eccl. Metrop. Strigon. Canonicum; Joannem *Danielik,* nunc Capituli Metrop. Agriensis columnam; Joannem *Zalka,* nunc Episcopum Jaurinensem solio Pontificio assistere jussum; Joannem *Pollák,* mortuum Canonicum Quinque-Ecclesiensem; Paulum *Palásthy* nunc episcopum Primatis regni in pontificalibus vicarium; Ferdinandum *Cselka,* nunc Archidiaconum regni capitis Budapest, lib. baronem Carolum *Hornig,* nunc Canonicum Strigoniensem et regio cultus et institutionis publicae administro in ecclesiasticis rebus consiliarium, viros omnes doctos, sententia Primatis ornatos suffragioque episcoporum comprobatos.

Horum, clarissimi, virorum ita aucta est studio ac labore ephemeris Hungariae catholica Religio, ut annui voluminis licet non mole, at auctoritate certe semper prima esset inter aequales, non inglorium sola inter omnes cognomen „Episcopatus Hungariae Organum" feliciter consecuta, idque non hominum opinione, quam dies delet, sed illorum, quos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam Dei, decreto et voluntate professa."

Adductis deinde literis commendatiis, quos sacrorum Antistites in Hungaria pro ephemeride Religio nuperrime ediderunt, sic ad Sanctissimum Dominum in praefatione concludo: „Neque tamen silentio hic praetereundum mihi illud videtur, quo ephemeris Religio in sempiternas aeternitates jure gloriari poterit: fidem ejus dico intemeratam et reverentiam in Sacram b. Petri Romanam, quae Spiritu Sancto adspirante singulari modo ab omni in doctrina salutari errore immunis conservatur. . . . Atque de his, ita concludo, de his, inquam, omnibus ad Te, Beatissime Pater, mihi, qui tantummodo a decem annis ephemeridi praesum, in hocce grandis operis exili specimine — quod vobis, clarissimi, etiam exhibeo — referre sane et licebat et oportebat; licebat quidem, quia gloriae octo virorum praedecessorum ego neutiquam pars ulla fueram, opportebat autem, quia digna mihi omnino res videbatur et magnitudine sua et magno illo animo Tuo, quo Tu, Beatiss. Pater, dum in dies ad magnas et arduas res expediendas incumbere pro munere debes, fibras vel minimas rerum humanarum inobservatas non relinquere semper in deliciis habes."

Ita ego, viri ornatissimi, ephemeridem catholicam Hungariae ortu primam, obsequio in S. Sedem nulli secundam, Leoni XIII. P. M., humanitatis literarumque praesidio atque ornamento pro die suo jubilaeo hodie mane sistebam.

Sed his omnibus, laude dignis, multo maiora et altiora mihi vobis de literarum studiis in Hungaria per Leonem XIII. provectis dicere ita per vos liceat, uti mihi pro rei momento necesse est.

Est in Hungaria, ut jam commemoravi, Societas literaria a S. Stephano nomen habens. Eam catholici nominis viri praestantes: magnatum nostrorum duumviri, comites piae memoriae Stephanus *Károlyi* et Joannes *Cziráky* cum aliis viris eximiis sacerdotibus et laicis a. 1848. librorum sanae doctrinae edendorum propagandorumque gratia condiderunt. In hac societate editrice, anno, qui currit, — postquam ephemeris „Religio" sententiam multum propugnavit, ac scriptorum catholicorum congressus Stephano *Veszveda* episcopo Philomeliensi et Antonio Equite *Lonkay* praesidibus in eandem sententiam abivit, — adnuente Emin. ac Rssmo Dno Joanne Cardinali *Simor,* societatis summo patrono, lumine atque ornamento, — praesides societatis: Comes Alexander *Károlyi,* Comes Albertus *Apponyi* et vice-praeses Dr Philippus *Steiner* S. Sanctitatis Praelatus domesticus, sociorum et cunctorum hungarorum catholici nominis inter applausus, collegium literarium adlectis viris bene meritis erexerunt, in quo tum scientiis tum literis humanioribus, non tantum patriis verum etiam latinis atque graecis is, qui debetur, obtingit honor atque industria.

Equidem, ut tandem orationis vela contraham, non sine numine factum esse puto, tum quod haec nostra Societas literaria primum suum congressum generalem ad solemnia jubilaei Sanctissimi Domini Nostri justis ornamentis atque gaudiis celebranda ex professo habuit, tum quod in hoc ipso primo conventu, prima et, ut ajunt, inauguralis dissertatio „Leoni XIII. P. M. scientiae ac literarum operoso Maecenati" inscripta, summâ reverentiâ salutatum Sanctissimum Dominum Nostrum exemplar proposuit in literarum studiis et usu pro viribus imitandum.

Ex hac inaugurali Societatis nostrae literariae dissertatione liceat mihi, Emi. ac Doctissimi Domini, aliquos saltem flores adferre, quibus Sanctissimus Dominus Noster Musarum castissimarum amicus etiam hungarorum lingva celebratur. Adduco e Carminibus et Inscriptionibus Sanctissimi Domini textum latinum, cui subsequetur versio hungarica, eo consilio, ut vos, benigni judices, os rotundum, prout poëtarum loquendi mos est, latinum cum ore rotundo hungarico comparare ipsi valeatis.

Sit Inscriptio, quam fonti a se Carpinetanorum usui aperto imposuit.

Fons (inquit) loquitur.

Leniter exiliens Pandulphi e colle superno,
Huc e nativis defereror unda jugis.
Nam qui romani Joachimus Peccius ostri
Primus natale hoc auxit honore solum,
Per coecos terrae, plumbo ducente, meatus
Oblitam patriae me iubet ire viam.
Improvisa quidem, sed gratior advena vobis
Ultro, municipes, candida inempta fluo.
Huc ergo properate: adsum nam sacra saluti,
Munditiae, vitaeque usibus et *χάρισιν.*

Vir clarissimus, in ordine theologorum Universitatis Budapestinensis collegiatus sodalis meus Adalbertus Kisfaludy, — haec ita hungarice reddidit:

Pandolfó magas ormai közt kelvén ki szelíden
Az anyabércről most friss vizem erre hozom.
Mert a ki e földet, születése helyét, legelőször
Tette hiressé, mint római bíboros: ő,
Pecci akarta, hogy ércz-vezetékbe igázva kövessek
Új utat, ős honból, mely idegenbe vezet.
Váratlan vendég, de azért is örömre köszöntő,
Honfiak! íme vizem oly üde s ingyen omol.
Rajta tehát — a minek szolgálni parancsol a küldőm:
A ti egészségtek, közhaszon és örömek.

*

Sed jam concludo.

En ita, Emin. ac Doctissimi Domini, ut vidimus, Sanctissimus Dominus Noster Leo XIII. P. M. philosophiae ac historiae literarumque studia in Hungaria multum provexit. Est illi inter innumeras etiam haec laus; sit igitur haec nostra in Urbem peregrinatio aliqualis a nobis gratiarum retributio.

Ad vos quod adtinet, felices vos aestimamus, viri fratres romani, qui talem ac tantum Pontificem, in quo sapientia S. Thomae luminibus humanitatis perfusa quasi in vivo imagine exprimitur, in medio vestri habetis et coram intueri frequentissime potestis; in qua re certe major quam nobis, procul ab Urbe hac aeterna degentibus, gratia vobis coelitus contingit.

Sed felices nos reputamus etiam nos ipsos; tum quia hunc desideratissimum Patrem etiam nobis hodie os ad os venerari licebat, tum, et praecipue, quod ad nostra in patriam, apostolica eius benedictione, coelestium favorum hoc dulcissimo nobis auspicio aucti et confirmati possumus redire.

Quod Deus O. M. bene vertat!

BIBLIOTECA E.M. SPIRACONA

131.

SERMO EMINENTISSIMI, AC REVERENDISSIMI DOMINI S. R. E. TITULI SS. QUATUOR CORONATORUM MM. PRESBYTERI CARDINALIS CHRISTOPHORI E COMITIBUS MIGAZZI

DE WAAL, ET SONNENTHURN,

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA

ARCHI-EPISCOPI VIENNENSIS S. R. I. PRINCIPIS

Episcopatus Vacienſis Adminiſtratoris Perpetui, Ord. S. STEPHANI Regis Apoſtolici, Magnæ Crucis Equitis, utriusque Sacræ Cæſ. & Regio-Apoſtolicæ Majeſtatis Actualis Intimi Status

CONSILIARII.

Habitus Tyrnaviæ Die IIda Julii Anno M. DCC. LXXVI. = 1776.

Cum in Eccleſia Parochiali Liberæ Regiæque Civitatis Tyrnavienſis, nunc Vices Metropolitanæ ſuſtinente,

PALLIUM ARCHI-EPISCOPALE IMPOSUIT,

CELSISSIMO, AC REVERENDISSIMO DOMINO

S. R. I. PRINCIPI

JOSEPHO

E COMITIBUS

DE BATTHYÁN,

PERPETVO IN NÉMETH-ÚJVÁR,

ARCHI-EPISCOPO STRIGONIENSI,

Titt. &c.

TYPIS TIRNAVIENSIBUS, ANNO UT SUPRA.

Etſi ea gente editus ſis, CELSISSIME PRINCEPS! cujus ſumma Laus & Virtus in hoc ipſo Apoſtolico Regno, quoad longiſſime mens noſtra ſpatium præteriti temporis reſpicere, & annalium memoriam recordari ultimam poteſt, opibus, potentia, honoribus, ac in omni Actione, & adminiſtratione Reipublicæ maxime floruit, divino tamen Conſilio, immortalique numinis beneficio TIBI datum, reſervatumque fuit, ut novum celebritatis, & amplitudinis decus nobiliſſimæ Familiæ TUÆ afferres, ſplendorisque cumulum adjiceres.

Erant majores TUI fortiſſimi Milites, & Duces, erant ſapientiſſimi Senatores, erant optimi & illuſtres Patriæ Cives, atque in ſummis ſemper Magiſtratibus verſati de Regibus, deque Republica præclare nullo non tempore meruerunt.

Erat Pater TUUS Ludovicus Hungariæ Prorex, de cujus in **MARIAM THERESIAM** Auguſtam, totamque Imperatoriam domum difficillimis temporibus fide nulla unquam ætas conticeſcet.

Erat Carolus immortalis Patris TUI frater Auſtriacorum exercituum iterum & ſæpius Dux, cui Franciscus I. Imperator, quem aut nunquam naſci, aut nunquam mori oportebat, & **MARIA THERESIA** Sapientiſſima Regina, & Amantiſſima Mater noſtra, ambo æquiſſimi virtutis æſtimatores **JOSEPHUM II.** in ſpem Imperii educandum concredere non dubitarunt. Quo vero, & quam admirabili ſtudio, dexteritate, felicitate, atque prudentia ſuſcepti graviſſimi muneris partes omnes expleverit, inde patet, & exploratum eſt, quod in ampliſſimum Imperii Principum Collegium Auguſtorum beneficentia fuerit relatus.

Quanta, DEUS immortalis! quam ſplendida, & ingentia in una gente decora, & ornamenta! verum ut faſtigium plene attingerent, nihilque quod in illa deſiderari poſſet, amplius relinqueretur, id unum deerat, ut Paſtorum Princeps Oniam, aut Samuelem quemdam in domo TUA ſuſcitaret, qui regali Sacerdotio fulgens ſecundum cor ejus efformaretur, ac Religioni, ſanctiſſimisque Cæremoniis, & ſacris rebus omnibus præficeretur.

Summa in re Militari, in cæteris Magiſtratibus laus hæreditario quodam jure ad TE propagata fuit, illiusque partem non mediocrem majores TUI ſibi vendicant, illisque debes, quod tam excelſo loco natus ſis; verum gloria, quæ hodierna die a TE in gentem TUAM redundat, ea tota, quanta eſt,

BIBLIOTHECA E.M. SIMEON.

eſt, quæ maxima profecto eſt, tota, inquam, TUA eſt. Nihil ſibi ex iſta laude Pater TUUS, nihil Patruus, nihil cætera domus TUÆ lumina, Avique decerpunt; neque ipſa fortuna, quam in humanis rebus homines minus cauti plurimum poſſe exiſtimant, in iſtius ſe ſocietatem gloriæ offerre poteſt, ſed TUAM eſſe totam & propriam ultro fateri debet, ut adeo in ſacra, quam ſuſcipis, adminiſtratione non temeritati, aut caſui locus detur, ſed virtuti TUÆ boni omnes unice tribuendum exiſtiment.

Inde factum eſt, ut **MARIA THERESIA**, quæ in iis maxime rebus, quæ Epiſcopo ineſſe debent, diligentiſſima, & ſeveriſſima indagatrix eſt, in magna præſtantiſſimorum Sacerdotum, quibus hoc Apoſtolicum Regnum abundat, copia TE unum deſignaverit, cui ſummum, Princepsque in Hungaria tribueretur Sacerdotium. Præclaram vero, juſtiſſimamque Imperatricis, atque Reginæ noſtræ conceptam de TE opinionem, & honorificentiſſimum judicium ſupremum Eccleſiæ caput JESU Chriſti in terris Vicarius **PIUS VI.** mirifice probavit, atque continuo confirmavit. Tantum ſcilicet ſingularis TUA, & egregia virtus potuit.

Ita ſane humanum ingenium comparatum eſt, ut in ſe facile, in alios vero ſeverum exiſtat, indeque evenire ſolet, ut magna expectatio hominibus, de quibus illa concepta eſt, inimica ſæpius exiſtat: quam primum enim egregie de aliquo ſentimus, non facile in rebus ab ipſo bene, rectèque geſtis conquieſcimus: majora ſemper, & ampliora requirimus; quin eo etiam non raro progredimur, ut in præclariſſimos viros iniqui ſimus.

TU, PRINCEPS CELSISSIME! in ipſo TUO ad hanc dignitatem aditu major quaſi TE ipſo effectus bonorum omnium expectationem longe ſuperaſti, invidis obtrectandi locum non reliquiſti. Simul enim ac intellexeras, ampliſſimam Strigonienſem ſedem TUÆ fidei concredendam eſſe, TEcum ipſo animo perpendens, illius provinciam tam longe, lateque patere, atque in univerſi Hungariæ Regni partes omnes ita diffuſam eſſe, ut TU ubique, omnibusque in locis adeſſe non poſſes, laudabiliſſimis, ac ſalutaribus Imperatricis Reginæ Apoſtolicæ Conſiliis obſecutus es, ac declaraſti, TE Dominici gregis utilitatem TUIS commodis longe anteferre, oviumque TUARUM bono TUA omnia ultro devovere eſſe TE paratiſſimum.

TUO igitur glorioſo labore, atque conſenſu plures in Israël ſpeculatores, paſtoresque poſiti ſunt, qui DEI gregem præſentes verbo vitæ paſcerent, Zizania, quæ inimicus homo nullo non tempore in medio tritici ſuperſeminare molitur, ſuis quaſi manibus eradicarent, & vineam Domini Sabaoth, quam cæleſtis agricola plantavit, ſedulo cuſtodirent, pararentque Domino plebem perfectam, bonorum operum ſectatricem.

Quis vero ex pulcherrimo facto hoc TUO non intelligat, ac plane perſentiat, TE in id unum incubuiſſe, ut primus adeptæ dignitatis fructus non TUORUM commodorum, ſed alienæ ſalutis procuratio exiſteret? Imitatus es ſcilicet ſplendidum Wolfgangi Sanctiſſimi Ratisbonenſis Antiſtitis exemplum, qui Bohemis, quo ampliora apud illos Religio incrementa caperet, contempto ſui ipſius detrimento, ſpretaque utilitate, ut proprius daretur Epiſcopus, ſum-

ſummo ſui ſplendore, perpetuaque poſteritatis commendatione conſenſit.

Hanc igitur diem TUIS maximis & innumerabilibus gratulationibus jure anteponimus, cum hæc TUI unius propria ſit. Quanta vero bona Religio, Templa, Aræ, omnis ſacer Ordo, Rex, Regnum denique totum ſibi non polliceatur?

Habebit in TE Religio defenſorem invictum; habebunt templa, & Aræ aſſiduum ſanctitatis ſuæ cuſtodem, & conſervatorem, ſacer Ordo egregium dignitatis ſuæ vindicem, morum inſtauratorem, diſciplinæ amplificatorem nulla moleſtia, laboreque frangendum: habebit denique Rex adminiſtrum fidelem, Civem optimum Regnum.

Magna ſunt hæc atque præclara in omnium animis lætitiæ argumenta: verum ad publicas haſce, atque communes exultationis cauſas ea mihi peculiaris accedit, quod præter arctiſſimam animorum noſtrorum conjunctionem, & ſanctiſſime cultam a multo tempore inter nos amicitiam ampliſſimum Pontificiæ dignitatis gradum, atque Conſecrationem TIBI contulerim, cum primum Tranſylvanis Sacrorum, & Religionis datus fuiſſes Antiſtes: ad Coloczenſe vero paulo poſt Sacerdotium translatus pro illa Metropolitana Eccleſia ſplendidiſſimum ejusmodi Sacri Pallii ornamentum meis etiam e manibus acceperis.

Quem autem latere poteſt, quanta cum fide, Religione, & laude in utraque ſacra Republica verſatus ſis, & ambarum Eccleſiarum adminiſtrationem geſſeris? Profecto & Tranſylvanos, & Coloczenſes tot tantisque beneficiis cumulaſti, ut & Paſtoralis ſollicitudi-

tudinis, & præclaræ liberalitatis TUÆ illuſtria monumenta nulla unquam ſit deletura oblivio.

Noſtras jam fervidas preces convertimus ad melioris teſtamenti ſponſorem JESUM, qui, cum maneat in æternum, ſempiternum habet Sacerdotium, ſemperque vivit ad interpellandum pro nobis.

Ille ſuper TE Sacerdotem ſuum magnum, qui in diebus TUIS placuiſti DEO, & inventus es juſtus, gratiarum ſuarum Theſauros largus effundat. Faciat TE creſcere in plebem ſuam, teſtamentumque ſuum ſuper caput TUUM confirmet. Magnificet TE in conſpectu Regis, ſtatuatque TIBI teſtamentum æternum, ut offerens illi incenſum dignum in odorem ſuavitatis fungaris Sacerdotio, habeasque laudem in nomine ipſius.

Induat TE virtute ex alto; ſit TIBI protector, atque refugium, largiaturque TIBI omne datum optimum, & omne donum perfectum, quod de ſurſum eſt, & a Patre luminum deſcendit: incolumem TE ſervet quam diutiſſime Regno, Principi, Religioni.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON

132

SERMO

quo

Serenissimum ac Reverendissimum Hungariae et Bohemiae Regium Haereditarium Principem, et Archi-Ducem Austriae Dominum CAROLUM AMBROSIUM Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Archi-Episcopum, Sacrae Sedis Apostolicae Legatum Natum, Inclyti Regni Hungariae Primatem, Summum, et Secretarium Cancellarium, Insignis Ordinis S. Stephani Regis Apostolici Praelatum, et Magnae Crucis Equitem, occasione Inaugurationis in Supremum, ac Perpetuum Inclyti Comitatus Strigoniensis Comitem Deputatio Provinciae Neogradiensis Oratore Francisco Vatzlavovits C. E. Vaciensis Canonico salutavit.

Die 18va Augusti 1808.

Serenissime ac Reverendissime Princeps Regiae Archi-Dux Austriae, Inclyti Regni Hungariae Primas, Archi-Praesul, et Supreme Comes!

Quamvis munus Supremi Comitis inter praecipuas Regni Hungariae dignitates numeretur, ex Eius tamen aditu Celsitudini Vestrae Regiae prope iam summis fortunae, honorumque ornamentis fulgenti, non potest magnus et insignis splendor accedere. Quid enim ad ornamenta eius Principis addi possit? qui e vetustorum Caesarum, ac Regum Sangvine ortus, qui nunc Gloriose Regnantis Augustissimi Imperatoris Patruelis, Eiusdemque Regis Apostolici Affinis, qui Reginae, ac Dominae nostrae Clementissimae, paucos post dies Regni Corona redimiendae Germanus, qui Inclyti Regni Hungariae Primas, et Archi-Praesul est. — Non ex munere Supremi Comitis accedit ad ornamenta Vestrae Celsitudinis splendor; sed munus Supremi Comitis, a Celsitudine Vestra Regia, splendorem accipit!

Attamen est! — est in munere Supremi Comitis excelsa quaedam, et singularis amplitudo, quam omni tempore summi nominis viri, tam Natalium, quam rerum gestarum claritate conspicui, non solum aestimandam, sed etiam appetendam esse censuerunt. — Munus Supremi Comitis iter pandit ad gloriam: aperit campum, in quo se mentis opes explicent: offert materiem, in qua omne genus virtutum variis modis exercitum exsplendescat, et luce latius sparsa, in publicam omnium notitiam perveniat. Celsitudinis Vestrae Stemma Regium, Propinquitas Caesarea, excelsus honor, multiplex Dignitas, omnisque decor externus, cunctorum iam cognitionem, immo et venerationem occupavit: — verum interna illa mentis, et animi Decora, quibus Celsitudinem Vestram Regiam et Deus, et natura, et industria propria cumulavit, non aeque multis sunt cognita. Felices illi paucі, qui Celsitudinem Vestram Regiam propius, et diuturniori tempore intueri, loquentemque saepius audire potuerunt! Felicem Inclytum Comitatum Strigoniensem, qui tantarum virtutum fructibus perfruetur! — videmur enim Nobis iam nunc videre dies illos pulcherrimos, quibus Inclyti Status

ac Ordines vim ingenii, perspicientiam rerum, maturitatem iudicii, aequitatis amorem, candorem, comitatem, moderationemque Vestrae Celsitudinis Regiae in occursuris provinciae negotiis se se exerentem intuebuntur; quum communem felicitatem promoveri, legum reverentiam firmari, iudiciorum sanctimoniam vigere, auctoritatem Magistratuum crescere sentient; quum administrationem Iustitiae promtam, innocentium defensionem validam, totius denique multitudinis onera reipublicae labore, aerarii opes contributione sustinentis salutem, ac tranquillitatem Vestrae Celsitudinis Regiae consilio, virtute, opera in tuto collocatam experientur.

Quo tunc amore Vestram Celsitudinem Regiam prosequentur? qua benevolentia complectentur? quo studio, qua aemulatione praedicabunt? Nemo erit, qui recondita prius tanta animi Decora, iam omnium oculis observata, usuque, ac rebus gestis perspecta non celebret, eorumque famam pro ea connexione, quae inter Inclytos Hungariae Comitatus intercedit, late per omne Regnum non disseminet. Itaque munus Supremi Comitis Natalium quidem, et Dignitatum amplitudini, qua Celsitudo Vestra Regia fulget, novum splendorem addere non poterit: at Virtutum illustrandarum materiem profecto praebebit, augendaeque, ac latius propagandae gloriae famulabitur.

Atque huius gloriae auspicatissimum initium hodierna celebritas attulit, in qua praeter multos alios Inclyti Regni Hungariae Comitatus, Provincia Neogradiensis tanto potiora habet laetandi argumenta, quanto prae illis crebrius, ardentioribusque animis Vestrae Celsitudinis Regiae conspectu et gratiis fruendi, suumque obsequium contestandi felicitatem habuit. Est inexsplicabilis illa omnis Status, Ordinis, et conditionis hominum multitudo, quos amor, et admiratio Vestrae Celsitudinis Regiae huc modo concivit. Cuius frequentiae nos quantacunque pars simus, etsi ceteris in rebus Nos forsan vinci patiamur, venerationis tamen, amorisque magnitudine nulli cedimus. Precamur votis ardentissimis, ut Deus Optimus Celsitudinem Vestram Regiam Augustissimae Domus Caesareae ornamento, Stirpis Regiae decori, et Patriae universae saluti, ac felicitati, quam diutissime servet incolumem: simul Nos, totamque Provinciam Neogradiensem in perenne Celsitudinis Vestrae Regiae obsequium humillime devovemus.

133.

†

Ad Gloriam Dei, Honorem Deiparae, et Bonum Ecclesiae.

Juxtà S. Norberti Fundatoris genuinam ac primam Regulam,

ORDINIS SACRI PRAEMONSTRATENSIS,

Restauratio strictioris ac primitivae Observantiae,

Approbata per Decretum Apostolicum SS. PII IX. (28. Augusti 1868,)

et Vigens in Gallia et in Africa.

Archicoenobium

Immaculatae Conceptionis Sti Michaelis,

Ordinis Praemonstratensis, Primitivae Observantiae, in Gallia (Archidioecesi Aquensi)
Tarascon, (Bouches du Rhône).

TITULUS FUNDATORIS vel BENEFACTORIS.

Cunctis Fratribus nostris Presbyteris, et Superioribus Ecclesiarum,
Salutem in Domino!

Nos **F. Edmundus, Prior Archicoenobii** Immaculatae Conceptionis Sancti Michaelis, Archidioecesi Aquensi, in Gallia, nec non Superior Primitivae Observantiae Ordinis Sacri Praemonstratensis, Omnes Ecclesiarum Superiores — Cunctosque Jesu Christi Sacerdotes, per praesentes litteras, Supplices exoramus, et in nomine Domini instanter deprecamur — ut moti omnibus sensibus Caritatis Viscerum Christi, bene libentissimeque velint, ac consentiant, majorem numerum Intentionum Missarum celebrandarum, quem possent a nobis accipere — (honorariis quidem relictis nobis), ad exsolvendas gravissimas quas contraximus expensas, pro Restauratione Antiquissimi Sanctuarii Dominae Nostrae Boni Remedii dedicati — nec non pro constructione adjectae huic Sanctuario Ecclesiae novae, in honorem Beatae Mariae Immaculatae, gloriosissimique ejus sponsi, Sti Josephi —

Hanc generosam istis restaurationibus participationem, ab universo Clero sive regulari, sive seculari, in quibusdam exteris regionibus, eo minus petere non dubitavimus, quod hanc Ecclesiam, a principio statuimus erigere — ut sit Monumentum Catholicum, ad honorem privilegii Immaculatae Conceptionis, ibi diu noctuque, in nomine Sacerdotum et Fidelium totius Ecclesiae, laude perpetua celebrandi — Volentes, ut sicut in caelo pro nobis Majestatem Divinam semper Angeli venerantur — ità sint super terram, saltem in uno loco, homines qui pro caeteris hominibus, negotiis saecularibus implicatis, totam vitam suam peragant, in atriis Beatae Virginis Mariae Immaculatae tantae et tam Augustae Matris servitio et laudibus, constanter et unice dediti. — Ergo, sicut ad videndum est cuivis facile, nihil ad aliud, quam ad egregium fidei actum ac testimonium, erga cunctorum dogmatum Beatae Mariae Virginis honorificentissimum, exhortamur omnes Sacerdotes Immaculatae Conceptioni devotos. — Sed, id insuper fit ad sublime Caritatis Officium: Siquidem Nostrum Monasterium, inter infecunda ingrataque deserta, rupes agrestes, et scopulos horrendos, procul ab omni commercio hominum remotum; — ac tamen nihilhominus viris religiosis, pueris, ac pauperibus repletum quasi numero ducentis (200) solummodo Eleemosynae et oblationes fidelium, usque ad hoc tempus sustinuerunt et aluerunt.

— Fatendum est tamen, quod Divina Providentia, singulis diebus, semper nobis fuerit magnifica — siquidem nunquam illa in nihilo nobis defuerit — praesertim quoad Pompam et ornamentum Domûs Domini — ita ut fas sit dicere, quod, favente semper eâdem Providentiâ, Ecclesia nostra — non erit indignum Monumentum Proclamationis Dogmatis Immaculatae Conceptionis — imo forsân, propter magnificentiam ornamentorum, incomparabilemque Caeremoniarum et Cantûs ecclesiastici splendorem, — apparet in toto Orbe unicum — non habens simile, et eloquentiûs et altiori voce, Gloriam Virginis Immaculatae, vere proclamans ac extollens.

TITULUS FUNDATORIS.

Omnes ergò, P. T. D. Presbyteri, qui acceptabunt ad minûs, onus celebrandi 50 missae Sacrificiorum, nostris intentionibus (id est, pro intentionibus missarum in Sacristiâ nostrâ oblatis à piis fidelibus, transcriptisque in nostris codicibus) intra spatium unius anni, à die acceptationis computatum, privilegia sequentia obtinebunt.

1mo. Isti P. T. D. Presbyteri accipient TITULUM FUNDATORIS, et Insignis Benefactoris Archicoenobii ac Monasterii Immaculatae Conceptionis Sti Michaelis Praemonstratensium Primitivae Observantiae in Galliâ, (Archidioecesi Aquensi — (Bouches du Rhône).

2-o. Nomina illorum, in lapidibus Venerabilis Sanctuarii Antiquissimi Nostrae Dominae Boni Remedii, necnon Archicoenobii Sancti Michaelis Praemonstratensium P. O. (in Archidioecesi Aquensi, in Galliâ) exarabuntur — (in solo Regno Apostolico Hungariae: Jam, plus quam 200 Sacerdotes, onus praefatas intentiones persolvendi, in se susceperunt).

3-o. Ipsimet Presbyteri, eorumque parentes, cognati, amici, Benefactores vivi ac defuncti, communicationem et participationem habebunt in omnibus bonis operibus nostris Caritatis et Misericordiae: Scilicet — 1-o. In Memento quotidie per nos celebrandorum SS. Missae Sacrificiorum — (feré 50 Missae, omni mane celebrantur in nostro Archicoenobio Sti Michaelis). 2-o. In omnibus fructibus Spiritualibus Austeritatum quae sunt in usu, tenore Constitutionum nostrarum, apud Praemonstratenses primitivae ac strictioris Observantiae; qualiter V. G. — Jejunia fere totius anni — Vigiliae media nocte, ad Cantandas horas matutinas — Correctio quotidiana culparum — silentium perpetuum — abstinentia carnis perpetua, etc.

TITULUS BENEFACTORIS

cum participatione et communicatione operum, meritorum, et sacrificiorum.

Presbyteri autem, qui pauciores missas (v. g. — 40, vel 30, vel 20, vel etiam minus) ad intentionem nostram celebrandas acceptaverint — BENEFACTORUM titulo gaudebunt participes futuri Suffragiorum in precibus, ac in piis operibus nostris.

Enixissimis itaque precibus, exorantur Cuncti pleno titulo Domini Sacerdotes ut salutare hoc opus, praeindicato modo promoveant — et quaenam missarum onera suscipere velint, infra scripto, per Cancellariam Reverendissimi Ordinariatûs Archiepiscopalis, (vel Episcopalis) indicare dignentur.

Missae absolvendae forent intra spatium unius anni, a die acceptationis computatum.

Pater Aloysius a Gonzagâ, Canonicus regularis primitivae observantiae ordinis Praemonstratensis (in Galliâ), specialiter deputatus pro Regno Apostolico Hungariae residet Strigonii, in Seminario Archiepiscopali. — Presbyteri qui acceptabunt titulum, Fundatoris vel Benefactoris, hanc Chartam pro se retineant — qui non poterunt, bene velint illam remittere ad Cancellariam dioecesis.

†

Ad Gloriam Dei, Honorem Deiparae, et Bonum Ecclesiae.

Juxtà S. Norberti Fundatoris, genuinam ac primam Regulam

ORDINIS SACRI PRAEMONSTRATENSIS

Restauratio Strictioris et Primitivae Observantiae

approbata per Decretum Apostolicum SS. PII IX. (28. Aug. 1868)

et vigens in Gallia et in Africa.

ARCHICOENOBIUM

IMMACULATAE CONCEPTIONIS Sti MICHAELIS

Ordinis Praemonstratensis, Primitivae Observantiae, in Gallià

(Archidioecesi Aquensi — Tarascon, Bouches du Rhône).

PRO TITULO

FUNDATORIS vel BENEFACTORIS

cum participatione et communicatione operum, meritorum ac sacrificiorum,

Formula acceptationis.

Ego ..... subsignatus, receptis litteris R. P. Edmundi Prioris Praemonstratensium Primitivae Observantiae, in Gallià, — Accepto TITULUM ..... (1) Archicoenobii Immaculatae Conceptionis Sancti Michaelis, in Gallià (Archidioecesi Aquensi). — Et celebrabo ..... Missas, ad intentionem dantis, intra spatium unius anni, à die acceptationis computatum.

In Parochia ..... die vero ..... 1869.

(Locus subscriptionis.)

(R. P. Aloysius a Gonzaga, Canonicus regularis Ordinis Praemonstratensis, Primitivae Observantiae in Gallia, specialiter deputatus á Suo Superiore, pro Regno Apostolico Hungariae, residet STRIGONII, in Seminario Archiepiscopali.)

(1) **Fundatoris** vel **benefactoris**.

— *Observatio.* — NB. P. T. Dominus Presbyter, qui acceptabit Titulum Fundatoris, bene velit scribere numerum — quinquaginta — D. Presbyter vero qui tantum acceptabit Titulum Benefactoris scribere dignetur numerum Missarum quas celebrare intendit — et transmittatur haec acceptatio ad Cancellariam Reverendissimi Ordinariatus Archiepiscopalis (vel Episcopalis).

Budae 1869. Typis Martini Bagó.

Datum et Factum in Archicoenobio nostro Sancti Michaelis Archangeli, Domo-Principe Monasteriorum Primitivae Observantiae Praemonstratensis, sub Sigillo nostro, ac nostri Secretarii subscriptione.

Die Martii X, anno incarn. Dni MDCCCLXIX.

De mandato Rever. Patris Super.

F. Maria, C. P. P. O. Sec. M. **F. Edmundus,**

Prior Prim. Obs. Praemonstratensis.

Pro authenticitate ac conformitate cum originali.

Strigonii: in Seminario Archiepiscopali, die 5. Maii 1869.

F. Aloysius a Gonzaga,

Canonicus regularis ordinis praemonstratensis, primitivae observantiae in Gallia, specialiter deputatus pro regno Apostolico Hungariae.

REGNUM APOSTOLICUM HUNGARIAE.

Assensus Celsissimi Archiepiscopi Strigoniensis Principis Primatis Hungariae.

Precibus in eo nobis propositis, ut praesentes Litterae ad Venerabilem Clerum Archidioecesis Nostrae mitti possint, Annuimus.

Strigonii, die 5. Mai 1869.

(L. S.) Joannes, arch. eppus.

Assensus Excellentissimi Archiepiscopi Agriensis

Precibus nobis propositis ut Litterae hae ad V. Clerum Archidioecesis Nostrae Agriensis mitti et Communicari possint, annuimus.

Pestini, die sexta Maii 1869.

ADALBERTUS B. Aeppus Agriensis.

Assensus Excellentissimi Archiepiscopi Colocensis.

Uti priores

Colocae, die 12. Maii 1869. **LUDOVICUS,** Aeppus Colocensis.

Assensus Illustrissimi Episcopi Szathmariensis

Precibus nobis instanter propositis ut Litterae illae ad V. Clerum Dioecesis Nostrae Szathmariensis mitti et Communicari possint, libentissime annuimus.

Budae, die septima Maii 1869.

LADISLAUS BIRÓ, Episcopus Szathmariensis.

Assensus Illustrissimi Episcopi Veszprimiensis

Parem Assensum praebeo

in Civitate Budae, die octava Maii 1869.

JOANNES, Episcopus Veszprimiensis.

Assensus Illustrissimi Episcopi Albaeregalensis
Plene Assentior
in Civitate Budae, die octava Maii 1869.

VINCENTIUS, Episcopus Albaeregalensis.

Assensus Illustrissimi Episcopi Vaciensis
Lubens consensum praebeo.

Budae, die 8. Maii 1869.

(L. S.) **ANTONIUS JOSEPHUS PEITLER**, Eppus Vaciensis.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON

Budae, 1869. Typis Martini Bagó.

134.

Beatissime Pater!

Non Coelites ex Olympi vertice, non homines in universo orbe terrarum, non Daemones in profundo Inferni delere possunt Archie.palem Ecclesiae Spalatensis Salonitanae titulum, quem Jadera piae Matris, et Magistrae Eccl. Spal. Sal. filia, illius documenta pro Archie.pali titulo obtinendo necessaria retinens, hoc saeculo titulum quoque delere excogitavit, statuit, decrevit; dum in orbe Catholico sub Tanto Duce Pio IX Infallibili, 29 a. feliciter Regnante, justitia semper in Rota R. triumphat ea libertate, qua Christus nos liberavit, dicente Paulo Ap. Ideo sicut Ecclesia Utinensis de titulo Archie.pali jure merito laetatur ab anno 1847; ita et Eccl. Spalatensis Salonitana debet laetari eodem modo; eo quod de simplici Archiepiscopali titulo agitur, non vero de ejus Archie.pali jurisdictione: imo invictis rationum momentis ipsa Eccl. Spal. Sal. Purpura decorari meretur, cum in mundo sit prima, et fidelissima S. Sedis Ap. filia, Basilicae Vaticanae aggregata 1755. Tandem contra statuta Patrum aliquid immutare nequae Nostra potest Auctoritas, dicit Leo M. P. Nam

Quod lege est actum, multa et quod saecula firmant,
Error non tollit, nec sine jure perit.

Interea ego infrascriptus ex intimo mei cordis affectu Tibi, Beatissime Pater, prospera quaeque cum Spalatensi Clero et populo a Deo adprecari non desinens, debito honore, maxima reverentia et perenni gratitudine me suscribere glorior.

EX PRIMATIALI ECCLESIA, MODO EPISCOPALI

Spalati Calendis Martii 1875

Beatitudinis Tuae humillimus servus

P. Eques Manger Dec. Proc. Cap.

erre v'
K[r]

A római zarándokszövetség Orosházán 1882. aug. 23-án tartott V-ik vándorgyülésének

135.

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Lonkay Antal, a pápai Szent-Szilveszter-rend commendatora, a Magyar Állam főszerkesztője és tulajdonosa, választott állandó elnök; Molnár János, t. kanonok, érd. espere, keceli plébános, társelnök; dr. Kuczkay János, ügyvéd és Gauzer János, máriakéméndi esperes-plébános, alelnökök; Göndöcs Benedek, pusztaszeri apát, b.-gyulai plébános, országgyülési képviselő; Schäffer Antal, érd. espere, nagybecskereki plébános, pápai kamarás, Gyurinka Antal, nagykőrösi esperes-plébános, Balaton János, apácai esperes-plébános; Agócs János, kunfélegyházi esperes-plébános, Gyürky Antal, kékcsei plébános; Rosen Pál, kis-komlósi plébános, Bugyis János, hegyii plébános, Szikora Ignác, rácmecskei pléb., Csigi Vince, szili lelkész, Kavulák János, berzencei pléb., Bárdossy Mihály tardi pléb., Szemenyei Mihály, regöli pléb., Wajdits Gyula, szakadáthi pléb., dr. Pátkay Pál, pátkai pléb., Lehóczky József, orosházi pléb., Szauer Alajos, bánfalvai pléb., Riesz Gáspár, bánátkomlósi pléb., dr. Karsch Lollion, nagyváradi papnöveldei tanár, Kudelka Gellért, Üdvözitőről nevezett ferencrendi házfőnök és szolnoki plébános-helyettes, Kilián Gyula urodalmi számtartó, Hajóssy Gy. Krizánt, Szüz Máriáról nevezett ferencrendi áldozópap, révkomáromi hitszónok és a „Jó Pásztor“ szerk.-kiadója, Sperlaagh Ignác gyógyszerész, Szimonidesz Károly, kunfélegyházi gymn. tanár, Grócz Béla, csorvási lelkész, Streicher József, paksi káplán, Dunay Alajos, ujkigyósi káplán, Sziber Nándor, békésgyulai magyar kántor, Ulrich Sándor, vácmegyei növendékpap.

Ünnepélyes „Veni Sancte“ után, melyen a helybeli hivek is nagy számmal voltak jelen, a gyülés a plébánialakban következőleg folyt le.

Miután Molnár János társelnök ájtatos fohászt bocsátott előre,

1. Lonkay Antal elnök „Dicsértessék Jézus Krisztus“ köszöntéssel a gyülést megnyitván, örömét fejezte ki először is afölött, hogy oly számosan gyülekeztek egybe még távolibb vidékekről is, képviselve levén az országnak 11 egyház- és 15 vármegyéje s két szerzetestartománya, ami mindenesetre tanusitja a lelkesedést a kath. érdekek iránt, s azon tudatnak fokozatos erősödését, hogy itt az ideje, felébredni a tespedésből. Másodszor örömét fejezte ki afölött, hogy az elnökség teljes számban jelen van. Köszönetet mond nekik buzgalmokért, különösen Kuczkay alelnök urnak, ki áldozathozással is megjelent, a családját ért érzékeny csapás fájdalma fölé emelvén a kath. lelkesedést. — Majd, mivel Rézbányai, szövetséggyülési főjegyző, a megjelenésben akadályozva volt, a társjegyző pedig, mint házi gazda a tegnapi előértekezés megállapodása értelmében ez alkalomra fölmentetik, Grócz Bélát és Riesz Gáspár plébánosokat kéri fel a jegyzőkönyv vezetésére. S miután ekkép a gyülés megnyitva és szervezve van, s Isten nevében a kitüzött sorrend tárgyalása megkezdődhetik, felhivja dr. Karsch Lollion tanár urat hogy értekezését „Középtanodáink kérdéséről“ felolvasni sziveskedjék.

Ezen, többszörös éljenzés által, különösen ott, hol a kath. öntudat ébredése hangsulyoztatott, félbeszakitott elnöki megnyitó beszéd után

2. Agócs János kéri a megelőző vándorgyülés jegyzőkönyvének felolvasását.

Lonkay elnök kijelenti, hogy még eddig a zarándokszövetség, mint mustármag szerényen növekedve, kerülte az egyletszerü szervezettséget, időnkinti jegyzői csak azon jelentéseket irták meg, melyek szövetségünk törekvéseiről a kath. sajtó utján nyilvánosságra hozattak. Csak ezután, a VI. vándorgyüléssel hagyjuk el a magán jelleget és lépünk a teljesen szervezett, formaszerü jegyzőkönyvvel birandó nyilvános gyülésezés stadiumába. Ezen, valamint azon okból is, hogy a tavaly müködött főjegyző nincs jelen, a jegyzőkönyv felolvastatását ezuttal mellőztetni kéri.

Elfogadtatik.

3. Következett dr. Karsch felolvasása „Középtanodáink kérdéséről“, hazánkban, melyben (érdekesen és elmés hasonlatokkal fűszerezve) fejtegeti az iskola rendeltetését, az egyháznak az iskolákra való jogos befolyását, mely hazánkban kezdettől meg is volt mindaddig, mig az állam, azon hamis theoria alapján, hogy a társadalomban csak ő a jogosult hatalmi tényező, a keresztény iskolákat s ezzel az egyház ezen befolyását ostrom alá nem vette, magánál tartván s nélkülünk, sőt ellenünk használván fel alapitványainkat s megfosztván minket szabadrendelkezési jogunktól iskoláink vezetésében, a tanodák és tankönyvek megválasztásában. Azt nem kivánja részletezni: miként jutottunk idáig a kath. Magyarországban? csak azt érinti, mi uton-módon bontakozhatunk ki e veszélyes helyzetből? s erre nézve eszközül felemliti, hogy először is át kell kinek-kinek látnia azt, hogy az állam ellensége a kath. szellemü középiskoláknak; azután vissza kell vivnunk önrendelkezési jogunkat, és pedig az által, ha élünk az alkotmány által biztositott kérelmezés, szabadsajtó és gyülésezés jogaival. Mindenre a képesség megvolna bennünk; szükséges tehát, hogy a képességgel akaratot és erélyt is egyesitsünk. Végül ajánlja a vidéki kath. congressusok szervezését, melyhez az alapot vetni épen a római zarándokszövetség vándorgyülései volnának hivatva.

A gyülés ezen érdekesen tartott és elmés hasonlatokkal fűszerezett felolvasást feszült figyelemmel hallgatta, többszörös, zajos tetszésnyilatkozatával kisérte, s Kuczkay alelnök inditványára elhatározta, hogy az a kath. szellemü lapoknak közlés végett megküldessék.

4. Lonkay elnök inditványozza, hogy

szövetségünk a mai nappal vessen véget a faluhelyeken való gyülésezésnek, s ezentul tartsa a vándorgyüléseket nagyobb s nevezetesb városokban és kiválólag a fővárosban, az ország szivében, hol a nemzeti élet minden ere lüktet és minden érdek összpontosul, s erre hivjon meg minden elvbarátot, ki a katholikus ügyek iránt érdeklődik. Örömmel utal arra, hogy szövetségünk már az ország első tekintélyét, a magyar egyház dicsőségét, a fmg. bib.-herceg-primást SIMOR JÁNOS ő eminentiáját birja fővédnökül, ki a mult gyülés kérésére irásban válaszolta, hogy neki a szövetség eszméje tetszik, s annak az erkölcsi támogatást szivesen megadja. Ily kedvező előzmény után bátran hozhatja a gyülés azt a határozatot, hogy már a jövő 1883-ik évi összejövetel Budapesten tartassék.

A gyülés ezen inditványt magáévá tévén, kimondja, hogy a kath. érdeklődés minél szélesebb felköltése és müködésének minél nyomatékosabbá tétele céljából a jövőévi, vagyis a VI. szövetséggyülést Budapesten fogja tartani.

5. Hogy már a jelenlegi gyülés is, más országbeli kath congressusok példájára, magáról resolutiók, határozatok hozatala által is életjelt adjon, Lonkay elnök inditványozza, hogy az idei vándorgyülés két resolutiót hozzon és fogadjon el, amely két határozat a mai két felolvasás tárgyának lényegét tükrözze vissza. A két resolutio szövegezését a gyülés netaláni megbizásából az elnökség szivesen fogja teljesiteni.

A gyülés ezen inditványt nagy lelkesedéssel elfogadván, a két resolutio szövegezésére az elnökséget kéri fel.

6. Elnök inditványozza, hogy miután a „romai zarándok szövetség“ cime, mely ugyis csak ideiglenesen s azon okból lőn felvéve, mivel évenkinti összejöveteleink az 1877-i vaticani első magyar zarándoklat idején Rómában sz. Antal napján lőnek fogadalomszerüen elhatározva, csak szükebb körü jelentménynyel bir: vegye fel és viselje ezentul e társulás „a kath. elvbarátok szövetsége“ cimet, mint amely társulásunk s tömörülésünk célját és törekvését jobban is kifejezi.

A gyülés ezen cimváltoztatást az érdeklődésnek a római zarándokok szerény számkörét jóval tulhaladó kiterjedése következtében teljesen indokoltnak tartván, kimondotta, hogy az eddig római zarándokszövetség cimét viselő tömörülés „a katholikus elvbarátok szövetsége“ cimet fogja viselni s a jövő évben Budapesten tartandó gyülés már ily cim alatt fog összehivatni.

7. Gyurinka Antal üdvözli az országos tömörüléssé alakult szövetséget s inditványozza, hogy ennek tagjai anyakönyvbe, vagy jegyzőkönyvbe vétessenek, hogy mindig tudhassuk: kik és hányan vagyunk, kik a zászlónkra tüzött elvek körül csoportosulnak?

8. Balaton János arra nézve, hogy egy tekintélyes gyülést összeállitsunk, szükségesnek látná egyházmegyénkint a kath. lelkesedés és tájékozottság előkészitését. Ezen célt legjobban elérhetőnek tartaná azáltal, ha a nmlt. püspöki kar állana a mozgalom élére; ha előbb egyházmegyei értekezletekben ők tájékoznák papjaikat a tennivalókra nézve, akik azután községenkint fognák a katholikus szervezkedést végrehajtani. Inditványozza tehát a nmélt. püspöki karnak ily értelemben való tiszteletteljes fölkérését.

9. Molnár János társelnök az előtte tett két inditványhoz akar hozzászólni. A római zarándokszövetség csak előcsapat-féle volt, mely maga sem gondolta, mi fog utána következni, illetőleg mivé fogja magát kinöni. Tapogatóztunk az ország különböző részeiben. A katholikusok még eddig kevéssé vannak tájékozva s igy tekintélyes számmal még nem is volt alkalmok csatlakozni. Ő tehát részéről még mellőzendőnek találja a névsort, s azt tartja, hogy fő törekvésünk legyen a talajt mindinkább előkésziteni. Hasonlókép elejtendőnek véli Balaton esperes ur inditványát azon okból, mert a püspöki kar tudja az ő kötelességét a mi figyelmeztetésünk nélkül is, s amily örömmel tekinti müködésünket addig, mig saját hatáskörünkben szent vallásunk érdekeinek védelmére a közvéleményt előkészitjük: ép oly rosz néven vehetné azt, ha reá bármily részben nyomást akarnánk gyakorolni. Végül a cimre vonatkozólag azt kéri, hogy midőn a szövetség gyülést tart, ezt a cimet viselje: a kath. elvbarátok nyilvános gyülése. — Helyeslés.

10. Agócs János pártolja a nagykörösi és apácai esperesek inditványait; mert a külső papság nagyon érzi a főpásztoraival való tömörülés szükségét. A püspöki kar ugyan most is megteszi az adott körülmények közt kötelességét a kormánynyal szemben; de még bátrabban és hatásosabban fogna fölléphetni, ha háta mögött a kath. népség tömörült szövetségét látná. Rámutat az állami tanitóképezdék szomoru befolyására, hol a katholikusokat tervszerüleg mellőzik, s azt a reményét fejezi ki, hogy a Gondviselés ezt a szövetkezést választotta ki a katholikusok felébresztésére.

11. Göndöcs Benedek azt hiszi, hogy céljaink elérésére az egyedüli hatásos eszköz lenne autonomiánk visszaszerzése; csak ez fogná a világi elemet a kath. érdekek köré tömöriteni, amint ő ezt országgyülési tapasztalatai után mondhatja. Még nem látja idején valónak a gyülést Budapesten tartani; attól fél, ez nem fog sikerülni, mert a talaj még nincs elkészitve, s az ily szervezetlen szövetség élére, aminő még most mi vagyunk, nem fog tekintélyes hadvezér állani, kinek nimbusa a katholikusokat hatalmas táborrá csoportosithatná és győzelemre vihetné. Nézete szerint tehát az autonomia kivivását, legalább olyant, minővel Erdély katholikusai birnak, kellene hangsulyoznunk és határozatilag kimondanunk.

12. Lehoczky József idevágólag felolvassa Rózsa Béla halasi plébános levelét, melyben elmaradása indokolása után irásban inditványozza: nevezzen ki a gyülés egy küldöttséget, mely az ország fm. bibornok hercegprimását személyesen kérje fel, hogy a kath. mozgalom élére állani és azt mély bölcsesége- és magas tekintélyével szervezni méltóztassék.

13. Molnár társelnök Rózsa B. inditványát kivihetetlennek s azért mellőzendőnek találja. Göndöcsé és Agócsé nemes és lelkesült, de a legszebb ohajok nem mindig a legvalósithatóbbak is. Erdélyben a kisebbségben levő katholikusok autonomiája a mult századok nyomasztó hatása alatt keletkezett, s az idők folyamában a gyakorlati élet keretébe már teljesen bele illeszkedett. Magyarországban a viszonyok egészen mások voltak. Itt a kath. vallás egész 1848-ig uralkodó vallás volt s mint ilyen, az apostoli király legfőbb pátronusi joga következtében is, az állammal oly szoros viszonyba füződött, hogy az államtól való függetlenitése, dacára annak, hogy az állam magát felekezetlennek declarálta és mi a függetlenitést kivánjuk, ez a legnagyobb nehézségekbe ütközik, és pedig részint a hatalom kezelői részéről, kik hatalmok ilyetén csorbitását nem szivesen néznék; részint saját hitfeleink részéről, kik a dolog ujdonsága és az autonomia fogalmának ferde értelmezése által félrevezetve, oly térre akarnának átcsapongani, melyet nekik egyházunk, istenileg megállapitott szervezetének feláldozása nélkül, át nem engedhet. Utal az 1-sö auton. congressus történetére és Ghiczy Kálmánnak erre vonatkozó országgyülési interpellatiójára. Különben is ilyen autonomia a kath. egyházban sehol sem létezik. Igaz ugyan, hogy az autonomiával mindent megnyernénk, de épen maga ez az autonomia: hic labor, hoc opus! Mig világi hiveink erre vonatkozó nézete nem tisztul és érzülete nem javul, addig ilyen alakban autonomiára nem lehet kilátásunk. Az legyen tehát törekvésünk, hogy hiveinket kath. öntudatra ébresszük, felvilágositsuk, hogy mi senkit támadni nem akarunk, csak magunkat, legszentebb érdekeinket és legigazabb tulajdonunkat akarjuk védelmezni; őket arra birjuk, hogy jogaink védelmére petitionáljanak. Ha csupán csak a minden hitközségben létező egyháztanács többségét e célra megnyerjük, ez már elég. Fő dolog, hogy legyen fellépő; legyen, aki mozog jogaink érdekében.

14. Wajdits Gyula először is a lourdesi zarándokok részéről üdvözli a római zarándokszövetséget és a legbensőbb örömmel egyesül velök a kath. szellem felébresztésére irányuló törekvések terén. (Lelkesült éljenzés.)

Azután a szőnyegen forgó tárgyra nézve azt az inditványt teszi, adjon ki a kath. elvbarátok szövetsége röpiratot, mely népies nyelvezettel magyarázza meg hiveinknek a helyzetet és értesse meg velök, mi a tennivalójok és mit akarunk mi e mozgalommal elérni? Ez nagyban elősegitené azt, amit Molnár társ elnök ur hangsulyoz, hogy t. i. népünket a kérvényezésre rábirjuk.

15. Lonkay elnök tekintettel arra, hogy a discussio igen elágazott s az idő is már előhaladt, összegezi a tett inditványokat és hozzászólásokat s felhivja a gyülést, hogy azok fölött egyenkint határozzon.

a) Gyurinka esperes ur inditványa magában igen helyes; mert valamint minden társulatnál, ugy szövetségünknél is ohajtandó tudni, hányan és kik sorakozunk kath. elveink és jogaink nyilvános védelmére. Vezettetett ugyan eddig is némi névsor, — de nem rendszeresen. Elnök azonban igéri, hogy mind az eddig jelentkezett, mind az ezután csatlakozandó elvbarátok névsorát jegyzékbe fogja vétetni és kellő időben közzé is teszi. (Helyeslés.)

b) Balaton esperes ur inditványa — ugy véli — el lesz intézve az által, hogy jegyzőkönyvünket egész terjedelmében felterjesztjük fővédnökünkhöz, az ország hg-primása ő emjához, azután kinyomatva az elnökség megküldi valamennyi főpásztorhoz avval a kéréssel, hogy szövetségünket tudomásul venni és azt a gondjaikra bizott egyházmegye papjainak és hiveinek figyelmökbe s részvétökbe ajánlani méltóztassanak.

Helyesléssel elfogadtatik.

c) Agócs esperes ur felszólalását illetőleg elnök kijelenti, hogy teljesen egy értelemben van vele. Mi katholikusok minden actiót ugy intézzünk, hogy a püspöki kar atyai helyeslésével találkozhassunk. Szövetségünk már évek óta tényleg hirdeti ezt; mert mihelyt az egyszerü baráti találkozáson fölülemelkedve magasb célokat kezdett hangoztatni már a baranyai és a szabolcsi vándorgyüléseken, épen elnök inditványára, egyhangu határozattal a haza első egyházfejedelmének, a biboros hg-primás ő emjának fővédnöksége alá helyezkedett. Köztudomásu az ország hg-primásának azon helyeslő s buzditó irata, melylyel szövetségünket hatalmas aegise alá fogadni méltóztatott. Az által, hogy jegyzőkönyvünket most már minden főpásztornak megküldjük, valamint Balaton, ugy Agócs esperes ur felszólalásának is elég lesz téve.

Helyeslőleg elfogadtatik.

d) Göndöcs B. orsz. képviselő ur inditványára térve, bevallja elnök, hogy annak tárgyához szólni és arról gyülésileg határozni a legnehezebb feladat. Ha az autonomia, ugy mint az a kath. egyház szervezetében elfogadható és célhoz vezető lenne, egy lépéssel elérhető, kivivható volna, ugy ezt a lépést rögtön megtennők. De ismerve a tényleges helyzetet, a quando és quibus auxiliis kérdéseknek szétágazó és bonyodalmas voltát, kivánatosnak tartja a legovatosb meggondolást. „Én — ugymond elnök — negyedszázad óta küzdök a katholicismusért; tagja voltam az autonomiát szervező orsz. kath. congressusnak, ott voltam azon 12-tagu bizottságban is, mely az ország hg-primásával élén 1871-i junius 12-én a szervezeti munkálatot a király ő felségének átnyujtotta. Láttam s ismerem azóta is az önkormányzati tervezet sorsát; de ismerem uraim azon momentumokat is, melyek nem köztudomásuak. Az itt hangsulyozott erdélyi kis autonomia benn gyökerezik Erdély alkotmányában, melynek a vallásokra vonatkozó pontjai az unio létesitésekor sértethetlenül hagyattak; de a mi 1871-i autonomiai tervezetünk csak több 1848-i tcikk eltörlése vagy módositása után volna életbe léptethető. Liberalis kormány, liberalis parlament nem fog a katholikusok kedveért törvényeket eltörölni. A mi ősi kath. szabadságunkat s autonomiánkat tulajdonképen nem is törölte el semmiféle törvény, csak bitorlások, kijátszatások s jogsértések orvoslására kell törekednünk. Azért szövetségünk az autonomia jelszavát igy általánosságban már azért sem tüzi zászlajára, mivel az önkormányzat a mi szövetségünk nagy és egyetemes kath. céljai között csak egy részletet képez. Most még egyik közvetlen törekvésünket csak a **tanügyi autonomia** kivivására kell irányoznunk. Ez hatalmas vár lesz, honnan lassankint a többi fontos pontok visszafoglalása is eszközölhető lesz. Hogy az e részben már eddig is megindult kath. mozgalom mily eredményt ért el, erre nézve utal elnök a liberalis közvélemény egy tekintélyes folyóiratának cikkezéseire, melyekben már is nevezetes elvi engedmények rejlenek.

Ami pedig az orsz. képviselő urnak a VI-ik vándorgyülésnek Budapestre való összehivása körüli aggodalmát illeti, azt elnök épen nem osztja. Ha mi Budapesten csak pár százan, de ha csak ötvenen is összegyülekezünk és higgadt tanácskozás után erélyes resolutiokat fogadunk el: a fokozatos siker bizonyára el nem marad. De elnök arról is meg van győződve, hogy a lelkes elvbarátoknak, a mindinkább növekedő szövetség élére tekintélyes vezérek is fognak találkozni. Kéri arra nézve a gyülés határozatát ily értelemben kimondatni.

A gyülés ezen elnöki indokolást egész terjedelmében magáévá tévén, határozatilag kimondja, hogy a „kath. elvbarátok szövetsége“ a katholicismus egyetemes elveinek s különösen a magyar kath. egyház összes jogai- s érdekeinek védelmét irván zászlajára, a részletekből első sorban tanügyi autonomiánk visszaszerzésére irányozza törekvéseit.

e) Wajdits Gyula plébános ur inditványa — ugy hiszi elnök — el lesz intézve a Balaton esperes urával együttesen az által, ha mi jegyzőkönyvünket, melyből törekvéseink legjobban megérthetők, nem csak hirlapi uton teszszük köztudomásuvá, hanem, miként már határozta is a gyülés, a nm. püspöki karnak is beterjesztjük. (Helyeslés.)

16. Lehóczky József plébános örömmel hozza tudomására a gyülésnek, hogy dr. Karsch tanár ur megigérte, röpiratban kifejteni a szövetség célját. Amely módon Wajdits plébános ur fönebbi inditványa formaszerüen is teljesedésbe fog mehetni.

A gyülés azon ajánlatért lelkes éljenzéssel hálát szavaz a tanár urnak.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

17. Riesz Gáspár felolvassa értekezését a kath. sajtóról, melyben ő szentségének e tárgyra vonatkozó encyclicájából vett vezérigék alapján meggyőzőleg fejtegeti a sajtónak mély befolyását, s iránya szerint üdvös vagy kárhozatos hatását; lelkesen érvel amellett, hogy a papságnak és minden keresztény érzületü polgárnak szoros kötelessége valamint egyrészt tartózkodása által a rosz sajtó vészes befolyását gyöngiteni, ugy másrészt határozott pártolása- és áldozathozatalával a jóirányu sajtót izmositani és uralomra juttatni.

A mély figyelemmel hallgatott felolvasás közbe-közbe zajos helyeslést keltett és hirlapi kinyomatása elhatároztatott.

18. Lonkay elnök kéri a gyülést, hogy azon felolvasás tárgyát is resolutio alakjában magáévá tegye s annak szövegezésével az elnökséget bizza meg.

Lelkesült helyesléssel elfogadtatik.

19. Grócz Béla jegyző felolvassa a gyüléshez intézett üdvözlő és csatlakozást kifejező sürgönyöket, nevezetesen:

a) Molnár V. Bertalantól, t. kanonok s apostoli főjegyző Budáról több elvrokon nevében is.

b) Füzessséry Géza ügyvéd s országgyülési képviselőtől, saját és számos elvbarát nevében.

c) A „Katholikus Társadalom“ szerkesztője Mayer J. Arnótól és szerkesztőségétől.

d) Somogy-Marcaliból egész társaság nevében Ádám János plébánostól.

e) Géczy István nagycsebbi plébánostól maga és társai nevében.

f) Ráthner Mihály vasmegyei hidegkuti plébánostól.

g) Tomcsányi Jánostól, Ó-Becséről.

Örvendetes megindulással és éljenzéssel tudomásul vétetnek.

20. Lonkay elnök inditványozza, hogy a gyülés, kegyeletes szokása szerint, intézzen hódolatos táviratot XIII. LEO pápa ő szentségéhez és pedig ezuttal Vannutelli, bécsi nuntius utján, mert a tavaly egyenesen Rómába intézett sürgönyről nem alaptalanul azt gyanitja, hogy azt a bitor kormány közegei nem jut atták rendeltetése helyére. — Hasonlóképen a főmagas. bibornok-hercegprimáshoz és nmélt. Lipovniczky István püspökhöz, mint akinek egyházmegyéjében összegyülve vagyunk. Elfogadás véget előterjeszti a következő szövegeket.

Ő szentségéhez: Excellentissimo Domino Seraphino Vannutelli. Viennae am Hof 4. Foederatio peregrinationis Vaticanae Hungarorum, hoc anno in Orosháza congregata, rerum catholicarum promovendarum studiosa, inconcussam suam fidelitatem erga sanctissimum Patrem Leonem XIII. gestiens profitetur, plenum Ecclesiae triumphum ominatur, rogatque humillime excellentiam Vestram, ut haec foederationis istius hungaricae sensa suae sanctitati significare, apostolicamque benedictionem pro ipsa impetrare dignetur. Antonius Lonkay praeses. Canonicus Molnár copraeses. Joannes Gauzer vice-archidiaconus et Joannes Kuczkay advocatus, vicepraesides.

A bib. hercegprimáshoz: Simor János bibornok herceg-primás ő Eminentiájának, Esztergom. A római zarándok-szövetség V ik vándorgyülése Eminentiád magas fővédnöksége alatt szerencsés fejlődést remélve, előlegesen ismét táviratilag tudatja rendületlen hűségét, kézcsókját és odaadó katholikus tevékenységét. — Lonkay, választott elnök, Molnár t. kanonok társelnök. Gauzer János esperes és Kuczkay János ügyvéd alelnökök.

A nagyváradi l. sz. püspökhöz. Lipovnoki Lipovniczky István püspök ur ő Excellentiájának Nagyvárad. A római zarándokszövetség V-dik vándorgyülését Extiád egyházmegyéjében, Orosházán tartván, kegyeletes érzéssel fiui kézcsókját s mély tiszteletét küldi Excellentiádnak. (Aláirások mint fönnebb.)

Mind az inditvány, mind a javaslatba hozott távirati szövegek közhelyesléssel elfogadtatnak, s az elnökség felkéretik, hogy ő szentségéhez a gyülés nevében külön hódoló feliratot is intézzen.

21. Az elfogadott két resolutio a gyülés határozata értelmében elnöki szövegezés szerint a jegyzőkönyvbe vétetik:

I. A „Katholikus elvbarátok szövetsége“ elméje és szive minden buzgalmával, lelke teljes meggyőződésével, minden törvényes eszközzel abban fog fáradni és összes kath. hitsorsosinkat azon törekvésre buzditani, hogy **tanügyi s nevelési autonomiánkat visszaszerezzük** és intézeteinket az apostoli király legfőbb kegyuri aegise alatt a népiskolától kezdve az egyetemig ismét valódi ker. kath. szellemben virágozni lássuk. Mert szomoru és lesujtó igazság az, hogy ifjuságunkat tovább is nagyrészt rationalista tanárok, a katholicismus ellenségei s gunyolói kezén hagyni, nem csak lemondás a jövőről, hanem gyáva öngyilkosság is volna.

II. A „Kath. elvbarátok szövetsége“ a **kath. sajtó terjesztésére** is hasonló buzgalmat és tevékenységet ohajt kifejteni. Ekkép fog a legutóbbi két nagy pápa és hazai főpásztoraink intentióinak is együttesen megfelelni; ekkép fogja nemzetünknek és az emberiségnek a legfőbb szolgálatot tenni, megtisztitva a társadalmat lassankint ama rut fekélyektől, melyeket leginkább a gonosz sajtó árasztott el rajta. A „kath. elvbarátok szövetsége“ a gonosz sajtó ellenébe jó sajtót akar állitani s minden erejével azon lesz, hogy e célt „szellemi mértékletességi egyletek“ vagyis a gonosz sajtótól tartókodó apró helyi szövetkezések utján érhesse el.

22. Lonkay elnök, miután a napirend ki van meritve, a jegyzőkönyv hitelesitésére felkéri Balaton János, Kilián Gyula és Lehóczky József urakat. Helyeslés.

23. Molnár társelnök meghatottan vesz bucsut a gyülés tagjaitól. Kivánja, hogy az itt nyilvánuló lelkesedés az életbe is átmenjen. Jövőre is kikéri az elvbarátok hasonló meleg részvétét, s miután el lőn határozva a jövő évi gyülés Budapesten tartása, azon édes reményben mond bucsut, hogy esztendőre az ország szivében lelki s testi épségben ujra találkozva, csüggedetlen kitartással és fokozódó hévvel és sikerrel fogjuk folytatni egyházunk és hazánk javára irányuló munkálkodásunkat.

24. Balaton János esperes a gyülés nevében hálás köszönetet mond az elnökségnek azon odaadó buzgalomért, melylyel e gyülést előkésziteni, vezetni és üdvös végzéseinek hozatalában elősegiteni sziveskedett. Kivánja, hogy önfeláldozó fáradalmok lelje jutalmát abban, hogy az életre hivott katholikus elvbarátok szövetségét gyarapodni, virágozni és kitüzött céljait elérni szemlélhessék.

Erre Molnár elnök ájtatos fohászszal a gyülést bezárta. (Lelkes éljenzés.)

Kelt Orosházán, 1882. augusztus 23-án.

Hitelesitették:

Balaton János,
esperes-plébános

Kilián Gyula,
uradalmi számtartó.

Lehoczky József,
orosházi plébános.

Jegyzette:

Grócz Béla,
csorvási lelkész, szövetségi főjegyző.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Nyomatott a „Hunyadi Mátyás“ intézetben.

136.

Illustrissime ac Reverendissime Pater.

Nil dubitandum quin arcano Divinae Providentiae Consilio PIUS IX PONT. MAX. in Eudoxiana Basilica, ubi pie religioseque Divi Petri Principis Apostolorum VINCULA asservantur, Sacris infulis anno MDCCCXXVII sit insignitus.

Hinc nos Archisodalitatis a *Sacris Catenis* nuncupatae Moderatores, occasionem opportune amplectentes, Supremi totius Orbis Pastoris Episcopale Jubilaeum, sequenti anno futurae memoriae demandandum existimavimus.

Haec enim nostra Sodalitas cum multis abhinc annis ex cunctis fere Europae partibus uberrime ceperit, ut Salutaria Divi Petri VINCULA religiosius ac honorificentius asservarentur, postremo novum Altare cum Arca, et Ciborium, quae pulchra arte et ingenio Virginius ex Comitibus Vespignani jam mirifice delineaverat, absolvenda curavit. Ast ut celerius haec expleri, et anno a Consecratione Episcopali Supremi Pastoris quinquagesimo dedicari queant, Te certiorem reddere volumus Nos sub hac die inchoasse, et auspicalem lapidem Emum S. R. E. Card. Ledochowski de mandato SSmi D. N. Pii Papae IX solemniter statuisse.

Verum cum ipsamet Sodalitas ad quae omnia perficienda aes Fidelium ex *catenulis* formam Sacrorum VINCULORUM Petri referentibus hucusque collectum haud satis esse comperisset; ideo ut hujusmodi pecunia facilius comparetur, et magis in dies pietas erga Divum Petrum undique floreat, et latius disseminari augerique possit, per has litteras humillime ac vehementer petimus, ut nostro Archisodalitio quamplurimi tuae Dioecesis Fideles adnumerentur. Hac de causa regulas ac statuta Archisodalitatis nostrae Tibi mittere duximus, ut Sodalitia eiusdem nominis et instituti erecta vel erigenda in tua Dioecesi Sodalitio Principi Romae apud S. Petrum ad Vincula, Pontificiis diplomatibus constituto, adhaereant atque copulentur.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGON.

Nam forsan non Te latet, Revme Pater, apocryfas *catenulas*, Sodalium tessera, fraude circumire, quae privilegiis ac indulgentiis omnino carent, cum neque tactu Sacrorum VINCULORUM neque litteris a nostro Praeside subscriptis, et sigillo Basilicae obsignatis comitentur.

Optandum insuper est, ut nonnulli Sodalitatis nostrae Socii, in tua Dioecesi degentes, Romam petant Dedicationem Altaris ac Summi Pontificis Episcopale Jubilaeum nobiscum celebraturi.

Tandem nobis liceat Tibi fidenter loqui; etsi nihil pecuniae postulemus, tamen notum facimus grato animo oblationes fidelium, licet parvulas, ut elegantiori ornatu novum Altare decoretur, esse accepturos.

Haec sunt vota nostra, et ni fallimur, totius Orbis Catholici, praesertim nostris hisce temporibus, quibus Summus Pontifex moralibus vinculis adstrictus, videtur, nobili praesagio in die Consecrationis Episcopalis ex CATENIS Divi Petri futura didicisse.

Datum Romae apud Eudoxianam Basilicam Die Octava S. Petri ad Vincula 1876.

Barduagni D. Augustinus Abbas Tit. S. Petri ad Vincula Praeses Honorarius.
Santini D. Aloysius Can. Reg. Lat. Prior et Praeses.
Mencacci Paulus Eques Vice-Praeses.
Braz D. Antonius Eques a Consiliis.
Capece Galeoto Carolus Dux *Della Regina* a Consiliis.
Chifenti D. Raphael Can. Reg. Lat. Rector Eudoxianae Basilicae a Consiliis.
Descemét Carolus Eques torquatus a Consiliis.
Filomeno D. Vincentius Can. Reg. Lat. a Consiliis.
Garofali Hannibal Thesauri Custos a Consiliis.
Ingami Raphael Eques *Consiliarius Adauctus.*
Mencacci Ludovicus Eques a Consiliis.
Van den Branden de Reeth D. Victor Rector Belgici Collegii a Consiliis.
Vespignani Virginius Comes et Eques torquatus Architec. a Consiliis.
Mencacci Raphael Eques a Secretis.
Santucci Carolus in Roman. Curia Advoc. Pro-Secret.

Nota — Litterae et oblationes Rectori Eudoxianae Basilicae Romam mittendae erunt.

A 137

137.

Omnibus et singulis Illustrissimis ac Reverendissimis Archiepiscopis, Episcopis et Præsulibus totius orbis catholici præsentes litteras inspecturis.

Beatissimus Pontifex **LEO XIII** *scientiarum bonarumque artium promotor et fautor, ut primum cognovit a civibus Regii Lepidi sideralis Speculae constructionem in eorum urbe statutam esse, ubi ad astronomica studia magis provehenda mirae magnitudinis telescopium poneretur sacerdotis*

ANGELI SECCHI S. J.

honorandi gratia, non modo hujusmodi consilium approbare operisque patrocinium suscipere dignatus, verum etiam decretum monumentum exquisitae artis horologio se exornaturum pollicitus est.

Hoc tam insigne munificentiae facinus in primis sacri Antistites Italiae demirati. deinde quotquot hic sunt academiae, gymnasia, magni cujusque Lycaei summi curatores doctoresque tanto exemplo permoli operam certatim dederunt, ut pecuniae collectus undique fierent quo monumentum honorarium mole sua consurgere posset. Nec eorum officiosa sollicitudo, neque indefessum studium suo effectu caruerunt. Quin imo, si rem in se considerare velimus, haud modicam pecuniae vim collectam esse non inficias ibimus. At si potius, uti par est, ex propositi operis gravitate demetienda sit res, oblationes hactenus collectae ad impensas pro dimidia parte solvendas vix posse sufficere videntur.

Has itaque inter angustias constituti ii, qui ad promovendum tantae molis opus delecti sunt, Illustrissimos ac Reverendissimos Episcopos, qui ceteris Orbis catholici Ecclesiis praesunt, fidentissime scripto adeunt humili prece hortantes, ut quod omnes Italiae et fere totius Europae Episcopi in hoc negotio praestiterunt et ipsi praestare non abnuant. Iam omnibus compertum est nomen **ANGELI SECCHI** *qui nostra aetate astronomorum princeps haberi posse videtur, gloria vigere atque in dies splendescere magis, quippe quem, cum mirabili scientia et doctrina, tum omni virtutum genere cumulatum nemo non suspicatur.*

Hinc magnopere confisi fore ut omnia pro votis bene ac feliciter cedant, gratias praeclaris benefactoribus quam maximas agere festinant humaniterque rogant ut, quascumque oblationes colligere possint, ad Italorum Consulum officia ubique gentium constituta, seu praesto sint seu propiora, transmittendas curent.

Tali spe innixi Reverendissimis atque Excellentissimis singularum Ecclesiarum Praesulibus pro se quisque et cuncti obsequium ac observantiam exhibent, iisque a Deo omnia bona ex animo adprecantur.

Dat. Regii Lepidi (in Italia) die I. Augusti MDCCCLXXXII.

Vidit et approbavit

+ Guido Ep. Segni

BIBLIOTHECA E.M. STRIGO

138.

Kitüntetve: London 1871. Bécs 1873. Kecskemét 1872. Gyöngyös 1872. Szeged 1876. Páris 1878. Budapest 1885, nagy diszoklevél.

XIII. LEO PÁPA

Ő SZENTSÉGE

50 ÉVES ÁLDOZÁRI JUBILEUMA

alkalmára van szerencsém diszkiállitásu hódolófeliratok és diszalbumok készitésére egész tisztelettel ajánlkozni.

Budapest fővárosa, ha ily alkalom nyilik, mindig engem tisztel meg megrendeléssel, igy Ő Eminenczia a primás jubileuma alkalmára is én készitettem a remek kivitelü albumot, nemkülönben Budapest polgárai által átnyujtott disz=szekrényt is, azonkivül számtalan püs=pökség, város és egyesületeknek, a hires Ranolder=album, mely a m. kir. iparmüvészeti muzeumba mint remekmü van kiállitva, én vagyok a készitője.

Számtalan itt felnem sorolható ily nagyobbszabásu diszmüvekkel megalapitottam jó hirnevemet, melynél fogva kérem adandó alkalom=mal engem mint római katholikust ily remek kivitelü diszmü meg=rendelésével kegyesen megtisztelni.

Kiváló mély tisztelettel

Morzsányi József,

diszmükészitő,

Budapest, kigyó-utcza 8. sz.

Nyomt. Buschmann F. Budapest.

DAS SCHERFLEIN DER KINDLICHEN LIEBE ZUM HEILIGEN VATER PIUS IX.

Aufruf an die Katholiken der ganzen Welt.

(Modulo A)

Wiederum richten wir jungen Söhne des schönen, aber unglücklichen Italiens uns an die Katholiken der ganzen Welt für die Sache der Kirche und des hl. römischen Stuhls, gegen die sich heuer Häresie und Unglaube, alte, seit Jahrhunderten die Menschheit verheerende Irrthümer und neue Utopien, die den Untergang der Gesellschaft anstreben, zu Einem verworfenen Bunde verschworen haben.

Die Stimme der katholischen Jünglinge Italiens wurde, so schwach sie auch ist, bis jetzt von den katholischen Völkern jeder Zone und jeden Stammes noch stets mit hochherziger Sympathie aufgenommen. Vielleicht erkannte man in unserm Rufe den aufrichtigen, getreuen Ausdruck der religiösen Gefühle unseres theuern Vaterlandes, dessen reinste Traditionen, dessen heiligste Freiheit — die des Glaubens, dessen höchster Ruhm — der einer unbegrenzten Hingabe an den Stuhl Petri, seit zwölf Jahren vergebens mit Füssen getreten werden. Vielleicht wollte man unserm von der Revolution nur allzusehr verläumdeten Lande Gerechtigkeit widerfahren lassen. Sicher ist es jedoch, dass Gott unsere Wünsche gefördert, unsern schwachen Worten Kraft verliehen hat. Das Papstjubiläum Pius IX wurde von der ganzen Welt feierlich begangen; die Gefangenschaft des Stellvertreters Christi steigerte den Eifer, und mit inniger Rührung sahen wir unser Italien zahlreiche Pilgerkaravanen durchziehen, die entweder über die Alpen gestiegen oder von fernen Küsten gelandet waren, um die Huldigung und den Tribut aller Völker dem im Vatican thronenden hehren Greise zu überbringen, während den langen Kamm der Appenninen Millionen friedlicher Freudenfeuer bekränzten, als Zeichen der stets lebendigen Treue der Italiener gegen den heiligen, den grossen, den hochherzigen Pius IX, den unfehlbaren Stellvertreter Jesu Christi.

Heute richten wir an die Katholiken der ganzen Welt, an Alle, die sich des wahren Glaubens rühmen, einen neuen allgemeinen Aufruf; und zwar ist es ein inniger Wunsch des hl. Vaters Pius IX selbst, der uns zu dieser neuen Einladung ermuthigt und sie nus in den Mund legt.

In unsern Tagen ist es unmöglich zu verkennen, dass den Katholiken als erste Pflicht obliegt, ohne Unterlass den hartnäckigen, satanischen Anstrengungen entgegenzuarbeiten, die dahin trachten, aus dem Herzen der Völker den heiligen und glorreichen Römischen Glauben zu reissen, um die hoffährtigen und zugleich entwürdigenden Utopien eines mehr oder weniger heuchlerisch verstellten Atheismus und Materialismus an seine Stelle zu setzen. Zu diesem Vertheidigungskampfe hat uns die Kirche schon so oft durch die Stimme des Papstes und der Bischöfe aufgefordert; vor Allem aber liegt dem obersten Hirten, so wie allen Gläubigen die dringende Nothwendigkeit am Herzen, der furchtbaren und beklagenswerthen Verbreitung einer religionslosen Jugendbildung entgegenzutreten, nachdem nunmehr das Unterrichtswesen zum Monopol von Regierungen geworden ist, die sich offen zum Atheismus und zum Unglauben bekennen.

Pius IX, der allgemeine Vater der Gläubigen, ein Gefangener in seiner eigenen Stadt und gezwungen selbst von Almosen zu leben, sieht sich zu seinem

grössten Schmerze aller Mittel baar, einer so dringenden Noth abzuhelfen und zu verhindern, dass in der grossen katholischen Familie eine Generation täglich an Zahl und Alter zunehme, die ohne Zweifel neue Trauer und neues Unheil über die Kirche und die menschliche Gesellschaft bringen wird. Es ist dies eine traurige aber nur allzusehr gerechtfertigte Ahnung, die in den Hirtenbriefen so vieler Bischöfe, in den Beschlüssen so mancher katholischen Versammlungen, in so zahlreichen Büchern, Zeitschriften und Zeitungen ausgesprochen ist.

Für die Gläubigen ist es somit eine unbestreitbare, heilige Pflicht, dem obersten Hirten der Christenheit durch ihre Liebesgaben jene materiellen Mittel zu beschaffen, deren ihn die Revolution auf so unwürdige Weise beraubt hat.

Dieser Gedanke bewog uns, eine über die ganze Welt verbreitete ausserordentliche Sammlung von Beiträgen zum Peterspfennig unter dem Titel *Scherflein der kindlichen Liebe zum hl. Vater Pius IX* zu eröffnen. Dieselbe findet ihre wärmste Empfehlung in der Geschichte dieses grossen Papstes selbst, so wie in den Uebeln, welche die heutige Gesellschaft heimsuchen. Dieser in mehrere Sprachen übersetzte Aufruf wird in alle Länder, nach allen noch so fernen Gestaden, wo Katholiken wohnen, versandt. Er geht hinaus, begleitet von den Segenswünschen der Kirche, und wir hoffen zuversichtlich, dass er einen reichlichen Tribut der ganzen Welt in die geheiligten Hände des Papstes zurückbringen wird.

Am 23 August, der ersten Jahresfeier des ewig denkwürdigen Tages, an dem Pius IX die Regierungsdauer des hl. Petrus überschritt, gedenken wir die ersten uns bis dahin zweifelsohne schon zugekommenen Summen zu den Füssen des hl. Vaters niederzulegen; und am Feste der Erscheinung des Herrn, den 6 Januar 1873 wird der Schlussbetrag dieser über die ganze Welt verbreiteten Sammlung überreicht werden, die so gleichsam eine Erneuerung jener Opfergaben sein wird, welche die heiligen drei Könige an der Krippe des göttlichen Jesuskindes, des Königs Himmels und der Erde, im Namen und an Statt aller Völker darbrachten.

Katholiken des Erdkreises, Brüder in Chrlsto! Es bedarf wohl unsererseits keiner weitern Worte, um euere hochherzige Liebe für ein so dringend nothwendiges Werk zu gewinnen und anzuspornen, auf dass dem hl. Vater endlich vergönnt sei, seinem sehnlichen Wunsche nachkommen und die heranwachsende Generation vor dem allerwärts hereinbrechenden und die ganze Erde bedrohenden Strome von Irrthümern und Unheil bewahren und erretten zu können.

Gesegnet, wer seine Hand bietet zu diesem Werke frommer Wohlthätigkeit, kindlicher und brüderlicher Liebe!

Bologna, den 22. Februar 1872. am Feste der Stuhlfeier Petri zu Antiochien.

Johann Acquaderni,
Präsident des Centralrathes
des Vereins der katholischen Jünglinge Italiens.

Alphons Rubbiani, *Sekretär.*

(Modulo B)

Hochwürdiger Herr!

Am ewig denkwürdigen 23. August 1871, dem Tage wo unser glorreich regierender Papst Pius IX die Regierungsdauer des Apostelfürsten Petrus erreichte, liess der hl. Vater nach Beendigung des hl. Messopfers, welches Er an jenem Morgen *für den Frieden und die Wohlfahrt Italiens* dargebracht hatte, den Präsidenten des Centralrathes des Vereins der katholischen Jünglinge Italiens vor und schenkte demselben die heiligen Gefässe und Paramente, deren Er sich eben bei der hl. Messe bedient hatte, damit besagter Verein dieselben zur Förderung von Unternehmungen für die Bildung der Jugend verwerthe.

Mit tiefster Dankbarkeit und Ehrfurcht empfing der Centralrath das unschätzbare Geschenk des hl. Vaters und überlegte sofort, wie durch eine allgemeine ausserordentliche Sammlung von Peterspfennig Seiner Heiligkeit die Mittel zur Verfügung gestellt werden könnten, diesen hochherzigen Wunsch, der mit der erhabenen Aufgabe der Kirche in der Menschheit so eng verbunden ist, in Erfüllung zu bringen.

Wir sehen es als unsere Pflicht an, E. H. einige Formulare für diese Sammlung zu übersenden, der wir den Namen — *Scherflein der kindlichen Liebe der katholischen Welt zum hl. Vater Pius IX* — geben zu sollen glaubten, und wir bitten E. H. inständigst, diesen Antrag verbreiten und bei den Ihrer Obhut anvertrauten Gläubigen, gemäss dem beiliegenden Aufrufe an die Katholiken aller Nationen, Beiträge sammeln zu wollen. Der für diese Sammlung anberaumte Termin reicht bis zum 6. Januar 1873, wo der Ertrag zu den Füssen Seiner Heiligkeit niedergelegt werden soll, nachdem eine erste Ueberreichung der uns zugesandten Gelder schon am ersten Jahrgedächtnisse des glorreichen Tages stattgefunden haben wird, wo Pius IX die Regierungsdauer des h. Petrus auf dem römischen Stuhl überlebte.

Der Centralrath hat ferner beschlossen, die von dem grossen und hochherzigen Papst Pius IX an jenem seinem hohen Ehrentag gebrauchten heiligen Gefässe und Paramente, von denen wir eine kurze Beschreilung und eine Abbildung hier beifügen, in folgender Weise zu verwendeu. Dieselben werden in vier Preise eingetheilt, nämlich: — 1. Kelch und Patene nebst Behälter; — 2. Kasel, Stola, Manipel, Bursa und Velum; — 3. Albe, Cingulum, Humerale, Corporale und Palla; — 4. das Missale nebst Behälter, — und unter alle diejenigen Metropolitan - Kathedral - Collegiat - Pfarr - und sonstige Seelsorgskirchen, so wie Klostergenossenschaften beiderlei Geschlechts, deren Vorsteher diese Sammlung fördern und rechtzeitig die beiliegenden Formulare nebst den gesammelten Gaben an ihre betreffenden Ordinariate einsenden werden, so durch das Loos vertheilt, dass die vier auf diese Weise beglückten Kirchen ebensovielen verschiedenen Diöcesen angehören. Sogleich nach der Verloosung werden die Preise mit allen erforderlichen Vorsichtsmassregeln an die gewinnenden Kirchen übersandt, für die sie fortan ein unvergleichlich kostaarer Schatz sein werden.

Der KELCH war dem hl. Vater zu seinem Papstjubiläum von dem wackern münchener Kunstmaler Herrn Ulrich Halbreiter nebst Gemahlin geschenkt worden. Derselbe ist von 13löthigem Silber, stark vergoldet, im romanischen Style des 12. Jahrhunderts, jedoch ohne ängstliche Nachahmung, gefertigt und entspricht in jeder Beziehung den Anforderungen der Schönheit und der Bequemlichkeit bei Benützung desselben. An der Cuppa sind Gemälde in Verzierung von Laubwerk, Blumen und Bändern verschlungen und stellen den segnenden Heiland, die allerseligste Jungfrau Maria und den hl. Nährvater Joseph vor. Am Nodus-Griff, welcher reich mit Perlen geziert ist, finden sich ähnliche Ornamente ciselirt; ebenso am Fusse, der mit den emaillirten Bildnissen der hl. Apostelfürsten Petrus und Paulus, der heiligen Jungfrauen und Märtyrinnen Katharina und Agnes geschmückt ist. Die beiden Letztern erinnern an jene verhängnissvollen Tage, an welchen der hl. Vater so wunderbar aus der Todesgefahr gerettet wurde; am Feste der hl. Katharina des Jahres 1848 flüchtete sich Pius IX, um der Wuth der Verschwörer zu entgehen, nach der Felsenveste Gaeta, und am 12. April 1855. wurde beim Einsturz des Empfangssaales im Kloster der hl. Agnes sein edles Leben wunderbar gerettet. Dieses kostbare Gefäss ist aus der Werkstätte von Sanktjohanser in München hervorgegangen.

Die ALBE ist von feinster Batistleinwand und mit reicher Stickerei geschmückt, die von allen Kennern bewundert und als überaus werthvoll gepriesen worden ist.

Die KASEL aus Silberstoff ist mit Blätter-und Blumenwerk in reinem Gold gesteppt.

Das MISSALE, welches aus dem Verlag des verdienstvollen katholischen Buchhändlers Friedrich Pustet in Regensburg, Ritters des päpstlichen Gregorordens und Typographen des hl. Stuhls und der Congregation der Riten, hervorgegangen ist, wurde dem hl. Vater im April 1870 von Herrn Pustet persönlich überreicht. Dasselbe enthält 670 Initialen und Vignetten in reichem Farbendruck und fünf schöne Stiche, von denen einer, die Anbetung der hl. drei Könige vorstellend, einem Gemälde des Herrn Ulrich Halbreiter, des frommen Gebers des obenbeschriebenen Kelches nachgebildet ist. Der ebenfalls in dem Pustetschen Etablissement angefertigte höchst geschmackvolle Pergamenteinband ist mit schön stylisirten Verzierungen in Gold und Farben ausgestattet.

Dies ist ein schwaches Bild der überaus kostbaren Gegenstände.

Wir halten es für überflüssig, noch andere Empfehlungen hinzuzufügen; denn die Sache scheint uns mehr als zur Genüge empfohlen, sowohl durch den Zweck, dem diese ausserordentliche Sammlung von Peterspfennig gewidmet ist, als durch die Wünsche des hl. Vaters, welche sie anregten und begleiten.

Mit der grössten Ehrerbietung verbleiben wir
Euer Hochwürden

Bologna, den 22. Februar 1872

ergebenste Diener
JOHANN ACQUADERNI, *Präsident*
ALPHONS RUBBIANI, *Sekretär.*

Die Gaben werden bei den betreffenden Diöcesanordinariaten von den durch die hochwürdigsten Herren Ordinarien damit beauftragten Personen, so wie von den hochwürdigen Herren Pfarrern und den Redactionen derjenigen katholischen Blätter entgegengenommen, welche diesem Werke ihre Unterstützung gewähren.

Die verehrlichen *Redactionem katholischer Zeitungen und Zeitschriften* werden gebeten, diese AUSSERGEWÖHNLICHE SAMMLUNG FÜR DEN H. VATER warm zu empfehlen und zwei Exemplare der betreffenden Nummern oder Hefte, in denen sie dieselbe besprechen, an die unten angegebene Adresse gelangen zu lassen. Diese werden alsdann von unserm Verein als eine besondere Sammlung der katholischen Presse zugleich mit dem Ertrag der Sammlung zu den Füssen Seiner Heiligkeit niedergelegt werden.

(Adresse)
Al Sig. Dottor **Giovanni Acquaderni**
Strada Maggiore 208 *e* 209.
(Italia) BOLOGNA

Bologna. Istit. Tip.

140.

PROMEMORIA.

Am Freitag den 15. October 1875 um 6 Uhr Abends

wird die Inauguration des für das Studienjahr 1875/76 erwählten

Rector der Wiener k. k. Universität, des Herrn

Karl Langer,

Doctor der Medicin, k. k. Hofrath, o. ö. Professor der Anatomie, wirkliches Mitglied der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften, in den Jahren 1872, 1873 und 1874 gewesener Decan der medicinischen Facultät etc. etc.,

in dem Festsaale der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften (Universitätsplatz Nr. 2) stattfinden.

Aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei.

141.

141.

DISZELŐADÁS.

A

Budapest-jobbparti kath. legényegylet

által

az egyleti helyiségben

II. kerület, iskola-utcza 18. szám, a „kék csillaghoz" nevezett házban vagy Donáti-utcza 43. sz. a.

vasárnap, 1886. évi augusztus 29-én

és

hétfőn, 30-án

Főtiszt. LEHMANN ÁGOSTON elnök és KÁNTOR LAJOS alelnök urak

névünnepeiknek tiszteletére rendezett

DISZ-ELŐADÁS

MŰSORA.

1. „**Sängers Gebet**", karének, énekli az egyleti dalárda, harmonium és zongora kisérettel.

2. **Ludwig IX. der Heilige.**

Schauspiel in 3 Akten von M. Boylesve.

PERSONEN:

Ludwig IX. . . . . *A. Contin*
Joinville . . . . . *V. Kovartsik*
Almohadan, Sultan von Egypten . . . *J. Frühwirth*
Bondocdar, Emir. . *J. Haas*
Octai, Emir. . . . . *J. Slovacsek*
Kristliche Ritter, Emire und Muselmänner.

Ezt követi:

3. **Szt. Ágoston.**

Melodram 1 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Valér, Hippó püspöke *Frühwirth J.*
Ágoston, hittérítő . . . *Barsi J.*
Hit, Remény, Szeretet } Serafok . . *Karg R. k.a.**, *Karg E. k.a.**, *Karg I. k.a.**
Afrikai megtérittettek.

* A csillaggal jelzett hölgyek az egylet iránti szivességből működnek közre.

A darabban előforduló énekrészeket betanitotta **Liebscher V.** ur egyleti karmester.

Kezdete pont fél 8 órakor.

NYOM. HEISLER J. BUDAPEST.

NAGYSZOMBAT 1887.

Vasárnap, február hó 20-ikán:

ELŐADATIK:

Szent LÁSZLÓ.

Dráma 5 felvonásban. Irta * * *

SZEMÉLYEK:

Szt. László, magyar király	*Szerémy Lajos, VIII. o.*
Kálmán hg., Géza király fia, László unokaöccse	*Pongrácz Sándor, V. o.*
Álmos hg., Lampert hg. fia, „ „	*Szigethi László, IV. o.*
Sólyom, volt magyar király	*Szilárd Gyula, VIII. o.*
Gyula, nádorispán	*Schiller Gyula, VIII. o.*
Dezső, fia	*Wagenhuber Péter, VII. o.*
Pető, a király titoknoka és a hadak vezére	*Bauer Mihály, VIII. o.*
Bátor Opos, Sólyom meghittje	*Babóthy Günthér, VII. o.*
Pongrácz, Dezső fegyvernöke	*Kozelka Jenő, VI. o.*
Remete	*Szilárd Gyula VIII. o.*
Első herceg, németországi követek	*Krausz Vilmos, VII. o.*
Második herceg, németországi követek	*Gramming Alajos, V. o.*
Harmadik herceg, németországi követek	*Nicora János, VI. o.*
Ripa koldusok	*Babóthy Günthér, VII. o.*
Péntek koldusok	*Horváth Dezső, VII. o.*
Börtönőr	*Páldt Jenő, VII. o.*
Temetőőr	*Vadász Árpád, VII. o.*
Fegyveres őr	*Surnoveszky Ferencz, V. o.*

Országnagyok, zászlósok, harcosok, apródok.

Az első 3 felvonás történik az 1083-ik évben, a 4-ik 1086-ban és az 5-ik 1088-ban.

Súgó: *Halasy Zdenkó VI. o.*

Kedden, február hó 22-ikén:

A PÖR.

Vigjáték 2 felvonásban. Németből áttette *Karpf Lajos* tanár.

SZEMÉLYEK:

Kova, földbirtokos	*Szilárd Gyula, VIII. o.*
Tapló, földbirtokos	*Halasy Zdenkó, VI. o.*
Dr. Aczél, ügyvéd	*Kozelka Jenő, VI. o.*
Kropp, börtönőr	*Wagenhuber Péter, VII. o.*
Csendbiztos	*Horváth Dezső, VII. o.*
Éjjeli őr	*Nicora János, VI. o.*

Történeti hely: Budapest.

Ezt követi:

AZ ELSŐ SZEREPLÉS.

Énekes bohózat 1 felvonásban. Irta: *Saárosy Károly.*

SZEMÉLYEK:

Barna Gáspár a „zöld szerecsen“ vendéglőse	*Petzko Ferencz VIII. o.*
Kiss Mihály, földbirtokos Ó-Bárándról	*Halasy Zdenkó VI. o.*
Vidor Pista, joghallgató Budapesten	*Szerémy Lajos, VIII. o.*
Nagy Bandi egyetemi hallgatók	*Hopfer Gusztáv, VIII. o.*
Kerekes Gábor egyetemi hallgatók	*Lakner László, VIII. o.*
Kovács Feri egyetemi hallgatók	*Vadász Árpád, VII. o.*
Szabó Dani egyetemi hallgatók	*Ernszt Sándor, VII. o.*
Fésüs Imre egyetemi hallgatók	*Treszkony József VIII. o.*

Történeti hely: Tormaháza mezőváros.

Súgó: *Horváth Dezső VII. o.*

Rendező: *Gyárfás István,* tanár.

Kezdete 5 órakor a convictusi épületben.

Nagyszombat. Nyomatott Winter Zsigmondnál.

T. CZ.

---

a nagyszombati érseki főgymnasium ifjuságának

folyó évi február hó 20-ikán és 22-ikén tartandó

SZINI ELŐADÁSAIRA

tisztelettel meghivja

AZ IGAZGATÓSÁG.

A belépti jegyek körül fölvilágositással szolgál

Karpf Lajos,

tanár.

☞ Személyes résztnemvehetés esetére a belépti jegyeket még az előadások előtt tisztelettel visszakérjük.

BIBLIOTHECA E.M. STRIGONIENSIS

August Johann Reichsgraf **Breunner Enkevoerth** und seine Gemahlin Reichsgräfin **Agathe Breunner Enkevoerth** geborene Gräfin **Széchényi** geben Nachricht von der bevorstehenden Vermählung ihrer Tochter **Eleonore** Gräfin **Breunner** mit dem durchlauchtigen Prinzen **Karl Auersperg,** k. k. Lieutenant in der Reserve des Dragonerregiments Nr. 14, Sohn weiland ihrer Durchlauchten des Fürsten **Adolf Auersperg** und der Fürstin **Johanna Auersperg** geborenen Gräfin **Festetits von Tolna.**

Die Trauung findet Dienstag den 10. November 1885 zu Wien in der Votivkirche um 11 Uhr Vormittags statt.

Wien, im October 1885.

14 3.

K. k. Hofbuchdruckerei A. Haase, Prag.

Karl Fürst Auersperg, Herzog von **Gottschee,** gibt Nachricht von der bevorstehenden Vermählung seines Neffen, des durchlauchtigen Prinzen **Karl Auersperg,** k. k. Lieutenants in der Reserve des Dragonerregiments Nr. 14, mit der hochgeborenen Gräfin **Eleonore Brennner,** Tochter des hochgeborenen Reichsgrafen **August Johann Brennner Enkevoerth** und der hochgeborenen Reichsgräfin **Agathe Brennner Enkevoerth** geborenen Gräfin **Széchényi.**

Die Trauung findet Dienstag den 10. November 1885 zu Wien in der Votivkirche um 11 Uhr Vormittags statt.

Wien, im October 1885.

K. k. Hofbuchdruckerei A. Haase, Prag.

145

Teplitz, 28. August 1886.

„Grüß Gott mit hellem Klang,
Heil deutschem Wort und Sang!“

Festblatt

zur Feier des fünfundzwanzigjährigen Jubiläums
der
Teplitzer Liedertafel.

Herausgegeben vom
Teplitz-Schönauer Anzeiger.

Grüß Gott!

Es ist noch nicht lange her, da wir die Freude hatten, deutsche Männer und Frauen aus allen Landen Oesterreichs in unseren Mauern festlich zu begrüßen, noch lebt in uns Allen die Erinnerung an die erhebenden Tage des vorjährigen Schulvereinsfestes, und heute schmückt sich die Stadt abermals, um werthe Gäste von Fern und Nah in deutscher Herzlichkeit zu empfangen.

Grüß Gott! Mit frohem Sängergruße begrüßen wir vorerst die „Teplitzer Liedertafel“, den wackeren Jubilar, welchem die Ehren dieser Festtage gewidmet sind. Das schwache Reis, das mit zögernder Hand dereinst vor fünfundzwanzig Jahren die Väter gepflanzt, es ist heute zu einem starken, stolzen Baume gediehen, aus dessen Gezweig manch herrlich Lied erschallt. Ob auch die Stürme eines Vierteljahrhunderts zu Zeiten mächtig an dem Baume gerüttelt und manchen Zweig gebrochen, manche Blüthe vernichtet haben — der Stamm steht fest, wenn noth, auch künftigen Stürmen trotzend. Immerdar deutsch und treu in Lied und That möge der wackere Bund der „Liedertafel“ auch fürder gedeihen, erstarken und blühen, zu aller Zeit ein Hort des deutschen Liedes!

Grüß Gott! den Schaaren deutscher Sänger, welche aus allen Gauen unseres weiten Vaterlandes und von jenseits der Höhen des Erzgebirges in unserer freundlichen Stadt zusammenströmen, um theilzunehmen an dem Ehrenfeste unserer „Liedertafel“ und in fröhlicher Gemeinschaft deutschen Sang zu pflegen. Was Zufall und Gewalt der Zeiten auch getrennt: in deutschem Liede, in deutscher Kunst findet sich Alles wieder zusammen, was deutschen Herzens ist, ob es diesseits oder jenseits unserer Berge seine Heimat hat, und darum soll und wird in diesen festlichen Tagen auf unserem deutschen Boden das Wort des Dichters neue Bekräftigung finden: „Wir wollen sein ein einig Volk von Brüdern — In keiner Noth uns trennen und Gefahr!“

Grüß Gott! all den deutschen Männern und Frauen von Fern und Nah, welche herbeikommen, um Zeugen zu sein unserer Gastfreundschaft, Zeugen des erhebenden Liederfestes, der begeisternden Kraft deutschen Liedes, deutschen Wortes, die auf uns Alle übergehend uns stählen soll, damit wir ungebeugt ausharren in den Kämpfen um unser Recht und unsere Sprache.

Grüß Gott! Allen, die in diesen Festtagen als Gäste in unsere Stadt einziehen! Möge sich das Fest der „Liedertafel“ zu einem deutschen Feste, zu einem Ehrenfeste in des Wortes edelster Bedeutung gestalten und in Aller Herzen einen Nachklang freundlicher Erinnerung hinterlassen!

„Deutsch und treu
In Lied und Wort!"

Ein Erinnerungsblatt aus der Geschichte der „Teplitzer Liedertafel."

Bereits im Jahre 1859 traten sieben sangeskundige und sangesfreudige Männer, welche das Bedürfniß empfanden, in geselligem Beisammensein den deutschen Sang zu pflegen, zusammen und gelobten sich, allwöchentlich mehrere Stunden dem edlen Bestreben zu widmen, dem deutschen Lied eine neue fröhliche und anheimelnde Stätte zu gründen.

Ein Gastlocal, aus der ältesten Zeit des Bestandes unserer Vaterstadt stammend, das heute schon von der Bildfläche verschwunden ist, der „schwarze Adler", war dazu ausersehen, die eigentlichen Gründer des Jubelvereines, dessen 25jährige Gedenkfeier in diesen Tagen mit aller Feierlichkeit begangen wird, der „Teplitzer Liedertafel" aufzunehmen.

Diese Gründer waren die Herren: Ferdinand Andrée, Anton Czapek, Josef Herschel, Friedrich Lederer, Anton Ohneforge, Eduard Spinka und Gustav Tschiesche.

Allmählich erwachte bei diesen geselligen Zusammenkünften der lebhafte Wunsch, der losen Vereinigung eine gesetzliche Basis zu schaffen, und in der That folgte am 8. November 1860 eine kleine Zahl von Sangesbrüdern dem Rufe der oben genannten Männer — am erwähnten Tage fand die gründende Versammlung und die Berathung der Statuten der „Teplitzer Liedertafel" statt.

Am 13. Juli 1861 endlich erfolgte nach herabgelangter behördlicher Genehmigung der Statuten, bei Anwesenheit von 31 Mitgliedern, die constituirende Versammlung des jungen Vereines.

Mit wohlwollenden Gefühlen wurde das Beginnen der kleinen sangeslustigen Schaar von der Bewohnerschaft begrüßt, und der „Teplitz-Schönauer Anzeiger", dessen Gründung fast in dieselbe Zeit fällt und der ja auch vor wenigen Wochen die Jubelfeier seines fünfundzwanzigjährigen Bestandes begehen konnte, widmete bereits damals der Gründung des jungen Vereines folgende warme Worte der Aufmunterung:

> „Seit einigen Tagen hat sich hier nach eingeholter behördlicher Genehmigung ein zweiter Gesangverein constituirt. Aus jungen, lebenslustigen Elementen zusammengesetzt, denen das deutsche Sprichwort: „Becher, Liebe und Sang" noch ein Wahrwort ist, berechtigt der junge Verein zu der Hoffnung, daß er die sich selbst gestellte Aufgabe treulich lösen und dem deutschen Männergesange jene Pflege angedeihen lassen werde, welche er überall dort gefunden, wo man Zweck und Bedeutung desselben richtig aufgefaßt und gewürdigt hat."

Bereits im Jahre 1862 sehen wir den thatkräftigen Verein wacker mithelfen an der beabsichtigten Gründung eines „Deutschen Sängerbundes".

Am 13. Juni desselben Jahres beging der Verein das Fest seiner Fahnenweihe, gelegentlich welcher Frau Fürstin Christine Colloredo-Mannsfeld das Protectorat über den Verein übernahm.

Die Tage vom 28. August bis 2. September desselben Jahres waren für Teplitz herrliche Festtage, geweiht der Erinnerung an die vor 1100 Jahren erfolgte Auffindung der Quellen; die Liedertafel that sich bei diesem Feste rühmlich hervor und hatte einen erheblichen Antheil an der zur selben Zeit erfolgten Gründung des „Deutschen Sängerbundes", dessen Leitung die „Teplitzer Liedertafel" ein Jahr später übernahm. Von da ab war die Thätigkeit des Vereines eine unermüdliche und — die Erfolge beweisen es — rühmenswerthe. Unzählige Concerte und festliche Veranstaltungen verdankt die Stadt diesem Vereine und allen diesen Veranstaltungen war irgend ein humaner und wohlthätiger Zweck unterlegt.

Ein artiges Sümmchen hat der Verein auf diese Weise solchen Zwecken zugeführt, selbstlos, ohne an seine materielle Wohlfahrt zu denken. Reich quollen die Töne begeisternden deutschen Sanges, doch zumeist nur zur Linderung schmerzlicher Wunden, die Anderen geschlagen worden, oder zur Förderung humaner und nationaler Ideen. Die eigenen Mittel des Vereines blieben consequent die bescheidensten, und es ist ein erwähnenswerther, für den Verein ehrenvoller Umstand, daß derselbe, als er daran ging, die heutige Jubelfeier vorzubereiten, zur Aufbringung der Kosten hiefür an die Opferwilligkeit seiner Mitglieder appelliren mußte.

Von den Männern, welche im Laufe der Jahre an der Spitze des Vereines standen, nennen wir im Nachfolgenden jene, welche mit der Leitung desselben und mit der Leitung der gesanglichen Ausbildung der Mitglieder betraut waren, und zwar wurden gewählt:

Im Jahre	als Präses	als Director	als Chormeister
1861	Herr Jos. Groh sen.	Herr Jos. Groh sen.	Herr Ottomar Wächter
1862	„ Wilh. Wiegand	„ „ „ „	„ Josef Groh jun.
1863	„ Anton Czapek	„ „ „ „	„ „ „ „
1864	„ Anton Weidel	„ „ „ „	„ „ „ „
1865	„ Anton Czapek	„ „ „ „	„ „ „ „
1866	„ „ „	„ „ „ „	„ „ „ „
1867	„ Johann Schors	„ „ „ „	„ „ „ „
1868	„ „ „	„ „ „ „	„ „ „ „
1869	„ Johann Ullrich*	„ „ „ „	„ „ „ „
1870	„ „ „	„ „ „ „	„ Josef Pettersch
1871	„ „ „	„ „ „ „	„ „ „
1872	„ Anton Czapek	„ „ „ „	„ „ „
1873	„ W. Westmann	„ „ „ „	„ „ „
1874	„ Eduard Hirsche	„ „ „ „	„ Fridolin Hüttisch
1875	„ Anton Göhler	„ „ „ „	„ „ „
1876	„ Julius A. Köhler hernach Herm. Fischer	„ „ „ „	„ „ „
1877	„ Herm. Fischer	„ Emil Tausche	„ „ „
1878	„ „ „	„ „ „	„ „ „
1879	„ „ „	„ „ „	„ Alfred Kayl
1880	„ „ „	„ „ „	„ „ „
1881	„ Adolf Nestler	„ „ „	„ „ „
1882	„ „ „	„ „ „	—
1883	„ Josef Luft	„ „ „	—
1884	„ „ „	„ „ „	—
1885	„ Vincenz Paul	„ „ „	—

*) Vom 6. März bis 30. Juni 1869 leitete den Verein wegen erfolgter Resignation des Obmannes dessen Stellvertreter Herr Ferdinand Steffen.

Welchen unentwegten Aufschwung der Verein nach und nach nahm, beweist der Zuwachs der Mitglieder. Während der Stand der Mitglieder bei der Gründung 31 betrug, zählt der Verein heute 22 Ehrenmitglieder, 56 wirkende und 124 beitragende, zusammen daher 202 Mitglieder.

Nicht nur in gesanglicher und humaner Hinsicht war die „Teplitzer Liedertafel" stets bestrebt, rühmenswerthe Erfolge zu erringen, der Verein hat sich auch während des Vierteljahrhunderts seines Bestandes als ein echt deutscher Verein erwiesen. Unter den zahlreichen vom Vereine veranstalteten Wohlthätigkeits-Concerten figuriren nicht wenige zu Gunsten nationaler Zwecke, und stets hat sich die „Liedertafel" offen und frei zur deutschen Sache bekannt.

Die zahlreichen großen Sängerfeste und sonstigen die Interessensphäre des Vereines berührenden, hervortretenden Ereignisse finden die „Teplitzer Liedertafel" stets in den ersten Reihen der Theilnehmer. So möge denn der jugendfrische Jubilar wachsen, blühen und gedeihen allzeit

„Deutsch und treu
In Lied und Wort!"

Das Jubelfest der „Teplitzer Liedertafel."

Wenige Stunden nur trennen uns noch von dem schönen Feste, welches zu Ehren des 25. Jahrestages der Gründung der „Teplitzer Liedertafel" in unserer Stadt begangen werden wird. Hunderte von geschäftigen Händen rühren sich, um der Stadt auch äußerlich ein farbenprächtiges Bild heller Festesfreude zu verleihen.

Mit inniger Freude werden wir die Schaaren ankommender Festtheilnehmer begrüßen und ihnen beweisen, wie hochwillkommen all' die Gäste der Stadt Teplitz sind.

Wir wollen im Nachstehenden, um die zahlreichen Vorbereitungen und Veranstaltungen in einem Gesammtbilde festzuhalten, alle auf das Fest Bezug habenden Daten zusammenfassen.

Der Fest-Ausschuß

besteht aus 36 Mitgliedern und ist in nachfolgende Sectionen eingetheilt:

Ehrenpräsident:

Karl Stöhr, Bürgermeister, Landtags-Abgeordneter 2c.

Executiv-Comité.

Vincenz Paul, Obmann.
Ferdinand Steffen, Obmann-Stellvertreter.
W. A. Westmann, I. Schriftführer.
Karl Walter, II. Schriftführer.
Franz Dornaus. Gustav Gerstorfer. Karl Görner. Hermann Lorenz. Emil Tausche. Moriz Wenzel.

Für musikalische Angelegenheiten.

Emil Tausche, Gesangsdirector.

Bureau- und Publicitäts-Section.

W. A. Westmann, Obmann.
Ferdinand Steffen, Obmann-Stellvertreter.
Alfred Freund, Schriftführer.
Erhard Kallista jun. Hermann Lorenz. Oscar Lucas. Adolf Nestler. Rudolf Plonka. Karl Walter.

Finanz-Section.

Franz Dornaus, Obmann.
Hermann Liebisch, Obmann-Stellvertreter.
Anton Kleindienst, Hauptcassier.
Franz Souček, Schriftführer.
Gustav Gerstorfer, Controlor.

Wohnungs-Section.

Gustav Gerstorfer, Obmann.
Wenzel Fitzthum, Obmann-Stellvertreter.
Alois Mayer, Schriftführer.
Hermann Fischer. Franz Hofmann. Hermann Köhler. Hermann Marischler. Franz Rudolf. Cosmas Ullmann.

Bau- und Decorations-Section.

Moriz Wenzel, Obmann.
Arthur Kappler, Obmann-Stellvertreter.
Jaroslav Nowak, Schriftführer.
Anton Eyben. Wenzel Fitzthum. Franz Hammer. Franz Hampel. Hermann Langs. Gustav Streit.

Ordnungs- und Empfangs-Section.

Karl Görner, Obmann.
Josef Luft, Obmann-Stellvertreter.
Johann Frank, I. Schriftführer.
Wilhelm Lindemann, II. Schriftführer.
Hermann Bail. Johann Bergmann. Johann Grüner. Franz Hofmann. Julius Hubitschka. Josef Rosenkranz. Adolf Teifert jun.

Die Mitglieder der Wohnungs-Section tragen **weiße**, jene der Empfangs-Section **blaue** und die übrigen Mitglieder des Festausschusses **blau-weiße Armbinden.**

Das Fest-Programm

ist in folgender Weise festgesetzt worden:

Samstag den 28. August.

6 Uhr Abends: Festvorstellung im Stadttheater: „Der Trompeter von Säkkingen". Oper in 3 Acten nebst einem Vorspiel von Neßler.
8 Uhr Abends: Fackelzug der hierstädtischen Vereine, Illumination.
½9 Uhr Abends: Begrüßungs-Commers im Hotel „Neptun".

Sonntag den 29. August.

6 Uhr Morgens: Tag-Reveille.
½7—8 Uhr Vormittags: Promenade-Concert im Curgarten.
9 Uhr Vormittags: Festzug der hierstädtischen Vereine und Corporationen anläßlich des Badefestes.
½10 Uhr Vormittags: General-Probe im Stadttheater.
½12 Uhr Vormittags: Promenade-Concert im fürstlich Clary'schen Schloßgarten.
½2 Uhr Nachmittags: Versammlung der Festgäste und Festzugstheilnehmer auf dem Schulplatze.
2 Uhr Nachmittags: Abmarsch des Festzuges.
4 Uhr Nachmittags: Fest-Concert im Stadttheater.

Programm:

1. Ouverture zu „Oberon" von C. M. v. Weber. (Badeorchester. Dirigent Herr Capellmeister Wohlo.)
   „Deutscher Sängergruß." (Gesammtchor.)
2. Prolog. Verfaßt von G. Grim, gesprochen von Frl. Bertha Wallner.
3. „Die Allmacht." Gedicht von L. Pyrker. Componirt von F. Schubert. Für Sopransolo, Männerchor und Orchester bearbeitet von F. Liszt. (Das Sopransolo gesungen von der Opernsängerin Frl. Gusti Lorinser. Teplitzer Liedertafel.)
4. „Das Kirchlein." Gedicht von W. Kilzer. Componirt von V. E. Becker. (Gesammtchor.)
5. a) „Ritornell." Gedicht von Rückert. Componirt für fünfstimmigen Chor von Rob. Schumann.
   b) „Frühlingsnetz." Gedicht von Eichendorf. Componirt für Männerstimmen mit Begleitung von vier Hörnern und Pianoforte von Karl Goldmark. (Solovortrag des Prager deutschen Männergesangvereines. Chormeister Herr Fried. Heßler.)
6. „So weit." Gedicht von Jul. Rodenberg. Componirt von E. S. Engelsberg. (Gesammtchor.)
7. „Grün." Männerchor mit Solo und Hornbegleitung von Storch. (Das Solo gesungen vom Karlsbader Männergesangverein. Chormeister Herr Fritz Knoll.)
8. a) „Jung Werner." Lied aus dem „Trompeter von Säkkingen" von V. Scheffel. Componirt von J. J. Rheinberger.
   b) „Neuer Frühling." Gedicht von Otto Roquette. Componirt von H. Petschke. (Solovortrag des Annaberger Liederkranzes. Chormeister Herr Musikdirector E. Stahl.)
9. „Mahnruf." Gedicht von Gräfin Wilhelmine Wickenburg-Almasi. Componirt von Reinhold Becker. (Gesammtchor. Dirigent der Componist.)
10. a) „Untreue." Gedicht von Eichendorf. Melodie von Glück. Satz von Silcher.
    b) „Heut' scheid' ich." Gedicht von F. Müller. Componirt von Karl Zienmann. (Gesammtchöre.)
11. a) „Frühlings-Lied." Gedicht von Maria Assiag. Componirt von A. Böckl.
    b) „Im Winter." Gedicht von F. Hornfeck. Componirt von Ed. Kremser. (Solovortrag des Dresdner Männergesangvereines. Chormeister Herr Hugo Jüngst.)
12. „Am sonnigen Rhein." Gedicht von Frida Schanz. Männerchor mit Halbchor und Tenorsolo von Emil Tausche, Director der Teplitzer Liedertafel. (Dem Dresdner Männergesangverein und seinem Chormeister Hugo Jüngst gewidmet.) Halbchor und Tenorsolo [Herr Heinrich Fersch] gesungen vom Prager Männergesangverein.
13. „Das deutsche Lied" von Kalliwoda. (Gesammtchor.)

7 Uhr Abends: Fest-Vorstellung im Stadttheater: „Der Zigeunerbaron," Operette in 3 Acten von Johann Strauß.

8 Uhr Abends: Fest-Commers im Hotel Neptun (Herrenabend). Begrüßung der Festgäste durch den Bürgermeister der Badestadt Teplitz: Landtags-Abgeordneten Herrn Karl Stöhr. Festrede, gehalten vom Reichsraths- und Landtags-Abgeordneten Herrn Adolf Siegmund.

8½ Uhr Abends: Festball im fürstl. Clary'schen Garten-Salon. (Entrée à Person 1 fl.)

Montag den 30. August.

9 Uhr Vormittags: Frühschoppen auf dem Schloßberg.
Nachmittags: Ausflüge in die Umgebung.

Als solche empfehlen sich u. A. folgende reizende Parthien: Nach Probstau, Graupen, Wilhelmshöhe und Rosenburg. — Nach Weiskirchlitz, Wistritz, Eichwald. — Kleinaujezd, Saugarten, Doppelburg, Eichwald. — Jüdendorf, Schwellenweg, Graupen. — Nach Probstau, Rosenthal, Graupen, Weg zur „Wasserbuche" und auf den „Mückenberg."

Die Festkanzlei

wird Samstag den 28. Vormittags 8 Uhr im Knabenschulgebäude, Parterre links, geöffnet und die Wohnungssection ist daselbst während der Festtage permanent in Thätigkeit.

Der Empfang der Festgäste auf beiden Bahnhöfen findet durch den Festausschuß und die Sänger der Liedertafel statt und werden die ankommenden Gäste mit Musik in die Stadt zur Festkanzlei geleitet, wo ihnen die Wohnungs-Karten und Legitimations-Karten ausgefolgt werden. Zöglinge der hiesigen Turnvereine mit blau-weißen Schleifen werden die Gäste in ihre Wohnungen geleiten.

Der Festzug

nimmt am Sonntag den 29. August um halb 2 Uhr Nachmittags (nicht um halb 3 Uhr, wie früher bestimmt wurde) auf dem Schulplatze und eventuell in der Capellengasse und Meißnerstraße Aufstellung und es erfolgt dessen Abmarsch präcis um 2 Uhr Nachmittags.

Derselbe bewegt sich durch folgende Straßen: Schulplatz, Graupnergasse, Marktplatz, Lange Gasse, Schloßplatz, Kirchengasse, Badeplatz, Seumestraße, Stefansplatz, Mühlstraße, Steinbadgasse, beim Steinbade vorüber nach Schönau, beim Schlangenbade vorüber, durch die Neubad-Allee, Schönauer Kirchengasse, an der Kirche vorüber, in die Lindenstraße, Königstraße zum Theater, wo die Auflösung des Zuges erfolgt.

Für den **Frühschoppen** am Montag den 30. August auf dem Schloßberg wurde die Bestimmung getroffen, daß sich die P. T. Festtheilnehmer auf dem **Schönauer Concertplatze** früh halb 9 Uhr versammeln, von wo dann um 9 Uhr der gemeinschaftliche Abmarsch erfolgt.

Die zahlreichen Vorbereitungen lassen mit Berechtigung erwarten, daß in unserer [illegible] Thermenstadt eine erhebende, den Ruf derselben als Festst[illegible]dt neuerdings bestätigende Feier stattfinden wird.

In den schönen Stunden froher Festesstimmung möge auch die nationale Idee glänzend hervorleuchten und das Gründungsfest der „Teplitzer Liedertafel" möge sich zugleich zu einem echten deutschen Verbrüderungsfest gestalten, zur Ehre und zum Ruhme unseres geliebten Deutschthums!

Im Nachstehenden möge auch eine statistische Zusammenstellung der ankommenden Sänger Zeugniß geben von der Beliebtheit, der sich die „Teplitzer Liedertafel" und unsere schöne Vaterstadt Teplitz allenthalben erfreut.

BIBLIOTHECA TARICO

Verzeichniß

der

angemeldeten Vereine und Zahl der ankommenden Mitglieder.

1	Annaberg	G.-V. „Liederkranz" mit Fahne	66
2	Aich	M.-G.-V. mit Fahne	9
3	Aussig	M.-G.-V. mit Fahne	27
4	Aussig	G.-V. „Orpheus"	8
5	Auscha	M.-G.-V.	8
6	Bilin	M.-G.-V. mit Fahne	30
7	Brüx	G.- und M.-V. mit Fahne	31
8	Brunnersdorf	M.-G.-V.	13
9	Bürgstein	G.- und M.-V. „Fröhliche Sänger" m. Fahne	22
10	Buchholz	„Liederkranz"	9
11	Chemnitz	G.-V. „Lyra" mit Fahne	22
12	Chemnitz	Sängerclub mit Fahne	24
13	Chemnitz	Bürgergesangverein mit Fahne	13
14	Chemnitz	G.-V. „Erheiterung"	8
15	Dresden	M.-G.-V. mit Fahne	70
16	Dresden	M.-G.-V. „Tannhäuser" mit Fahne	16
17	Dresden	„Liedertafel"	7
18	Dresden	„Orpheus"	46
19	Duppau	M.-G.-V.	6
20	Dux	Deutscher M.-G.-V. mit Fahne	27
21	Eger	Egerer „Sängerbund" mit Fahne	19
22	Eidlitz	M.-G.-V.	5
23	Eichwald	M.-G.-V.	16
24	Nieder-Einsiedel	M.-G.-V.	11
25	Graupen	G.-V.	20
26	Graslitz	M.-G.-V. „Hilaria"	9
27	Geising	M.-G.-V.	17
28	Grossenhain	„Liedertafel"	18
29	Joachimsthal	M.-G.-V.	8
30	Klostergrab	M.-G.-V. mit Fahne	18
31	Komotau	M.-G.-V. mit Fahne	30
32	Karlsbad	M.-G.-V. mit Fahne	39
33	Karbitz	M.-G.-V.	30
34	Libochowan	M.-G.-V.	8
35	Lauenstein	G.-V.	9
36	Leipa	G.- und M.-V.	2
37	Leitmeritz	Musik-Verein	13
38	Mariaschein	G.-V.	20
39	Meißen	M.-G.-V.	1
40	Neundorf	G.-Club	8
41	Neustadtl	G.- und M.-V.	15
42	Obergeorgenthal	M.-G.-V. mit Fahne	15
43	Oberleutensdorf	M.-G.-V. mit Fahne	20
44	Oberleutensdorf	G.-V. „Frohsinn"	8
45	Ossegg	M.-G.-V.	12
46	Pürstein	M.-G.-V.	8
47	Postelberg	G.-V.	15
48	Prag	M.-G. „Liedertafel" der deutschen Studenten	5
49	Prag	Deutscher M.-V. mit Fahne	50
50	Pirna	„Liederkranz" mit Fahne	25
51	Preßnitz	M.-G.-V.	1
52	Rumburg	M.-G.-V. „Cäcilia"	4
53	Seestadtl	Geselligkeits-Verein	14
54	Schluckenau	M.-G.-V.	3
55	Schlackenwerth	M.-G.-V.	10
56	Steinschönau	M.-G.-V. „Orpheus" mit Fahne	14
57	Steinschönau	M.-G.-V. mit Fahne	16
58	Seyda	G.-V. mit Fahne	8
59	Schönau	M.-G.-V. „Liederkranz"	5
60	Saaz	G.- und M.-V. mit Fahne	32
61	Schandau	„Liederkranz" mit Fahne	29
62	Schandau	G.-V. „Eintracht"	8
63	Smichow	Deutscher M.-G.	4
64	Teplitz	M.-G.-V.	41
65	Teplitz	G.- und M.-V.	20
66	Teplitz	M.-G.-V. „Frohsinn"	10
67	Türmitz	G.- und M.-V.	21
68	Tyssa	Deutscher „Sängerkranz"	14
69	Wegstädtl	M.-G.-V.	11
70	Wernstadt	M.-G.-V.	10
71	Zinnwald	M.- und G.-V.	20
72	Zeidler	M.-G.-V.	1

146.

VALLÁS ÉS ERÉNY.

VIDÁMSÁG ÉS KEDV.

EGYESSÉG ÉS SZERETET.

MEGHIVÓ.

Az

esztergomi kath. iparosifjak önképző- és betegsegélyző-egyesülete

1888-ik évi január hó 21-én

AZ EGYLETI ALAPTŐKE JAVÁRA

a „FÜRDŐ“ vendéglő nagytermében

ZÁRTKÖRŰ

TÁNCZVIGALMAT

rendez, melyre

Főmagasságú és Főtiszteledendő Simor János dr bibornok, herczeg primás ő eminentiáját

tisztelettel meghivja

A RENDEZŐSÉG.

Személyjegy 1 frt. — Családjegy 1 frt 60 kr.

Kezdete 8 órakor.

☞ Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. ☜

MUNKÁSSÁG ÉS IPAR.

283 NYOMT. LAISZKY JÁNOSNÁL ESZTERGOMBAN.

BIBLIOTH. E. M. STRIGON.

147.

MEGHIVÓ

A HAZAI ÁRVIZKÁROSULTAK

javára

Dr. RAPCSÁK IMRÉNÉ, CSERNÁK LUIZA és PERÉNYI MARGIT

urhölgyek szives közreműködésével

AZ ESZTERGOMI DAL- ÉS ZENEKEDVELŐK EGYESÜLETE

által

folyó 1888. évi május hó 5-én

esti 8 órakor

A „FÜRDŐ VENDÉGLŐ NAGYTERMÉBEN

rendezendő

HANGVERSENYRE.

Helyárak: Ülőhely az első 3 sorban 2 frt, (körszék) — a további 5 sorban 1 frt 50 kr, (számozott szék) — a többi sorokban 1 frt. — Bemenet 60 kr.

Felülfizetések a fent jelzett czélra köszönettel fogadtatnak.

Jegyek kaphatók: **Brutsy Gyula** és **Buzárovits G.** kereskedéseiben és a hangverseny estéjén a pénztárnál.

Kérelem. A kik a hangverseny megkezdése után érkeznek, kéretnek a terembe való belépést mindaddig késleltetni, mig a műsor valamely megkezdett száma véget ér.

Nyom. Buzárovits Gusztávnál Esztergom.

MŰSOR.

1. **Prolog.** Irta és szavalja dr. **Földváry István** ur.
2. **A mindenhatóság** . . . . . *Schubertől.*
   (Férfikarra soloval átdolgozta Liszt) énekli a **dalárda,** a magánrészeket **Perényi Margit** urhölgy és **Feigler Károly** ur.
3. **Nagy ábránd** (Wanderer-Fantasie) . . . . *Schubert-Lisztől.*
   Játssza dr. **Rapcsák Imréné** urhölgy, a kisérő zongorarészt **Magurányi József** ur.
4. **Dalok** a „Sevillai borbély" czimü dalmüből . *Rossinitől.*
   Énekli **Perényi Margit** urhölgy.
5. **Adagio és Canzonetta** . . . . . *Godardtól.*
   Hegedün előadja **Feigler János** ur.
6. a) **Rondo** (C-dur) . . . . . *Chopintől.*
   b) **Romance** (As-dur) . . . . . *Therntől.*
   Két zongorán dr. **Rapcsák Imréné** urhölgy és **Magurányi József** ur.
7. **A búcsu** (l'addio) kettős . . . . . *Donizettitől.*
   Éneklik **Csernák Luiza** urhölgy és **Feigler Károly** ur.
8. **Dalok** „Pecking rózsája" cz. operettből . . *Stojanovitstól.*
   Énekli **Csernák Luiza** urhölgy.
9. **Hősi induló** . . . . . *Saint Saënstől.*
   Két zongorán dr. **Rapcsák Imréné** urhölgy és **Magurányi József** ur.

(A rendelkezésre álló zongorák Bösendorfer-féle készitmények.)

148

MEGHIVÓ

a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület javára,

Klotild Főherczegnő Ő Fensége

legmagasabb védnöksége alatt

a Fővárosi Vigadó összes termeiben 1888. évi január hó 25-én

tartandó

ELITE-BÁLRA.

ANDRÁSSY ALADÁR gr.
tiszteletbeli elnök.

Karácsonyi Camillo gr.
alelnök.

Fleischer Elemér
jegyző.

Burián Aladár
pénztárnok.

Mérő János ifj.
ellenőr.

ANDRÁSSY SÁNDOR gr.
elnök.

Szápáry László gr.
alelnök.

Maszák Elemér
jegyző.

BIZOTTSÁGI TAGOK:

Andrássy Gyula gr. ifj.	Degen Árpád	Haggenmacher Róbert	Láczkovich Elemér	Podmaniczky Horácz br.	Széchényi Aladár gr.
Andrássy Tivadar gr.	Emich Gusztáv ifj.	Heinrich Jenő	Lisznyai D. Tihamér	Pucher István	Széchényi Emil gr.
Andreánszky Jenő	Esterházy Andor gr.	Horváth Sándor	Lisznyai Elemér dr.	Rácz István dr.	Széchényi Lajos gr. Id.
Asbóth János	Etienne Károly	ifj. Houchard Ferencz	Lovrich József	Redwitz Károly br.	Szénássy Sándor dr.
Baintner Tivadar	Farkas László dr.	Jálics Ferencz	Lumniczer József dr.	Révay Simon br.	Szent-Györgyi Imre ifj.
Ballagi Gyula dr.	Fauser Géza	Jendrassik Aladár	Maszák Aladár	Rohonczy Gida	Szent-Györgyi Miklós
Bartal Pál dr.	Fenyvessy Ferencz dr.	Jeszenszky Béla br.	Matta Árpád dr.	Rottenbiller Ödön	Szily Pongrácz
Batthyányi Géza gr. ifj.	Festetich Tasziló gr.	Kacskovics Mihály dr.	Miklós Gyula	Rumbach Dezső	Szontágh Árpád
Batthyányi István gr.	Fodor Géza	Kaffka Jenő	Nádasdy Tamás dr.	Rupp János	Thaisz Imre dr.
Batthyányi Tivadar gr.	Formágyi Győző	Kármán Lajos ifj.	Nagy Kálmán	Sarbó Kálmán	Torkos László ifj.
Beckers Frigyes gr.	Földváry Elemér	Károlyi László gr.	Návay Aladár dr.	Schenk Ferencz	Töry József
Berchtold Miklós gr.	Földváry József	Kautz Gyula dr. ifj.	Nemes János gr.	Simonffy Béla dr.	Turnovszky Frigyes
Bittó Aurél	Fries Richárd br.	Keleti Dénes	Nyiri István	Sorsich Béla	Vadnay Andor
Blaskovich Elemér	Geist Gazsi	Korányi Sándor	Pálffy Sándor gr.	Splényi Ernő br.	Vámossy Zoltán
Bolics István	Gerlóczy Géza	E. Kovács Aladár	Papp Móricz dr.	Strichó Gyula	Wagner György
Bún Gyula	Gorove Árpád	Koszta Emil dr.	Pekár Gyula	Stromszky Sándor	Weigerth Károly ifj.
Cseley Pál	Graeffl Andor	Kresz Géza dr.	Pekár Imre ifj.	Szabó Sándor dr.	Zichy Aladár gr.
Darányi Kálmán dr.	Hadik Endre gr.	Krick Árpád dr.	Perger Ferencz dr.	Szápáry György gr.	Zichy István gr.
Daruváry Géza	Hadik Sándor gr.	Külley Elemér	Pfann Ferencz	Szápáry Tibor gr.	Zay Imre gr.
Décsey István dr.					

Belépti jegyek e meghivó előmutatása mellett válthatók január 5-étől — január hó 25-ig a »Nemzeti szállodában« a bál estéjeig, és este a pénztárnál.

Jegyek kaphatók Lipótbazár 47. sz. alatt is d. e. 10—12-ig.

Személy-jegy 5 frt.

Családjegy 2 személyre	9 frt.	Nagy páholy	40 frt.
» 3 »	12 »	Kis páholy	25 »
» 4 »	15 »	Ülőhely	5 »

149.

MEGHIVÓ.

AZ „ESZTERGOMI POLG. OLV. KÖR"

folyó február hó 6-án

KÖNYVTÁRA JAVÁRA

SAJÁT HELYISÉGÉBEN

szini-, szavalati- és dalestélyt

rendez, a melyre

Méltosságos Mezőer István úrat

~~*és családját*~~ *tisztelettel meghívja*

az elnökség.

Kezdete: 7 órakor.

Belépti dij személyenkint: 40 kr.

Jegyek — ezen meghivó előmutatása mellett — előre válthatók Dóczy Antal úrnál s este a pénztárnál.

Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

MŰSOR:

1. **Hymnus.** Erkel F.-től. Énekli *az énekkar.*
2. **Édes hazám.** Lisznyaitól. Szavalja: *Szóda Ferencz.*
3. **„Bénács György"** vagy „A rossz társak megvesztegetik a jó erkölcsöket." Garay Alajos után szinre alkalmazta: *Tátos János.* Falusi életkép 3 felvonásban.

Személyek:

Jámbor Pál, jó módu molnár gazda . . .	Tátos János.
Anna, felesége	Tátos Jánosné.
Márton, molnár legény, Anna öccse . . .	Tóth Imre.
Bálint Istók, fiatal paraszt gazda	Beták János.
Bénács György, kiszolgált katona	Ifj. Horváth Mihály.
Csóri Józska, csikós legény	Vörös János.
Fürge Peti, juhász legény	Szóda István.

Idő: jelenkor. Történik: Pécsvárad és Nádasd.

4. **A család.** Erdélyi Jánostól. Szavalja: *Adorján János.*
5. **Kápolna.** Kreuzertől. Énekli: *az énekkar.*
6. **Csikóbőrös kulacshoz.** Csokonai V. Mihálytól. Szavalja: *Tóth János.*
7. **Népdalok.** Huber K-tól. Énekli: *az énekkar.*
8. **Viharban.** Dünnertől. Énekli: *az énekkar.*

143|88 Nyomd. Lalszky Jánosnál Esztergomban.

150.

Meghivás

A HELYBELI SZEGÉNY CSALÁDOK, ÖZVEGYEK ÉS ÁRVÁK SEGÉLYEZÉSÉRE

a „Fürdő“ vendéglő összes termeiben

1886. évi márczius hó 8-án (hétfőn)

RENDEZENDŐ S

TOMBOLÁVAL

EGYBEKÖTÖTT

ÁLARCZOS BÁLRA,

melyre

T. Hertl Béla úrat

és családját tisztelettel meghivja

A RENDEZŐSÉG.

Kezdete 7½ órakor.

Személyjegy: 1 ft. Családjegy: (3 személyre) **2 ft. 50 kr. Egy sorsjegy ára 10 kr.**

Felülfizetéseket a jótékonyczélra, a legnagyobb köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

Jegyek előre válthatók: Frey Ferenc, Müller Gyula, Brutsy Gyula, Ékesy Adolf, Trenker Ferencz és Sternfeld Rezső urak kereskedéseiben, ugy Hübner Antal czukrászdájában s a rendezőség bármely tagjánál, valamint a bálbizottsági irodában (3 szerecsen vendéglő I. az.) a hol a rendezőség tagjainak névsora is megtudható.

A rendezőség 6000 drb 10 kros sorsjegyet bocsájt ki a jövedelem gyarapitására, mi által a tombola rendeztetik, mely czélra 70 drb értékes és izléses nyeremény lett vásárolva.

A helybeli és vidéki n. é. közönséget — különösen a nemeskeblü hölgyeket felkérjük, hogy szives adományaikkal a jótékonyczélú tombola óhajtott fényes sikerét előmozditani sziveskedjenek. A mondott czélra adományozott tárgyak, Brutsy Gyula vagy Ékesi Adolf urak üzletébe téritvény mellett küldendők, melyeket a rendezőség hálás köszönettel hirlapilag nyugtáz. — Őszinte bizalommal felkéretik a n. é. közönség, miszerint az ismert és segélyezésre szorult szegény családok, özvegyek és árvákat a rendezőségnek segélyezésre ajánlani sziveskedjenek.

A tombola pont ½12 órakor, — közvetlen utánna pedig álarczos — és jelmezmenet rendeztetik.

1 órakor a legszebb álarczos hölgyek nyereményeinek ünnepélyes átvétele.

A legszebbnek itélt férfi álarczos is részesül nyereményben.

A legszebb álarczos hölgyek nyereményei: a) *valódi arany nyak Colie*, b) *valódi arany gyürü*.

A legszebb férfi álarczosé *5 üveg pezsgő* (helyszinén való elfogyasztási kötelezettséggel.)

A bál nagyobb sikerének előmozditása tekintetéből a rendezőség semmi fáradságot sem kimél.

Sikerült ez alkalomra a helybeli 26-ik gyalog ezred kitünő zenekarát is megnyerni, a szünóra alatt pedig Saághy Jónás Pali jónevü zenetársulata fogja a nagyérdemü közönséget mulattatni.

Ismételve felkérjük tehát a helybeli ugy a vidéki n. é. közönséget, miszerint törekvéseinket szives pártolásuk s tömeges megjelenésükkel elősegiteni sziveskedjenek, hogy a nemes czél minél fényesebb sikert arathasson.

A rendezőség által vásárolt s kisorsolásra szánt tárgyak Ékesi Adolf ur kereskedésében megtekinthetők.

Álarczos jelmezek — melyeket a rendezőség Budapestről hozat — már márczius 6-án a »Fürdő« vendéglőben kaphatók.

A bemenetnél mindenki három szavazati jegyben részesül, melyeket az izlése szerinti legszebb álarczos nő — illetve férfinak átadhat.

☞ A bemenet csak illedelmes álarczosnak engedtetik meg. ☜

75|886 NYOMT. LAINZAY JÁNOSNÁL BESZTERCZEBÁNYÁN.

BIBLIOTHÈQUE DU CONGRÈS
E.M.